KELIONIŲ VADOVAS

MIŠKO TAKAS

Pietinė dalis

Ilgų atstumų pėsčiųjų maršrutas
LIETUVA (Lazdijai) – LATVIJA (Ryga)

1088 km

WWW.BALTICTRAILS.EU

MARŠRUTO MIŠKO TAKAS FAKTAI IR SKAIČIAI

Miško takas yra Europos ilgų atstumų pėsčiųjų maršruto E11 dalis.

E11 maršrutas prasideda Šiaurės jūros pakrantėje, Hagos pakraštyje – Ševeningene (Nyderlandai) ir baigiasi Estijos sostinėje Taline. Jis kerta 6 šalis – Nyderlandus, Vokietiją, Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją bei tokius miestus kaip Osnabriuką, Potsdamą, Frankfurtą prie Oderio Vokietijoje ir Poznanę Lenkijoje. Ties Ogrodnikais kerta Lenkijos ir Lietuvos sieną.

BALTIJOS ŠALYSE

PRADŽIA: Lenkijos ir Lietuvos siena, 7 km į pietus nuo Lazdijų miesto Lietuvoje.

PABAIGA: Talino uostas Estijoje.

Maršrutu galima eiti abiem kryptimis, Talinas gali būti pradinis taškas.

ILGIS: 2141 km, iš jų: **Lietuvoje** – 747 km, **Latvijoje** – 674 km, **Estijoje** – 720 km.

PAVADINIMAS
Lietuvoje – **Miško takas**, Latvijoje – **Mežtaka,**
Estijoje – **Metsa matkarada.**

Miško tako maršrutas eina **Kauno miestu,** turinčiu **UNESCO dizaino miesto vardą,** ir **Rygos** bei **Talino senamiesčiais,** kuriems suteiktas **UNESCO Pasaulio kultūros paveldo statusas.**

Miško takas Lietuvoje kerta Dzūkijos ir Žemaitijos etnografinius regionus ir tokių pačių pavadinimų nacionalinius parkus, Aukštaitijos etnografinį regioną bei 8 regioninius parkus: Veisiejų, Nemuno kilpų, Kauno marių, Dubysos, Tytuvėnų, Kurtuvėnų, Varnių, Salantų. **Latvijoje** Miško takas veda per istorinio Kuržemės krašto Ventos slėnio gamtos draustinį, Riežupės ir Abavos senvagės gamtos parkus. Pajūrio žemumoje jis eina per Kemerių nacionalinį parką, o Vidžemės istoriniame krašte – Gaujos nacionalinį parką bei saugomas „Ziemeļgauja“ ir Veclaicenės kraštovaizdžio teritorijas. **Estijoje** Miško takas kerta Haanja aukštumą, Setų žemę (Setomaa) ir vakarine Peipaus ežero pakrante pasiekia šiaurės Estiją, kur Suomijos įlankos pakrantėje pasisuka į vakarus. Tada jis vingiuoja šiaurės Estijos pakrante ir daugybe Lahemaa nacionalinio parko pusiasalių, kol pasiekia Taliną.

MARŠRUTO EIGA:
Lietuvoje: Lazdijai – Druskininkai – Merkinė – Alytus – Birštonas – Kaunas – Vilkija – Ariogala – Tytuvėnai – Kurtuvėnai – Pavandenė – Telšiai – Plateliai – Salantai – Mosėdis – Skuodas;
Latvijoje: Gramzda – Priekule – Aizpute – Kazdanga – Kuldīga – Renda – Sabile – Kandava – Tukums – Ķemeri – Bigauņciems – Rīga – Vangaži – Sigulda – Līgatne – Cēsis – Valmiera – Strenči – Gaujiena – Trapene – Ape – Korneti;
Estijoje: Haanja – Vana-Vastseliina – Värska – Räpina – Kallaste – Mustvee – Avinurme – Kauksi – Kuremäe – Toila – Aseri – Kunda – Võsu – Loksa – Maardu – Tallinn.

MARŠRUTUI ĮVEIKTI REIKALINGAS LAIKAS: ~ 102 – 114 dienų.

Galima apžiūrėti daugiau kaip 870 gamtos, istorijos ir kultūros objektų bei paminklų.

KAS YRA ŠIAME KELIONIŲ VADOVE?

Į kelionių vadovą įtraukta **PIETINĖ MIŠKO TAKO DALIS** – maršrutas nuo **Lenkijos ir Lietuvos sienos (Lazdijai) per Lietuvą ir Latvijos Kuržemės dalį iki Rygos.**

Maršruto ilgis yra **1 088 km,** iš jų Lietuvoje – **747 km** ir Latvijoje – **341 km.**

Maršrutas padalintas į **# 52** vienos arba dviejų dienų atkarpas.

Kiekviena atkarpa turi logišką pradžios ir pabaigos tašką, ir kiekvieną atkarpą galima įveikti kaip atskirą maršrutą abiem kryptimis. Kelionių vadove pateiktas išsamus kiekvienos atkarpos aprašymas.

Pietinei Miško tako daliai įveikti prireiks **~ 52 – 56 dienų.**

Einant maršrutu galima apžiūrėti daugiau kaip **470** įvairių gamtos, istorijos, kultūros objektų ir paminklų.

Naujausią ir aktualiausią informaciją visuomet galite rasti svetainėje: WWW.BALTICTRAILS.EU

EUROPOS SĄJUNGA

Interreg Latvija–Lietuva
Europos regioninės plėtros fondas

Projektas LLI–448 „Miško maršrutų kūrimas Latvijoje ir Lietuvoje. Baltijos pajūrio pėsčiųjų maršruto plėtra Lietuvoje“ (Žygių projektas) įgyvendinamas 2014–2020 m. Interreg V–A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programos lėšomis.

1: 1 500 000
0 15 30 45 km
BALTIJAS JŪRA
Rīgas jūras līcis
LATVIJA
LIETUVA
ROSSIJA
Legenda
Magistraliniai keliai
Krašto keliai
Kiti keliai
Geležinkeliai
Keltai
Valstybės siena
RĪGA Šalies sostinė
Kaulakiai – Šiluva 70 Vienos dienos maršrutas Miško takas

TURINYS

Psl.

KAIP NAUDOTIS KELIONIŲ VADOVU? 2
PASLAUGOS IR INFRASTRUKTŪRA 2
KAIP PRAEITI MIŠKO TAKĄ? 3
PASLAUGŲ ŽENKLAS „DRAUGIŠKI ŽYGEIVIAMS” 3
MIŠKO TAKO GAMTA 4
MIŠKŲ ĮVAIROVĖ 5

LIETUVA

1 DZŪKIJOS ETNOGRAFINIS REGIONAS, #51-56 **Lazdijai – Nemunaitis** 6
2 NEMUNO KILPOMIS, #57-61 **Nemunaitis – Pakuonis** 20
3 KAUNAS IR KAUNO RAJONAS, #62-66 **Pakuonis – Vilkija** 32
4 DUBYSOS SLĖNIO KRANTAIS, #67-72 **Vilkija – Dengtiltis** 44
5 ŽEMAITIJOS ETNOGRAFINIS REGIONAS, #73-86 **Dengtiltis – Skuodas** 58

LATVIJA

6 PIETŲ KURŽEMĖ, #87-91 **Lietuvos ir Latvijos siena – Snēpele** 88
7 KULDYGA IR JOS APYLINKĖS, #92-93 **Snēpele – Renda** 100
8 ABAVOS SENVAGĖ, #94-96 **Renda – Jaunmoku pils** 106
9 TUKUMAS IR KEMERIŲ NACIONALINIS PARKAS, #97-99 **Jaunmoku pils – Bigauņciems** 114
10 JŪRMALA IR RYGA, #100-102 **Bigauņciems – Rīga** 122

NAUDINGI PATARIMAI 130

KAIP NAUDOTIS KELIONIŲ VADOVU?

Kelionių vadove Miško takas padalintas į **10 regionų** tokiais pavadinimais:

1. DZŪKIJOS ETNOGRAFINIS REGIONAS
2. NEMUNO KILPOMIS
3. KAUNAS IR KAUNO RAJONAS
4. DUBYSOS SLĖNIO KRANTAIS
5. ŽEMAITIJOS ETNOGRAFINIS REGIONAS
6. PIETŲ KURŽEMĖ
7. KULDYGA IR JOS APYLINKĖS
8. ABAVOS SENVAGĖ
9. TUKUMAS IR KEMERIŲ NACIONALINIS PARKAS
10. JŪRMALA IR RYGA

Kiekvienas regionas kelionių vadove pažymėtas skirtinga spalva.

Pietinės Miško tako dalies **1 088 km padalinti į # 52 atkarpas.** Kiekvieną atkarpą galima įveikti per vieną dieną, tačiau, jei atstumas ilgesnis, atkarpos aprašyme pateiktos rekomendacijos, kaip ją įveikti per dvi dienas.

KIEKVIENOS ATKARPOS APRAŠYME PATEIKTA TOKIA INFORMACIJA:

ŽEMĖLAPIS,

kuriame pažymėtas Miško takas •••••••,

konkrečios atkarpos pradžios ir pabaigos taškai,

įdomiausios lankytinos vietos „Verta pamatyti“ 1,

atkarpoje teikiamos paslaugos

PRAKTINĖ KIEKVIENOS ATKARPOS INFORMACIJA:

••••••• **Ilgis** kilometrais.

Trukmė: ~ atkarpai įveikti reikalingas laikas.

Pradžia: vieta, kur patogu pradėti žygį.

Pabaiga: vieta, kur patogu baigti žygį. Galima eiti ir priešinga kryptimi.

Maršruto eiga: didesnės gyvenamosios vietovės.

Kelio danga trumpame aprašyme ir grafiniame vaizde.

Sudėtingumas:

lengvas

vidutinio sunkumo

sunkus

Kliūtys: natūralios ar žmogaus sukurtos kliūtys. Pateiktos rekomendacijos, kaip jas įveikti.

Pavojingos vietos: čia reikia būti ypač atsargiems!

Verta žinoti! Naudinga informacija.

Pasiūlymai: kiti keliai ir takai, kuriais galima eiti nepalankiomis oro sąlygomis ar kitais atvejais.

1 **VERTA PAMATYTI!** Įdomiausių lankytinų vietų pavadinimai arba trumpi aprašymai su GPS koordinatėmis.

PASLAUGOS:

informacija su ir koordinatėmis apie

ir .

PASLAUGOS IR INFRASTRUKTŪRA

Informacija apie paslaugas ir infrastruktūrą pateikta šio kelionių vadovo atkarpų aprašymuose ir **www.baltictrails.eu.**

Apgyvendinimo vietų, tarp jų – kempingų, skaičius skirtingose Miško tako atkarpose skiriasi. Informacija apie apgyvendinimą pateikiama kiekvienos atkarpos aprašyme, kuriame nurodytas apgyvendinimo vietos pavadinimas, GPS koordinatės ir . Apgyvendinimo vietas rekomenduojama užsisakyti iš anksto, nes vasarą (birželį – rugpjūtį) jos jau gali būti užimtos. Žiemą kai kurios apgyvendinimo įstaigos gali būti uždarytos.

Maitinimo paslaugų prieinamumas kiekvienoje atkarpoje skiriasi. Yra atkarpų, kur tokios paslaugos neteikiamos. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad yra įmonių, kurios veikia tik vasaros sezonu arba tam tikru laiku, todėl prieš apsilankant jose rekomenduojama iš anksto pasidomėti.

Miško tako apylinkėse yra daugiau nei 90 viešai prieinamų gerai įrengtų nemokamų poilsio vietų. Jose gali būti pavėsinės, stalai, suolai, šiukšliadėžės, laužavietės, tualetai (ne visur). Poilsiavietės yra ir prie apgyvendinimo vietų, tačiau dėl jų naudojimo reikia susitarti su savininku. Atkarpų aprašymuose, kur šalia poilsiaviečių yra simbolis , galima statyti palapines. Vietose, kur yra pridėtas simbolis , galima kūrenti laužą arba pasinaudoti kepsnine.

Parduotuvės yra gyvenvietėse. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad yra Miško tako atkarpų, kuriose, einant vienos ar kelių dienų maršrutu, nėra parduotuvių. Informaciją apie tai rasite atkarpų aprašymuose.

Netoli miško tako ar jo apylinkėse yra pasiekiamas viešasis transportas (dažniausiai autobusas, rečiau – traukinys), tačiau reikėtų iš anksto pasitikslinti važiavimo laiką.

Latvijoje: autobusai **www.autoosta.lv**, traukiniai **www.pv.lv**, viešasis transportas **www.1188.lv**,
Lietuvoje: autobusai **www.autobusubilietai.lt**, traukiniai **www.traukiniobilietas.lt.**
Transporto paslaugos
Kaune: **www.stops.lt/kaunas/#bus**,
Rygoje: **www.rigassatiksme.lv/lv/.**

Žemėlapiuose pateikta informacija apie bankomatus , vaistines , o taip pat žemėlapiuose ir atkarpų aprašymuose – apie artimiausius turizmo informacijos centrus .

Pagalbos numeris:
112 (Lietuvoje ir Latvijoje).

KAIP PRAEITI MIŠKO TAKĄ?

- Pietinė Miško tako dalis padalinta į # 52 atskiras atkarpas, aprašytas kelionių vadovo puslapiuose.
- Atkarpų numeracija atitinka maršruto sudarymo tvarką, todėl pietinės Miško tako dalies atkarpų nuo Lazdijų iki Rygos eilės numeriai yra nuo 51 iki 102. 1 – 50 atkarpos apima šiaurinę anksčiau suformuoto Miško tako dalį nuo Rygos iki Talino.
- Kiekvieną atkarpą galima pereiti ir kaip atskirą maršrutą. Kelionių vadove yra nurodyti rekomenduojami kiekvienos atkarpos pradžios ir pabaigos taškai. Sujungus atkarpas, atsižvelgiant į laiką, galima įveikti kelių dienų, savaičių ar net mėnesių maršrutus.
- Miško taką galima pradėti bet kurioje vietoje ir eiti į abi puses. Ženklinimai yra abiem kryptimis.
- Priklausomai nuo poreikio ir galimybių, atskiras Miško tako atkarpas galima ne praeiti pėsčiomis, o pravažiuoti visuomeniniu transportu. Su kai kuriais apgyvendinimo vietų savininkais galima iš anksto susitarti dėl transporto paslaugų ir daiktų pervežimo į kitą vietą.
- Iš www.baltictrails.eu/lt/forest galima atsispausdinti kiekvienos Miško tako atkarpos aprašą atskirai ir parsisiųsti GPX failus.
- Orientuotis gamtoje padeda Miško tako ženklai ant medžių arba kitų objektų. Orientavimąsi gyvenvietėse palengvina Miško tako lipdukai ant kelio ženklų ir kitų objektų. Kai kuriose Lietuvos ir Latvijos nacionalinių parkų bei Lietuvos regioninių parkų vietose Miško takas sutampa su kitais pėsčiųjų ir dviračių maršrutais, kurie taip pat pažymėti spalvotais ženklais ant medžių ir kitų objektų. Čia būtina atidžiai sekti Miško tako žymėjimą, naudotis GPX failais, kuriuos galima parsisiųsti iš svetainės www.baltictrails.eu/lt/forest.

- Kai kuriose Miško tako vietose išdėstytos informacinės lentelės, padedančios orientuotis aplinkoje.
- Miškingose vietovėse Miško takas veda nedideliais miško arba kaimo keliais, o kai kur – takais. Siekiant, kad Miško tako maršrutas nenutrūktų ir būtų vientisas, kai kuriose vietose jis veda asfaltuotų kelių kelkraščiais. Gyvenvietėse jis eina šaligatviais, kombinuotais pėsčiųjų ir dviračių takais arba šalikelėmis. Miško tako atkarpa nuo Bigaunciemo iki Lielupės veda smėlėtu paplūdimiu.
- Praeiti Miško taką padės prie kelionių vadovo pridėti žemėlapiai. Paklausti kelio galima ir vietinių gyventojų.
- Procentinis Miško tako maršruto kelio dangos pasiskirstymas Lietuvoje ir Latvijoje yra toks:

Lietuvoje

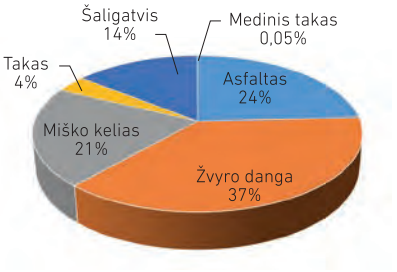

Latvijoje

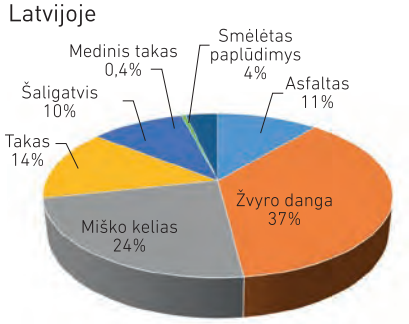

- Kai kuriose atkarpose netoli kaimo sodybų gali būti palaidų šunų. Tokiais atvejais nurodyti sodybų telefonų numeriai, kad būtų galima iš anksto paskambinti ir įspėti šeimininkus apie Miško taku einančių pėsčiųjų artėjimą.

KAIP KELIAUTI MIŠKO TAKU, JEI SAVO AUTOMOBILĮ PALIKOTE ATKARPOS PRADŽIOJE?

- Su kai kurių apgyvendinimo vietų šeimininkais galima iš anksto susitarti dėl pervežimo paslaugų. Tai reiškia, kad šeimininkas gali nuvežti atgal į pradinį tašką, prireikus atvykti pasitikti arba nuvežti daiktus.
- Keliautojai pėsčiomis gali patys organizuoti logistiką, palikdami vieną automobilį pradžioje, kitą – pabaigoje. Pasiekus pabaigos tašką, kitu automobiliu galima grįžti į pradinį tašką. Kur įmanoma, šiam tikslui galima naudoti viešąjį transportą.
- Jeigu ketinama praeiti visą Miško taką, keliones viešuoju transportu tiek tam tikros šalies viduje, tiek tarp dviejų šalių reikia planuoti iš anksto. Tarp Rygos ir Kauno reguliariai kursuoja autobusai. Iš Kauno tarpmiestiniu autobusu galite patekti į Lazdijus. Iš Kauno lengvai pasiekiamas Vilnius (oro uostas, autobusų ir traukinių stotys) arba Klaipėda (jūrų uostas, autobusų ir traukinių stotys).

ŽENKLAS „DRAUGIŠKI ŽYGEIVIAMS"

Draugiški žygeiviams
HIKER-FRIENDLY

Paslaugų ženklas „Draugiški žygeiviams" / „Hiker-friendly" suteikiamas turizmo paslaugų teikėjams Baltijos šalyse. Jis rodo, kad čia žygeiviai yra laukiami, o jų poreikiai yra suprantami ir gerbiami. Paslaugų teikėjas siūlo būtinas ir pėstiesiems reikalingas paslaugas, pavyzdžiui: informacija apie maršrutą, geriamasis vanduo, pirmosios pagalbos vaistinėlė, elektros prietaisų įkrovimas, galimybė džiovinti šlapius ir skalbti nešvarius drabužius, batus ir kt. asmeninį inventorių.

MIŠKO TAKO GAMTA

- Miško takas kerta tris nacionalinius parkus – Dzūkijos ir Žemaitijos nacionalinius parkus Lietuvoje bei Kemerių nacionalinį parką Latvijoje. Kemerių raistas su kitomis pelkėmis ir šlapiais miškais yra vienas didžiausių Baltijos šalių raistų. Miško takas bendrai driekiasi per arba palei ~25 ypač saugomas gamtos teritorijas.

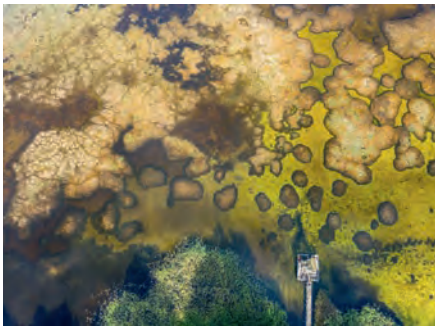

- Miško takas Lietuvoje veda per Sūduvos, Dzūkijos ir Žemaitijos, o Latvijoje – Vakarų Kuršo ir Rytų Kuršo aukštumas arba jų dalis. Tarp aukštumų išsidėsčiusios žemumos, iš kurių minėtinos Kuršo žemuma ir Pajūrio žemuma. Žemiausios Miško tako vietos siekia jūros lygį (Bigaunciemo – Lielupės atkarpoje, kur Miško takas veda Rygos jūros įlankos pakrante), o aukščiausia vieta yra Žemaitijos aukštumoje – tai Šatrijos piliakalnis (228 m virš jūros lygio).

- Aukštumų teritorijose gausu ežerų. Abi šalis dengia tankus upių, upelių ir upokšnių tinklas, vasarą teikiantis malonią atgaivą.

- Labai ryškus Miško tako reljefas yra Nemuno, Dubysos ir Abavos senvagės bei šių upių intakų pakrantėse.

- Netoli Miško tako yra daug gamtos paminklų – didžiuliai akmenys, šaltiniai, milžiniški medžiai, medžių alėjos ir įdomios reljefo formos: kalvos, daubos, upių senvagės ir kt. Nemuno ir jo intakų pakrantėse iškyla galingos ir vaizdingos nuosėdinių uolienų atodangos.

- Miško takas veda per miškingiausias Lietuvos ir Latvijos teritorijas, kuriose galima susipažinti su dauguma Baltijos šalyse aptinkamų miško biotopų ir miškų tipų.

- Jūros pakrantėje Latvijoje yra Europos Sąjungoje saugomų kopų biotopų.

- Miško takas yra puiki vieta stebėti paukščius ir gyvūnus. Čia galima pamatyti vieną iš didžiausių Europos gyvūnų – briedį. Einant tyliai galima sutikti stirną, taurųjį elnią, lapę, kiškį, kiaunę, ūdrą, voverę, ežį. Galima aptikti vilko ir lūšies pėdsakus. Dažnai šalia vandens telkinių aptinkami apgraužti medžiai ir bebro buveinės iš šakelių.

- Paukščių stebėtojai tinkamu laiku gali stebėti (arba klausytis) baltuosius ir juoduosius gandrus, mažuosius erelius, griežles, žvirblines pelėdas, šiaurines pečialindas, įvairių rūšių pelėdas ir genius, tarp jų – didžiausius Europos genius – juodąsias meletas, o šalia vandenų – tulžius.

- Baltijos šalims nebūdingos pavojingos gamtos stichijos. Stiprios audros pasitaiko retai, dažniausiai rudenį ar žiemą. Griaustinio ir žaibų metu reikia būti atsargiems ir ieškoti saugaus prieglobsčio. Jūros pakrantėje nebūna potvynių ir atoslūgių, galinčių turėti įtakos judėjimo jūros pakrante saugumui. Esant stipriam vėjui ir audroms gali pakilti vandens lygis.

- Šiltą vasarą vandens temperatūra jūroje gali siekti +18 °C – +20 °C ar aukštesnė (iki +26 °C), tačiau net ir karštu oru vanduo gali būti ledinis. Vidaus vandenyse vandens temperatūra gali būti ir aukštesnė. Vasarą, pavasarį ir rudenį gali būti ilgesni lietaus laikotarpiai ir žemesnė oro temperatūra, todėl prieš leidžiantis į žygį būtina patikrinti orų prognozes.

- Lietuvos ir Latvijos gyventojai mėgsta eiti į mišką rinkti gamtos gėrybių – grybų (voveraičių, ūmėdžių, baravykų ir kitų grybų) bei laukinių uogų (mėlynių, bruknių, aviečių), o pelkėtuose miškuose ir raistuose – tekšių ir spanguolių. Laukinės žolelės naudojamos ruošti vaistinėms arbatoms.

MIŠKŲ ĮVAIROVĖ

Žodis „Miškas“ kiekvienam sukelia skirtingas emocijas bei asociacijas. Vieniems tai – lieknos pušys ir baltos samanos, kiti įsivaizduoja eglių tankmes, dar kiti – nepaliestus šlaitus su apsamanojusiomis medžių išvartomis... O gal tai – beržynas ar pelkė su šlapiomis įdubomis ir pavasarį pražydusiomis purienomis? Miškai yra įvairūs ir kiekvienas jų atlieka tam tikrą vaidmenį, išlaikant biologinę įvairovę. Toliau bus aprašomi Lietuvoje ir Latvijoje vyraujantys miškų tipai.

Šiaurinį spygliuočių mišką (borealinis miškas) 1 sudaro įvairaus amžiaus eglių ir pušų medynai. Tai natūralūs ir seni miškai, turintys didelę rūšių įvairovę. Gamtai reikšmingi miškai, kuriuose yra įvairaus amžiaus ir storio medžių bei formuojasi proskynos ar miško pievelės. Borealiniai miškai gali būti ir žmonių suformuoti, tačiau bent jau pastaruosius šimtą metų juose nebuvo plynų kirtimų. Latvijoje Miško takas veda per puikius borealinių miškų biotopus, tačiau į pietus borealinius miškus palaipsniui keičia plačialapių (tarp jų – nemoraliniai) miškai, kur atsiranda vis daugiau ąžuolų, liepų, gluosnių ir paprastųjų skroblų, Latvijos laukinėje gamtoje dažniausiai randamų Kuržemės pietvakarių dalyje, kur vyrauja šiltesnio klimato sąlygos. Didelį borealinių miškų masyvai yra ir pietinėje Lietuvos dalyje, pavyzdžiui, Dzūkijos etnografiniame regione.

Plačialapių miškuose, kur auga ąžuolai, liepos, uosiai, klevai, vinkšnos ir guobos, nėra vienos dominuojančios medžių rūšies. Juose išlikę miškininkystės mažai įtakotiems miškams būdingi, biologinei įvairovei palaikyti reikšmingi elementai – tuščiavidurių medžiai, sausuolynai, stambios medžių išvartos, o tai yra svarbus daugelio augalų, vabzdžių, paukščių ir gyvūnų rūšių išlikimo veiksnys.

Pelkėtuose miškuose 2 yra gailių, spanguolių, įvairių durpinių samanų bei mažų pušelių, eglučių, plaukuotųjų beržų, juodalksnių, smulkių krūmelių ir įvairiarūšių viksvų.

Prie vandens telkinių dažniausiai auga užlieti, šlapi plačialapių miškai 3 arba aliuviniai pakrančių miškai. Lietuvoje einant palei Nemuno ir Dubysos upes, kartkartėmis galima rasti tokių miškų.

Nuokalnių ir daubų miškai, 4 kuriuos galima rasti upių daubose ir slėniuose, pasižymi įspūdingų kraštovaizdžių įvairove. Čia kartu su spygliuočiais auga ąžuolai, liepos ir guobos. Kraštovaizdžius dažnai puošia atodangos ir urvai bei nedideli vandens telkiniai, didinantys vietovės biologinę vertę.

Lietuvai būdingi **ąžuolynai**, kuriuose auga ąžuolų, liepų arba paprastųjų skroblų medynai. Ąžuolynus galima pamatyti Nemuno ir kitų didelių upių slėniuose.

Miškai plačiąja prasme susideda iš daugybės miško medynų, atsiradusių skirtingu metu, augusių netolygiai ir susiformavusių skirtingomis istorinėmis ir ekonominėmis sąlygomis – tiek visiškai natūraliai, tiek dėl žmonių veiklos. Miškai labai skirtingi, juose yra daugybė gyventojų, kurių kiekvienam reikalingos vis kitokios buveinės, skirtingas drėgmės ir šviesos kiekis. Gamtosaugos ir miškotvarkos įvairovė ir pusiausvyra užtikrina, kad vaikščiodami, grybaudami, rinkdami uogas bei siekdami ekonominės naudos, galime mėgautis ekologine miško sistema.

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
DZŪKIJOS ETNOGRAFINIAME REGIONE

- **Dzūkijos miškai, kuriuose gausu grybų ir uogų**
- **Žydinčios geltonųjų katpėdėlių pievos**
- **Maudynės skaidriuose ežeruose**
- **Druskininkų kurortinis miestas ir druskingo vandens šaltiniai**
- **Sūduvos ir Dzūkijos aukštumų įspūdingi kraštovaizdžiai**
- **Dzūkijos nacionalinis parkas – kur žmonės gyvena harmonijoje su gamta**
- **Etnografiniai kaimai su mediniais pastatais, rąstiniais aviliais ir amatų tradicijomis**

LIETUVA
DZŪKIJOS ETNOGRAFINIS REGIONAS

MIŠKINGIAUSIA LIETUVOS TERITORIJA

#51-56

Lazdijai (Lenkijos ir Lietuvos pasienis) – Nemunaitis: 140 km

Veikiamas ledynų Dzūkijos kraštovaizdis susiformavo daugiau nei prieš 10 000 metų. Miško takas veda miško keliais per didelį, retai apgyvendintą miškų masyvą ir mažus kaimelius. Dzūkijos etnografiniam regionui būdingus bruožus ir tradicijas suformavo miškas, kuris siejamas su žmonių veikla ir tradiciniu gyvenimo būdu. Nuo senovės dzūkai ėjo į miškus, rinko grybus ir juos pardavinėjo. Iš to kilęs dzūkų posakis: „jei ne grybai ir ne uogos, dzūkų mergos būtų nuogos". Druskininkų kurortas populiarus savo sūriais natūraliais mineralinio vandens šaltiniais. Jo pavadinimas kilęs iš lietuviško žodžio „druska". Merkinės miestas Merkio ir Nemuno upių santakoje yra viena seniausių Lietuvos gyvenviečių. Šiame regione Miško takas veda per Dzūkijos nacionalinį parką.

WWW.BALTICTRAILS.EU

51

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Lazdijai – Veisiejai

Sūduvos aukštumos kalvomis

Kiek toliau nei už 1 km nuo Lazdijų turizmo informacijos centro Miško takas vingiuoja Lazdijų–Augustavo keliu (Nr. 135), tuomet pasuka į nedidelį kaimo-miško keliuką, kuris „Geležinės uždangos“ metu tarnavo kaip pasienio apsaugos kelias. Šioje atkarpoje vietomis atsiveria gražūs ir platūs Sūduvos aukštumos dirbamos žemės vaizdai. Kirtus atviresnę vietovę priešais Kučiūnų kaimą, Miško takas vėl neria į miškingas apylinkes. Po apytiksliai 5,5 km maršrutas sukasi į rytus, toliau vingiuoja miškų ir ežerėlių labirintu, kerta Zapsės upę ir susitinka su Lazdijai–Kučiūnai–Veisiejai keliu (Nr. 2510). Po nepilnų 6 km maršrutas suka į dešinę, į Dainaviškių kaimą. Apėjęs ratu Veisiejų ežero įlankas, per Veisiejų dvaro parką Miško takas nuveda iki miesto centro. Atkarpa iki Veisiejų miesto vingiuoja Veisiejų regioninio parko teritorija.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

28 km

7 – 10 val.

Lazdijų turizmo informacijos centras

Veisiejų centras prie Nepriklausomybės paminklo

Lazdijų turizmo informacijos centras – Lietuvos ir Lenkijos pasienis – Petroškai – Veisiejai

Daugiausia žvyrkeliai, nedideli miško keliai, gyvenvietėse – asfaltas, grindinys.

Sunkus

Drėgnu oru pasienio kelyje gali būti balų ir purvo.

Būkite atidūs eidami šalikelėmis!

Kertant Lietuvos ir Lenkijos sieną, būtina turėti galiojančius asmens tapatybės dokumentus. Tarp atkarpos pradžios ir pabaigos nėra parduotuvių, maitinimo ir apgyvendinimo įstaigų.

Nakvynę rasite tik atkarpos pradžioje ir pabaigoje. Jei per vieną dieną negalėsite įveikti visos atkarpos, galima iš anksto susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavežėtų.

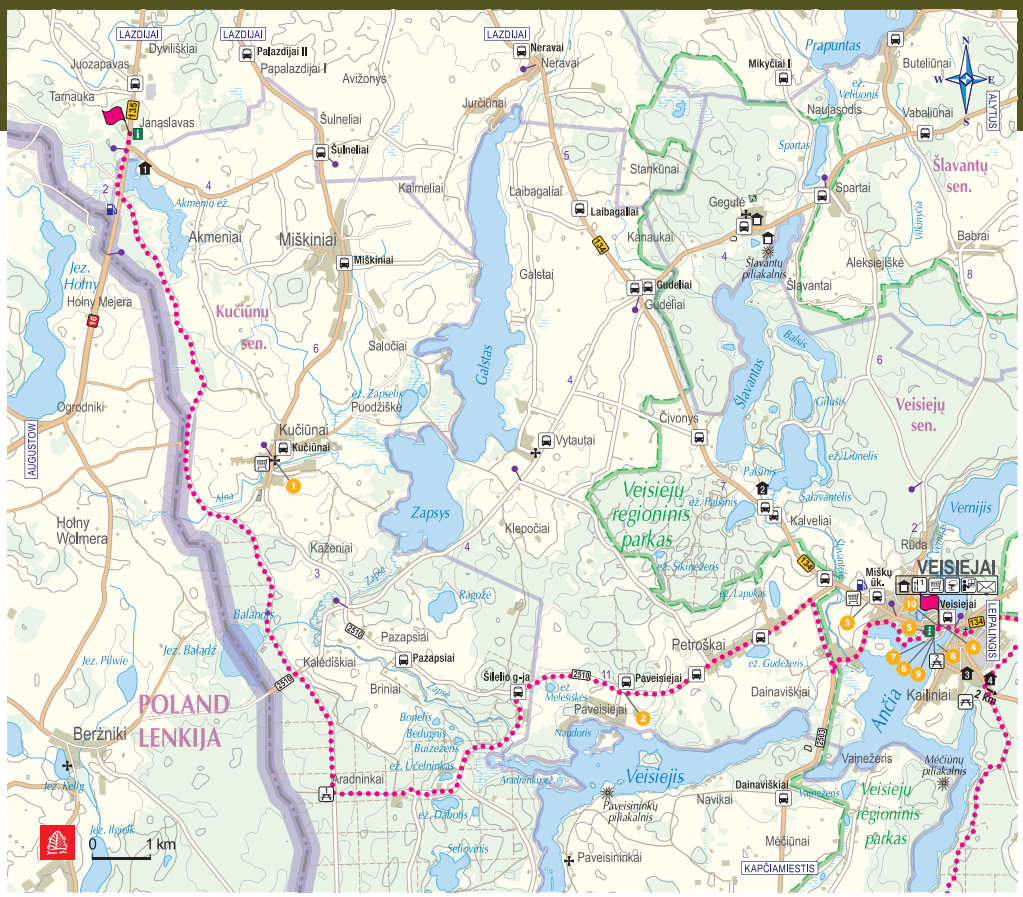

GAMTA

Lietuvoje Miško takas iš pradžių veda per Sūduvos aukštumos rytinę dalį. Apie 90 km ilgio ir 20 km pločio Sūduvos aukštuma susidarė per paskutinį apledėjimą ledyno pakraštyje. Aukštumą į keletą dalių padalina Šešupės, Kirsnos ir kitų upių slėniai. Aukščiausias reljefo taškas (282,9 m) Lietuvoje yra Sūduvos aukštumos vakarinėje dalyje, kurioje kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros vertybių apsaugai buvo įkurtas Vištyčio regioninis parkas. Aukštuma tęsiasi Lenkijos teritorijoje. Joje iš viso yra apie 250 ežerų.

VERTA PAMATYTI!

1. **Kučiūnų Šv. Kazimiero bažnyčia.** Lietuvoje yra 15 bažnyčių, tituluojamų Šv. Kazimiero vardu, ir viena iš jų yra Kučiūnuose. GPS: 54.12609, 23.51915
2. **Paveisiejų trikamienis ąžuolas.** Medis 2 m aukštyje nuo žemės išsišakoja į tris kamienus. GPS: 54.09024, 23.61200
3. **Skulptūrų parkas „Vaikystės sodas“.** Vaizdai ypač sužavės mažuosius keliautojus. GPS: 54.10444, 23.67585
4. **Veisiejų miestelis.** Išsidėstęs pusiasalyje, o namai stovi taip arti vandens, kad Veisiejai vadinami lietuviškąja Venecija. GPS: 54.10105, 23.69544
5. **Veisiejų regioninio parko direkcija.** Įsikūrusi išlikusiame Veisiejų dvaro rūmų fligelyje – seniausiame pastate Veisiejų apylinkėse. Ypač svarbi ekspozicija „Gyvenimas tarp vandenų“, nes Veisiejų regioniniame parke galima suskaičiuoti net 37 ežerus! +370 31856234; GPS: 54.09990, 23.69283
6. **Veisiejų dvaro parkas.** Parkas įkurtas XVII a., kurio svarbiausias elementas – ratu sodintų 22 mažalapių apie 200 metų amžiaus liepų ratas. GPS: 54.09920, 23.69339
7. **Veisiejų uosis.** Antras pagal storį uosis Lietuvoje. GPS: 54.09825, 23.69118
8. **Veisiejų grojantis fontanas.** Ančios ežere, prie Veisiejų miesto parko, įrengtas fontanas su šviesos ir garso instaliacija, kuris veikia vasarą. GPS: 54.09799, 23.69438
9. **Paminklas L.L. Zamenhofui.** Veisiejai laikomi esperanto kalbos gimtine, o miesto parke pastatytas Liudviko Lazario Zamenhofo paminklas–biustas. GPS: 54.09904, 23.69346
10. **Nepriklausomybės paminklas.** GPS: 54.10075, 23.69460

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Kaimo turizmo sodyba „Akmenėlis“, +370 60104848; GPS: 54.17046, 23.48445

2. Kaimo turizmo sodyba „Joginta“, +370 68724108; GPS: 54.12116, 23.64803

3. Veisiejų technologijos ir verslo mokykla, +370 60853192; GPS: 54.09350, 23.70217

4. Kempingas „Saulėtekis“, +370 68608663, 68886831; GPS: 54.09372, 23.72715 (vasarą).

Maitinimas

1. Veisiejų picerija – kebabinė, +370 62220785; GPS: 54.10108, 23.69582

Parduotuvės

Degalinė „Emsi“ (Akmeniai), +370 31851089; GPS 54.17556, 23.48104

Parduotuvė (Kučiūnai), +370 867790245; GPS: 54.12628, 23.51797

Degalinė „Melkasta“ (Kalveliai), GPS: 54.10600, 23.67378

„Aibė“ (Veisiejai), GPS: 54.10140, 23.69343

„Norfa S“ (Veisiejai), GPS: 54.10142, 23.69577

Vaistinės

„Camelia vaistinė“ (Veisiejai), GPS: 54.10072, 23.69523

Bankomatai

„Swedbank“ (Veisiejai), GPS: 54.10036, 23.69377

Terminalas „Perlas“ (Veisiejai), GPS: 54.10140, 23.69343

Poilsio vietos

1. Poilsiavietė, GPS: 54.07455, 23.53515

2. Veisiejų dvaro parkas, GPS: 54.09920, 23.69339

Viešasis transportas

Autobusai Nr. 623 (iš Lazdijų per Veisiejus) ir Nr. 661 (iš Lazdijų per Veisiejus į Druskininkus) važiuoja 2 kartus dienoje; Nr. 153 (iš Lazdijų į Veisiejus) tik penktadieniais 2 kartus dienoje; Nr. 702 (iš Lazdijų į Veisiejus) tik trečiadieniais 1 kartą dienoje. Autobusų maršrutai ir grafikai Lazdijų rajone: www.lazdijuautobusai.lt
Tarpmiestiniai maršrutai: www.autobusubilietai.lt

INFORMACIJA TURISTUI

Lazdijų turizmo informacinis centras, Janaslavo k. 10, Lazdijų r., www.lazdijai-turizmas.lt, +370 31851881; GPS: 54.17632, 23.48113

Veisiejų regioninio parko direkcija, Santarvės g. 9, Veisiejai, Lazdijų r., https://veisiejuparkas.lrv.lt, +370 31856234; GPS: 54.09990, 23.69283

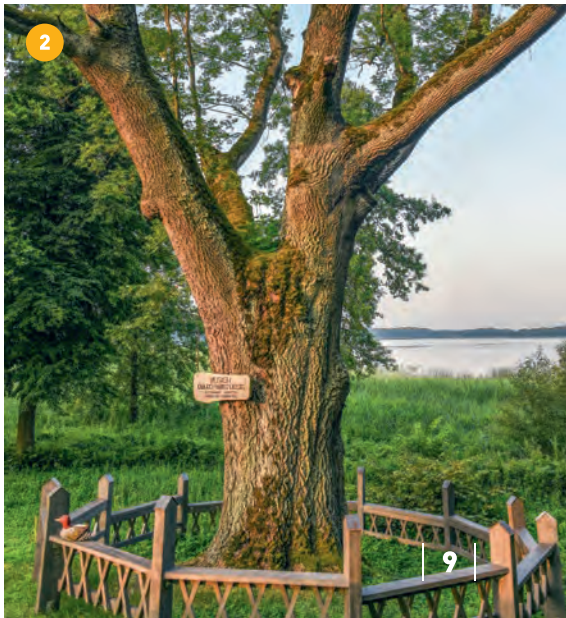

52

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Veisiejai – Trikojis

Veisiejų regioniniu parku

Palikus Veisiejų miestelio centrą, Miško takas kerta Veisiejų ežero protaką, tada Vytauto, Turgaus ir Leipalingio (kelias Nr. 134) gatvėmis veda iki Snaigyno ežero pakrantės, kur galima rasti apžvalgos bokštą ir poilsiavietes. Kirtus nedidelį miško masyvą prie Veisiejų, Miško takas apie 1,4 km veda Veisiejų–Barčių (Nr. 2529) keliu, tuomet pasuka dešinėn. Toliau maršrutas vingiuoja gražiu pušynu greta Ančios ežero, kurio apylinkėse gausu uogų ir grybų. Pasukus rytų kryptimi, Miško takas iš pietų priartėja prie Barčių kaimo. Toliau iki Trikojo ežero driekiasi per javų laukus. Prie Trikojo ežero įlankos Miško takas kerta miškingus plotus, vis priartėdamas prie kelio Nr. 2517. Ši Miško tako atkarpa vingiuoja per Veisiejų regioninį parką.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

15 km

4 – 5 val.

Veisiejų centras prie Nepriklausomybės paminklo

Trikojo ežeras

Veisiejai – Barčiai – Trikojo ežeras

Daugiausia nedideli miško ir kaimų keliai, takai, Veisiejų apylinkėse – asfaltas.

Lengvas

Vasaros antroje pusėje kai kurios maršruto atkarpos gali būti apaugusios žole.

Būkite atidūs eidami šalikelėmis!

Parduotuvių yra tik Veisiejų mieste. Ančios ežero apylinkėse ir tolesnėje atkarpoje gana tankus takų tinklas, todėl atidžiai stebėkite ženklus ir / arba naudokite GPX failą.

GAMTA

Veisiejų regioninis parkas įkurtas 1992 metais, siekiant apsaugoti Sūduvos aukštumos kraštovaizdį, biologinę įvairovę ir kultūros paminklus. Vienas iš parko turtų yra 37 ežerai, kurių pailgos formos yra suformuotos ledynų. Paskutinio apledėjimo metu čia buvo ledyno pakraštys. Ežerus supa dideli miško masyvai, augantys ant žemyninių kopų. Juose galima ilsėtis, stebėti gamtą, uogauti ir grybauti. Parke įrengtos maudymosi vietos, pažymėti gamtos takai. Maži upeliai, jungiantys ežerus, yra tinkami kelionėms baidarėmis. Veisiejų regioninis parkas išsiskiria didele augalų ir gyvūnų rūšių įvairove. Čia aptinkamos saugomos retos rūšys – paprastoji medvarlė *(Hyla arborea)*, kuri yra parko simbolis, balinis vėžlys *(Emys orbicularis)*, įvairios orchidėjų rūšys.

VERTA PAMATYTI!

1. **Veisiejų Šv. Jurgio bažnyčia.** Tai didžiausia bažnyčia Lazdijų krašte, vadinamoji Dzūkijos katedra. GPS: 54.10170, 23.69494
2. **Veisiejų miestelio istorinis centras.** Senoji Veisiejų dalis, susidariusi iki XIX a. pab. GPS: 54.10088, 23.69371
3. **Veisiejų krašto muziejus.** Didelė ekspozicijos dalis skirta gydytojui okulistui, tarptautinės esperanto kalbos kūrėjui L.L. Zamenhofui, kuris 1885 m. atvyko dirbti į Veisiejus ir čia baigė kurti esperanto kalbą. +370 31856535; GPS: 54.10098, 23.69666
4. **Veisiejų paminklas Lietuvos partizanams atminti.** Partizanų atminimo vieta įrengta civilinių kapinių šiaurės rytiniame pakraštyje, pagrindinio tako gale, kalvos šlaite. GPS: 54.10064, 23.70166
5. **Snaigyno–Veisiejų apžvalgos bokštas.** Apžvalgos bokštas įrengtas Snaigyno ežero šiaurės vakarinėje dalyje. Iš 15 m aukščio apžvalgos bokšto galima grožėtis trimis ežero salomis, jo vaizdu, o iš kitos pusės – atsiveriančia Veisiejų panorama. GPS: 54.10135, 23.72211
6. **Ančios ežeras** – didžiausias Veisiejų regioninio parko teritorijoje esantis ežeras, užimantis 490 ha plotą. Ilgas, vingiuotas, panašus į plačią upę jis supa Veisiejų miestą. GPS: 54.09599, 23.67405
7. **Pėsčiųjų takas Ančios ežero pakrante.** Pasivaikščiojimas žiediniu maršrutu yra puiki galimybė susipažinti su biologine miško įvairove – smiltyniniu gvazdiku, kanapiniu kemeru, paprastuoju nykštuku ir kitomis miško gėrybėmis. Maršruto ilgis: 4 km. GPS: 54.08974, 23.70810

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Kaimo turizmo sodyba „Tėviškė“, +370 68604158; GPS: 54.07949, 23.74397

2. Sodyba „Trikojis“, +370 68670706; GPS: 54.07372, 23.75589

3. Kaimo turizmo sodyba „Prie ežero“, +370 65505373; GPS: 54.07228, 23.75739

4. Stovyklavietė „Varnalizdis“ (vasarą), +370 68848111; GPS: 54.05834, 23.77870

Maitinimas

1. Veisiejų picerija – kebabinė, +370 62220785; GPS: 54.10108, 23.69582

2. Veisiejų technologijos ir verslo mokykla, +370 60853192; GPS: 54.09350, 23.70217

Parduotuvės

„Norfa S“ (Veisiejai), GPS: 54.10142, 23.69577

„Aibė“ (Veisiejai), GPS: 54.10138, 23.70558

Vaistinės

„Camelia vaistinė“ (Veisiejai), GPS: 54.10072, 23.69523

Bankomatai

„Swedbank“ (Veisiejai), GPS: 54.10036, 23.69377

Terminalas „Perlas“ (Veisiejai), GPS: 54.10140, 23.69343

Viešasis transportas

Autobusų stotelė (Barčiai), GPS: 54.06262, 23.72811
Autobusų maršrutai ir grafikai Lazdijų rajone: www.lazdijuautobusai.lt

Poilsio vietos

1. Poilsiavietė, GPS: 54.08882, 23.70439

INFORMACIJA TURISTUI

Lazdijų turizmo informacinis centras, Janaslavo k. 10, Lazdijų r., www.lazdijai-turizmas.lt, +370 31851881; GPS: 54.17632, 23.48113

Veisiejų regioninio parko direkcija, Santarvės g. 9, Veisiejai, Lazdijų r., https://veisiejuparkas.lrv.lt, +370 31856234; GPS: 54.09990, 23.69283

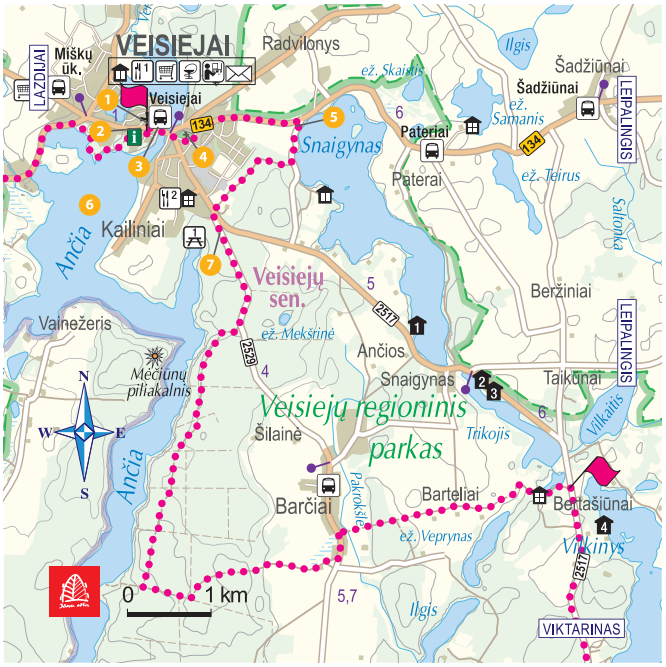

53

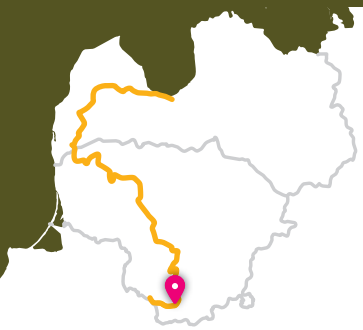

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Trikojis – Didžiasalis

Miško gėrybių turtingais miškais

Nuo Trikojo ežero ir Bertašiūnų kaimo Miško takas keliu Nr. 2517 eina į pietus, kerta Leipalingio–Kapčiamiesčio kelią (Nr. 2505) ir Viktarino kaimą. Toliau takas apsuka Stirtos ežerą ir miško keliukais vinguriuoja per plačius miško masyvus, kuriuose vietomis matomos laukymės ir nedideli kaimai. Vasarą miške gausu mėlynių ir grybų. Miško takas kerta protaką, jungiančią Baltajo Bilso ir Juodajo Bilso ežerus, kyla stačiu ežero krantu ir pasuka į pietus. Šioje vietoje galima pamatyti Didžiasalio kaimą. Atkarpa nuo Trikojo ežero iki Viktarino kaimo eina Veisiejų regioninio parko teritorijoje.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 19 km
- 5 – 7 val.
- Trikojo ežeras
- Didžiasalis prie Augų ūkio
- Trikojo ežeras – Bertašiūnai – Viktarinas – Dulgininkai – Vilkanastrai – Didžiasalis
- Daugiausia žvyrkeliai ir miško keliai. Didesnėse gyvenvietėse – asfaltas.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiais!
- Parduotuvių yra tik Viktarino ir Didžiasalio kaimuose.

GAMTA

Lotyniškas smėlyninio šlamučio pavadinimas *Helichrysum arenarium* reiškia auksinę saulę, augančią smėlingose vietose. Lietuviškas šio augalo pavadinimas siejamas su veiksmažodžiu „šlamėti“. Smėlyninis šlamutis auga sausose, saulėtose pievose, kuriose dirvožemis yra smėlingas. Šis augalas yra neatsiejama Dzūkijos pievų ir atvirų vietų kraštovaizdžio dalis. Smėlyninis šlamutis yra žinomas kaip gydomasis augalas. Jis vartojamas persišaldžius, sergant odos ir žarnyno ligomis, kai kamuoja depresija ir nerimas. Išdžiovinta ši gėlė yra populiarus dekoratyvinis augalas. Šlamutis nėra saugomas augalas, tačiau nykstant natūraliems biotopams ir užželiant atviroms vietovėms jis retėja.

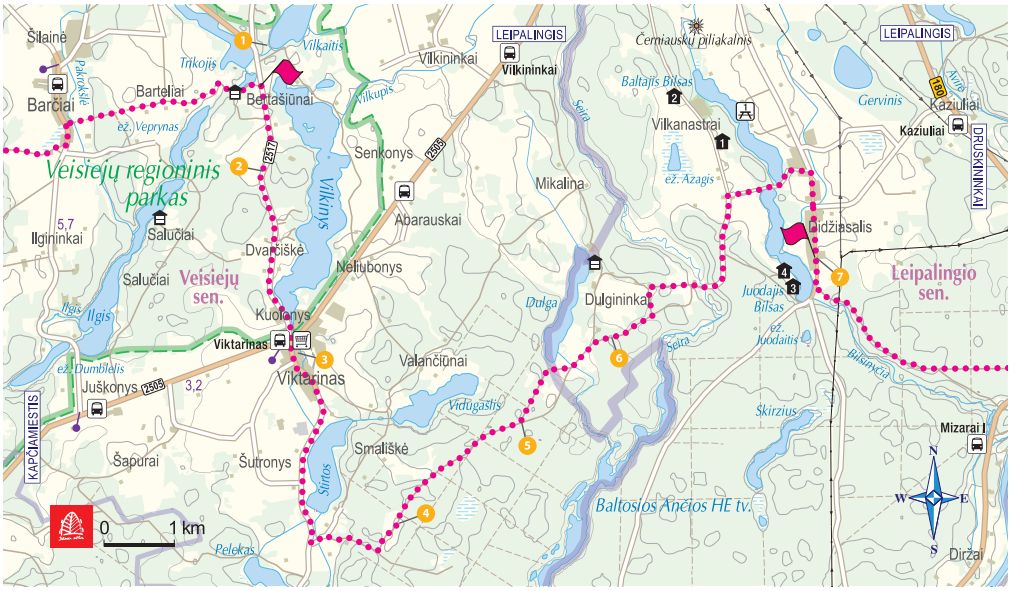

VERTA PAMATYTI!

1. **Taikūnų pušis.** Saugomas botaninis gamtos paveldo objektas prie Vilkaičio ežero. Šalia pušies pastatytas stogastulpis, įamžinantis čia buvusiame bunkeryje (apie 3 m nuo pušies) žuvusių Dainavos apygardos Šarūno rinktinės Mindaugo tėvūnijos būrio partizanų atminimą. GPS: 54.06786, 23.77377
2. **Prancūzkalnis.** Vietiniai gyventojai iki šiol mena prosenelių pasakotas legendas, esą čia trumpam pailsėti buvo sustojęs pats Napoleonas Bonapartas. GPS: 54.05169, 23.77296
3. **Viktarinas.** Kaimas tarp dviejų – Vilkinio ir Stirtų – ežerų Veisiejų regioniniame parke. Per kaimą vinguriuoja Vilkinės upelis, jungiantis abu ežerus. Šis senas kaimas išsidėstęs gražiame reljefe prie Leipalingio girios pušyno. GPS: 54.02831, 23.78095
4. **Atminimo kryžius.** Pastatytas 1948 m. žuvusiems Puščios partizanams A. Radžiukynui, J. Leščinskui ir A. Ramanavičiui atminti. GPS: 54.00665, 23.80261
5. **Atminimo kryžius.** Pirmojo pasaulinio karo kariams pagerbti. GPS: 54.01965, 23.82936
6. **Piliakalnis.** GPS: 54.03051, 23.84898
7. **Augų ūkis.** Didžiasalio kaime gamina ir parduoda įvairių rūšių sūrius: saldaus pieno, pelėsinius, fermentinius ir brandintus, rengia šių sūrių degustacijas, pasakoja svečiams apie sūrio kelią „nuo pievos iki stalo“, aprodo sūrių ūkį ir pelėsinių sūrių brandinimo rūsį. Edukacinės programos „Kaip gimsta sūris“ metu svečiams siūloma patiems pasigaminti saldaus pieno sūrį. +370 61477838; GPS: 54.04078, 23.89340

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Kaimo turizmo sodyba „Bilso sodyba“, +370 68726807; GPS: 54.05517, 23.87210

2. Kaimo turizmo sodyba „Vilkanastrų dvaras“, +370 61222206, 62011330; GPS: 54.06094, 23.86222

3. Kaimo turizmo sodyba „Ami Residence forest“, +370 68798019; GPS: 54.03676, 23.88805

4. Kaimo turizmo sodyba „Ami Residence“, +370 68798019; GPS: 54.03865, 23.88648

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Viktarino maisto prekių parduotuvė, GPS: 54.02965, 23.77908

„Augų sūrinė“ (Didžiasalis), +370 61477838; GPS: 54.04078, 23.89340

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Autobusų stotelė Viktarine, GPS: 54.03004, 23.77789, aktualūs tvarkaraščiai: www.lazdijuautobusai.lt

Poilsio vietos

1. „Barbora“, +370 68554410; GPS: 54.05898, 23.87679

INFORMACIJA TURISTUI

Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras, M. K. Čiurlionio g. 65, Druskininkai, https://druskininkai.lt, +370 31351777; GPS: 54.01546, 23.97713

Lazdijų turizmo informacinis centras, Janaslavo k. 10, Lazdijų r., www.lazdijai-turizmas.lt, +370 31851881; GPS: 54.17632, 23.48113

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Didžiasalis – Druskininkai – Žiogeliai

Druskininkai – populiariausias Pietų Lietuvos kurortas

Tarp Didžiasalio kaimo ir Druskininkų kurorto Miško takas vingiuoja spygliuočių miškais, kuriuose gausu uogų ir grybų. Prieš Druskininkus Miško takas susilieja su Nemuno keliu, apsuka Druskininkų Sniego areną ir toliau pėsčiųjų ir dviračių taku veda iki Parko tilto per Nemuno upę. Kirtus tiltą, Miško takas tęsiasi Maironio gatve ir toliau veda mažomis istorinio Druskininkų kurorto gatvelėmis ir parko keliukais, kerta Ratnyčios upelį ir miško parką dešiniajame Nemuno krante. Už Veisiejų gatvės maršrutas eina Neravų gatvės šaligatviu ir po maždaug 1 km suka kairėn į Sodžiaus gatvę, kuri Neravų kaimo pabaigoje tampa gražiu miško keliuku. Čia prasideda Dzūkijos nacionalinis parkas. Miško takas apsupa Viečiūnų kaimą, prieš žygeivius atverdamas gražų kraštovaizdį į Liškiavos vienuolyną priešingame Nemuno krante. Iki pat Žiogelių kaimo Miško takas veda gražiu, ramiu miško keliuku.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

23 km

6 – 8 val.

Didžiasalis prie Augų ūkio

Žiogelių kaimas

Didžiasalis – Druskininkai – Viečiūnai – Žiogeliai

Žvyrkeliai ir miško keliai, Druskininkuose – asfaltuoti pėsčiųjų, pėsčiųjų-dviratininkų takai, grindinys.

Vidutinio sunkumo

Būkite atidūs eidami kelkraščiu!

Druskininkuose rekomenduojama apsirūpinti maistu šiai ir kitai atkarpai.

Maršrutą galima padalinti į dvi dalis ir nakvoti Druskininkuose. Vieną dieną verta skirti šiam miestui apžiūrėti, nuplaukti Nemunu iki Liškiavos. Nuo Sniego arenos iki Druskininkų vandens parko (Maironio gatvė) galima nukeliauti lynų keltuvu ir taip sutrumpinti atstumą dviem kilometrais.

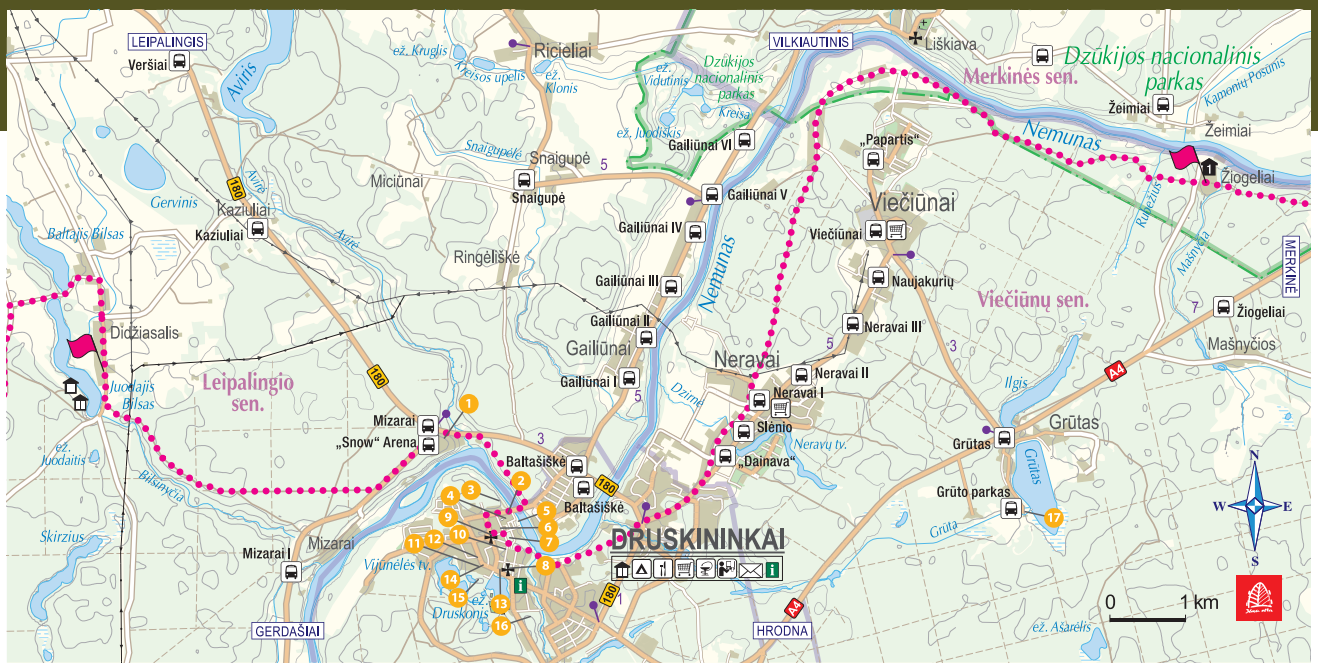

GAMTA

Druskininkai – miestas pačiuose Lietuvos pietuose. Tai seniausias, didžiausias ir populiariausias visus metus veikiantis Lietuvos balneologinis, purvo ir klimatinis kurortas. Druskininkuose trykšta daug mineralinio vandens šaltinių, o dėl miestą supančių pušynų bei daugybės vandens telkinių oras yra išskirtinai švarus. Kurorto ir jo apylinkių gamta padeda atsipalaiduoti, sumažinti stresą ir įtampą.

Dzūkijos etnografiniame regione žemė yra nederlinga, ją dengia didžiausi Lietuvoje miškų masyvai, augantys smėlingame dirvožemyje, todėl Dzūkijoje uogų ir grybų, o ypač voveraičių, rinkimas turėjo labai didelę reikšmę tiek kaip pragyvenimo, tiek kaip pelno šaltinis.

Visoje Lietuvoje randama daugiau kaip 2000 kepurėtųjų grybų rūšių, iš kurių apie 380 rūšių yra valgomos. Tačiau praktiškai naudojamos yra ~ 120–140 grybų rūšių. Pagrindinė grybavimo taisyklė yra rinkti ir maistui naudoti tik tuos grybus, kuriuos gerai pažįsti ir dėl kurių neabejoji! Vasarą ir pirmoje rudens pusėje miškuose augančios uogos puikiai papildo kasdienį racioną vitaminais: žemuogės, avietės, mėlynės, vaivorai, gervuogės, bruknės ir putinų uogos.

VERTA PAMATYTI!

1. **Snow Arena.** Vienas didžiausių Europoje uždarų kalnų slidinėjimo trasų kompleksas. +370 61535415; GPS: 54.03285, 23.96150
2. **Sveikatinimo ir poilsio centras „AQUAPARK“.** Vandens parkas su pramogomis. +370 69708000; GPS: 54.02396, 23.97430
3. **Nuotykių parkas „UNO PARK“.** Laipiojimas trasomis medžiuose. +370 60720911; GPS: 54.02542, 23.97300
4. **Keltuvas „Lynų kelias“** jungia Vandens parką ir Snow Areną. +370 62049351; GPS: 54.02351, 23.97409
5. **Grožio šaltinis.** Sūriausias ir giliausias Druskininkų mineralinio vandens gręžinys. GPS: 54.02299, 23.97679
6. **Rezistencijos ir tremties muziejus.** Ekspozicijos vaizduoja tremtį, 1944–1953 m. partizanų kovas. +370 31345842; GPS: 54.02213, 23.97312
7. **Muzikinis fontanas.** GPS: 54.02113, 23.97501
8. **Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčia.** GPS: 54.01755, 23.97466
9. **Dievo Motinos ikonos „Visų liūdinčiųjų džiaugsmas“ cerkvė.** GPS: 54.02138, 23.97129
10. **Apverstas namas.** Iliuzijos muziejus. +370 67217669; GPS: 54.01966, 23.97417
11. **Jonyno galerija.** Lietuvių dailininko V. K. Jonyno kūrybos ekspozicija. +370 31355553; GPS: 54.01764, 23.96864
12. **Amatų centras „Menų kalvė“.** Čia nuolat eksponuojamos menininkų kūrybos darbų parodos, vyksta edukacijos. +370 67176108; GPS: 54.01862, 23.96850
13. **Druskininkų miesto muziejus.** Kurorto istorijos ekspozicija. +370 31351024; GPS: 54.01720, 23.97303
14. **M. K. Čiurlionio memorialinis muziejus.** Čiurlionio šeimos palikimas. +370 31351131; GPS: 54.01781, 23.96948
15. **Vijūnėlės parkas.** GPS: 54.01593, 23.96857
16. **Dineikos sveikatingumo parkas.** GPS: 54.01171, 23.97911
17. **Grūto parkas.** Sovietinės simbolikos parkas po atviru dangumi. +370 31355511; GPS: 54.01358, 23.99470

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Apgyvendinimo vietos Druskininkuose: https://druskininkai.lt/apgyvendinimas

1. Kaimo turizmo sodyba „Žiogeliai“, + 370 60023161; GPS: 54.06448, 24.11547

Maitinimas

Maitinimo vietos Druskininkuose: https://druskininkai.lt/maitinimas

Parduotuvės

„Ekopeko“ (Druskininkai), +370 60768826; GPS: 54.02354, 23.96983

„IKI – Druskininkai“, +370 80011454; GPS: 54.02158, 23.97214

„Rimi“ (Druskininkai), +370 80029000; GPS: 54.02175, 23.97356

„Maxima“ (Druskininkai), +370 80020050; GPS: 54.01592, 23.97818

„Lidl“ (Druskininkai), GPS: 54.02344, 24.00203

„Margvytė“ (Neravai), +370 31355284; GPS: 54.03660, 24.02803

„Maxima“ (Viečiūnai), GPS: 54.05702, 24.05181

Vaistinės

Visos vaistinės Druskininkuose: https://druskininkai.lt/planuojame-kelione/pagalba-mieste

Bankomatai

Visi bankomatai Druskininkuose: https://druskininkai.lt/planuojame-kelione/pagalba-mieste

Viešasis transportas

Autobusų tvarkaraščiai Druskininkuose: www.stops.lt/druskininkai
Iš Druskininkų į Viečiūnus važiuoja autobusas Nr. 2, į Didžiasalį – autobusas Nr. 31, į Žiogelius – tarpmiestinis autobusas Druskininkai – Vilnius. Aktualūs tvarkaraščiai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

Poilsio vietas rasite prie dviračių tako nuo Snow Arenos iki miesto ribos bei mieste.

INFORMACIJA TURISTUI

Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras,
M. K. Čiurlionio g. 65, Druskininkai,
https://druskininkai.lt,
+370 31351777;
GPS: 54.01546, 23.97713

55

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Žiogeliai – Merkinė

Dzūkijos nacionaliniu parku

Iki pat Merkio žiočių, kur upė įteka į Nemuną, Miško takas veda Nemuno slėnio krantais, kur Dainavos lygumos apylinkėse jį supa dideli ir gražūs Dzūkijos miškai. Vietomis miško masyve pasitaiko atvirų vietų, kuriose išsimėtę nedideli kaimai. Prie Česukų kaimo Miško takas dideliu ratu apsuka Merkio santaka į Nemuno upę, nes artimiausias tiltas yra A4 kelyje. Čia atsiveria įspūdingi plačių ir gilių Merkio žiočių vaizdai. Kirtus Merkį, Miško takas driekiasi siauru kaimo keliuku kairiu upės krantu ir atveda iki Merkinės piliakalnio, nuo kurio atsiveria vienas gražiausių Pietų Lietuvos kraštovaizdžių. Siauromis ir vingiuotomis Merkinės gatvelėmis (Piliakalnio, V. Sladkevičiaus, S. Dariaus ir S. Girėno) Miško takas pasiekia miestelio centrą. Ši maršruto atkarpa eina Dzūkijos nacionalinio parko teritorija.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

25 km

6 – 8 val.

Žiogelių kaimas

Merkinės centras prie Merkinės krašto muziejaus

Žiogeliai – Utieka – Krušonys – Maksimai – Česukai – Merkinė

Daugiausia nedideli miško ir kaimo keliukai, žvyrkeliai, trumpuose ruožuose – takai ir asfaltas (Merkinė), prie piliakalnių – laiptai.

Vidutinio sunkumo

Už Utiekos reikia kirsti nedidelį upelį, per kurį nėra tilto.

Merkio upę reikia kirsti A4 kelio tiltu. Taip pat reikia pereiti kelią ir pora šimtų metrų eiti jo pakraščiu.

Būkite atidūs!
Utiekos apylinkėse auga Sosnovskio barščiai, prie kurių negalima liestis, nes jie gali nudeginti!

Nuo Žiogelių iki Merkinės nėra parduotuvių ir maitinimo įstaigų. Atkarpoje nuo Krušonių iki Merkinės Miško takas sutampa su Dzūkijos nacionalinio parko dviračių maršrutais, pažymėtais panašiais ženklais ir spalvomis, todėl Miško tako žymėjimas Dzūkijos nacionaliniame parke yra papildytas žmogeliuko ženklu.

GAMTA

Eidami Nemuno ir Merkio pakrantėmis, matysite daug sausų pušynų, kurie yra reti, saulėti spygliuočių miškai, augantys nederlingame, smėlingame dirvožemyje. Šiaurės pusrutulio natūralūs spygliuočių miškai dar vadinami borealiniais. Sausiems pušynams gresia išnykimas, nes dirvožemis po truputį tampa vis derlingesnis. Todėl šiuose miškuose pradeda augti jiems nebūdingi augalai, o retas miškas užauga tankiais eglynais. Sausuose pušynuose esama gyvūnų rūšių, kurios kitur negyvena, pavyzdžiui, vikrusis driežas *(Lacerta agilis)*. Šiuose miškuose didelę reikšmę turi tokie biologinės įvairovės elementai kaip nedidelės miško pievelės (proskynos), sausuoliai – sausi nudžiūvę medžiai ir išlaužos – ant žemės gulintys trūnijantys medžių likučiai. Sausuose pušynuose žygeivius džiugins bruknės, gražieji kadagiai, pasidabinę uogomis, ir įvairios valgomųjų grybų rūšys.

VERTA PAMATYTI!

1. **Žiogeliai.** Etnografinis kaimas, kuriame galima pamatyti, kaip anksčiau gyveno panemunių dzūkai. GPS: 54.06322, 24.11560
2. **Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kelio V skulptūrų grupė.** Ją sudaro skulptūros: „Saulė“, „Menininkas“, „Čiurlionio monograma“. GPS: 54.05790, 24.14544
3. **Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kelio stogastulpis „Pavasaris“.** Šimtųjų gimimo metinių proga 26 liaudies meistrai palei Varėnos – Druskininkų kelią pastatė paminklines skulptūras, koplytstulpius ir pavadino M. K. Čiurlionio keliu. GPS: 54.06135, 24.17334
4. **Kryžius Vytauto Kvaraciejaus atminimui.** GPS: 54.14848, 24.18228
5. **Merkinės bioenergetinė piramidė.** Ją žmonės dar vadina „Širdžių šventove“. Pasak šimtų liudytojų, praleidus pusę valandos stikliniame kupole patalpintoje piramidėje, jaučiami pozityvūs fiziniai ir dvasiniai pokyčiai. +370 68261617; GPS: 54.14222, 24.19836
6. **Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kelio monumentalioji skulptūra „Čiurlionis–Šaulys“.** GPS: 54.14181, 24.21048
7. **Merkio atodanga.** Tai vieta, kurioje galima išvysti tūkstantmečių žemės paviršiaus istoriją – nuo vėlyvojo ledynmečio iki dabar. GPS: 54.15145, 24.19386
8. **Merkinės piliakalnis.** Vaizdas, atsiveriantis nuo šio piliakalnio, vertinamas kaip vienas gražiausių Lietuvoje. GPS: 54.15824, 24.18237
9. **Merkinės tiltas.** Tiltas per Nemuną Merkinėje, netoli Nemuno ir Merkio upių santakos. Ilgis – apie 210 m. GPS: 54.15747, 24.18018

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Kaimo turizmo sodyba „Merkio slėnis“, +370 66224488; GPS: 54.13345, 24.23766

2. Kaimo turizmo sodyba „Jonionys“, +370 61446741; GPS: 54.15916, 24.16200

3. Arūno Glavicko stovyklavietė, +370 61618592; GPS: 54.16660, 24.19992 (vasarą).

Maitinimas

1. Bistro „Šilo kopa“, +370 60242411; GPS: 54.16381, 24.18858

2. Merkinės užkandinė, +370 69327377; GPS: 54.16403, 24.18547

3. Restoranas „Dzūkynė“, +370 62065767; GPS: 54.16322, 24.18489

Parduotuvės

„Iki“ (Merkinė), GPS: 54.16254, 24.18537

„Aibė“ (Merkinė), GPS: 54.16241, 24.18466

Rūtos parduotuvėlė (Merkinė), GPS: 54.16376, 24.18502

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Merkinė), GPS: 54.16231, 24.18474

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Merkinė), GPS: 54.16254, 24.18537

Viešasis transportas

Tarpmiestinis autobusas Druskininkai – Alytus važiuoja ~5 kartus dienoje ir stoja stotelėje „Merkinės kryžkelė“. Autobusų grafikai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Merkio tilto stovyklavietė, GPS: 54.14411, 24.21361

2. Jonionių stovyklavietė, GPS: 54.15752, 24.17695

INFORMACIJA TURISTUI

Dzūkijos nacionalinio parko Merkinės lankytojų centras, Vilniaus g. 3, Merkinė, Varėnos r., +370 67246275; GPS: 54.16317, 24.18597

56

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Merkinė – Nemunaitis

Nemuno slėniu

Merkinės miestelyje Miško takas Seinų gatve patraukia Nemuno kryptimi, pasuka dešinėn ir sustoja prie apžvalgos bokšto. Nuo jo atsiveria nuostabus vaizdas į platų upės slėnį ir Nemuno salą, kurioje ganosi naminiai gyvuliai. Daugiau kaip 3 km Miško takas vingiuoja palei stačius Nemuno krantus, tada staiga pasuka į šiaurę ir mažais miško keliukais vakarų kryptimi nuveda iki Netiesų ir Druskininkų kaimų. Už Druskininkų kaimo takas kerta šioje atkarpoje didžiausią atvirą vietovę, apdovanosiančią jus gražiais vaizdais. Toliau Miško takas driekiasi Nemuno slėniu, tačiau pačios upės nuo tako nematyti. Vietomis kelyje yra kalvų su stačiomis nuokalnėmis. Prie Vangelonių kaimo Miško takas išveda į atviresnę vietą, kerta nedidelį miško masyvą ir Vangelonių bei Saulėtekio gatvėmis pasiekia pagrindinę Nemunaičio kaimo gatvę. Šios atkarpos dalis nuo Merkinės iki Druskininkų kaimo priklauso Dzūkijos nacionaliniam parkui.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

30 km

8 – 10 val.

Merkinės centras prie Merkinės kraštotyros muziejaus

Nemunaitis, Vytauto gatvė

Merkinė – Maksimonys – Netiesos – Druskininkai – Vertelkos – Jociūnai – Vangelonys – Nemunaitis

Merkinė ir Nemunaitis – asfaltas ir grindinys, likusi atkarpos dalis – nedideli miško ir kaimo keliukai.

Sunkus

Būkite atidūs eidami šalikelėmis!

Nuo Merkinės iki Nemunaičio nėra parduotuvių ir maitinimo įstaigų. Šios atkarpos negalima padalinti į dvi dienas, nes pakeliui nėra apgyvendinimo vietų.

Jei šios atkarpos negalėsite įveikti per vieną dieną, galima iš anksto susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavežėtų.

GAMTA

Dzūkijos nacionalinis parkas įkurtas 1991 metais. Tai yra didžiausia Lietuvos ypatingai saugoma gamtos teritorija ir viena miškingiausių valstybės apylinkių. Nacionaliniame parke yra daug upių, kurių pakrantėse galima išvysti įspūdingas nuosėdinių uolienų atodangas, taip pat šimtus šaltinių ir šaltinėlių. Vertingi biotopai yra ir pievos bei užliejamos pievos, pelkės ir kitos šlapynės. Iš viso parke identifikuota beveik 2000 augalų rūšių ir 2108 gyvūnų rūšys, įskaitant vabzdžius. Viena svarbiausių kultūros ir istorijos vertybių yra etnografiniai kaimai, kuriuose ypatingai saugomos bitininkystės, amatų, architektūros, kulinarijos ir kitos tradicijos. Gerai žinoma dzūkų tradicija yra grybavimas ir uogavimas. Parke yra įrengti pėsčiųjų, dviračių ir vandens turizmo maršrutai. Lankytojų centrai yra Merkinės miestelyje ir Marcinkonių kaime.

VERTA PAMATYTI!

1. **Merkinės Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia.** Gotikinė–barokinė bažnyčia laikoma seniausia Dzūkijoje, istoriniuose dokumentuose minima jau 1392 m. GPS: 54.16155, 24.18434
2. **Vazos namas Merkinėje.** Namas, kuriame mirė kunigaikštis Vaza, vienas seniausių Merkinės paveldo objektų. GPS: 54.16263, 24.18437
3. **Merkinės krašto muziejus.** Muziejuje šiuolaikiškai įrengta ekspozicija pasakoja miesto istoriją, yra galimybė užsisakyti gido paslaugas. +370 31039136; GPS: 54.16294, 24.18515
4. **Merkinės kryžių kalnelis.** Didžiausias memorialas Lietuvos partizanams, žuvusiems kovose už šalies laisvę. GPS: 54.16531, 24.18230
5. **Merkinės apžvalgos bokštas.** 26 m aukščio kraštovaizdžio apžvalgos bokštas. GPS: 54.16379, 24.17473
6. **Didysis Dzūkijos akmuo.** Devintas pagal dydį riedulys Lietuvoje. GPS: 54.27253, 24.02030
7. **Nemunaičio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia.** Mūrinė neogotikinė bažnyčia su aukštu bokštu. Ant bažnyčios laiptų yra lentelė, žyminti vieną iš Lietuvos Respublikos gravimetrinių punktų. +370 68268176; GPS: 54.30221, 24.01924
8. **Paminklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę.** GPS: 54.30140, 24.01992

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Nemunaičio rekreacinė zona prie Nemuno, , GPS: 54.30407, 24.02355

2. Alytaus r. meno ir sporto mokyklos Nemunaičio skyrius, +370 60613431 (būtina susisiekti iš anksto), GPS: 54.30162, 24.01943

Maitinimas

1. Restoranas „Dzūkynė“, +370 62065767; GPS: 54.16322, 24.18489

2. Merkinės užkandinė, +370 69327377; GPS: 54.16403, 24.18547

Parduotuvės

„Iki“ (Merkinė), GPS: 54.16254, 24.18537

„Aibė“ (Merkinė), GPS: 54.16241, 24.18466

Rūtos parduotuvėlė (Merkinė), GPS: 54.16376, 24.18502

Parduotuvė-Baras (Nemunaitis), GPS: 54.30086, 24.02785

„Klevas“ (Nemunaitis), GPS: 54.29975, 24.02968

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Merkinė), GPS: 54.16231, 24.18474

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Merkinė), GPS: 54.16254, 24.18537

Viešasis transportas

Tarpmiestinis autobusas Druskininkai – Alytus važiuoja ~5 kartus dienoje ir stoja stotelėje „Merkinės kryžkelė“. Autobusų grafikai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Poilsiavietė, GPS: 54.18746, 24.07188

2. Nemunaičio rekreacinė zona prie Nemuno, , GPS: 54.30407, 24.02355

INFORMACIJA TURISTUI

Dzūkijos nacionalinio parko Merkinės lankytojų centras, Vilniaus g. 3, Merkinė, Varėnos r., +370 67246275; GPS: 54.16317, 24.18597

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI, KELIAUJANT NEMUNO KILPOMIS

- Aukščiausias Lietuvos pėsčiųjų tiltas Alytuje
- Alytaus miesto žalieji parkai
- Nemuno kilpos ir įspūdingos atodangos upės pakrantėse
- Birštono kurortas ir mineralinio vandens šaltiniai
- Prienų miesto parkai ir laisvalaikio erdvės
- Aukšti piliakalniai ir bažnyčios upių pakrantėse
- Mediniai kryžiai ir koplytstulpiai pakelėse

LIETUVA
NEMUNO KILPOMIS

SENASIS PUNIOS ŠILAS, ĮSPŪDINGI PAKRANTĖS SKARDŽIAI IR MINERALINIO VANDENS KURORTAS

#57-61

Nemunaitis – Pakuonis: 111 km

Miško takas vingiuoja miškingomis Nemuno pakrantėmis per Nemuno kilpų regioninį parką. Nemuno upės atkarpoje tarp Alytaus ir Pakuonio, kur upė daro kelis plačius vingius su net iki 40 m aukščio atodangomis, gausu išskirtinių kraštovaizdžių. Nemunaityje, kaip ir daugumoje mažųjų Lietuvos kaimelių, matoma įspūdinga plytų ir mūrinė bažnyčia, o Alytaus piliakalnyje jau XIV a. buvo senovės lietuvių įtvirtintas piliakalnis. Šiandien Alytus žymus aukščiausiu Lietuvoje pėsčiųjų tiltu ir aktyvaus poilsio parkais. Dešiniajame Nemuno krante esantis Birštono miestas – populiarus gydomosios purvo terapijos ir mineralinių šaltinių kurortas. Birštono svečiai gali nemokamai mėgautis mineraliniu vandeniu ir poilsiautojų patogumui pritaikytomis viešosiomis erdvėmis.

WWW.BALTICTRAILS.EU

57

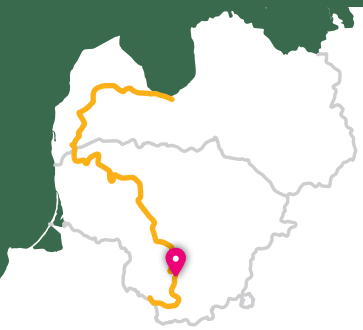

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Nemunaitis – Alytus

Aukščiausiu pėsčiųjų tiltu į Alytų

Iš Nemunaičio Vytauto gatve ir Kaniūkai–Einorai–Nemunaitis keliu (Nr. 1102) Miško takas apie 1,5 km veda šiaurės rytų kryptimi, tada pasuka kairėn į šiaurę ir dar po 3 km pasiekia Gečialaukio kaimą. Toliau Miško takas suka į dešinę rytų kryptimi ir po 3,3 km dar sykį susitinka su keliu Nr. 1102. Po 3,3 km Miško takas pasiekia kelią Nr. 128 ir pėsčiųjų šaligatviu nusileidžia į Nemuno slėnį. Nuo čia daugiau kaip 3 km gražus Nemuno slėnio takas per mišką nuveda iki pėsčiųjų tilto per upę. Gerai palypėjus į aukščiausią Lietuvoje pėsčiųjų tiltą prieš akis atsiveria platus ir galingas Nemuno vaizdas. Už tilto Miško takas vingiuoja buvusio geležinkelio pylimu, Alytaus kurorto parko mažais takeliais ir miesto centre S. Dariaus ir S. Girėno gatve pasiekia Senamiesčio skverą, kurio pietinėje pusėje yra Alytaus turizmo informacijos centras.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 20 km
- 5 – 7 val.
- Nemunaitis, Vytauto gatvė
- Alytaus turizmo informacijos centras
- Nemunaitis – Gečialaukis – Užupiai – Alytus
- Žvyrkeliai, asfaltas, miško takai ir nedideli miško keliukai, parko keliukai (asfaltas, grindinys).
- Lengvas
- Reikia pereiti nedidelį upelį – Nemuno dešiniojo kranto intaką (jei sausa, šią kliūtį lengva įveikti).
- Būkite atidūs eidami kelkraščiu ir pereidami kelią! Vilniaus gatvę prie Nemuno pereikite tilto apačioje.
- Maitinimo įstaigos yra Alytuje.
- Bent pusę dienos verta skirti pasivaikščiojimui po Alytų.

GAMTA

Einant Lietuvos ir Latvijos laukais, pakelėse dažnai galima pamatyti paprastąją trūkažolę *(Cichorium intybus)*. Daugiametis graižažiedžių šeimos augalas šviesiai mėlynais žiedais gali pasiekti 1,5 m aukštį. Augalas turi storą šaknį, kuri Baltijos šalyse tradiciškai naudojama ruošiant į kavą panašų gėrimą. Šaknis iškasama, skrudinama, sumalama, užpilama karštu vandeniu ir taip paruošiama kava. Manoma, kad trūkažolės kavą pradėta gerti XVIII a. Prancūzijoje, kai kavos pupelių deficito metu reikėjo kažkuo jas pakeisti. Ir šiandien Latvijoje ir Lietuvoje yra ūkių, gaminančių gardžią trūkažolės kavą be kofeino. Liaudies medicinoje trūkažolės šaknis naudojama apetitui sužadinti, kepenų ir tulžies pūslės ligoms gydyti, taip pat kaip diuretinė ir vidurius laisvinanti priemonė.

VERTA PAMATYTI!

1. **Nemunaičio piliakalnis.** GPS: 54.30568, 24.03982
2. **Dzūkijos arboretumas.** 5 ha teritorijoje auga 700 įvairiausių augalų, net ir labai retų Lietuvoje. GPS: 54.33663, 24.11660
3. **Klebono akmuo.** Netoli Alytaus piliakalnio Nemune yra apipintas legendų Klebono akmuo. GPS: 54.39141, 24.08501
4. **Baltosios rožės tiltas.** Aukščiausias Lietuvoje pėsčiųjų ir dviračių tiltas. Jo aukštis – 38 m, ilgis – 240,5 m. GPS: 54.39315, 24.08138
5. **Alytaus piliakalnis.** GPS: 54.39639, 24.07949
6. **Senoji geležinkelio stotis.** Pastatyta apie 1899 m., 1997 m. uždaryta ir geležinkelis per miestą išardytas. Jo vietoje nutiestas pėsčiųjų ir dviratininkų takas. GPS: 54.38878, 24.05588
7. **Kurorto parkas.** Parke rasite didįjį ir mažąjį Dailidės ežerėlį, įvairių memorialų bei poilsio vietų. GPS: 54.39425, 24.05413
8. **Paminklas „Laisvės angelas“.** 1929 m. pastatyta 13 m aukščio skulptūra, skirta atminti žuvusiuosius už Lietuvos nepriklausomybę. GPS: 54.39405, 24.04947
9. **Alytaus miesto sodas.** 1931 m. įkurtas miesto sodas su fontanu. GPS: 54.39422, 24.04746
10. **Alytaus kraštotyros muziejus.** Muziejuje modernios ir interaktyvios ekspozicijos išradingai pasakoja krašto istoriją, čia galima pamatyti beveik 100 tūkst. eksponatų. GPS: 54.39780, 24.05033
11. **Alytaus Šv. Angelų Sargų bažnyčia.** Bažnyčia turi neoklasicizmo ir neobaroko bruožų, šventoriuje yra kapinės, kuriose palaidoti 114 savanorių, žuvusių kovose už Lietuvos nepriklausomybę. GPS: 54.39838, 24.05198
12. **Alytaus senamiesčio skveras.** Skvere įrengtas margaspalvis fontanas–kompasas, suoliukai poilsiui. GPS: 54.39906, 24.04871

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Girinio sodyba, +370 61479002; GPS: 54.36393, 24.05331

Nakvynė Alytuje: www.alytusinfo.lt

Maitinimas

1. Parduotuvė-Baras Nemunaityje, GPS: 54.30086, 24.02785

Kavinės ir restoranai Alytuje: www.alytusinfo.lt

Parduotuvės

Parduotuvė-Baras (Nemunaitis), GPS: 54.30086, 24.02785

„Klevas“ (Nemunaitis), GPS: 54.29975, 24.02968

Degalinė „Stateta“ (Užupiai), GPS: 54.36620, 24.12190

„Maxima“ (Alytus), GPS: 54.38844, 24.04270

„Rimi“ (Alytus), GPS: 54.38774, 24.04389

„Iki Express“ (Alytus), GPS: 54.39608, 24.04924

„Iki“ (Alytus), GPS: 54.39635, 24.03572

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Alytus), GPS: 54.39602, 24.04807

„Gintarinė vaistinė“ (Alytus), GPS: 54.39651, 24.03601

„Camelia vaistinė“ (Alytus), GPS: 54.39786, 24.04589

Bankomatai

„SEB“ (Alytus), GPS: 54.39542, 24.05063

„Swedbank“ (Alytus), GPS: 54.39586, 24.04941

„Šiaulių bankas“ (Alytus), GPS: 54.39835, 24.04864

Viešasis transportas

Tarpmiestinis autobusas Nemunaitis–Alytus važiuoja kiekvieną darbo dieną 3 kartus dienoje. Grafikas: www.arsa.lt/index.php?2156933962
Autobusų grafikai Alytaus mieste: www.stops.lt/alytus
Tarpmiestinių autobusų grafikai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Poilsiavietė Muiželėnų poilsio parke, GPS: 54.39252, 24.08464

2. Poilsio zona prie Alytaus piliakalnio, GPS: 54.39675, 24.07736

INFORMACIJA TURISTUI

Alytaus turizmo informacijos centras, S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, Alytus, www.alytusinfo.lt, +370 31552010, 68707703; GPS: 54.39851, 24.04867

58

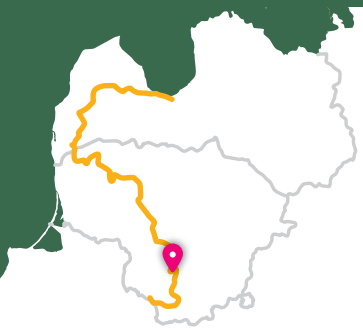

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Alytus – Panemunis

Dzūkijos aukštumos kalvomis

Iš Alytaus Miško takas veda Vilniaus gatve, kerta Nemuną A. Juozapavičiaus tiltu. Toliau Jiezno gatve pasuka kairėn į šiaurę ir Miškininkų gatve kerta Normandijos–Nemuno kelią (Nr. 1134), kuris eina per mišką beveik 2 km. Tuomet Miško takas įsuka į nedidelį kaimo keliuką ir juo 8 km tęsiasi šiaurės kryptimi. Šiose apylinkėse galima grožėtis plačiais atvirais Dzūkijos aukštumos vaizdais. Už Staniavos kaimo Miško takas gražiu miško keliu veda žemyn prie Nemuno ir po to stačiu šlaitu kyla į Punios piliakalnį, nuo kurio atsiveria vaizdas į upę. Pasiekus Punios bažnyčią Miško takas Kauno, Šilo ir Birštono gatvėmis po mažiau nei 4 km priveda prie miško masyvo, kurį kirtus po 5 km išlenda prie Nemajūnų kaimo. Už 3,5 km yra šios atkarpos galutinis taškas.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

29 km

7 – 10 val.

Alytaus turizmo informacijos centras

Panemunis, priešais Panemunio kaimo turizmo sodybą

Alytus – Staniava – Punia – Šilėnai – Nemajūnai – Nečiūnai – Panemunis

Daugiausia žvyrkeliai, nedideliame ruože – miško keliai, aplink Punios piliakalnį – statūs takai ir laiptai, Alytaus ir Nemajūnų kaimo apylinkėse – asfaltas.

Sunkus

Būkite atidūs eidami kelio pakraščiu ir pereidami Normandijos–Nemuno kelią (Nr. 1134)!
Punios piliakalnio šlaitai drėgnu oru gali būti slidūs.

Jei atkarpa yra per ilga vienos dienos žygiui, galima iš anksto susisiekti su apgyvendinimo vietų šeimininkais ir susitarti, kad padėtų ir pavežėtų. Atkarpą taip pat galima įveikti ir per dvi dienas, pernakvojant Punioje.

GAMTA

Kai kur Nemuno ir jo intakų stačiuose krantuose auga Europos mastu saugomi biotopai – šlaitų ir griovų miškai. Juos sudaro mišrūs miškai, kuriuose auga liepos, klevai, ąžuolai, guobos, vinkšnos ir uosiai. Šiaurės pusėje esančiuose šlaituose gali augti eglės. Tokiuose miškuose žmogaus veiklos įtaka nedidelė, nes dėl stačių šlaitų ir prasto prieinamumo medienos išgavimas yra sudėtingas. Rūšių įvairovę didina šaltiniai, uolienų atodangos ir akmenys mažų upelių vagose, suformuojantys sroves.

VERTA PAMATYTI!

1. **Alytaus sinagoga.** Senoji sinagoga dar prieš kelis metus atrodė visiškai apleista, bet 2021 m. baigiami remonto darbai ir čia įsikurs Alytaus muziejaus padalinys. GPS: 54.40095, 24.04816
2. **Alytaus Šv. Liudviko bažnyčia.** Tai pats seniausias pastatas Alytaus mieste, bažnyčios varpinėje skamba 1669 m. varpas, bažnyčioje išlikęs XIX a. Šv. Liudviko paveikslas. GPS: 54.40465, 24.05776
3. **Pirmojo Alytaus istorinė aikštė.** Nemunas miestą dalija į dvi dalis: dešiniajame krante – Pirmas Alytus, kur miestas ir pradėjo kurtis, kairiajame – Antrasis Alytus. GPS: 54.40271, 24.06495
4. **Paminklinis akmuo „Normandija–Nemunas“.** Pastatytas 1981 m. pagerbiant lakūnus, kurie iš greta esančio aerodromo per Antrąjį pasaulinį karą kildavo į karines užduotis. GPS: 54.41081, 24.06744
5. **Nečiuikų šaltinis.** Punios piliakalnio papėdėje rasite laiptuotą Nečiuikų šaltinėlį. GPS: 54.51149, 24.08789
6. **Punios piliakalnis.** GPS: 54.51227, 24.09154
7. **Punios Šv. Jurgio koplytėlė.** Bokšto formos mūrinė koplytėlė, skirta 1831 m. sukilimo dalyviams atminti. GPS: 54.51159, 24.09457
8. **Punios Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia.** Baroko ir klasicizmo stiliaus bažnyčia pastatyta 1863 m. GPS: 54.51200, 24.09594
9. **Kraštotyrinė etnografinė ekspozicija „Punia amžių bėgyje“.** Čia pristatoma miestelio, mokyklos ir vietos žmonių istorija. +370 65640657; GPS: 54.51258, 24.09698
10. **MB „Šilėngirės slėnis“.** Galimybė pamatyti ir pamaitinti alpakas, ožiukus, avis bei triušius. GPS: 54.55868, 24.13420
11. **Nemajūnų Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia.** 1878 m. pastatyta bažnyčia yra vienintelis originalus medinis neogotikos stilistikos kūrinys Lietuvoje. GPS: 54.55971, 24.07605
12. **Nemajūnų koplyčia.** Nedidelė, medinė, romantizmo stiliaus koplyčia, pastatyta vietinių meistrų XIX a. viduryje. GPS: 54.56194, 24.07640
13. **Nemajūnų amatų centras.** Edukacinė programa „Dzūkiškos bandos“ – bulvinių dzūkiškų bandų ruošimas ir kepimas ant kopūsto lapo duonkepės krosnyje, degustavimas. Užsakoma iš anksto. +370 67205345, 60014309; GPS: 54.57018, 24.07915

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Svečių namai „Punios Ainiai“, +370 68368872; GPS: 54.51260, 24.09687

2. „Panemunio sodyba“, +370 60104848, 60102555; GPS: 54.55395, 24.03316

Maitinimas

1. Panemunės dzūko pirkia. Čia atkuriama XIX a. pab. dzūkų gyvenimo aplinka, iš anksto galima susitarti dėl degustacinės programos. +370 61145791; GPS: 54.51332, 24.09663

Parduotuvės

„Iki“ (Alytus), GPS: 54.40338, 24.05960

„Aibė“ (Punia), GPS: 54.51086, 24.09988

Maisto prekių parduotuvė (Nemajūnai), GPS: 54.55937, 24.07446

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Alytus), GPS: 54.40335, 24.05997

Bankomatai

„Šiaulių bankas“ (Alytus), GPS: 54.39835, 24.04864

„Swedbank“ (Alytus), GPS: 54.40357, 24.05998

Viešasis transportas

Tarpmiestinis autobusas Alytus–Punia važiuoja ~ 4 kartus dienoje. Autobusų grafikai: www.arsa.lt/index.php?2156933962

Poilsio vietos

1. Prie Nemuno Punioje, GPS: 54.51225, 24.08766

2. Prie Punios piliakalnio, GPS: 54.51211, 24.09296

INFORMACIJA TURISTUI

Alytaus turizmo informacijos centras, S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, Alytus, www.alytusinfo.lt, +370 31552010, 68707703; GPS: 54.39851, 24.04867

Birštono turizmo informacijos centras, B. Sruogos g. 4, Birštonas, www.visitbirstonas.lt, +370 31965740; GPS: 54.60032, 24.03254

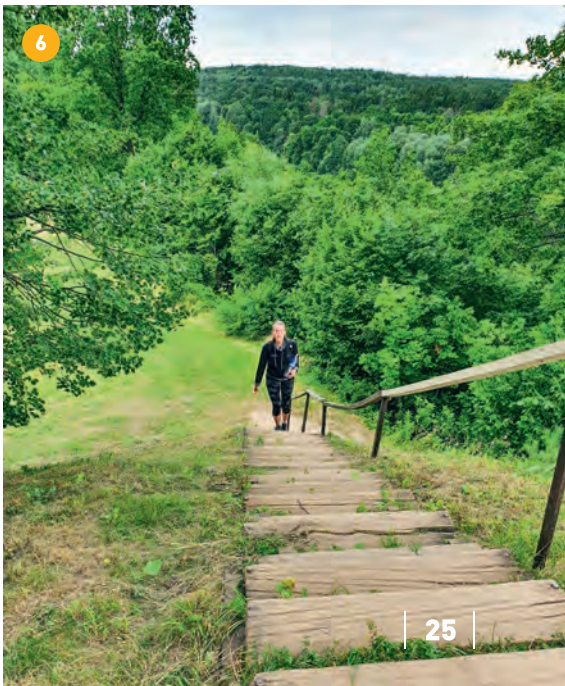

59

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Panemunis – Birštonas

Nemuno kilpomis pro etnografinius vienkiemius

Atkartodamas Nemuno kilpas, Miško takas suformuoja daugiau kaip 20 km ilgio vingį Nemuno kilpų regioniniame parke, vingiuodamas per gražiausius gamtos kampelius ir mažus kaimelius su šioms vietovėms būdingais įvairiomis spalvomis nudažytais mediniais pastatais. Didesnis miško masyvas yra tik tarp Siponių ir Puzonių kaimų, per kuriuos maršrutas veda nedideliais miško keliukais. Kirtus Vilnius–Marijampolė kelią (A16), Miško takas pasiekia kitą Nemuno vingį, kuriame įsikūręs balneologinis Birštono kurortas. B. Sruogos gatve jis nuveda iki Birštono turizmo informacijos centro.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

25 km

6 – 8 val.

Panemunis, priešais Panemunio kaimo turizmo sodybą

Birštono turizmo informacijos centras

Panemunis – Siponys – Puzonys – Matiešonys – Žemaitkiemis – Naudžiūnai – Birštonas

Daugiausia asfaltas, nedideliame ruože – žvyrkeliai, Birštone – pėsčiųjų takai, grindinys.

Lengvas

Būkite atidūs eidami kelkraščiu ir pereidami Prienų kelią (A16)!

Sezono metu nakvynę reikėtų rezervuoti iš anksto.

Bent vieną dieną verta skirti apžiūrėti Birštono kurortą. Rekomenduojama išsinuomoti elektrinius paspirtukus ar dviračius, nes miesto infrastruktūra tam idealiai pritaikyta.

GAMTA

Nemuno kilpos — unikalus darinys atkarpoje nuo Panemuninkų kaimo Alytaus rajone iki Kauno marių užtvankos. Nemuno slėnio kraštovaizdis įvairus, tačiau įspūdingiausias ir įdomiausias ten, kur Nemunas daro Didžiąsias kilpas: Punios, Balbieriškio, Prienų ir Birštono. Trumpiausioje iš šių kilpų įsikūręs vienas svarbiausių Lietuvos kurortų — Birštonas. Siekiant apsaugoti unikalias teritorijas, garsėjančias gražia gamta, bei biologine įvairove, 1992 metais įkurtas Nemuno kilpų regioninis parkas. Stačiuose Nemuno kilpų krantuose vietomis atsiveria įspūdingos nuosėdinių uolienų atodangos. Punios ir Prienų miškuose auga aukščiausi Lietuvos medžiai. Iš viso Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje aptiktos 973 augalų ir 1713 gyvūnų (žinduolių, paukščių, varliagyvių, roplių, vabzdžių ir kt.) ir 505 grybų rūšys. Parko lankytojų centras įsikūręs Birštone (žr. sekančios atkarpos aprašymą).

VERTA PAMATYTI!

1. **Šaltinėnų piliakalnis.** GPS: 54.54859, 23.99806
2. **Siponių dvaras.** Dvaras minimas jau XVI a., iki šių dienų išlikęs vienas dvaro pastatas. GPS: 54.53029, 23.99682
3. **Siponių atodanga.** GPS: 54.51194, 23.99547
4. **Tautodailininkės Rimantės Butkuvės sodyba.** Tai unikalus muziejus miškų apsuptyje, kur susipažinsite su drožėja ir jos sukurtais angelais. GPS: 54.53154, 23.91530
5. **Birštono apžvalgos bokštas.** Aukščiausias apžvalgos bokštas Lietuvoje (45 m). GPS: 54.60359, 24.01289
6. **Škėvonių pažintinis gamtos takas.** GPS: 54.60485, 24.00347
7. **Mineralinio vandens „Versmė“ biuvetė.** GPS: 54.60169, 24.02936
8. **Geltonoji biuvetė.** Geriamojo vandens fontanas Birštone. +370 31965525; GPS: 54.59976, 24.03353
9. **Vytauto parkas.** Čia rasite Vytauto Didžiojo paminklą bei Birštono piliakalnį. GPS: 54.59866, 24.03441
10. **Kurhauzas.** Nuo 1885 metų Birštono kurortą puošiantis medinės architektūros statinys, kuriame vyksta kultūriniai renginiai, veikia puikus restoranas. GPS: 54.60034, 24.03351
11. **Kneipo sodas.** Pagal vokiečių gydytojo ir dvasininko Sebastiano Kneipo metodiką sukurtas sodas, skirtas organizmo grūdinimui ir imuniteto stiprinimui. GPS: 54.60089, 24.03399
12. **Mineralinio vandens paviljonas „Birutės vila“.** Uždarame pastate įrengtas mineralinio vandens baseinas, fontanas, vandens garinimo siena. GPS: 54.59973, 24.03484

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **„Panemunio sodyba“,** +370 60104848; GPS: 54.55395, 24.03316
2. **Kaimo turizmo sodyba „Punios aidas“,** +370 31969026, 68670328; GPS: 54.53547, 24.00173
3. **Kaimo turizmo sodyba „Krakila“,** +370 65068298; GPS: 54.52286, 23.96933
4. **AB Birštono sanatorija „Versmė“,** +370 31965673; GPS: 54.60131, 24.03027
5. **„Tulpės“ sanatorija,** +370 31965525; GPS: 54.60083, 24.03217
6. **Svečių namai „Vila Klasika“,** +370 68208626; GPS: 54.60057, 24.03336
7. **Sanatorija „Baltoji Vila“,** +370 31965525; GPS: 54.59955, 24.03426
8. **Viešbutis „Banginuko poilsio namai“,** +370 62621337; GPS: 54.60111, 24.03586

Maitinimas

1. **Kavinė „Birštono seklytėlė“,** +370 31965800; GPS: 54.60452, 24.00813
2. **Kavinė „Bokšto terasa“,** +370 65066033; GPS: 54.60340, 24.01477
3. **Restoranas „Kurhauzas“,** +370 68723801; GPS: 54.60035, 24.03351
4. **Restoranas „Old Town Grill. Birštonas“,** +370 60633484; GPS: 54.60170, 24.03606

Parduotuvės

Parduotuvė–kepyklėlė (Birštono vienkiemis), GPS: 54.59214, 24.02870

Birštono turgus (Birštonas), II–V 7:00–10:00, GPS: 54.60395, 24.02194

„Norfa XL“ (Birštonas), +370 65526670; GPS: 54.60483, 24.01962

Vaistinės

„Nvaistinė“ (Birštonas), GPS: 54.60455, 24.02003

„Gintarinė vaistinė“ (Birštonas), GPS: 54.60555, 24.02852

Bankomatai

„Šiaulių bankas“ (Birštonas), GPS: 54.60263, 24.03174

„Swedbank“ (Birštonas), GPS: 54.60561, 24.02893

Viešasis transportas

Autobusas Birštonas–Nemajūnai–Siponys 2 kartus per dieną. Iš Birštono autobusų stoties galimas susisiekimas su Prienais, Kaunu, Alytumi, Vilniumi, Klaipėda, Druskininkais, Ryga (Ecolines, vasaros sezono metu).
Visa informacija: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

Šioje atkarpoje nėra.

INFORMACIJA TURISTUI

Birštono turizmo informacijos centras, B. Sruogos g. 4, Birštonas, www.visitbirstonas.lt, +370 31965740; GPS: 54.60032, 24.03254

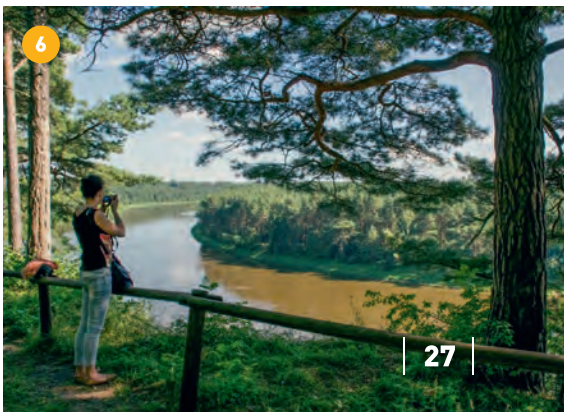

60

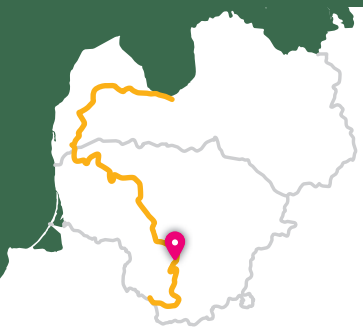

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Birštonas – Alksniakiemis

Birštono kurortu ir Prienų miestu

Už Birštono turizmo informacijos centro Miško takas daugiau kaip 1 km driekiasi Nemuno krantinės promenada, tuomet pasuka į Algirdo gatvę, kerta Vytauto Jurgio Meškos parką, vėl sugrįžta į krantinę ir po 0,6 km pasuka į pėsčiųjų ir dviračių taką, kuris apie 5 km vingiuoja Žvėrinčiaus mišku. Praėjus mišką, maršrutas pasiekia Prienų miestą ir šalia Nemuno įkurtą Paprienės rekreacinę zoną. Greimų tiltu perėjus į kitą Nemuno pusę, Miško takas vingiuoja Vytauto, Nemuno, J. Zdebskio, Kęstučio, J. Basanavičiaus ir Kęstučio gatvėmis (Nr. 3306), palikdamas centrinę Prienų dalį. Paupio gatve Miško takas atkartoja Nemuno vingį ir už 7 km nuo Prienų centro pasuka kairėn šiaurės rytų kryptimi į Alksniakiemį. Beveik visa ši atkarpa yra Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

19 km

5 – 7 val.

Birštono turizmo informacijos centras

Alksniakiemis, Bičiulių gatvė

Birštonas – Prienai – Rūdupis – Alksniakiemis

Daugiausia asfaltuoti ir grįsti šaligatviai: krantinės promenada, pėsčiųjų ir dviračių takai; nedidelis ruožas žvyrkelio.

Lengvas

Būkite atidūs eidami šalikelėmis!

Atkarpos pabaigoje nėra parduotuvių ir maitinimo įstaigų.

Tarp Birštono ir Nemuno kairiojo kranto yra perkėla. Jei naudositės keltu, kelią galima tęsti Turistų gatve, po nepilnų 3 km pasukant į dešinę link Alksniakiemio. Taip maršrutą galima sutrumpinti 14 km ir pusę dienos skirti Birštonui apžiūrėti. Kelto darbo laikas: https://www.visitbirstonas.lt/pramogos-ka-veikti/keleivinis-keltukas-birstonas

GAMTA

Viena didžiausių Birštono kurorto gamtos vertybių yra mineraliniai vandenys. Senojoje kurorto teritorijoje Nemuno dešiniajame krante anksčiau kunkuliavo devyni natūralūs šaltiniai. Du iš jų – „Vytautas“ ir „Aldona“ buvo prarasti, 1959 m. pastačius Kauno hidroelektrinę. „Vytauto“ šaltinį puošė banginio skulptūra – Birštono simbolis. Kiti šaltiniai prarado savo praktinę reikšmę ir buvo panaikinti. Šiandien kurorto reikmėms naudojamas iš gręžinių išgaunamas mineralinis vanduo. 1960 m. hidrogeologai požeminiuose sluoksniuose atrado mineralinį vandenį, chemine sudėtimi panašų į istorinio „Vytauto“ šaltinio vandenį. Jo galima paragauti Geltonojoje biuvetėje (iš prancūzų kalbos – „pastatas ant mineralinio vandens šaltinio“), priklausančioje sanatorijai „Tulpė“. O sanatorijai „Versmė“ priklausančioje biuvetėje galima paragauti negazuoto mineralinio vandens „Versmė“, kurio cheminė sudėtis šiek tiek skiriasi nuo anksčiau minėto šaltinio.

VERTA PAMATYTI!

1. **Birštono Šv. Antano Paduviečio bažnyčia.** GPS: 54.60159, 24.03388
2. **Birštono sakralinis muziejus.** +370 31965699; GPS: 54.60208, 24.03413
3. **Birštono muziejus.** +370 31965605; GPS: 54.60469, 24.03245
4. **Mineralinio vandens garinimo bokštas „Druskupis“.** Jame galima mėgautis ypatingai sveiku "jūrinio efekto" oru. +370 31965740; GPS: 54.60878, 24.03291
5. **Nemuno kilpų regioninio parko lankytojų centras.** +370 31965610; GPS: 54.60762, 24.02612
6. **Velniabliūdžio pažintinis takas.** Skirtas susipažinti su miško ir pelkės bendrijomis, būdingiausiais augalais ir gyvūnais. GPS: 54.63183, 23.96199
7. **Greimų tiltas.** Tiltas per Nemuną, jungiantis upės skiriamas Prienų miesto dzūkišką ir suvalkietišką dalis. GPS: 54.63122, 23.95079
8. **Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Kęstučio paminklas.** GPS: 54.63201, 23.94902
9. **Prienų vandens malūnas.** GPS: 54.62926, 23.94837
10. **Revuonos parkas.** Miesto parkas, kuriame smagu pailsėti ir atsigaivinti gydomųjų savybių turinčiu Revuonos šaltinio vandeniu. GPS: 54.62911, 23.94709
11. **Prienų krašto muziejus.** +370 31960379; GPS: 54.63222, 23.94527
12. **Prienų Kristaus Apsireiškimo bažnyčia.** GPS: 54.63491, 23.94906
13. **Beržyno parkas.** GPS: 54.64435, 23.95422
14. **Paukščių stebėjimo apžvalgos aikštelė.** GPS: 54.64781, 23.99116

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. „Centro Spa“, +370 61623016; GPS: 54.60359, 24.03437
2. Vila „Liepa“, +370 69969888; GPS: 54.60401, 24.03274
3. Poilsio namai „BIRŠTONASTA“, +370 63365345; GPS: 54.60786, 24.02534
4. Kempingas „NaturCamp“, +370 67352202; GPS: 54.61038, 24.01902
5. „Villa Žverinčius“, +370 69964366; GPS: 54.61615, 24.01373
6. Kaimo turizmo sodyba „Druskų miškas“, +370 69817230; GPS: 54.62543, 24.04680

Maitinimas

1. Restoranas „Skveras“, +370 68791952; GPS: 54.60281, 24.03267
2. „PIZZA FUN“, +370 65900250; GPS: 54.60320, 24.03403
3. Sušio restoranas „Sušin“, +370 62222079; GPS 54.60330, 24.03406
4. Restoranas „SODAS“, +370 67635710; GPS: 54.63029, 23.95485
5. Prienų čeburekinė, +370 69920530; GPS: 54.63226, 23.94344
6. „TANGO PIZZA&GRILL“, +370 64642288; GPS: 54.63304, 23.94744
7. Kavinė „New Star“, +370 31946893; GPS: 54.63503, 23.94671
8. Kultūros ir laisvalaikio centro kavinė, +370 61379056; GPS: 54.63514, 23.94560
9. Kavinė „Vėlyvė“, +370 60446003; GPS: 54.63604, 23.94764
10. Picerija „Ant kampo“, +370 67520772; GPS: 54.63810, 23.94402

Parduotuvės

„Aibė“ (Birštonas), GPS: 54.60334, 24.03162

„VĖSA“ (Birštonas), GPS: 54.60426, 24.03030

„IKI–Birštonas“, GPS: 54.60560, 24.02913

„Iceco“ (Prienai), GPS: 54.63398, 23.94797

„Maxima“ (Prienai), GPS: 54.63392, 23.94678

Maisto prekės (Prienai), GPS: 54.64137, 23.95441

„IKI–Prienai“, GPS: 54.64254, 23.95047

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Prienai), GPS: 54.64441, 23.95754

„Gintarinė vaistinė“ (Prienai), GPS: 54.63400, 23.94770

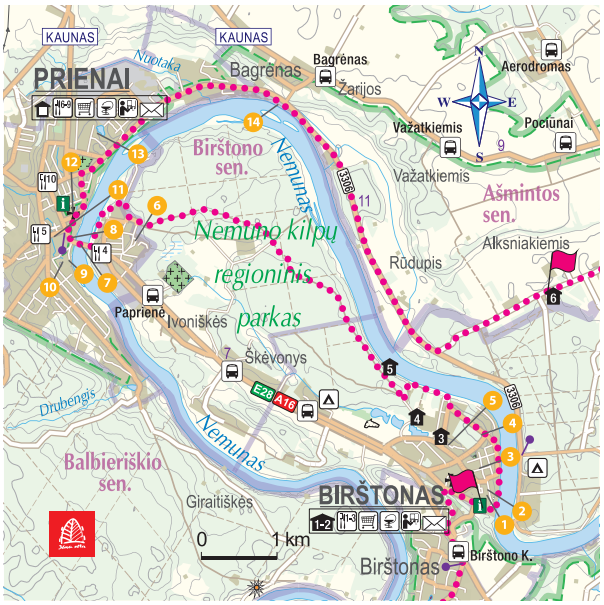

„Euro vaistinė“ ir „Camelia vaistinė“ (Prienai), GPS: 54.63441, 23.94667

„Gintarinė vaistinė“ (Prienai), GPS: 54.64263, 23.95012

Bankomatai

„Šiaulių bankas“ (Birštonas), GPS: 54.60273, 24.03158

„Swedbank“ (Birštonas), GPS: 54.60559, 24.02889

„SEB“ (Prienai), GPS: 54.63408, 23.94740

„Luminor“ (Prienai), GPS: 54.63628, 23.94806

Viešasis transportas

Tarpmiestiniai autobusai
Birštonas–Prienai–Kaunas
Birštonas–Prienai
Prienų savivaldybės maršrutai
Nr. 1. Prienai–Pakuonis
Nr.19. Prienai–Kėbliškiai per Pakuonį (maždaug 4 kartus per dieną).
www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

Žvėrinčiaus miško pėsčiųjų/dviratininkų take yra 11 poilsio vietų.

INFORMACIJA TURISTUI

Birštono turizmo informacijos centras, B. Sruogos g. 4, Birštonas, www.visitbirstonas.lt, +370 31965740; GPS: 54.60032, 24.03254

Prienų rajono savivaldybės administracija, Laisvės aikštė 12, Prienai, www.prienai.lt, +370 31961190; GPS: 54.63581, 23.94737

61

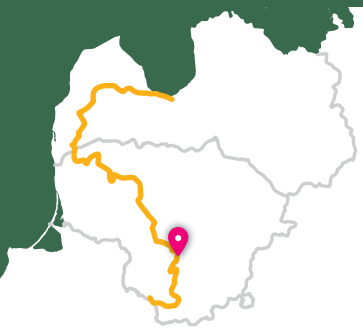

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Alksniakiemis – Pakuonis

Nemuno krantais per Kalvių mišką

Iš Alksniakiemio Miško takas nedideliu kaimo keliuku vinguriuoja Nemuno kairiuoju krantu ir formuoja daugiau kaip 7 km ilgio kilpą miško keliukais ir takeliais per Kalvių miško masyvą. Nuo Vangų kaimo iki Pašventupio apie 3 km Miško takas vingiuoja Nemuno krantais, nuo kurių atsiveria vaizdingos panoramos. Žygeivius džiugins nuolatos besikeičiantis kraštovaizdis: nedideli kaimeliai su pavasarį ir vasarą žieduose skęstančiais sodais ir laukais ar upėje plūduriuojančios žvejų valtelės ir praplaukiantys maži laiveliai. Iš Pašventupio kaimo einant keliu Nr. 3313, po apytiksliai 3 km, Miško takas pasiekia Pakuonio miestelio centrą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 18 km
- 4 – 6 val.
- Alksniakiemis, Bičiulių gatvė
- Pakuonio centras, Aušros ir Sodų gatvių sankryža
- Alksniakiemis – Kalviai – Vangai – Pašventupys

- Daugiausia nedideli žvyruoti miško ir kaimo keliukai, Pakuonio miestelyje– asfaltas.
- Lengvas
- Būkite atidūs eidami šalikelėmis!
- Šioje atkarpoje nėra maitinimo įstaigų. Parduotuvė yra tik Pakuonio miestelyje.

GAMTA

Žygiuojant Nemuno pakrantėmis, galima stebėti paukščius. Viena dažniausiai sutinkamų vandens paukščių rūšių yra didžioji antis *(Anas platyrhynchos)*. Pavyks pamatyti ir didįjį dančiasnapį *(Mergus merganser)*, rudagalvius kirus *(Larus ridibundus)*, gulbes nebyles *(Cygnus olor)*, antis klykuoles *(Bucephala clangula)*. Šie paukščiai lizdus suka netoli upės pakrantės, todėl jų lizdų sukimo metu reikia elgtis tyliai ir atsakingai. Jei pavyks, galbūt išvysite vieną puošniausių paukščių Baltijos šalyse – tulžį *(Alcedo atthis)*, kuris minta žuvimis ir suka lizdus nedidelėse olose pakrantės skardžiuose. Kai upėje vanduo yra šiek tiek nusekęs, smėlėtose ir akmenuotose seklumose ir salose galima išvysti upinį kirliką *(Charadrius dubius)*, upinę žuvėdrą *(Sterna hirundo)*, taip pat krantinį tilviką *(Actitis hypoleucos)*, rečiau – mažąją žuvėdrą *(Sternula albifrons)*. Kurioje nors pievoje galbūt pavyks išvysti pempę *(Vanellus vanellus)*. Apylinkėse galima dažnai pamatyti ir pilkąjį garnį *(Ardea cinerea)* bei kormoraną *(Phalacrocorax)*. Pakrančių atodangų olose lizdus suka urvinės kregždės *(Riparia riparia)*.

VERTA PAMATYTI!

1. **Pociūnų aerodromas.** Skraidymo centras, įsikūręs Prienų rajone, Pociūnuose, Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje. GPS: 54.65295, 24.05612
2. **Kalvių miškas.** GPS: 54.66104, 24.10724
3. **Apleista senoji karinė bazė.** GPS: 54.67177, 24.12721
4. **Pašventupio I piliakalnis.** Pirmasis piliakalnis įrengtas Nemuno kairiojo kranto slėnio pakraštyje ir datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia. Įrengta poilsio vieta. GPS: 54.70175, 24.06725
5. **Pašventupio II piliakalnis.** Piliakalnis apaugęs tankiu mišriu mišku ir įsikūręs 440 m į rytus nuo Pašventupio I–ojo piliakalnio. GPS: 54.70355, 24.07342
6. **Daukšiagirės dvaras.** Pastatytas XIX a. antroje pusėje trijų brolių žydų Frenkelių. Dvaras restauruotas, jame rengiamos privačios užsakomos šventės, įmonių renginiai. + 370 68718769; GPS: 54.71667, 24.07257
7. **Pakuonio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia.** Bažnyčia istorinė, stačiakampio plano, su bokšteliu, žemesne apside ir šoniniais priestatais, trinavė. GPS: 54.72361, 24.05360

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Kaimo turizmo sodyba „Dvaro bravoro menė“, +370 69995675; GPS: 54.71744, 24.07346

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Parduotuvė (Pakuonis), GPS: 54.72541, 24.05022

Parduotuvė (Pakuonis), GPS: 54.72497, 24.04974

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Prienų savivaldybės maršrutai:
Nr. 1. Prienai–Pakuonis per Ašmintą, Malinavą (maždaug 2 kartus per dieną)
Nr. 19. Prienai–Kėbliškiai per Pakuonį
Išsamesni autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.prienai/go.php/lit/Autobusu–tvarkarasciai ir www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Poilsio vieta, +370 64742349; GPS: 54.69840, 24.07686

2. Poilsio vieta ant Pašventupio I piliakalnio, GPS: 54.70355, 24.07342

INFORMACIJA TURISTUI

Prienų rajono savivaldybės administracija, Laisvės aikštė 12, Prienai, www.prienai.lt, +370 31961190; GPS: 54.63581, 23.94737

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
KAUNE IR KAUNO RAJONE

- Kauno marių regioninis parkas su unikaliu pylimų komplekso kraštovaizdžiu ir uolienų atodangomis
- Kauno 1919 – 1940 m. modernizmo architektūra – Europos paveldas
- Kauno miesto miškai ir parkai
- Gėlėse skęstančios Nemuno pakrančių pievos
- Kulautuva – populiarus kurortas su pušynais, žaliais parkais ir smėlėtu paplūdimiu
- Perkėla per Nemuną prie Vilkijos – „gyvas" praeities liudininkas

LIETUVA
KAUNAS IR KAUNO RAJONAS

VAIZDINGI MIESTELIAI ŽALUMOS APSUPTYJE IR TARPUKARIO ARCHITEKTŪRA DVIEJŲ UPIŲ SANTAKOJE

#62-66

Pakuonis – Vilkija: 79 km

Vienas gražiausių Lietuvos miestų – Kaunas, įsikūręs Nemuno ir Neries santakoje. Tai antras pagal dydį Lietuvos miestas, Rusijos imperijos laikais buvusi Kauno gubernijos sostinė (1842 – 1915), o 1919 – 1940 metais – laikinoji Lietuvos Respublikos sostinė. Panemunės šilas yra didžiausias Kauno parkas su paplūdimiais ant Nemuno kranto, dviračių takais ir pasivaikščiojimo vietomis. 125 ha ploto Lampėdžio karjeras buvo suformuotas buvusio žvyro karjero vietoje. Jo pakrantėse yra miestiečių pamėgtos poilsio ir maudymosi vietos. Nemuno pakrante, užsukdamas į kurortinį Kulautuvos miestelį, vingiuoja pėsčiųjų ir dviračių takas, nuo kurio atsiveria vaizdingi upės peizažai. Keliaujant iki Vilkijos miesto, smagu mėgautis besikeičiančiu kraštovaizdžiu su nedidelėmis gyvenvietėmis, piliakalniais ir miškais.

WWW.BALTICTRAILS.EU

62

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Pakuonis – Vaišvydava

Kauno marių regioniniu parku

Iš Pakuonio miestelio Miško takas tęsiasi Kauno gatve (Nr. 1901) šiaurės vakarų, šiaurės kryptimi ir po 7 km pasiekia Piliuonos miestelį. Keliautojus pasitinka pavienės sodybos su aplink plytinčiais dirbamais laukais ir sodais. Už Piliuonos kelias vingiuoja Nemuno gatve ir po 1,6 km pasuka į kairę link Dubravų. Praėjus miško masyvą, kuriame vasarą ir rudenį galima rasti vertingų grybų ir uogų, po maždaug 2,4 km Miško takas išveda prie Dubravų kaimo, vinguriuoja pagrindine gatve ir po 3 km (Klonio gatvė, Nr. 1937) pasiekia Vaišvydavos miestelį, kuriame yra Kauno marių regioninio parko lankytojų centras ir aplink išsidėstę unikalūs gamtos objektai: rezervatinė apyrubė, arboretumas.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 21 km
- 5 – 7 val.
- Pakuonio centras, Aušros ir Sodų gatvių sankryža
- Vaišvydava, Kauno marių regioninio parko lankytojų centras
- Pakuonis – Piliuona – Dubravai – Vaišvydava
- Daugiausia asfaltas, prieš Dubravų kaimą – miško takas
- Lengvas
- Būkite atidūs eidami šalikelėmis!

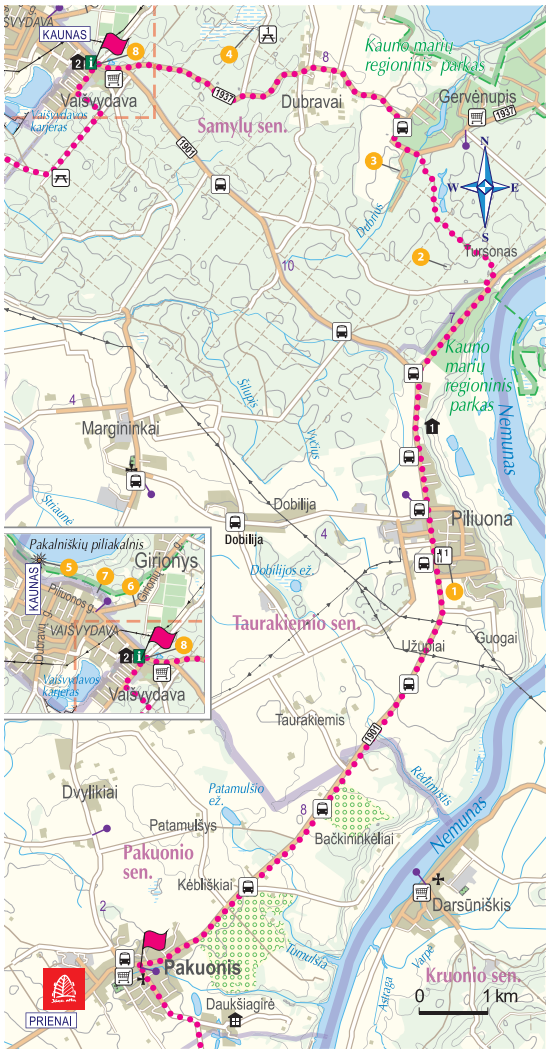

GAMTA

Kauno marių regioninis parkas įkurtas 1992 m. Jis apima Nemuno HES užtvindytą ruožą – didžiausią Lietuvos vandens telkinį nuo Kauno iki Piliuonos miestelio. Viena svarbiausių parko vertybių yra kraštovaizdis, per ilgus metus susiformavęs dėl žmogaus ir gamtos sąveikos. Parke identifikuota 950 augalų rūšių, 600 gyvūnų, įskaitant 34 žuvų rūšis. Svarbiausios parko gamtinės vertybės yra miškai, aukštapelkės, kadagynas *(Juniperus)*. Parke aplankysite įvairių istorinių laikotarpių liudininkus – senus piliakalnius, Pažaislio vienuolyną, Kauno V fortą, taip pat Rumšiškių buities muziejų – vieną didžiausių (195 ha) tokio tipo muziejų Europoje. Vaišvydavos miestelyje įkurtas parko lankytojų centras, parke yra pažintinių takų, pavyzdžiui, Žiegždrių geologinis takas ir Dubravos pažintinis takas.

VERTA PAMATYTI!

1. **Piliuonos koplyčia.** Koplyčia yra įrengta pastato viduje, pirmame aukšte. GPS: 54.77764, 24.12309
2. **Medžiai dvyniai.** Kamienais suaugę du medžiai – paprastasis ąžuolas ir paprastoji pušis. GPS: 54.81680, 24.12202
3. **Dubravų piliakalnis.** GPS: 54.829492, 24.11140
4. **Dubravos rezervatinė apyrubė.** Tai nedidelio ploto gamtinis rezervatas, kuriame įrengtas Dubravos pažintinis takas su informacinėmis lentomis. + 370 37383071; GPS: 54.84806, 24.07878
5. **Pakalniškių piliakalnis.** Tai 27 m aukščio kalva, nuo kurios viršūnės atsiveria Kauno marių ir Pažaislio panorama. Nuo piliakalnio iki Girionių veda Pakalniškių pažintinio tako trasa. GPS: 54.85606, 24.01905
6. **Dubravos arboretumas.** Dendrologinė kolekcija, kurioje kaupiami ir saugomi vertingi vietiniai ir svetimžemiai medžiai bei krūmai. +370 37383557, 61685232; GPS: 54.85013, 24.04101
7. **Vaišvydavos blindažas.** Išlikę griuvėsiai mena Kauno tvirtovės statybos laikus iki Pirmojo pasaulinio karo. GPS: 54.85183, 24.03213
8. **Kauno marių regioninio parko lankytojų centras ir gamtos mokykla.** +370 37383071; GPS: 54.84337, 24.04219

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Sodyba „Ąžuolų dvarelis“, +370 65082800; GPS: 54.79551, 24.11857

2. Kauno marių regioninio parko lankytojų centras, +370 37383071; GPS: 54.84337, 24.04219

Maitinimas

1. Picerija „Taurakiemis“, +370 61352404; GPS: 54.77823, 24.12086

Parduotuvės

„Balta parduotuvė“ (Gervėnupis), GPS: 54.83557, 24.13020

UAB „Pas Leoną“ (Vaišvydava), +370 61090763; GPS: 54.84160, 24.04601

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Nr. 179. Pakuonis–Piliuona–Kaunas. Stoja Vaišvydavoje. Važiuoja apie 11 kartų per dieną.
Autobusų tvarkaraščiai ir maršrutai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Dubravos pažintinio tako pradžia, GPS: 54.84778, 24.08019

INFORMACIJA TURISTUI

Kauno marių regioninio parko direkcija, lankytojų centras, gamtos mokykla, Miškininkų g. 2, Vaišvydavos k., Kauno r., www.kaunomarios.lt, +370 37383071; GPS: 54.84337, 24.04219

Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centras, Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno r., www.kaunorajonas.lt, +370 37548118; GPS: 54.94292, 23.78322

63

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Vaišvydava – Kaunas

Kauno parkais

Nuo Kauno marių direkcijos lankytojų centro Miško takas veda link Rokų miško ir Miškininkų, Kelmyno, Muraškinės, Žarstos, Garšvės ir Rokelių gatvėmis apsuka nemažą ratą aplink Kauno pietryčių dalies priemiesčius, pasiekia Kauno miestą, kerta Marijampolės kelią (Nr. 139) ir Balčkalnio gatve šiaurės kryptimi leidžiasi link Panemunės mikrorajono. Prie Kauno technologijos universiteto Inžinerijos licėjaus stadiono Miško takas nusileidžia iki Vaidoto gatvės, šaligatviu toliau keliauja iki Baterijos plento, kur pasuka į kairę link Panemunės šilo. Apie trečdalį Kauno miesto ploto užima parkai ir kitos gamtinės teritorijos. Miško takas keliauja miestu per žaliausius jo plotus. Apie 2,5 km jis vinguriuoja per Panemunės šilą, kuriame gausu poilsio vietų ir yra net paplūdimys. Toliau Trijų mergelių tiltu Miško takas kerta Nemuną, veda per Gričiupio rajoną, suka palei Kauno zoologijos sodą, driekiasi Kauno Ąžuolynu ir už Lietuvos sporto universiteto pasiekia Vytauto parką, kurio laiptais nusileidžia iki Laisvės alėjos pradžios ir tęsiasi iki Nepriklausomybės aikštės su įspūdinga Įgulos bažnyčia viduryje bei jaukiomis kavinukėmis aplink.

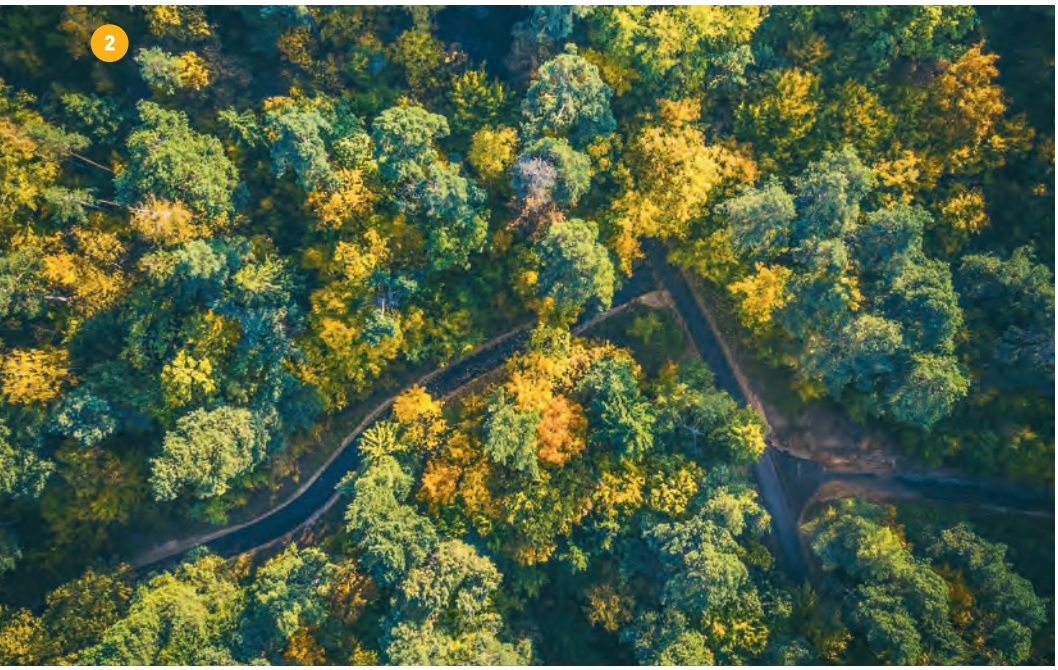

PRAKTINĖ INFORMACIJA

19 km — 5 – 7 val.

Vaišvydava, Kauno marių regioninio parko lankytojų centras

Kauno centras, Šv. arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčia Laisvės alėjoje

Vaišvydava – Panemunės šilas – Trijų mergelių tiltas – Ąžuolyno parkas – Vytauto parkas – Laisvės alėja

Daugiausia asfaltas, asfaltuoti arba grįsti pėsčiųjų šaligatviai, asfaltuoti arba žvyruoti parkų keliukai, nedideliame ruože – miško takas, laiptai.

Lengvas

Būkite atidūs eidami šalikelėmis ir pereidami gatves!

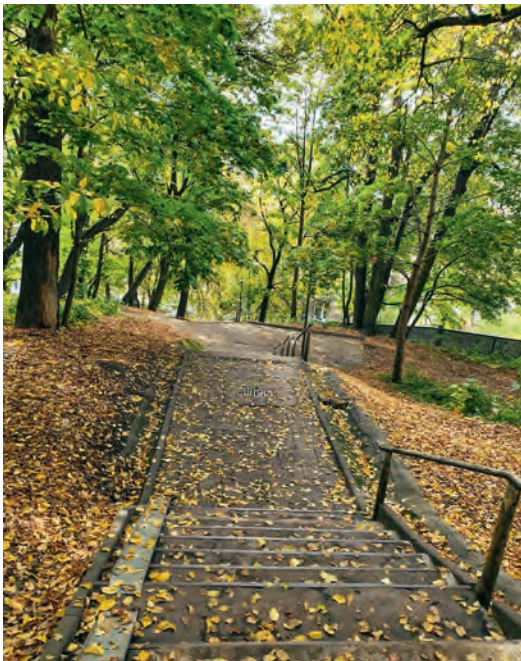

GAMTA

Panemunės šilas, kurį apima platus Nemuno vingis, yra trečias pagal senumą Lietuvos parkas, suformuotas natūraliame miške. Tarpukariu Panemunės šile buvo kurortas. Jo sanatorijose ir medinėse vilose mėgdavo lankytis pasiturintys Kauno gyventojai. Parke yra didelis asfaltuotų bei natūralių takų ir kelių tinklas. Kairysis Nemuno krantas ir upės slėnis parke suformuoja plačią reljefo perspektyvą. Šile sausus pušynus keičia lapuočių miškų ruožai, o Nemuno slėnio pakrantėse auga saugomi šlaitų miškai, kuriuose yra senų medžių, taip pat ir ąžuolų *(Quercus)*. Čia įrengtas 4,6 – 5,6 km ilgio pažintinis gamtos takas su informaciniais ženklais. Sezono metu mėgstama miesto poilsiautojų vieta yra smėlėtas Nemuno paplūdimys.

Kauno centrinėje dalyje esantis 84,42 ha ploto Ąžuolyno parkas - didžiausias miesto teritorijoje ąžuolynas Europoje. Tai mėgiama miestiečių rekreacinė ir sportinė zona, kurioje galima sutikti Kauno miesto simbolį – taurą, užsukti į šalia esantį Zoologijos sodą, pasivaikščioti poeto Adomo Mickevičiaus slėniu, pasigrožėti legendinių Lietuvos lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžiui atminti pastatytu paminklu.

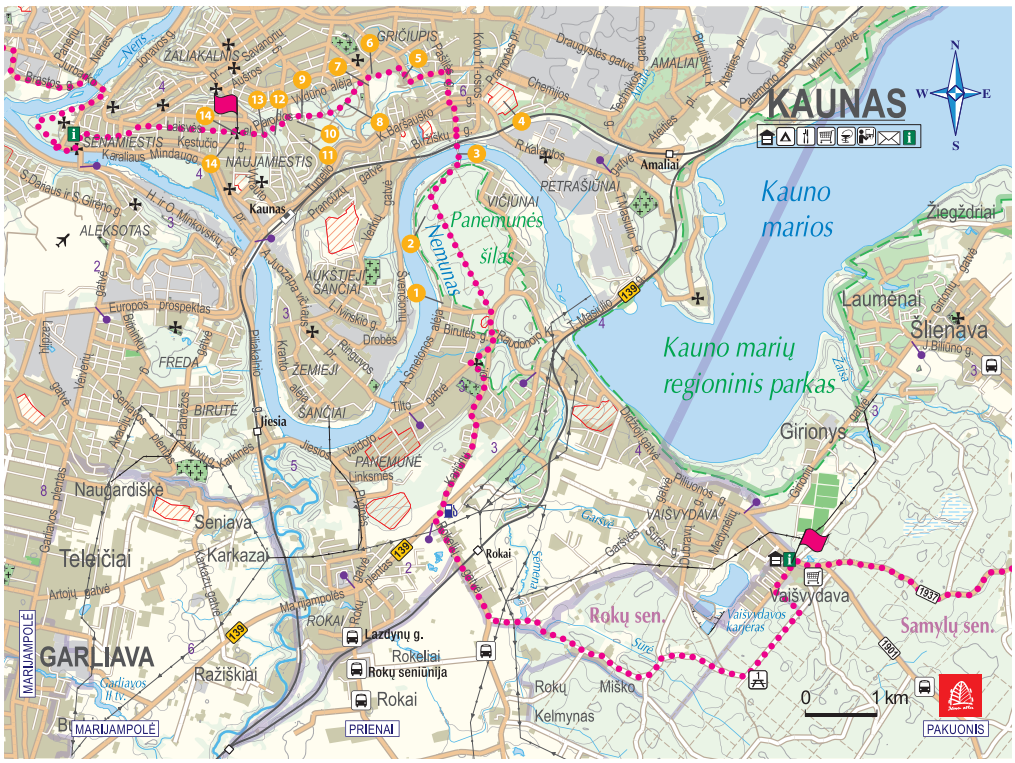

VERTA PAMATYTI!

1. **Panemunės paplūdimys.** GPS: 54.87575, 23.96635
2. **Panemunės šilas.** Pušynas, kuriame įrengti dviračių ir pėsčiųjų takai, paplūdimys. GPS: 54.88653, 23.96264
3. **Trijų mergelių tiltas.** GPS: 54.89449, 23.96977
4. **VI fortas.** Tvirtovė aplink Kauną pradėta statyti XIX a. pabaigoje. Šiame forte veikia karinės technikos ekspozicija. GPS: 54.90110, 23.97970
5. **Kauno technologijos universiteto miestelis.** Po 1990 metų, atgavęs universiteto statusą, KTU pasuko sparčiu studijų bei mokslo reformų keliu. KTU „Santakos“ slėnis – vienas didžiausių ir moderniausių Baltijos regione mokslo ir inovacijų centrų. GPS: 54.90393, 23.95779
6. **KTU Cheminės technologijos fakultetas.** 1937 m. pastatyta moderniausia to meto tyrimų laboratorija Pabaltijyje. 2015 m. suteiktas Europos paveldo ženklas. GPS: 54.90455, 23.95108
7. **Lietuvos zoologijos sodas.** Seniausias zoologijos sodas šalyje įkurtas 1918 m. GPS: 54.90302, 23.95030
8. **Ąžuolyno parkas.** Vienas didžiausių miesto teritorijoje esančių ąžuolų masyvų Europoje (daugiau nei 700 medžių). Parke galima rasti skulptūrą „Stumbras“. GPS: 54.90095, 23.94494
9. **Paminklas Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui.** Paminklas lakūnams, 1933 m. perskridusiems Atlanto vandenyną. GPS: 54.89907, 23.93570
10. **Lietuvos sporto universiteto centriniai rūmai.** Architektas Vytautas Landsbergis – Žemkalnis, 1937 m. GPS: 54.89833, 23.93462
11. **Kauno sporto halė.** 1939 m. pastatytoje halėje tais pačiais metais vyko Europos krepšinio čempionatas, kurį laimėjo Lietuvos vyrų rinktinė. Vėliau čia rungtyniavo „Žalgirio“ krepšinio komanda. GPS: 54.89626, 23.93608
12. **Vytauto parkas.** Ant ąžuolais apaugusio kalno parkas įrengtas dar 1892 m. caro Nikolajaus I įsakymu. Daugeliui kauniečių Vytauto parkas neatsiejamas nuo karuselių. Dabar tai puiki vieta pasivaikščiojimams gamtoje. GPS: 54.89684, 23.92979
13. **Laisvės alėja.** Svarbiausia Kauno gatvė ir viena iš ilgiausių pėsčiųjų gatvių Europoje (1,7 km). Alėjoje gausu kavinių, barų, restoranų, jaukių parduotuvėlių. Tai mėgstama pasivaikščiojimų ir susitikimų vieta. GPS: 54.89675, 23.92721
14. **Šv. arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčia.** GPS: 54.89704, 23.92147
15. **Mykolo Žilinsko dailės galerija.** GPS: 54.89648, 23.92042

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Apgyvendinimas Kaune: https://visit.kaunas.lt

Maitinimas

Maitinimo vietos Kaune: https://visit.kaunas.lt

Parduotuvės

Prekybos centras "Molas" (Kaunas), GPS: 54.89911, 23.96768

Vaistinės

„BENU“ (Kaunas), GPS: 54.89911, 23.96768

„Gintarinė vaistinė“ (Kaunas), GPS: 54.89913, 23.96653

Bankomatai

Prekybos centras „Molas“: „Swedbank“, „Luminor“, „Citadele“, „Šiaulių bankas“, „SEB“ (Kaunas), GPS: 54.89911, 23.96768

Viešasis transportas

Nr. 46. Šlienava (Žiegždriai)–Kauno pilis. Iš Vaišvydavos galima pasiekti Panemunės šilą (Vaidoto g. stotelė). Apie 15 kartų per dieną darbo dienomis, apie 14 kartų per dieną savaitgaliais ir švenčių dienomis.
Nr. 68. Vaišvydava–Tilto gatvė. Išlipus Vaidoto g. stotelėje, toliau eiti Panemunės šilu. Troliebusų ir autoubusų tvarkaraščiai ir maršrutai Kauno mieste: www.kvt.lt/tvarkarasciai
Tarpmiestiniai autobusai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Stovyklavietė „Lepšynė“, GPS: 54.82894, 24.03405

Poilsio vietas galima rasti šioje atkarpoje esančiuose parkuose.

INFORMACIJA TURISTUI

„Kaunas IN“, Rotušės a. 15, Kaunas, www.visit.kaunas.lt, +370 61623828; GPS: 54.89688, 23.88591

64

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kaunas – Lampėdis

Istorinėmis Kauno miesto gatvėmis

Kaunas - antras pagal dydį Lietuvos miestas, Laikinoji sostinė 1919 – 1940 m. ir 2022 metų Europos kultūros sostinė. Miško takas tęsiasi garsiausia miesto gatve, skirta tik pėstiesiems ir dviratininkams – liepomis apsodinta Laisvės alėja. Daugiau kaip 1,5 km ilgio alėja ir aplinkinės gatvės išsiskiria unikalia modernizmo architektūra – 1914–1940 m. statytiems namams suteiktas Europos kultūros paveldo ženklas. Toliau maršrutas atveda į Vilniaus gatvę – pagrindinę viduramžiško Kauno, kuriame šeimininkavo hanzos pirkliai, gatvę. Senamiestyje Miško takas vingiuoja pro Rotušės aikštę, įvairius istorinius pastatus ir bažnyčias, kol Nemuno pakrante pasiekia didžiausių Lietuvos upių Nemuno ir Neries santakos vietą ir čia esantį parką. Praėjus Kauno pilį, tiltu perėjus į kitą Neries upės pusę, Miško takas pėsčiųjų ir dviračių takais toliau tęsiasi dar 4 km iki buvusio Lampėdžių žvyro karjero, kuris yra užpildytas vandeniu, čia įrengtas paplūdimys ir kempingas, todėl šiltuoju sezonu tampa mėgstama kauniečių poilsio vieta.

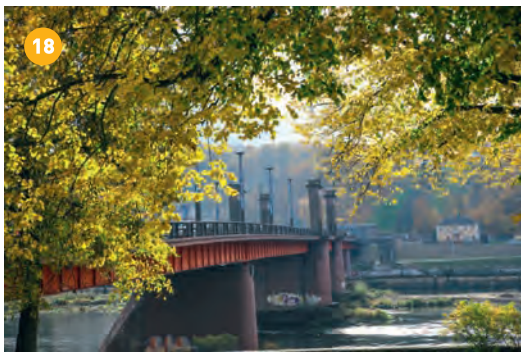

PRAKTINĖ INFORMACIJA

9 km

2 – 3 val.

Kauno centras, Šv. arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčia Laisvės alėjoje

Lampėdžių karjeras, Kauno kempingas

Laisvės alėja – Vilniaus gatvė – Rotušės aikštė – Santakos parkas – P. Vileišio tiltas – Brastos gatvė – Raudondvario plentas – Lampėdžių karjeras

Daugiausia asfaltuoti arba grįsti pėsčiųjų ar dviračių takai.

Lengvas

Kaunas yra svarbus transporto mazgas, kuriame daug visuomeninio transporto galimybių.

Šią dieną verta skirti pažinčiai su svarbiausiais Kauno objektais. Kaune galima išsinuomoti dviratį ar elektrinį paspirtuką ir patogiai apžiūrėti miesto centrą.

GAMTA

Kauno geografinė padėtis - unikali: miestas įsikūręs dviejų upių Nemuno ir Neries santakoje. Neries upė prasideda Baltarusijoje, kur ji yra vadinama Vilija. Neris - antroji pagal ilgį Lietuvos upė, tekanti per du didžiausius Lietuvos miestus – Vilnių bei Kauną ir ratu apsukanti senąją viduramžių Lietuvos sostinę – Kernavę. Prie Kauno ji įteka į Nemuną. Abiejų upių santakos vieta visuomet buvo strategiškai svarbus taškas, todėl šioje vietoje pastatyta Kauno pilis, šalia yra Kauno senamiestis. Manoma, kad upės pavadinimas siejamas su lietuvių kalbos žodžiu „nerti“.

VERTA PAMATYTI!

1. **Freska „Kauno žydai“.** GPS: 54.89647, 23.91776
2. **Kauno įgulos karininkų ramovė.** Rūmai išsiskiria „tautiniu“ stiliumi ir patriotiniais simboliais. GPS: 54.89669, 23.91725
3. **Kino teatras „Romuva“.** Istorinis veikiantis kino teatras. GPS: 54.89774, 23.91562
4. **Vienybės aikštė.** Įspūdingo dizaino aikštė, atvira riedutininkams, šeimoms su vaikais, senjorams ir visiems kitiems, apsupta kavinių ir restoranų bei vasaros sezonu veikiančiais fontanais. GPS: 54.89937, 23.91331
5. **Vytauto Didžiojo karo muziejus ir Nacionalinis M. K Čiurlionio dailės muziejus.** GPS: 54.89988, 23.91200
6. **Laisvės alėjos fontanas.** GPS: 54.89727, 23.91356
7. **Kauno valstybinis muzikinis teatras.** Šalia Miesto sodas, kuriame gera pailsėti medžių paunksmėje. GPS: 54.89641, 23.90616
8. **Piešinys „Rožinis dramblys“.** GPS: 54.89993, 23.90788
9. **Kiemo galerija.** Čia gyvenantis menininkas, pasitelkęs kūrybą vienija bendruomenę ir stengiasi išsaugoti istorinę atmintį. GPS: 54.89912, 23.90482
10. **Buvusio Lietuvos pašto pastatas.** GPS: 54.89793, 23.90450
11. **Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejus.** GPS: 54.89796, 23.90400
12. **Istorinė Lietuvos Respublikos prezidentūra.** GPS: 54.89752, 23.89731
13. **Vilniaus gatvė.** Pagrindinė Senamiesčio gatvė. GPS: 54.89663, 23.89467
14. **Kauno Šv. Apaštalų Petro ir Povilo arkikatedra bazilika.** GPS: 54.89723, 23.88894
15. **Kauno rotušė.** GPS: 54.89685, 23.88609
16. **Perkūno namas.** GPS: 54.89563, 23.88645
17. **Vytauto Didžiojo Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia.** GPS: 54.89506, 23.88661
18. **Vytauto Didžiojo tiltas.** GPS: 54.89389, 23.88746
19. **Senoji prieplauka.** Galima nuplaukti į Raudondvarį. GPS: 54.89464, 23.88562
20. **Santakos parkas.** GPS: 54.89639, 23.88044
21. **Kauno pilis.** GPS: 54.89892, 23.88540
22. **Freska „Senelis išminčius“.** GPS: 54.90027, 23.88940
23. **Upė Neris.** Antroji pagal ilgį Lietuvos upė, Nemuno dešinysis intakas. GPS: 54.90095, 23.88483
24. **Kauno keleivinė prieplauka.** Plaukia laivas į Nidą. GPS: 54.90271, 23.86868
25. **Lampėdžių ežeras (karjeras) ir paplūdimys.** GSP: 54.91536, 23.83269

Daugiau objektų: www.visit.kaunas.lt

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Kempingas „Kaunas Camp in“,** +370 60233444; GPS: 54.91583, 23.83333

Daugiau informacijos: www.visit.kaunas.lt

Maitinimas

1. **Restoranas „Spurginė“,** GPS: 54.89777, 23.90878
2. **Paplūdimio baras „Sunny Beach Kaunas“,** +370 64650696; GPS: 54.91543, 23.83351

Daugiau informacijos: www.visit.kaunas.lt

Parduotuvės

„Akropolis“ (Kaunas), +370 617 57126; GPS: 54.89083, 23.91955

„Rimi“ (Kaunas), +370 80029000; GPS: 54.90868, 23.86580

„Iki – Raudondvaris“, GPS: 54.91428, 23.84101

Daugiau parduotuvių: www.visit.kaunas.lt

Vaistinės

„Euro vaistinė“ (Kaunas), GPS: 54.89733, 23.91863

„BENU“ (Kaunas), GPS: 54.91343, 23.84259

„Camelia vaistinė“ (Kaunas), GPS: 54.91445, 23.84141

Bankomatai

„Swedbank“, „Luminor“, „Citadele“, „Šiaulių bankas“, „SEB“ (Kaunas), GPS: 54.89083, 23.91955

„Swedbank“ (Kaunas), GPS: 54.91444, 23.84067

Viešasis transportas

Troleibusų ir autobusų tvarkaraščiai ir maršrutai Kauno mieste: www.kvt.lt/tvarkarasciai

Poilsio vietos

Daugiau informacijos: www.visit.kaunas.lt

INFORMACIJA TURISTUI

„Kaunas IN“, Rotušės a. 15, Kaunas, www.visit.kaunas.lt, +370 61623828; GPS: 54.89688, 23.88591

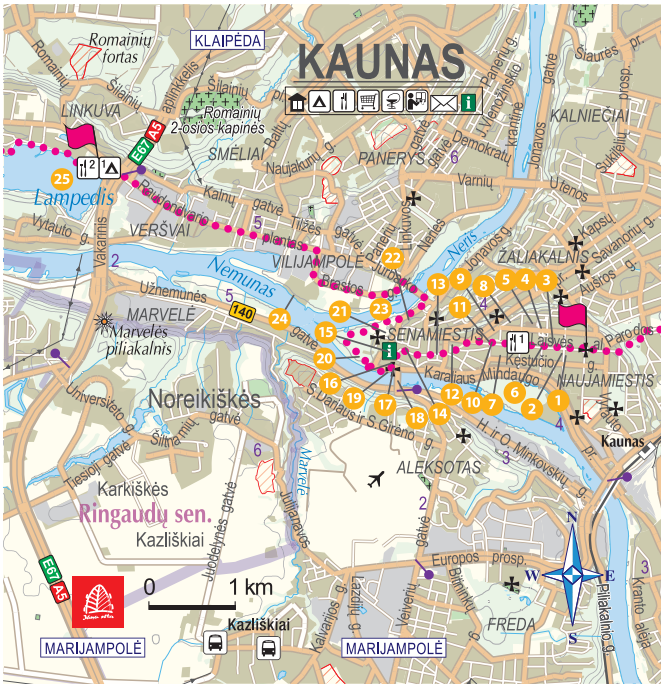

65

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Lampėdis – Kulautuva

Nemuno pakrantėmis

Pirmuosius 2 km laukiniu takeliu Miško takas vinguriuoja šiaurine Lampėdžių karjero pakrante ir priešais kapines išveda į automobilių kelią. Šaligatviu tęsdamas savo kelionę Raundondvario kryptimi, Miško takas po 1,7 km kerta Nevėžio upę Kazio Veverskio tiltu. Po 0,6 km Miško takas pasuka kairėn į Pakalnės gatvę ir priešais Nevėžio ir Nemuno santakos vietą mažais takeliais toliau vingiuoja dešiniąja Nemuno pakrante. Nemuno slėnio pakrantėse matomos senų piliakalnių vietos. Už Šilelio kaimo Miško takas tęsiasi pėsčiųjų ir dviračių takais iki kurortinio Kulautuvos miestelio, prieš kurį daro lanką nedideliu miško keliuku ir Pušyno bei V. Augustausko gatvėmis pasiekia galutinį šios atkarpos tašką.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 16 km
- 4 – 6 val.
- Lampėdžių karjeras, Kauno kempingas
- Kulautuva, V. Augustausko gatvė
- Lampėdžiai – Šilelis – Netoniai – Karnavė – Kulautuva
- Daugiausia asfaltuoti šaligatviai ir pėsčiųjų bei dviračių takai, trumpame ruože – takeliai.
- Lengvas
- Būkite atidūs pereidami gatves (Raudondvario pl., J. Naujalio, Nr. 141)!

GAMTA

Nemunas yra ilgiausia Lietuvos upė. Jos ištakos yra į pietus nuo Baltarusijos sostinės Minsko. Visas upės ilgis yra 937 km, iš kurių Lietuvoje – 359 kilometrai. Nemunas teka per Lietuvos kurortinius miestus – Druskininkus ir Birštoną, o Birštono apylinkėse suformuoja didelius vingius, kurie dar vadinami Nemuno kilpomis. Čia upė teka gilia vaga stačiais krantais, kurių posūkiuose atsiveria įspūdingos nuosėdinių uolienų atodangos. Prieš Kauną Nemuno vandenis surenka Kauno HES, dėl to šioje vietoje susiformavo didžiausias Lietuvoje dirbtinis vandens telkinys – Kauno marios. Už Kauno Nemunas teka šiaurės vakarų, vakarų kryptimi; ten į jį savo vandenis plukdo Neris, Nevėžis ir Dubysa. Toliau Nemunu eina siena tarp Lietuvos ir Kaliningrado srities. Galiausiai upė įteka į Kuršių marias, suformuodama plačią deltą, kuri yra labai svarbi vieta daugeliui paukščių rūšių. Nemunas kerta ypatingai saugomas gamtos teritorijas – Dzūkijos nacionalinį parką, Nemuno kilpų, Kauno marių, Panemunės, Rambyno ir Nemuno deltos regioninius parkus. Upė yra plati, jos gylis siekia iki 5 m. Per metus iš jos į Baltijos jūrą įteka 21,6 km³ vandens. Nemuno pakrantėse yra išsidėstę daug svarbių kultūros ir istorijos paminklų – piliakalnių, dvarų, bažnyčių, vienuolynų, Rumšiškių liaudies buities muziejus ir kt. Prie Šilelio kaimo į Nemuną įteka Nevėžio upė, kurios vienas iš pavadinimo aiškinimų yra siejamas su tuo, kad upėje nėra vėžių.

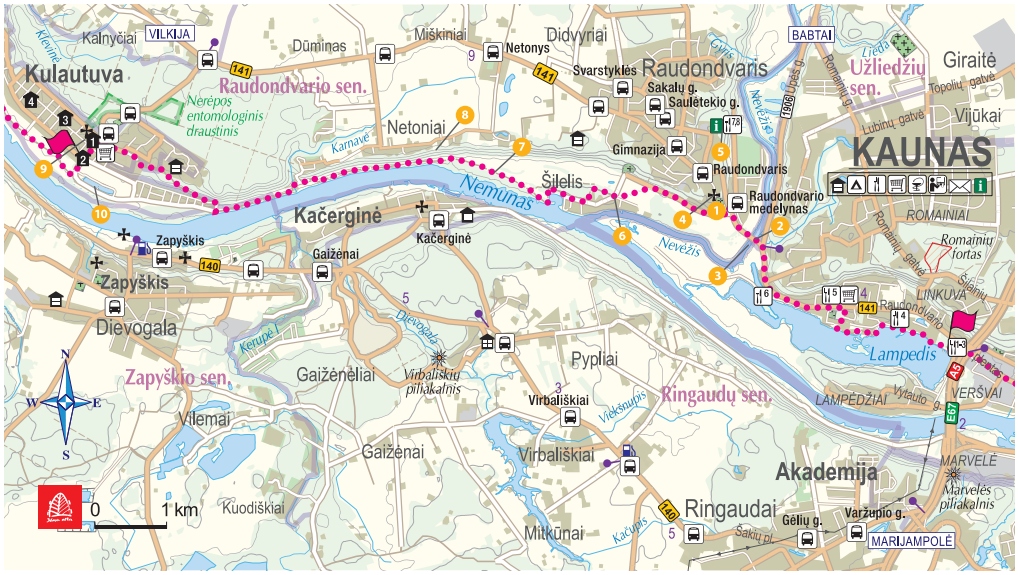

VERTA PAMATYTI!

1. **Raudondvaris** – gražus vidurio Lietuvos miestelis, garsėjantis turtinga istorine praeitimi, architektūriniu dvaro ansambliu, apsuptas gamtos bei nestingantis įvairių kultūrinių renginių.
2. **Kazio Veverskio (Raudondvario) tiltas.** GPS: 54.92922, 23.79107
3. **Nevėžio upė.** Šešta pagal ilgį Lietuvos upė (209 km), dešinysis Nemuno intakas.
4. **Raudondvario Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės bažnyčia.** GPS: 54.93472, 23.78220
5. **Raudondvario dvaro pilis.** Vienas įspūdingiausių atgimusių renesanso architektūros paminklų Lietuvoje. Ryškiausią pėdsaką pilies istorijoje paliko paskutiniai jos šeimininkai grafai Tiškevičiai. Šiandien čia įrengtos salės reprezentaciniams renginiams, koncertams, šventėms rengti, registruojamos santuokos, o šiaurinėje pilies dalyje įkurtas Kauno rajono muziejus. GPS: 54.94319, 23.78448
6. **Vlado Dautarto atminimo paminklas.** Paminklas rašytojui, eseistui ir dramaturgui atminti. GPS: 54.93439, 23.76073
7. **Šilelio dvarvietė.** Archeologinė dvarvietė, kurioje gyventa jau akmens amžiuje. GPS: 54.93746, 23.73460
8. **Netonių kalnas.** Populiariausias kaimelio objektas, nuo kurio atsiveria puikus reginys. GPS: 54.94039, 23.72196
9. **Kulautuva** – didžiulio susidomėjimo Kulautuva sulaukė dar 1929 m., čia atidarius pirmąją sanatoriją „Poilsis“. 1933 m. Kulautuvos ir Kačerginės miesteliams suteiktas kurortų statusas žymėjo jų aukso amžių. GPS: 54.94147, 23.64499
10. **Kulautuvos paplūdimys.** Įrengtas prie Kulautuvos karjero, yra paplūdimio tinklinio aikštelė, veikia vandenlenčių parkas, vasaros metu – kavinė. GPS: 54.93541, 23.64784

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Viešbutis „Poilsis Kulautuvoje“**, +370 68200879; GPS: 54.94134, 23.64716
2. **Petrauskų kaimo turizmo sodyba**, +370 68927519; GPS: 54.93891, 23.64510
3. **Kaimo turizmo sodyba „Gojus“**, +370 67548861; GPS: 54.94370, 23.64176
4. **Parko apartamentai Kulautuvoje**, +370 64052217; GPS: 54.94606, 23.63348

Maitinimas

1. **Picerija „Express Pizza“**, +370 61158454; GPS: 54.91648, 23.83597
2. **Restoranas „Asia express“**, +370 64884446; GPS: 54.91657, 23.83556
3. **Paplūdimio baras „Sunny Beach Kaunas“**, +370 64650696; GPS: 54.91544, 23.83358
4. **Griliaus baras „BONAS“**, +370 65013266; GPS: 54.91855, 23.82183
5. **Kavinė „ELARA“**, +370 61593406; GPS: 54.92099, 23.80957
6. **„Šefo Kebabai“**, +370 64877749; GPS: 54.92279, 23.79448
7. **Restoranas „Medžiotojų užeiga“**, +370 37320956; GPS: 54.94309, 23.78473
8. **Restoranas „Raudondvario oranžerija“**, +37068552294; GPS: 54.94354, 23.78248

Parduotuvės

„Maxima“ (Kaunas), GPS: 54.92128, 23.82127

„Viada“ (Kaunas), GPS: 54.92140, 23.81033

Parduotuvė (Kulautuva), GPS: 54.94105, 23.648743

„Express Market“ (Kulautuva), GPS: 54.94048, 23.64722

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Kaunas), GPS: 54.91807, 23.83354

„Euro vaistinė“ (Kaunas), GPS: 54.92142, 23.82135

Bankomatai

„Swedbank“ (Kaunas), GPS: 54.92152, 23.82111

Viešasis transportas

Nr. 48. Kauno pilis–Raudondvaris. Iš Lampėdžių iki Raudondvario. Apie 9 kartus per dieną.
Nr. 161. Kauno autobusų stotis–Kulautuva. Stoja Lampėdžiuose. Apie 7 kartus per dieną.
Troleibusų ir autobusų tvarkaraščiai ir maršrutai Kauno mieste: www.kvt.lt/tvarkarasciai
Tarpmiestiniai autobusai: https://web.trafi.com/lt/kaunas

Poilsio vietos

Šalia dviračių/pėsčiųjų tako tarp Šilelio ir Kulautuvos yra mažiausiai 4 poilsio vietos,

INFORMACIJA TURISTUI

Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centras,
Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno r.,
www.kaunorajonas.lt, +370 37548118;
GPS: 54.94292, 23.78322

66

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kulautuva – Vilkija

Nemuno užliejamomis pievomis

Visos šios atkarpos metu Miško takas veda takeliais ir nedideliais kaimo žvyrkeliais dešiniuoju Nemuno upės krantu. Maršrutas driekiasi gražiais kraštovaizdžiais, pakrantės pievomis ir jaukiomis gyvenvietėmis, nuo kurių atsiveria vaizdai į upę. Šios Miško tako atkarpos galutinis taškas – Vilkijos perkėla – jau iš tolo matoma Nemuno pakrantės linkyje. Priešais perkėlą yra Vilkijos miesto centras. Vilkija – tai savitas kalnų miestas, urbanistikos paminklas, kurio unikaliam pavidalui ir raidai įtakos turėjo geografinė padėtis ir gamtinės sąlygos, o ypač – Nemuno upės vanduo. Antroje vasaros pusėje Nemuno pievos skęsta geltonuose ir mėlynuose žieduose. Upiniu motoriniu keltu „Vilkynė“ verta persikelti į kitą Nemuno pusę ir grįžti atgal, nes tokia transporto priemonė Baltijos šalyse yra išsaugota vos keliose vietose.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 14 km
- 4-5 val.
- Kulautuva, V. Augustausko gatvė
- Vilkijos perkėla per Nemuną
- Kulautuva – Paštuva – Brūžė – Vilkija
- Kaimo žvyrkeliai, takai, neilgame ruože asfaltas.
- Lengvas
- Lietingu oru kai kuriuose tako ruožuose gali būti drėgnų vietų, balų.
- Verta aplankyti Vilkijos miestą, iš kurio atsiveria įspūdingi vaizdai į Nemuno slėnį.

GAMTA

Kulautuva jau seniai garsėja savo pušynais, parkais ir paplūdimiu. 1935 m. verslininkas R. Polovinskis čia pastatė viešbutį su restoranu, lošimo kambariais, teniso kortais, žaidimų aikštelėmis ir fontanais. Savaitgaliais vasarotojų skaičiumi, kuris siekė net 5 tūkstančius, Kulautuvą lenkė tik Baltijos pajūrio kurortas Palanga. Kulautuvoje ilsėdavosi Lietuvos elitas, svečiai iš Vakarų Europos, Amerikos, Argentinos ir kitų šalių. Šios vietos mikroklimatas yra ypač sveikas. Grynas pušynų oras padeda nugalėti stresą, pailsėti ir susigrąžinti jėgas. Kulautuvoje iš žemės gelmių išgaunamas mineralinis vanduo, kuriame gausu mikroelementų.

VERTA PAMATYTI!

1. **Kulautuva** – legendinis tarpukario kurortas, garsėjantis pušynais, parkais, 1,5 km švaraus smėlio paplūdimiu.
2. **Kulautuvos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčios varpinė.** GPS: 54.94267, 23.64594
3. **Kulautuvos pėsčiųjų – sveikatingumo takas I.** Takas įrengtas Nerėpos entomologiniame draustinyje, apimančiame miškingą Nerėpos upelio slėnį. GPS: 54.94311, 23.64578
4. **Kulautuvos mineralinio vandens biuvetė.** GPS: 54.94245, 23.64337
5. **Dievų ir deivių slėnis.** Skulptūrų parkas, įprasminantis pagoniškus dievus ir deives. GPS: 54.94533, 23.64408
6. **Kulautuvos prieplauka.** GPS: 54.94085, 23.62957
7. **Kulautuvos parkas.** Nuo 2001 m. liepos mėnesį čia vyksta dainuojamosios poezijos festivalis „Akacijų alėja“. GPS: 54.94501, 23.63473
8. **Skulptūra „Šernas“.** GPS: 54.95618, 23.62589
9. **Šv. Juozapo ir Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės basųjų karmeličių vienuolynas.** GPS: 54.98467, 23.60607
10. **Paštuvos Šv. Barboros bažnyčia.** GPS: 54.98422, 23.60843
11. **Paštuvos botaninis draustinis.** GPS: 55.01657, 23.59928
12. **Jaučakių piliakalnis.** GPS: 55.03179, 23.59583
13. **Vilkijos miestas** – urbanistikos paveldo objektas, žinomas nuo XIV a., o jo raidą lėmė šalia tekantis Nemunas. GPS: 55.03804, 23.57876
14. **Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejus.** Tai seniausias išlikęs pastatas Vilkijoje. +370 37556400; GPS: 55.03771, 23.58380
15. **Vilkijos atodanga ir apžvalgos aikštelė.** Iš čia galima pasigrožėti kvapą gniaužiančiais Nemuno vaizdais. GPS: 55.03756, 23.57988
16. **Vilkijos Šv. Jurgio bažnyčia.** Nuo greta bažnyčios esančios apžvalgos aikštelės atsiveria net 4–ių Nemuno vingių peizažas. GPS: 55.04035, 23.58324
17. **Apžvalgos aikštelė.** Į ją veda paslaptinga senų medžių alėja, o šiek tiek nusileidus į šlaitą atsiveria nepakartojama Nemuno panorama. GPS: 55.04020, 23.58154
18. **Vilkijos keltas „Vilkynė“.** Tai vienintelis per Nemuno upę keliantis keltas Lietuvoje. GPS: 55.03841, 23.57448

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Kaimo sodyba „Penki Milžinai“, +370 65234621; GPS: 54.98734, 23.605856

2. Kaimo turizmo sodyba „Paštuva“, +370 61463461; GPS: 54.99490, 23.59958

3. „L. ir S. Sadauskų sodyba“, +370 61961958; GPS: 55.02240, 23.62667

Maitinimas

1. Kebabinė „Juodai Skanu“, +370 64549607; GPS: 55.04347, 23.58343

2. Picerija „Sotus Kampas“, +370 60399037; GPS: 55.04357, 23.58225

Parduotuvės

„Mini Market“ (Vilkija), GPS: 55.03744, 23.58074

„IKI – Vilkija“ (Vilkija), +370 80011454; GPS: 55.04378, 23.58268

Vaistinės

„Camelia vaistinė“ (Vilkija), GPS: 55.04187, 23.58272

„BENU“ (Vilkija), GPS: 55.04394, 23.58296

Bankomatai

„Luminor“ (Vilkija), GPS: 55.04369, 23.58295

Viešasis transportas

Nr. 154. Kauno autobusų stotis–Vilkija–Čekiškė. Nuo Kulautuvos galima nuvažiuoti į Vilkiją.
Apie 4 kartus per dieną.
Nr. 170. Kauno autobusų stotis–Ž.Panemunė–Čekiškė–Vilkija.
Nuo Kulautuvos iki Vilkijos.
Apie 4 kartus per dieną.
Autobusų tvarkaraščiai ir maršrutai: https://web.trafi.com/lt/kaunas

Poilsio vietos

1. Iki Grilio zona: Kulautuvos miestelio prieplauka, GPS: 54.94225, 23.63219

2. Vilkijos apžvalgos aikštelė, GPS: 55.03568, 23.58605

3. Vilkijos parkas, GPS: 55.03889, 23.57725

INFORMACIJA TURISTUI

Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centras,
Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno r.,
www.kaunorajonas.lt,
+370 37548118;
GPS: 54.94292, 23.78322

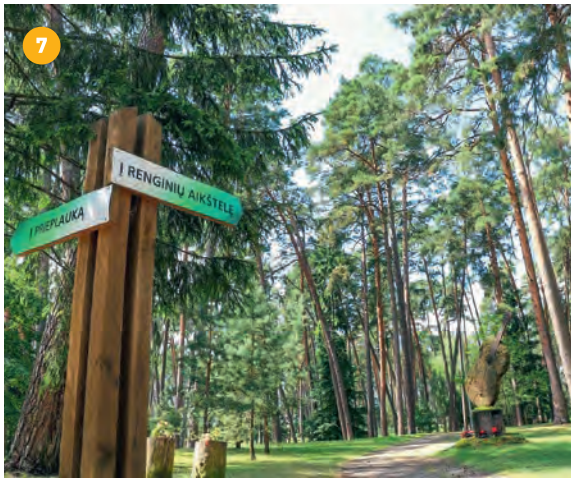

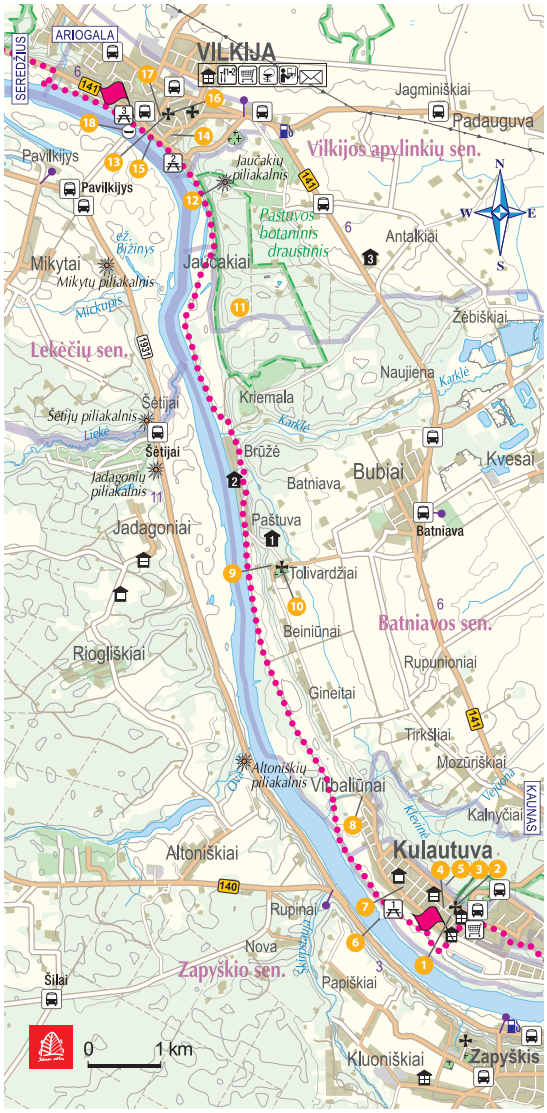

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
EINANT DUBYSOS SLĖNIO KRANTAIS

- Sraunūs ir skaidrūs Dubysos upės vandenys ir gilus slėnis
- Gynybiniai krantinio tipo piliakalniai Dubysos regioniniame parke
- Ilgiausias ir aukščiausias geležinkelio tiltas Lietuvoje – Lyduvėnų tiltas
- Šiluva – vieta, kur 1608 m. įvyko vienas pirmųjų Švč. Mergelės Marijos apsireiškimų Europoje
- Tytuvėnų regioninis parkas – ežerų ir pelkių kraštas
- Tytuvėnų vienuolynas – viena gražiausių piligrimų traukos vietų Lietuvoje

LIETUVA
DUBYSOS SLĖNIO KRANTAIS

SPALVINGOS VAIZDINGIAUSIO LIETUVOS UPĖS SLĖNIO PIEVOS

#67-72

Vilkija – Dengtiltis: 141 km

Pusantros dienos Miško takas veda per Dubysos regioninį parką, kur upės pakrantėse matomi piliakalniai ir architektūros paminklai. Dubysa – viena gražiausių Lietuvos upių – miškais apaugę šlaitai, pievos bei aplink esantys Lietuvos istorijos paminklai traukia gamtos mylėtojus. Upė mėgstama vandens turistų – ji negili, vanduo skaidrus, apsupta smėlėtų pakrančių ir puikių vietų poilsiui. Miško takas veda pro istorinius miestelius ir gyvenvietes Betygalą, Ugionius, Šiluvą ir kitus iki Tytuvėnų regioninio parko, kurio viena didžiausių gamtinių vertybių – pelkių apsupti ežerai. Tai tikri pelkių paukščių ir įvairiausių gyvūnų namai. Kiekvieną rudenį atokvėpiui prieš tolimą kelionę čia sustoja tūkstančiai gervių. Tytuvėnų miestelis žinomas dėl XVII a. Bernardinų baroko stiliaus vienuolyno ir bažnyčios. Šiluva yra svarbi katalikų piligrimystės vieta.

WWW.BALTICTRAILS.EU

67

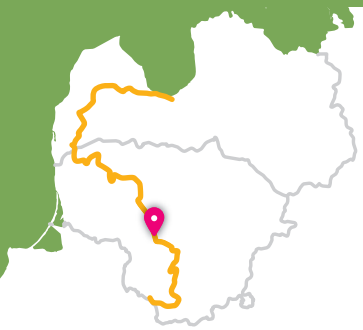

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Vilkija – Padubysys

Nemuno ir Dubysos upių slėniais

Pirmąjį kilometrą Miško takas veda Nemuno pakrante, tada pasuka į kelią Kaunas–Jurbarkas (Nr. 141) ir pėsčiųjų bei dviračių taku tęsiasi iki Ringovės piliakalnio. Pasukus dešinėn į šiaurę, Miško takas kerta nedidelį miško masyvą (entomologinis gamtos draustinis vabzdžių apsaugai) ir tęsiasi keliu Nr. 1929. Po 2 km Miško takas suka į kairę ir vingiuoja per dirbamus laukus. Prieš Lazduonių kaimą jis kerta gilų Lazduonos upelio slėnį, 0,2 km tęsiasi keliu Nr. 1917 ir tada pasuka dešinėn į šiaurės vakarus, kol pasiekia gilų ir platų Dubysos slėnį. Dar 2 km Miško takas vinguriuoja kaimo keliuku Dubysos kairiajame krante, kuriame išsimėčiusios pavienės sodybos. Dubysos vanduo vasarą skaidrus, o srovė rami, ją sudrumsčia tik buvusio malūno užtvankos griuvėsiai. Galiausiai Miško takas pakyla stačiu Dubysos krantu ir pasiekia galutinį šios atkarpos tašką.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 16 km
- 4 – 6 val.
- Vilkijos perkėla per Nemuną
- Padubysio kaimas prie Zalensų sodybos
- Vilkija – Lazduoniai – Padubysys
- Daugiausia žvyrkeliai, trumpame ruože – asfaltas (pėsčiųjų bei dviračių takas) ir takai su natūralia danga.
- Lengvas
- Būkite atidūs eidami kelkraščiu ir pereidami kelią Nr. 141!
- Parduotuvių yra tik Vilkijos mieste.

GAMTA

Sausose Nemuno pievose vasaros antroje pusėje auga daug paprastųjų bitkrėslių *(Tanacetum vulgare)*. Tai daugiametis graižažiedžių šeimos augalas, gausiai žydintis geltonais žiedais, kurie maloniai kvepia. Augalo lapai ir šaknys yra nuodingos, tačiau šio augalo žiedai liaudies medicinoje naudojami kaip vaistas nuo kirmėlių, skrandžio ir žarnyno ligoms gydyti, padeda nuo galvos skausmo, reumato, sumažina patinimus, taip pat padeda nuo epilepsijos, ramina. Bitkrėslę kaip gydomąjį augalą reikia naudoti atidžiai. Apsinuodijus gali skaudėti pilvą, šis augalas gali sukelti vėmimą ir viduriavimą, o sunkesniais atvejais pažeidžia centrinę nervų sistemą. Tada reikėtų kreiptis į gydytoją pagalbos.

Už Lazduonių kaimo, apsuptas mišraus miško, teka Palazduonio šaltinis arba tiksliau 9 šaltinėliai, sutekantys į vieną. Virš stipriausios srovės įrengtas šulinys. Šalia versmės stovi mūrinė koplytėlė su Kristaus ir Marijos statulomis. Šaltinio vanduo beskonis, bekvapis, skaidrus, šaltas (temperatūra – 9,2–9,3° C). Vandenyje ištirpusio deguonies koncentracija – 4,6 mg/l, vanduo silpnai šarminis (pH = 7,56). Tikima, kad šaltinio vanduo turi gydomųjų savybių.

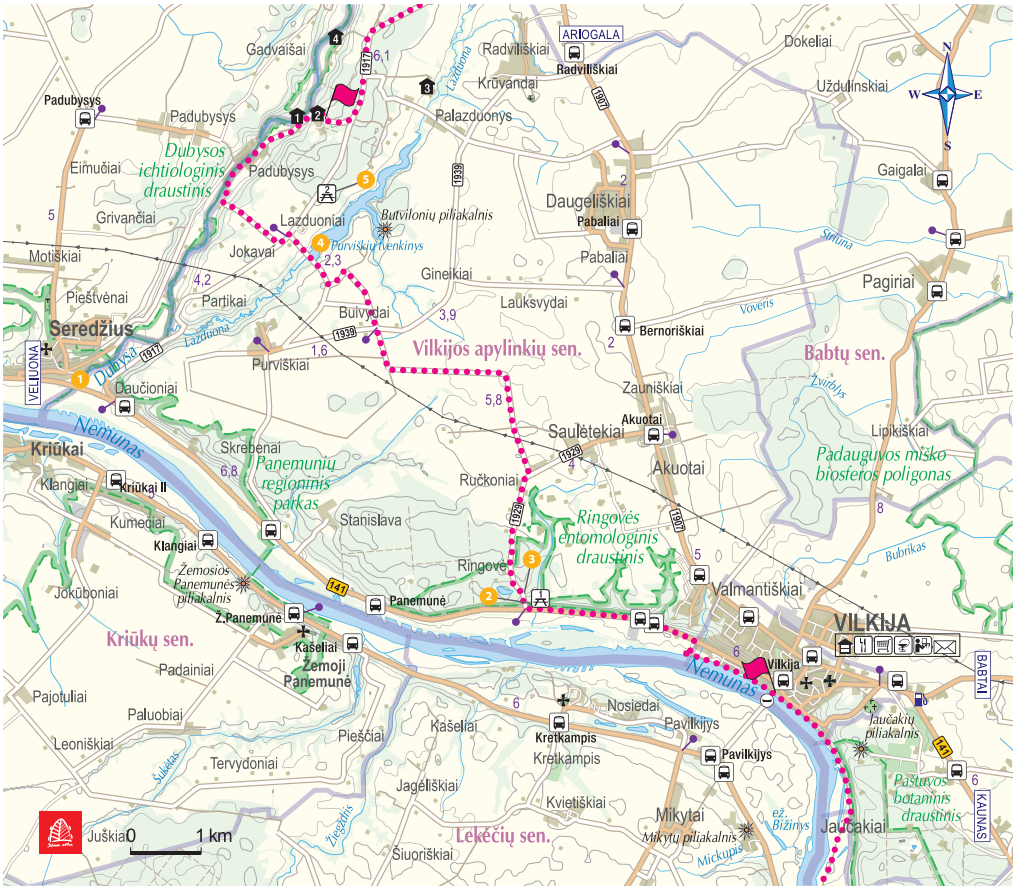

VERTA PAMATYTI!

1. **Upė Dubysa.** Ilgiausia upė, tekanti tik Lietuvos teritorijoje. Labai mėgstama baidarių sporto entuziastų.
GPS: 55.07820, 23.42043
2. **Ringovės piliakalnis.** Dar vadinamas Pilike arba Linksmuoju kalnu. Svarbus lietuvių kovų su kryžiuočiais paminklas.
GPS: 55.05035, 23.52178
3. **Ringovės entomologinis draustinis.** Draustinis įkurtas Nemuno ir Ringovės upių slėniuose – pietinių drugių rūšių populiacijos ir jų biotopų apsaugai.
GPS: 55.05161, 23.52086
4. **Purviškių tvenkinys.** Sudarytas užtvenkus Lazduonos upę (Dubysos intakas).
GPS: 55.09642, 23.47553
5. **Palazduonio šaltinis.** Aplinkui mišrus miškas, kuriame trykšta 9 šaltiniai, sutekantys į vieną šaltinį. Tikima, kad šaltinio vanduo turi gydančių savybių.
GPS: 55.10300, 23.47774

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Sodyba „Pas Pinčiuką“,
+370 68633209; GPS 55.11163, 23.46954

2. „Zalensų sodyba“,
+370 68633209; GPS: 55.11198, 23.47360

3. Sodyba „Lazduona“,
+370 603 85438; GPS: 55.11561, 23.49809

4. Stovyklavietė „Dubysa“,
GPS: 55.12198, 23.47752

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Šioje atkarpoje nėra.

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

153 ir 154 autobusai darbo dienomis iš Vilkijos iki Čekiškės važiuoja 2–3 kartus per dieną.
Galimi autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: https://web.trafi.com/lt/kaunas

Poilsio vietos

1. Ringovės piliakalnio papėdėje,
GPS: 55.05014, 23.52165

2. Aikštelė prie Palazduonio šaltinio,
GPS: 55.10300, 23.47774

INFORMACIJA TURISTUI

Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centras,
Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno r.,
www.kaunorajonas.lt, +370 37548118;
GPS: 54.94292, 23.78322

68

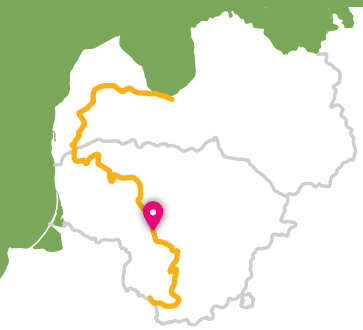

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Padubysys – Ariogala – Kirkšnovė

Kelias į vieną seniausių gyvenviečių Lietuvoje – Ariogalą

Pakilęs į statų Dubysos slėnio krantą, Miško takas 2,5 km vingiuoja per nedidelį miško masyvą ir toliau 4 km iki pat Čekiškės veda apylinkėmis, kur vasaromis žaliuoja neaprėpiami laukai. Panašūs vaizdai atsiveria ir kitus 9 km, kol Miško takas tiltu kerta Kaunas–Klaipėda automagistralę (A1). Už maždaug 1,5 km, nepriėjus Gėluvos kaimo, Miško takas nusileidžia į gilų Dubysos slėnį ir siaurais takeliais bei tyliais kaimo keliukais vinguriuoja palei upės vingius, atverdamas plačius vaizdus į Ariogalos miesto slėnį. Dubysos ir Gedimino gatvėmis maršrutas veda aukštyn iki Vytauto gatvės – centrinės Ariogalos gatvės. Toliau Plento gatve Miško takas už 5 km nuo centro pasiekia vietą, kurioje reikia pasukti į galutinį atkarpos tašką – Kirkšnovės tvenkinį (dar 0,2 km).

PRAKTINĖ INFORMACIJA

27 km

7 – 8 val.

Padubysio kaimas prie Zalensų sodybos

Kirkšnovės tvenkinys

Padubysys – Čekiškė – Ariogala – Kirkšnovės tvenkinys

Daugiausia asfaltas, Dubysos slėnyje – nedideli takeliai ir keliai.

Sunkus

Būkite atidūs eidami kelkraščiais!

Ariogaloje vertėtų įsigyti maisto atsargų kitoms dviem dienoms. Šią atkarpą reikia įveikti per vieną dieną, nes Ariogaloje ir jos apylinkėse nėra apgyvendinimo vietų.

INFORMACIJA TURISTUI

Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centras,
Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno r.,
www.kaunorajonas.lt,
+370 37548118; GPS: 54.94292, 23.78322

VšĮ „Atrask Raseinius“, ,
Vytauto Didžiojo g. 17, Raseiniai,
https://atraskraseinius.lt,
+370 61834611; GPS: 55.38233, 23.11730

Jei per vieną dieną maršruto nepajėgsite įveikti, galima pasinaudoti autobusu iš Ariogalos arba susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavežėtų.

GAMTA

Dubysos ištakos yra netoli Šiaulių. Upė kerta Žemaitijos aukštumą ir įteka į Nemuną prie Seredžiaus kaimo. Vandens lygis Dubysoje labai kinta. Tam įtakos turi tiek tirpstančio sniego, tiek lietaus vanduo, kuriuos surenka Žemaitijos aukštumos upės ir upeliai. Ne veltui šią upę labai mėgsta vandens turistai. Vasarą jos srovė rami, upė yra skaidri, daugumoje vietų dugnas smėlėtas, todėl Dubysa labai tinka ramiam plaukiojimui. Dubysos upės slėnis yra vienas giliausių (20–40 m) ir plačiausių (iki 0,5 km) Lietuvoje, jį suformavo ledynai. Rusijos imperijos laikotarpiu 1825 m. buvo pradėtas projektas, kuriuo buvo siekiama sujungti Dubysą su Venta vadinamuoju Ventos-Dubysos arba Vindavos kanalu. Darbus vykdė 18 000 kareivių ir 3000 civilių. Kanalu buvo bandoma sujungti Nemuno baseiną su Baltijos jūra ir Ventspilio uostu, nes Nemuno žemupį tuo metu kontroliavo Prūsija. Darbams sutrukdė įvairūs istoriniai įvykiai, ypač Pirmasis pasaulinis karas, po kurio kanalas prarado savo reikšmę, nes Lietuva susigrąžino žemes Nemuno žemupyje. Dar praėjusio šimtmečio septintajame dešimtmetyje kanalas buvo naudojamas irklavimo varžybų metu, tačiau šiandien jis apleistas, nors ir yra paskelbtas kultūros paminklu.

VERTA PAMATYTI!

1. **Čekiškė** – istorinį senamiestį turinti gyvenvietė, yra išlikę daug medinių namų, priklausiusių žydų bendruomenei, taip pat mūrinė sinagoga.
GPS: 55.15869, 23.51905
2. **Čekiškės sinagoga.**
GPS: 55.15792, 23.51868
3. **Čekiškės Švč. Trejybės bažnyčia.**
GPS: 55.15945, 23.51905
4. **Gėluvos dvaras.** XVII a. tai buvo didelis dvaras, priklausęs vieniems iš pirmųjų Lietuvos kalvinistų didikų. Išlikę kai kurie pastatai, parko fragmentai.
GPS: 55.24852, 23.51634
5. **Gėluvos piliakalnis arba Birutkalnis.** Piliakalnį juosia Dubysos slėniai. Piliakalnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.
GPS: 55.24813, 23.50620
6. **Ariogala** – tai vienas iš seniausių Lietuvos miestų, žinomas nuo XIII a.
GPS: 55.26543, 23.46608
7. **Ariogalos aikštė.**
Pagrindinė miesto aikštė su fontanu.
GPS: 55.26329, 23.46986
8. **Ariogalos Dainų slėnis.** Dubysos upės slėnyje įkurtas Dainų slėnis – Ariogalos miesto puošmena. Čia vyksta tiek rajono, tiek ir respublikiniai renginiai. Kelią į slėnį puošia skulptūros.
GPS: 55.26249, 23.46121
9. **Kabantis tiltas per Dubysą.**
GPS: 55.26217, 23.45937
10. **Purvės parkas.** Vaizdinga teritorija, pritaikyta poilsiui gamtos apsuptyje pačiame miesto centre. GPS: 55.26667, 23.47254
11. **Ariogalos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia.**
GPS: 55.26604, 23.46757
12. **Ariogalos Daugirdų koplyčia.**
GPS: 55.26994, 23.46106
13. **Koplyčia Ariogalos valsčiaus partizanams.** GPS: 55.27037, 23.45832
14. **Ariogalos Šaltinėlis.** Tikima, kad šio šaltinėlio vanduo turi gydančių galių.
GPS: 55.28041, 23.44416
15. **Kirkšnovės tvenkinys.**
GPS: 55.30324, 23.44061

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Kaimo turizmo sodyba „Dvarelis“**, +370 61653190; GPS: 55.14964, 23.48865
2. **Kaimo turizmo sodyba „Kirkšnovė“**, +370 62099222; GPS: 55.30313, 23.44060
3. **Kaimo turizmo sodyba „Prie Dubysos“**, +370 68782026; GPS: 55.30277, 23.42323

Maitinimas

1. **Valgykla „Rūta“**, +370 61850353; GPS: 55.26287, 23.48320
2. **Kebabai**, +370 60579717; GPS: 55.26426, 23.46873
3. **Kavinė „Arka“**, +370 67502311; GPS: 55.26548, 23.46479
4. **Picerija „SiTo Pica“**, +370 60630010; GPS: 55.26615, 23.46884

Parduotuvės

Parduotuvė (Čekiškė),
GPS: 55.15864, 23.51893

Parduotuvė (Plikiai),
GPS: 55.20471, 23.53514

„ČIA“ (Ariogala), +370 42850070;
GPS: 55.26249, 23.48175

„Aibė“ (Ariogala),
GPS: 55.26444, 23.46844

Maisto prekės (Ariogala),
55.26549, 23.46627

„Maxima“ (Ariogala),
+370 80020050; GPS: 55.26817, 23.47108

Vaistinės

„Ariogalos vaistinė“ (Ariogala),
GPS: 55.26363, 23.46892

„Euro vaistinė“ (Ariogala),
GPS: 55.26431, 23.46861

„Camelia vaistinė“ (Ariogala),
GPS: 55.26458, 23.46842

Bankomatai

„Swedbank“ (Ariogala),
GPS: 55.26822, 23.47105

Viešasis transportas

Viešojo transporto nuo Padubysio iki Ariogalos nėra. Iš Ariogalos važiuoja autobusas į Raseinius pro Kirkšnovę ir Betygalą. Daugiau informacijos:

www.autobusubilietai.lt ir
https://raseiniuautobusuparkas.lt

Poilsio vietos

1. **Purvės parkas**,
GPS: 55.26381, 23.47671
2. **Ariogala**,
GPS: 55.26249, 23.46121

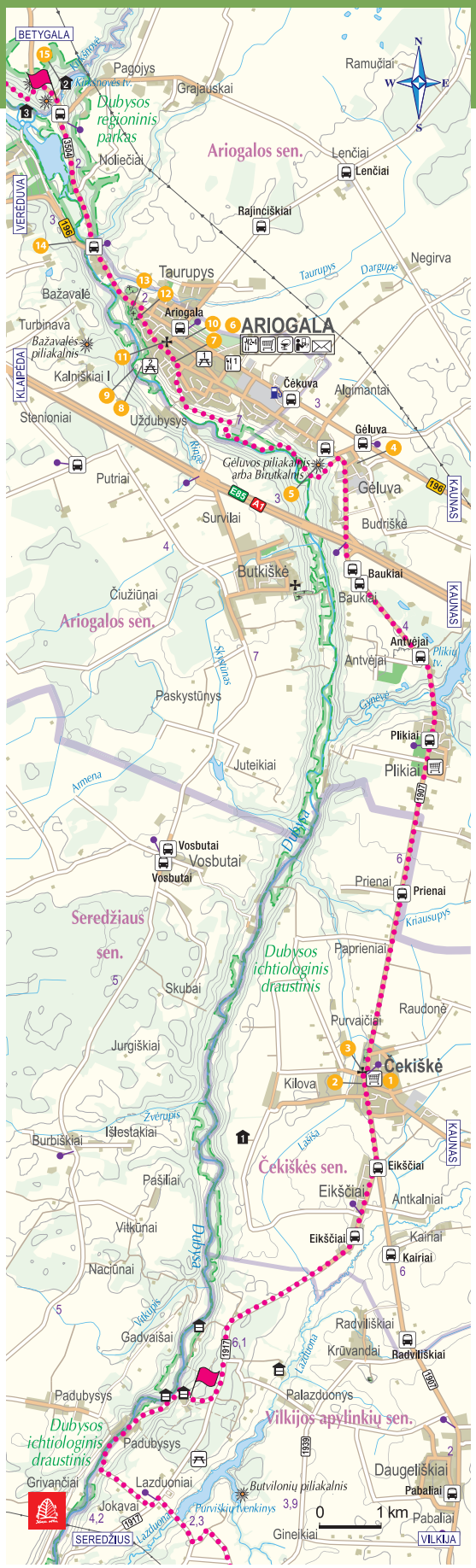

69

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kirkšnovė – Kaulakiai

Dubysos regioniniu parku

Maždaug už 0,5 km nuo Kirkšnovės Miško takas pasuka į kairę nuo Ariogalos–Betygalos kelio (Nr. 3504) ir toliau iki galutinio taško prie Raseinių–Baisogalos kelio (Nr. 225) atkartoja Dubysos upės vingius, kur užliejamas pievas keičia nedideli miškų masyvai ir maži kaimeliai. Vietomis atsiveria nuostabūs vaizdai į aukštus Dubysos slėnio krantus ir piliakalnius. Šioje atkarpoje labai ryškus reljefas – Miško takas vingiuoja stačiais krantų šlaitais aukštyn ir žemyn, užtikrindamas įsimintiną žygiavimo patirtį.
Ši atkarpa skirta žygeiviams „gurmanams“!

PRAKTINĖ INFORMACIJA

25 km

6 – 9 val.

Kirkšnovės tvenkinys

Kaulakių kaimas prie Dubysos regioninio parko administracijos (apie 0,7 km nuo pagrindinio maršruto)

Vandžiai – Smulkiškė – Pakalniškiai – Maslauskiškiai – Kybartėliai – Kaulakiai

Labai maži kaimo keliukai su žvyro arba su natūralia danga, takeliai.

Sunkus

Kai kur takas gali būti užaugęs.

Vietomis yra stačių šlaitų, viename jų vyksta kranto erozija.

Parduotuvių yra tik Betygaloje, kuri yra nutolusi apie kilometrą nuo pagrindinio maršruto, ir Kaulakių kaime. Miško takas šioje atkarpoje eina per kaimo sodybos kiemą (GPS: 55.32639, 23.34747).

GAMTA

Dubysos regioninis parkas įkurtas 1992 m. Jam priklauso įspūdingas Dubysos slėnis, kurio gylis siekia net iki 40 m, o plotis – iki 0,5 km. Vaizdingo slėnio šlaitus perskiria gilios šoninių intakų griovos. Čia randami tokie svarbūs ir Europos mastu saugomi biotopai kaip sausi žolynai kalkėtose dirvose, įvairių rūšių gausios ganyklos ir ganyklų pievos, kuriose šeimininkauja vietiniai galvijai, vidutinio drėgnumo pievos, seni natūralūs borealiniai miškai, šlaitų ir griovų miškai bei ąžuolynai. Čia iš viso rastos 805 augalų rūšys, 922 gyvūnų rūšys, kurių nemažai yra saugomos ir retai aptinkamos Lietuvos ir visų Baltijos šalių mastu. Neįprastas šios vietos grožis yra padaręs įtakos senosioms pagonių tradicijoms – Betygaloje gyveno paskutinis pagonių šventikas Gintautas, kurį vadino Krivių Krivaičiu. Taip buvo vadinami vyriausieji baltų tautų šventikai. Garsaus lietuvių poeto Maironio (1862 – 1932) gimtinės ir tėviškės sodybose įkurtas etnografinis muziejus. Parko lankytojų centras su interaktyvia ekspozicija įsikūręs Kaulakių kaime.

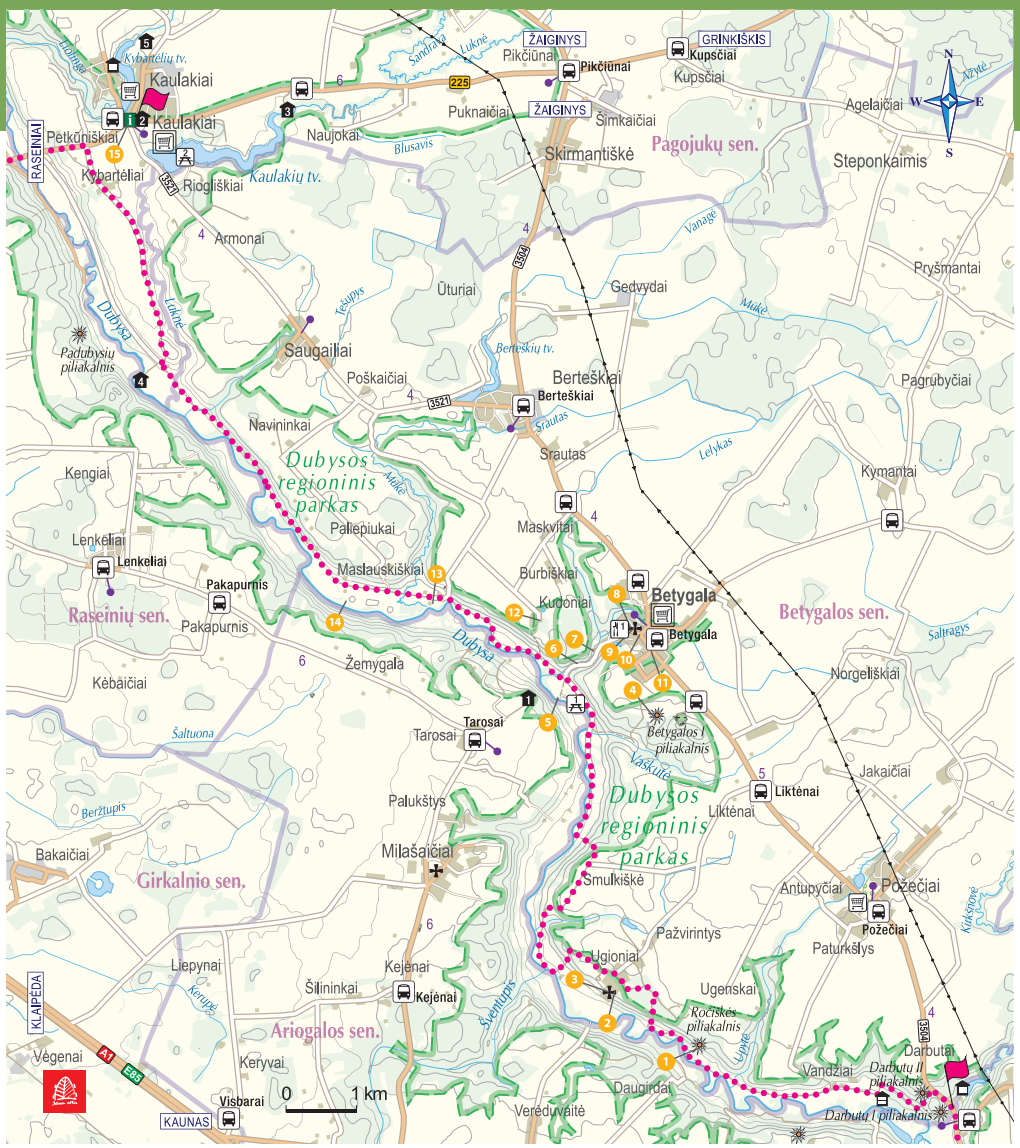

VERTA PAMATYTI!

1. **Ročiškės piliakalnis.** Spėjama, kad čia galėjo stovėti garsioji Karaliaus Mindaugo Vorutos pilis. GPS: 55.30889, 23.38236
2. **Ugionių koplyčia.** Ji pastatyta virš šaltinio, laikomo šventu. Šaltinio vanduo, tikima, turi gydomųjų galių. GPS: 55.31600, 23.36319
3. **Ugionių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia.** 1836 m. panaudojus Dubysos–Ventos kanalo akmenis pastatyta liaudies klasicizmo bruožų mūrinė bažnyčia. GPS: 55.31597, 23.36165
4. **Betygalos I piliakalnis.** Įrengti takai, apžvalgos aikštelė. Stovi koplyčia. GPS: 55.35096, 23.37151
5. **Beždžionių tiltas.** Pastatytas vietoje, kur anksčiau buvo tiltas skirtas vežimams ir kitoms transporto priemonėms, sovietiniais metais nuneštas ledonešio. GPS: 55.35329, 23.34976
6. **Šv. Jono šaltinis.** Pasak žmonių, trykštantis šaltinėlio vanduo yra tikras, gyvas ir teikiantis energijos. GPS: 55.35773, 23.35441
7. **Lelyko upelio atodanga.** GPS: 55.35949, 23.35773
8. **Betygalos bendruomenės namai.** Vykdomos edukacinės programos „Duonos kelias“, „Arbatos kelias“. Įrengtas arbatžolių darželis, kur galima susipažinti su arbatžolių rūšimis, jų auginimu. GPS: 55.36227, 23.36562
9. **Betygalos Šv. Mikalojaus bažnyčia.** GPS: 55.36246, 23.36685
10. **Vytauto Didžiojo paminklas.** Paminklas skirtas Lietuvos Didžiajam kunigaikščiui Vytautui. GPS: 55.36154, 23.36802
11. **Betygalos muziejus.** Betygalos istorijos ekspozicijoje pagerbti ir įamžinti kraštiečiai. Geologijos ekspozicija gausi mineralų, uolienų, fosilijų, kriauklių pavyzdžių iš viso pasaulio. GPS: 55.35960, 23.37054
12. **Burbiškių dvaras.** Išlikę dvaro rūmai, parko fragmentai. GPS: 55.36318, 23.34563
13. **Maslauskiškių vandens malūnas.** Pastatytas 1895 m., sumūrytas iš plytų ir akmenų, priklausė čia buvusiam dvarui. Nukentėjo per II-ąjį Pasaulinį karą, bet buvo atstatytas. Privatus objektas. Lankymas iš anksto susitarus. GPS: 55.36535, 23.32142
14. **Paliepiukų daugiakamienė liepa.** Dubysos krante apie 30 m nuo kranto auga įspūdinga daugiakamienė liepa. GPS: 55.36546, 23.30208
15. **Dubysos regioninio parko direkcija.** Įrengta ekspozicija tema „Apdainuotoji Dubysa“, teikiama informacija keliautojams. GPS: 55.42664, 23.25235

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Stovyklavietė „Griežynė“**, +370 65603603; GPS: 55.35303, 23.34288
2. **Dubysos regioninio parko direkcija**, +370 42870330; GPS: 55.42666, 23.25235
3. **Kaimo turizmo sodyba „Fliorencija“**, +370 61112469; GPS: 55.42830, 23.28819
4. **Stovyklavietė „Dvarviečių“**, +370 68774147; GPS: 55.39303, 23.25499
5. **Sodyba „Liolingos“**, +370 64683110; GPS: 55.43673, 23.25604

Maitinimas

1. **Betygalos bendruomenės namai**, +370 61834611; GPS: 55.36227, 23.36562

Parduotuvės

Maisto prekių parduotuvė (Betygala), +370 68579702; GPS: 55.36188, 23.36531

Parduotuvė (Kaulakiai), +370 61221418; GPS: 55.42918, 23.25336

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Autobusu, važiuojančiu iš Ariogalos į Raseinius, galima pasiekti Kaulakius. Galimi maršrutai ir tvarkaraščiai: www.autobusubilietai.lt ir https://raseiniuautobusuparkas.lt

Poilsio vietos

1. **Betygalos poilsiavietė**, GPS: 55.35237, 23.35498
2. **Luknės stovyklavietė**, GPS: 55.42155, 23.26544

INFORMACIJA TURISTUI

VšĮ „Atrask Raseinius“, Vytauto Didžiojo g. 17, Raseiniai, www.atraskraseinius.lt, +370 61834611; GPS: 55.38233, 23.11731

Dubysos regioninio parko lankytojų centras, Dubysos g. 2a, Kaulakių k., Raseinių r., www.dubysa.info, GPS: 55.42665, 23.25241

70

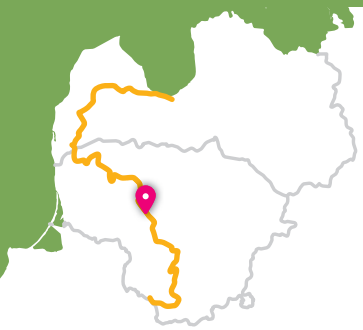

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kaulakiai – Šiluva

Dubysos slėnis ir aukščiausias geležinkelio tiltas Lietuvoje

Vingiuodamas keliu Raseiniai–Baisogala (Nr. 225) ir šalia kelio einančiu pėsčiųjų taku, maršrutas kerta gilų Dubysos slėnį ir prie Ginčaičių kaimo pasuka dešinėn. Plačiu linkiu apsukęs apylinkės laukus, takas po 6 km susijungia su keliu Raseiniai–Šiluva (Nr. 148) ir po maždaug 3 km, darsyk kirtęs Dubysos slėnį, pasiekia Kušeliškės kaimą. Toliau 5,5 km Miško takas vingiuoja šalia Kušeliškės–Lyduvėnų (Nr. 3516) kelio, kur jau iš tolo galima pamatyti garsųjį Lyduvėnų geležinkelio tiltą. Kelio posūkyje priešais automobilių tiltą per Dubysą Miško takas pasuka dešinėn šiaurės rytų kryptimi ir keliu Nr. 3544 po 9 km pasiekia Šiluvą, o dar po 0,8 km – miestelio centrą. Šioje atkarpoje reljefas pamažu darosi vis išraiškingesnis, nes veda per apylinkes, kur Dubysos slėnį keičia Rytų Žemaitijos aukštumos pietinė dalis. Maršruto atkarpa iki Lyduvėnų veda per arba šalia Dubysos regioninio parko, o Šiluva priklauso jau kitam – Tytuvėnų regioniniam parkui.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

28 km

7 – 9 val.

Kaulakių kaimas prie Dubysos regioninio parko administracijos (už 0,7 km nuo pagrindinio maršruto)

Šiluva, prie Šv. Mergelės Marijos bazilikos

Kaulakiai – Ginčaičiai – Bedančiai – Kušeliškė – Lyduvėnai – Naudvaris – Ribukai – Šiluva

Asfaltas ir žvyrkeliai.

Sunkus

Būkite atidūs eidami kelkraščiu!

Parduotuvę rasite tik Šiluvos miestelyje.

Maršrutą galima įveikti per dvi dienas ir nakvoti maršruto viduryje.

GAMTA

Šiluvos apylinkių laukuose pavasarinės ir rudeninės migracijos metu galima pamatyti besimaitinančias ir besiilsinčias gerves. Pilkoji gervė *(Grus grus)* yra dažnas Baltijos šalių paukštis, lizdus sukantis pelkėse. Gervės yra visuomeniški paukščiai, jos susirenka į didelius migruojančių paukščių būrius po 400 ir daugiau. Migraciją į pietus pirmieji pradeda jauni ir lizdų nesukantys suaugę paukščiai. Gervės minta daugiausiai augaliniu maistu, tačiau mažylių maitinimo metu neatsisako ir įvairių bestuburių. Ypatingas yra gervės balsas, kurį galima išgirsti paukščiams skrendant arba tuomet, kai paukščiai yra sunerimę. Pamatę gerves, būkite atsakingi ir netrukdykite joms ilsėtis.

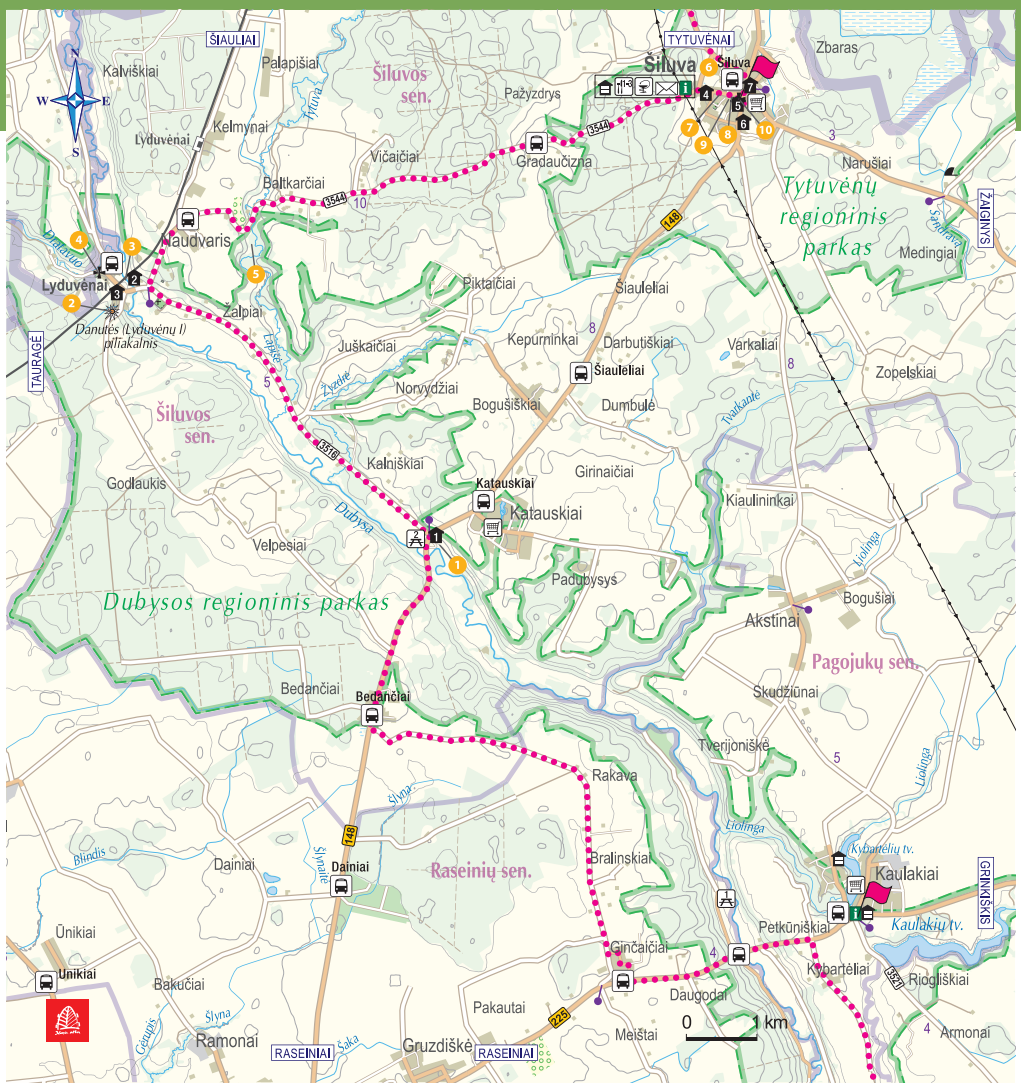

VERTA PAMATYTI!

1. **Nuotykių kalnas.** Nuotykių kalne galite išbandyti čiuožimą padangomis dvejomis specialiomis trasomis. +370 687 74147; GPS: 55.47297, 23.15866
2. **Danutės (Lyduvėnų I) piliakalnis.** GPS: 55.50210, 23.08452
3. **Lyduvėnų tiltas.** Ilgiausias ir aukščiausias geležinkelio tiltas ne tik Lietuvoje, bet ir Baltijos šalyse. Pagrindinis Lyduvėnų miestelio akcentas. Tilto aukštis – 42 m, ilgis – 599 m. Šiuo metu tilto lankymas lankytojams negalimas, tačiau netolimoje ateityje planuojama įrengti apžvalgos aikštelę. GPS: 55.50632, 23.08729
4. **Lyduvėnų Šv. Apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia.** Jei domitės vėlyvuoju baroko stiliumi, tuomet tikrai verta čia užeiti. GPS: 55.50710, 23.08137
5. **Žalpių (arba Dubenuotas) akmuo.** Valstybės saugomas riedulys. Pasak legendos, ant šio akmens kartu sėdėjo Dievas ir Velnias – taip atsirado pėdų įspaudai. GPS: 55.51081, 23.11560
6. **Šiluva** – miškų apsuptas miestelis, kuriame anksčiausiai Europoje, 1608 m., apsireiškė Švč. Mergelė Marija bei kasmet vyksta Šilinių atlaidai, švenčiami rugsėjo 8–15 d., o kiekvieno mėnesio 13 d. švenčiama Marijos diena. Apsireiškimas oficialiai pripažintas Vatikano, o 1993 m. čia lankėsi popiežius Šv. Jonas Paulius II. GPS: 55.53082, 23.22502
7. **Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Apsireiškimo koplyčia.** Koplyčia garsėja legendiniu akmeniu, ant kurio apsireiškė Švč. Mergelė Marija. GPS: 55.53062, 23.21993
8. **Šiluvos aikštė.** Jungia koplyčią ir baziliką, joje stovi paminklas popiežiui Šv. Jonui Pauliui II ir Švč. Mergelės Marijos skulptūra. Atlaidų metu čia susirenka tūkstančiai tikinčiųjų ir aukojamos Šv. Mišios. GPS: 55.53040, 23.22271
9. **Šiluvos piligrimų informacijos centro muziejus.** Čia saugomi eksponatai padeda saugoti, puoselėti ir skleisti Šiluvos miestelio ir Bažnyčios gyvenimo atgarsius. +370 6181170; GPS: 55.53009, 23.22224
10. **Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bazilika.** Didžiajame bažnyčios altoriuje yra Marijos paveikslas, garsėjantis stebuklais. GPS: 55.53024, 23.22460

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Kaimo turizmo sodyba „Pakalnė“**, +370 68774147; GPS: 55.47402, 23.15659
2. **Stovyklavietės „Lyduvėnų baidarės“**, +370 68242584; GPS: 55.50634, 23.08751
3. **Sodyba „Prie tilto“**, +370 61414091; GPS: 55.50440, 23.08652
4. **Rasos ir Juozo Šlepų kaimo turizmo sodyba**, +370 61540956; GPS: 55.53102, 23.21759
5. **Jono Pauliaus II–ojo namai**, +370 68787124; GPS: 55.52949, 23.22446
6. **Šiluvos parapijos namai**, +370 69855030; GPS 55.52735, 23.22408
7. **Viešbutis „Šiluvos Karūna“**, +370 61835888; GPS: 55.53086, 23.22509

Maitinimas

1. **Jono Pauliaus II–ojo namai**, +370 68787124; GPS: 55.52949, 23.22446
2. **Restoranas „Šiluvos Karūna“**, +370 61835888; GPS: 55.53086, 23.22509
3. **Kavinukė**, +370 68416172; GPS: 55.53196, 23.22581

Parduotuvės

Parduotuvė (Šiluva), +370 42843195; GPS: 55.52956, 23.22584

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Važiuoja autobusas maršrutu Raseiniai–Lyduvėnai–Šiluva–Raseiniai – autobuso stotelė netoli Pakalnės sodybos. Galimi maršrutai ir tvarkaraščiai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. **Bralinskių stovyklavietė**, GPS: 55.42829, 23.22472
2. **Kušeliškės stovyklavietė**, GPS: 55.47335, 23.15315

INFORMACIJA TURISTUI

VšĮ „Atrask Raseinius“, Vytauto Didžiojo g. 17, Raseiniai, www.atraskraseinius.lt, +370 61834611; GPS: 55.38233, 23.11731

Dubysos regioninio parko lankytojų centras, Dubysos g. 2a, Kaulakių k., Raseinių r., www.dubysa.info, GPS: 55.42665, 23.25241

Šiluvos piligrimų informacijos centras, M. Jurgaičio g. 17, Šiluva, www.siluva.lt, +370 61811701; GPS: 55.53011, 23.22205

71

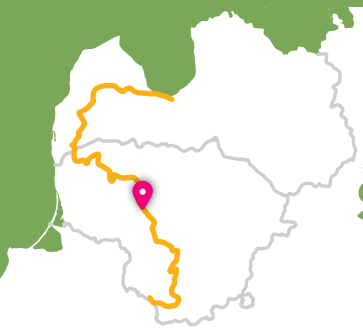

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Šiluva – Tytuvėnai – Aukštiškiai

Tytuvėnų regioniniu parku

Iš Šiluvos iki Tytuvėnų miestelio Miško takas 7 km vingiuoja asfaltuotu pėsčiųjų ir dviračių taku. Toliau kerta Tytuvėnų centrą Šiluvos ir Maironio gatvėmis, pasukęs į Miško g. tęsiasi vaizdingu maršrutu Giliaus ežero vakarine pakrante. Šiaurinėje ežero pusėje takas keliauja į rytus senuoju geležinkelio pylimu, maždaug už 1,4 km pasiekia Kuršių gatvę (Nr. 148) ir, vingiuodamas pėsčiųjų taku, už 0,6 km priešais Budraičių kaimą pasuka kairėn į vakarus. Dar 4 km takas veda žvyruotu užmiesčio keliu, kol pasiekia galutinį šios atkarpos tikslą - Aukštiškius.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

18 km

5 – 6 val.

Šiluva, prie Švč. Mergelės Marijos Gimimo bazilikos

Aukštiškiai

Šiluva – Ruteliai – Tytuvėnai – Giliaus ežeras – Budraičiai – Tolučiai – Aukštiškiai

Iki Tytuvėnų (įskaitant) – asfaltas, palei Giliaus ežerą – siauri takeliai, toliau – žvyrkeliai ir trumpame ruože – asfaltas.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Atkarpos pabaigoje nėra maitinimo įstaigų ir parduotuvių, todėl maisto įsigykite Tytuvėnuose.

Vieną papildomą dieną galima skirti Tytuvėnų regioninio parko lankymui ir keletą valandų – patyrinėti Tytuvėnų miestelį.

GAMTA

Tytuvėnų regioninis parkas įkurtas 1992 m., siekiant išsaugoti kalvotų, miškingų, pelkėtų, ežeringų apylinkių kraštovaizdį, senovinius Šiluvos ir Tytuvėnų urbanistinius paminklus, savitą gamtą bei kultūros paveldo vertybes. Kaip ir kitose Baltijos šalyse, čia reljefą suformavo ledynas, atnešęs ir po savęs palikęs ilgus akmenų ruožus (rūžas). Didžiausia gamtos vertybė – išsitęsusi ežerų grandinė, supama šimtamečių šilų. Parke auga seni natūralūs borealiniai miškai, seni mišrūs plačialapiai miškai su ąžuolais, liepomis, klevais, uosiais ir guobomis, rūšimis gausūs eglynai, pelkynų miškai, šlaitiniai ir griovų miškai, ir aliuviniai (užliejami) miškai. Parko viduryje glūdi dideli pelkynai, vadinami tyruliais – pelkių paukščių ir įvairiausių gyvūnų namai. Kasmet juose susirenka būriai migruojančių gervių *(Grus grus)*. Tytuvėnų regioninio parko lankytojų centre galima iš arčiau susipažinti su šių paukščių gyvenimu ir žvelgiant iš aukštai, lyg gervės akimis, pamatyti įdomiausius parko lankytinus objektus.

VERTA PAMATYTI!

1. **Vičių skulptūros.** Šalia kelio stūkso tautodailininko Petro Stundžios kurto Velnių muziejaus skulptūros. GPS: 55.56982, 23.19931
2. **Bridvaišio ežero rekreacinis takas.** GPS: 55.59405, 23.21090
3. **Bridvaišio piliakalnis.** Įrengtas žemaičių genčių žemėse, šiauriniame Bridvaišio ežero krante esančioje kalvoje. GPS: 55.59406, 23.21574
4. **Šv. Jurgio kalnelis.** Po Lietuvos krikšto ant šio kalnelio 1581 m. buvo pastatyta Šv. Jurgio bažnytėlė, dabar išlikę tik pamatai. GPS: 55.59404, 23.20173
5. **Tytuvėnų Dievo Motinos ikonos „Kazanskaja“ cerkvė.** Pačiame miestelio centre stovinti akmeninė stačiatikių cerkvė. GPS: 55.59636, 23.19774
6. **Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos Angelų Karalienės bažnyčia ir vienuolynas.** Vienas įdomiausių ir didžiausių XVII–XVIII a. Lietuvos sakralinės architektūros ansamblių. Garsus arkadomis, uždarais kiemais, senoviniais pastatais, maldininkų traukos objektais: šventųjų laiptų koplyčia ir malonėmis garsėjančiu Švč. Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslu. + 370 61151976; GPS: 55.59680, 23.20097
7. **Tytuvėnų koplyčia – mauzoliejus.** Pastatyta 1853 m. Koplyčios rūsiuose palaidoti Tytuvėnų ir Pagryžuvio dvarų valdytojai bei jų artimieji. GPS: 55.59966, 23.19638
8. **Tytuvėnų regioninio parko direkcija ir lankytojų centras.** Teikia lankytojams aktualią informaciją. Lankytojų centre įrengta ekspozicija „Iš gervės skrydžio“, supažindinanti su šių paukščių gyvenimu. +370 42759030; GPS: 55.60087, 23.20173
9. **„Storoji“ Tytuvėnų šilo pušis.** Pušies amžius siekia maždaug 300 m. GPS: 55.60428, 23.19016
10. **Miško muziejus.** Čia pamatysite įvairių gyvūnų ir paukščių iškamšų, medžio dirbinių ir kitų įdomybių. GPS: 55.60899, 23.19016
11. **Giliaus ežero pažintinis takas.** GPS: 55.61067, 23.19054
12. **Kuršių pilkapiai.** XIX a. pab. pilkapyne buvo 14 pilkapių, kuriuose rasta žalvarinių papuošalų, sidabrinė segė bei geležinis kirvis. GPS: 55.61124, 23.20453
13. **Apušio ežero apžvalgos aikštelė.** GPS: 55.61525, 23.19427
14. **Emilijos Digrevičienės kūrybos muziejus.** Eksponuojami iš siūlų nunerti įmantrūs žolynai, paukšteliai ir kiti kūriniai. +370 42741178; GPS: 55.62101, 23.22949

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Poilsiavietė „Sedula“,** +370 68246498; GPS: 55.58911, 23.22216
2. **Svečių namai „Domus Rafaeli“,** +370 67558506; GPS: 55.59677, 23.20129
3. **Eglės Adomaitienės svečių namai,** +370 68611162; GPS: 55.59708, 23.19748
4. **Kavinė ir svečių namai „Žara“,** +370 61062216; GPS: 55.59790, 23.20177
5. **Svečių namai „Tarp trijų ežerų“,** +370 61522469; GPS: 55.59784, 23.20537
6. **Motelis „Antivis“,** +370 42756249; GPS: 55.60096, 23.20982
7. **Kaimo turizmo sodyba „Nendrė“,** + 370 65916277; GPS: 55.60493, 23.20672
8. **Kaimo turizmo sodyba „Raganynė“,** +370 61490851; GPS: 55.64171, 23.22541

Maitinimas

1. **Grill baras Tytuvėnuose,** +370 60614689; GPS: 55.59302, 23.19244
2. **Kavinė „Kamara“,** +370 61219790; GPS: 55.59632, 23.19746
3. **Kavinė ir svečių namai „Žara“,** +370 61062216; GPS: 55.59790, 23.20177
4. **Picerija „Piero pizzeria“,** +370 60732462; GPS: 55.59805, 23.19597

Parduotuvės

„Tau“ (Tytuvėnai), +370 42759249; GPS: 55.59487, 23.19935

„Tytuva“ (Tytuvėnai), +370 68604914; GPS: 55.59691, 23.19695

„Maxima X“ (Tytuvėnai), +370 42756587; GPS: 55.59739, 23.19719

Vaistinės

„Euro vaistinė“ (Tytuvėnai), +370 80050005; GPS: 55.59732, 23.19764

Bankomatai

„Swedbank“ (Tytuvėnai), GPS: 55.59691, 23.19695

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.kelmesautobusai.lt, www.autobusubilietai.lt (važiuoja autobusas maršrutu Tytuvėnai–Aukštiškiai)

Poilsio vietos

1. **Poilsio ir maudymosi vieta,** GPS: 55.60580, 23.19685
2. **Poilsio ir maudymosi vieta,** GPS: 55.61186, 23.19235
3. **Poilsio ir maudymosi vieta,** GPS: 55.61433, 23.19278

INFORMACIJA TURISTUI

Tytuvėnų regioninio parko lankytojų centras, Miško g. 3, Tytuvėnai, www.trp.lt, +370 42759031; GPS: 55.60078, 23.20158

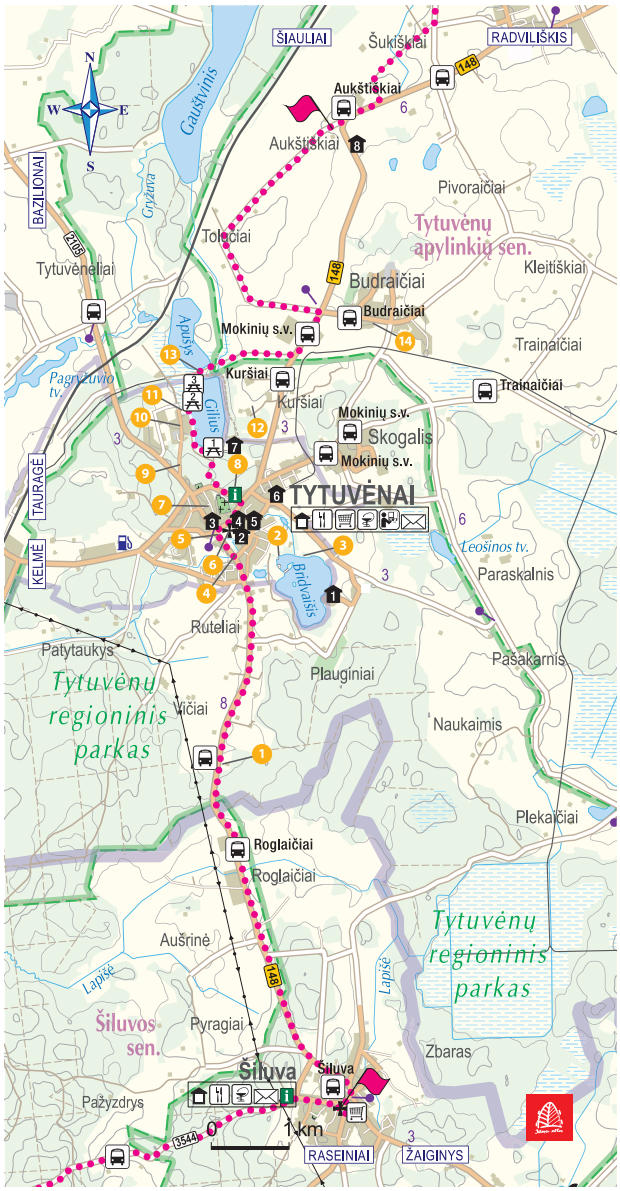

72

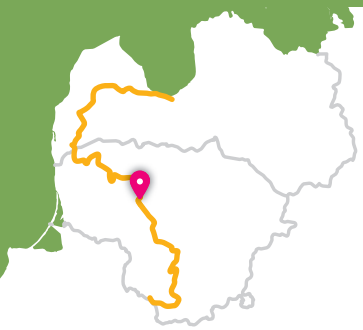

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Aukštiškiai – Dengtiltis

Vaizdingu Šimšų mišku

Maršruto atkarpa veda Rytų Žemaičių aukštuma. Miško takas 5 km vinguriuoja tarp dirbamų laukų, kerta Šiaulių–Tauragės geležinkelio liniją ir per Šimšų mišką Tytuvėnų regioniniame parke mažais miško keliukais pasiekia Kiaunorių kaimą. Toliau veda pagrindine Draugystės gatve ir už 0,5 km pasuka į kairę šiaurės vakarų kryptimi (kelias Nr. 2122), kur už 4 km pasiekia Pašiaušės kaimą. Dar už 4 km Miško takas nusileidžia į Dubysos slėnį ir pasuka kairėn, kur vingiuoja upės dešiniuoju krantu. Už 0,5 km maršrutas pasiekia galutinį atkarpos tikslą. Dengtiltis ir kita Miško tako atkarpa yra Kurtuvėnų regioniniame parke.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

27 km

7 – 9 val.

Aukštiškiai

Dengtilčio stovyklavietė

Aukštiškiai – Užpelkiai – Pažerys – Kiaunoriai – Pašiaušė – Dengtiltis

Žvyrkeliai, miško keliai su natūralia arba žvyruota danga, asfaltas.

Sunkus

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Šios atkarpos pabaigoje yra tik stovyklavietė nakvynei palapinėje. Visoje atkarpoje nėra maitinimo įstaigų. Artimiausią nakvynę rasite netoli Pageluvio (prie Geluvos ežero).

GAMTA

Baltijos šalis dengia storas nuosėdinių uolienų – smėlio, žvyro ir molio sluoksnis, susiformavęs kvartero laikotarpiu, ledynui iš pradžių užslinkus ant Baltijos valstybių teritorijos ir po to atsitraukus. Dėl ledynų randama daug riedulių – ledyno atplėštų ir atneštų uolienų gabalų, kurie tirpstant ledynui liko tose vietose, į kurias buvo atnešti. Kuo ledynas toliau nešė akmenis, tuo apvalesni ir mažesni jie tapo. Todėl lengvai paaiškinamas dėsningumas, kad didžiausi lauko akmenys randami Šiaurės Estijoje, kur jie dažnai primena nuskeltus uolienų luitus, o mažesni ir apvalesni – Lietuvoje. Yra vietų, kur rieduliai suformuoja dideles sankaupas – krūvas, pylimus. Upėse akmenų sankaupos yra suformavusios slenksčius ir sroves, kurios įdomios vandens turistams. Akmenų galima rasti visur – pievose, laukuose, miškuose, upių ir ežerų pakrantėse, jūroje, virš ir po vandeniu. Keliaudami šia Miško tako atkarpa pasieksite Akmenų rūžos pažintinį taką, kuriuo einant atsiskleidžia unikalus ledyno palikimas.

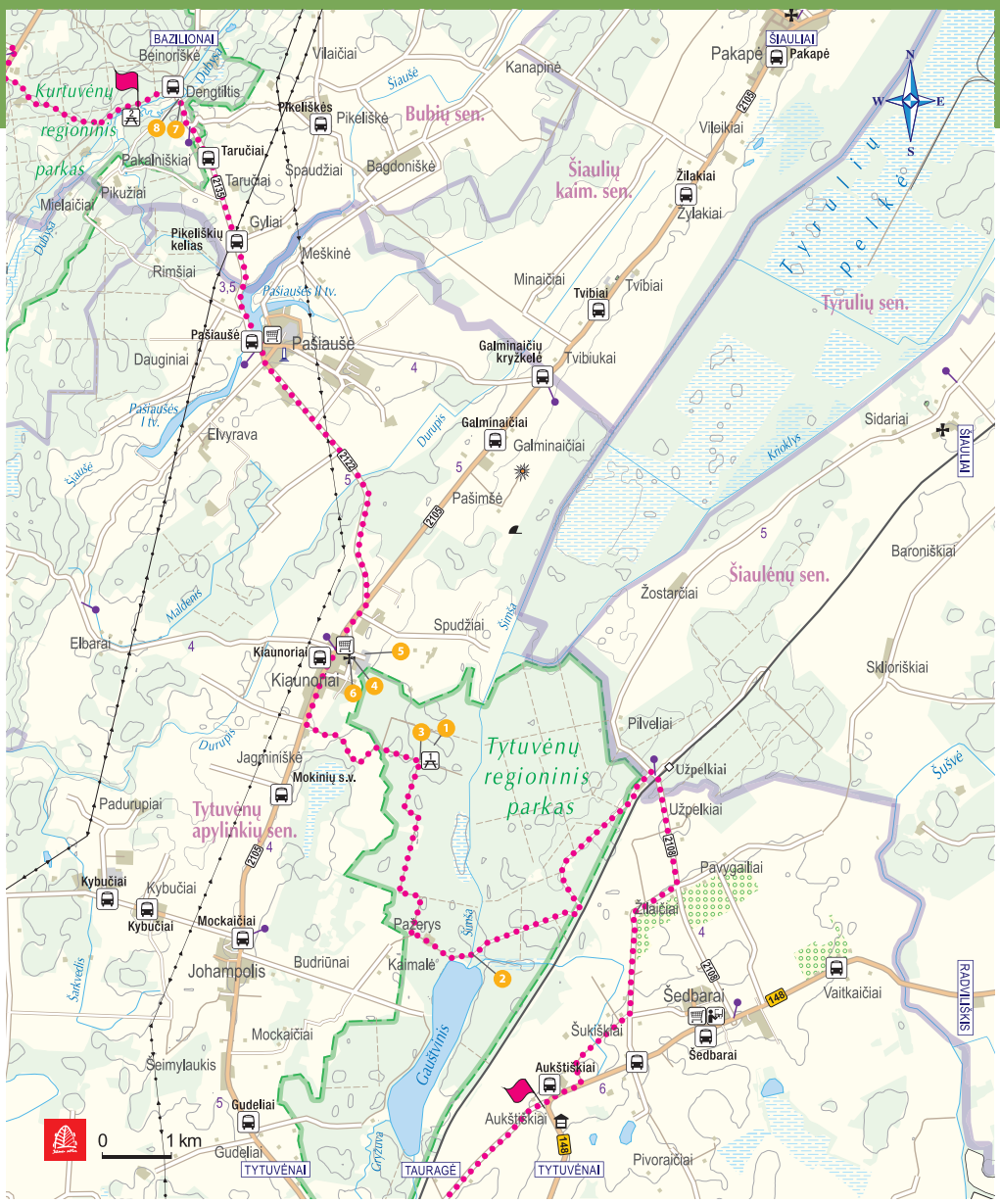

VERTA PAMATYTI!

1. **Užpelkių botaninis – zoologinis draustinis.** Vienas seniausių gamtinių draustinių, pasisižymintis didele augalijos ir gyvūnijos įvairove. Išskirtinė draustinio vertybė – akmenų ruožai, iš kurių dvi atkarpos paskelbtos gamtos paveldo objektais: Akmenų ruožas (Tučkinės rūža) ir Velniakelis (arba Paežerio, Pelenio rūža). Draustinį puošia didžiausias Tytuvėnų regioninio parko ežeras – Gauštvinis (126 ha). GPS: 55.69047, 23.19546
2. **Šimšos upelis.** Upelis Šiaulių ir Kelmės rajone, teka pro Kiaunorius ir Užpelkių botaniniame–zoologiniame draustinyje įteka į Gauštvinio ežerą. GPS: 55.66324, 23.20475
3. **Akmenų rūžos pažintinis takas.** Tako lankytojai pamatys besitraukiančio ledynmečio suformuotą akmenų, molio bei smėlio pylimą su paviršiuje esančiais rieduliais, skulptūrinėmis ekspozicijomis ir instaliacijomis iš akmenų. GPS: 55.68857, 23.19232
4. **Kiaunorių ąžuolas.** Šimtmečius skaičiuojantis ąžuolas – valstybės saugomas paminklas. GPS: 55.70196, 23.17618
5. **Kiaunorių dvaras.** Buvusio dvaro sodyba pastatyta ant kalvos, nuo kurios atsiveria gražūs apylinkių vaizdai, tai vertingas medinės architektūros pavyzdys. GPS 55.70230, 23.17943
6. **Kiaunorių Šv. Juozapo bažnyčia.** Ant labai aukšto kalno stovinti bažnyčia. Įdomios architektūros su gotikos ir renesanso stiliaus bruožais. GPS: 55.70157, 23.17585
7. **Dubysos upė.** Viena gražiausių Lietuvos upių, pamėgta vandens sporto mėgėjų. Upės kilpos ir senvagės, miškais apaugę šlaitai, vandeningi ir sraunūs intakai, tekantys giliais slėniais, sudaro savitą ekosistemą, turtingą augalų ir gyvūnų rūšių. GPS: 55.77380, 23.13506
8. **Dengtilčio vandens malūnas.** XIX–to a. pr. toje vietoje, kur dabar stovi Dengtilčio malūnas, per Dubysą buvo nutiestas tiltas šiaudais dengtu stogu. Teigiama, kad nuo jo kilęs vietovės pavadinimas. GPS: 55.77392, 23.13460

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Šioje atkarpoje nėra. Galimybė nakvoti palapinėse Dengtilčio stovyklavietėje arba autobusu vykti nuo Dengtilčio iki Pageluvio (apgyvendinimo galimybės – žr. sekančios dienos informaciją).

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Parduotuvė (Šedbarai),
GPS: 55.65454, 23.25765

Parduotuvė (Kiaunoriai),
GPS: 55.70206, 23.17323

Parduotuvė (Pašiaušė),
GPS: 55.74258, 23.15718

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Šedbarai),
GPS: 55.65454, 23.25765

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.kelmesautobusai.lt,
www.autobusubilietai.lt
(važiuoja autobusas maršrutu Pašiaušė–Dengtiltis–Pageluvis).

Poilsio vietos

1. Atokvėpio vieta,
GPS: 55.68848, 23.19234

2. Dengtilčio stovyklavietė,
GPS: 55.77258, 23.12502

INFORMACIJA TURISTUI

Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras, Birutės g. 9, Kelmė,
www.infokelme.lt,
+370 42761430;
GPS: 55.63066, 22.93745

Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras,
J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnai,
www.siauliurajonas.lt,
+370 41584486;
GPS: 56.00349, 22.93592

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
ŽEMAITIJOS ETNOGRAFINIAME REGIONE

- Kurtuvėnų regioninis parkas – miškų, tarp jų įsiterpusių žuvininkystės tvenkinių ir mažų ežerėlių karalystė
- Žemaičių aukštumos peizažai ir Lietuvos kalnų karalienė Šatrija
- Telšiai – miestas ant septynių kalvų prie Masčio ežero
- Žemaitijos nacionalinis parkas, kur didžiausias ir giliausias Žemaitijoje Platelių ežeras, apsuptas miškų ir pelkių
- Žemaičių Kalvarija – piligrimų traukos vieta, kur kasmet vyksta Didieji Žemaičių Kalvarijos atlaidai
- Mosėdžio miestelis su unikalia akmenų ekspozicija
- Žemaičių tarmė, papročiai ir tradicinės šventės

LIETUVA
ŽEMAITIJOS ETNOGRAFINIS REGIONAS

ŽEMAIČIŲ AUKŠTUMA

#73-86

Dengtiltis – Skuodas – Lietuvos-Latvijos pasienis: 276 km

Miško takas veda per Kurtuvėnų, Varnių, Salantų regioninius parkus bei Žemaitijos nacionalinį parką ir kviečia pažinti Žemaitijos krašto gamtos ir kultūros paveldą. Einant Miško taku jus lydės kalvotas ir miškingas kraštovaizdis, kurį pajvairina ežerai, upės ir upeliai, pelkės, šaltiniai. Vien Žemaitijos nacionaliniame parke daugiau kaip pusę parko teritorijos užima miškai, daugiausia tankūs, ūksmingi eglynai, natūralūs seni spygliuočių ir mišrūs miškai, o atvirame kraštovaizdyje dominuoja pievos. Tarp miškų, kalvų ir pievų rasite pasislėpusius piliakalnius, alkakalnius, senovės gyvenvietes. Miško takas ves ir per unikalius Žemaitijos kaimus, miestus ir miestelius, kur sutiksite vietinius žmones, išsaugojusius savo tarmę, papročius, tradicines šventes (Užgavėnes, Jonines), o gal net tose šventėse sudalyvausite.

WWW.BALTICTRAILS.EU

73

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Dengtiltis – Kurtuvėnai

Kurtuvėnų regioniniu parku

Kurtuvėnų regioninis parkas yra viena miškingiausių vidurio Lietuvos vietovių su ryškiomis, ledynų suformuotomis reljefo formomis, plytintis Rytų Žemaičių aukštumoje, tarp Ventos ir Dubysos upių. Miško takas iš Dengtilčio siaurais miško keliukais nuveda į Kelmės kelią (Nr. 2106), trumpai eina šiaurės rytų kryptimi ir už 0,4 km pasuka kairėn. Toliau maršrutas vingiuoja miško takais Pageluvio ir Geluvos ežero kryptimi. Apsukęs kilpą aplink Geluvos, Barsukyno ir Dubuko ežerus, Miško takas tęsiasi vakarų ir šiaurės vakarų kryptimi, viaduku kerta magistralinį kelią A12 ir toliau atviromis vietovėmis, pro mažus kaimelius veda palei Dambos tvenkinį ir pasuka į Užtvankos gatvę. Tvenkinio vakarinėje pusėje yra Kurtuvėnų miestelis. Pagrindine P. Višinskio gatve Miško takas pasiekia galutinį atkarpos tikslą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

15 km

4 – 6 val.

Dengtilčio stovyklavietė

Kurtuvėnai, prie Šv. Apaštalo Jokūbo bažnyčios

Dengtiltis – Vabalai – Pageluvis – Zuikiškė – Sodeliukai – Kurtuvėnai

Maži miško keliai ir takai, vietomis žvyrkeliai, Kurtuvėnuose ir apylinkėse – asfaltas.

Lengvas

Statūs šlaitai drėgnu oru gali būti slidūs.

Šioje atkarpoje Miško takas persipina su kitais pėsčiųjų maršrutais. Atidžiai stebėkite ženklinimą ir naudokite GPX failus.

Fiziškai pajėgūs žygeiviai šią atkarpą gali sujungti su kita ir pereiti Kurtuvėnų regioninį parką per vieną dieną (iš viso – 31 km). Kurtuvėnų regioniniame parke verta likti ilgiau ir skirti laiko kitų takų bei maršrutų pažinimui: www.krpd.lt/index.php?module=editable&action=separated&id=449

GAMTA

Kurtuvėnų regioninis parkas įsteigtas 1992 m., siekiant išsaugoti ežeringo ir miškingo Kurtuvėnų kalvyno kraštovaizdį, gamtinę ekosistemą, šio krašto kultūros paveldo vertybes. Kurtuvėnų regioninis parkas yra miškų, tarp jų įsiterpusių žuvininkystės tvenkinių ir mažų ežerėlių karalystė. Parko reljefas kalvotas, todėl žemė mažai naudojama žemės ūkio veiklai. Čia auga borealiniai (tarp jų didelius plotus užimantys vakarų taigos), pelkiniai miškai, duburiuose gausu mažų pelkučių, šaltinių. Natūralių įvairaus drėgnumo pievų daugiausia išlikę rytinėje parko dalyje, Dubysos slėnyje; gamtiniu požiūriu labai vertingos ir Dubysos senvagės. Iki šiol parke aptikta virš 1000 augalų ir apie 1500 gyvūnų rūšių, tačiau jų yra daugiau (ne visos sistematinės grupės tyrinėtos). Regioninio parko direkcija ir lankytojų centras įsikūrę buvusios Kurtuvėnų dvaro sodybos pastatuose. Kurtuvėnuose švenčiamos tradicinės šventės, iš kurių išsiskiria Užgavėnės (įtrauktos į Lietuvos nematerialiojo paveldo sąrašą) ir teatrų festivaliai.

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Sodyba „Pageluvio šilas“, +370 65221964; GPS: 55.79651, 23.11263

2. „Pageluvio sodyba“, +370 41432613; GPS: 55.79890, 23.10353

3. Sodyba „Erelio lizdas“, +370 61425701; GPS: 55.82862, 23.05245

4. Kempingas „Kurtuvėnai“, +370 41370333; GPS: 55.82682, 23.04663

Maitinimas

1. Smuklė „Kryžkelė“, +370 67401316; GPS: 55.82857, 23.04986

Parduotuvės

„Gulbelė“ (Kurtuvėnai), GPS: 55.82946, 23.05083

„Aibė“ (Kurtuvėnai), GPS: 55.82905, 23.04877

Vaistinės

Kurtuvėnų medicinos punktas, +370 41370131; GPS: 55.82997, 23.05133

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Kurtuvėnai), GPS: 55.82905, 23.04877

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Prie Geluvos ežero, GPS: 55.79652, 23.10191

2. „Širva“, +370 67883584; GPS: 55.80430, 23.08788

3. Atokvėpio vieta, GPS: 55.82441, 23.07291

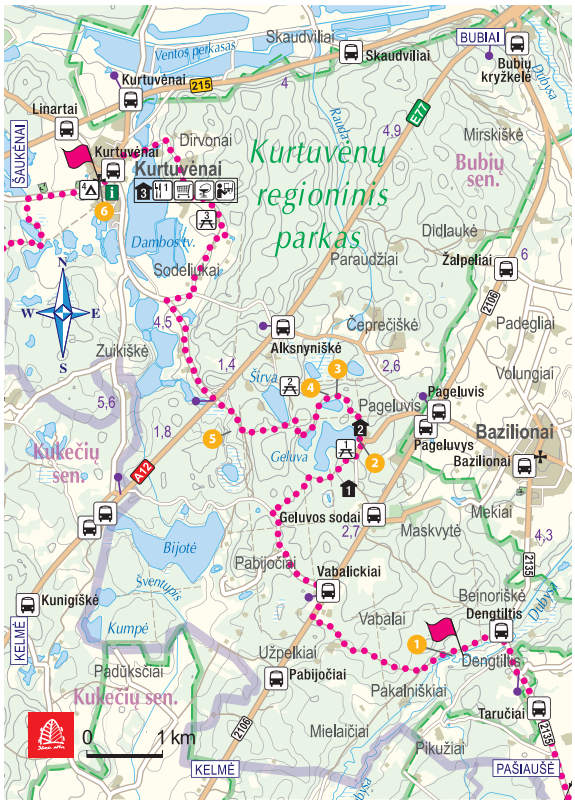

VERTA PAMATYTI!

1. **Dengtilčio atodanga.** Atodangoje matyti ledyno tirpsmo vandenų suklostytų smėlio ir kitų nuogulų sluoksniai. Įrengta atokvėpio aikštelė. GPS: 55.77259, 23.12347
2. **Geluvos ežeras.** Kurtuvėnų regioniniame parke, miškų apsuptyje esantis ežeras. Pietinėje ežero dalyje išteka Niaukos upelis link Dubysos upės intako Deglės. GPS: 55.79817, 23.10280
3. **Barsukyno ozas.** Išskirtinio dydžio ir išvaizdos ilga, siaura kalva, patenkanti į Pageluvio kraštovaizdžio draustinį. GPS: 55.80350, 23.09833
4. **Pageluvio I ir II piliakalniai.** Buvo naudojami I tūkst. – II tūkst. pr. Pageluvio I piliakalnis buvo įrengtas aukščiausioje Barsukyno ozo vietoje. Manoma, kad II piliakalnis tik pradėtas įrengti, nes nėra ryškių įtvirtinimų žymių. Tikėtina, kad tai dalis nebaigto įrengti įtvirtinimų komplekso siejamo su Pageluvio I piliakalniu. GPS: 55.80333, 23.09662
5. **Zuikiškės ąžuolas.** Pats didžiausias ąžuolas Kurtuvėnų regioniniame parke. Nors nėra labai storas, bet vienas iš aukščiausių. Valstybės saugomas botaninis gamtos paveldo objektas. GPS: 55.79883, 23.07607
6. **Kurtuvėnų Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia.** Vėlyvojo baroko bažnyčia Kurtuvėnų miestelyje, patvenktos Kurtuvos kairiajame krante. Bažnyčios išskirtinumas – pagrindinis altorius, kurio dešinėje pusėje esančioje nišoje buvo įrengtos ložės, skirtos dvaro savininko šeimai. Šventoriuje stovi medinė varpinė. GPS: 55.82843, 23.04746

INFORMACIJA TURISTUI

Kurtuvėnų regioninio parko lankytojų centras, Parko g. 2, Kurtuvėnai, www.krpd.lt, +370 61829964; GPS: 55.82625, 23.04932

Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras, J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnai, www.siauliurajonas.lt, +370 41584486; GPS: 56.00349, 22.93592

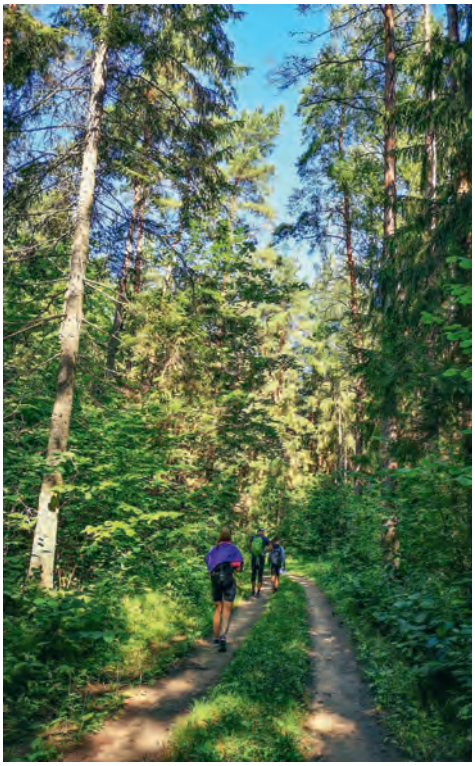

74

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kurtuvėnai – Šaukėnai

Gamtos stebuklai Kurtuvėnų regioniniame parke

Siaurais miško takeliais ir nedideliais keliais Miško takas veda per Kurtuvėnų regioninį parką. Jame įrengti gamtos pažintiniai takai. Iš Kurtuvėnų maršrutas tęsiasi gražia medžių alėja ir maždaug už 1 km pasukęs į kairę vingiuoja tarp žuvininkystės tvenkinių, nedidelių, pievomis apaugusių kalvų, kol vėl pradingsta miške. Miško takas veda lanku aplink Vainagių kaimą, mediniu lieptu perveda per šlapynes ir pasiekia piliakalnį, nuo kurio atsiveria Vainagių ežero panorama. Toliau 8 km iki Šaukėnų Miško takas vingiuoja miško keliuku, o prieš pasiekdamas Šaukėnų miestelį apsupa Juodlės ežero šiaurės vakarų krantą. Šaukėnų miestelyje takas tęsiasi Juodlės gatve.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

16 km

4 – 6 val.

Kurtuvėnai, prie Šv. Apaštalo Jokūbo bažnyčios

Šaukėnų centras priešais biblioteką

Kurtuvėnai – Vainagiai – Gabriejolė – Šaukėnai

Daugiausia siauri miško takai ir keliukai, pelkėtose vietose – medinis takas, Šaukėnuose – asfaltas.

Lengvas

Šioje atkarpoje Miško takas persipina su kitais pėsčiųjų maršrutais. Atidžiai stebėkite ženklinimą ir naudokite GPX failus. Maitinimo paslaugos teikiamos tik Kurtuvėnuose, parduotuvių yra Kurtuvėnuose ir Šaukėnuose.

GAMTA

Juodlės ežero pietrytiniame pakraštyje yra žemapelkės – tarpinės pelkės ekosistema, kurią galima apžiūrėti einant Juodlės pažintiniu taku. Jos susidarė patvenkus iš ežero ištekantį upelį. Žemapelkės, aukštapelkės ir tarpinio tipo pelkės yra vertingos šlapynės, svarbi daugelio augalų, grybų ir gyvūnų rūšių gyvenamoji vieta. Didžiosios šlapynės įtakoja ne tik vietos mikroklimatą, bet ir palaiko pastovų platesnių apylinkių drėgmės režimą. Po žiemos ar liūčių jos kaip didelės kempinės sukaupia vandenį, kurį po to lėtai „atiduoda“ šaltiniams, upeliams ir upėms. Šlapynės yra ne tik pelkės, bet ir drėgnieji miškai – juodalksnių raistai, pelkės ir liūnai, užliejamos pievos, seklumos ir užpelkėję ežerai, pelkėjančios upių deltos ir sekli jūros akvatorija. Šlapynės gali būti tiek natūralios, tiek sukurtos žmogaus. Jos labai svarbios ir kaip natūralūs filtrai, nes išvalo vandenį nuo sunkiųjų metalų ir medžiagų, kurios patenka iš dirbamų žemių. Pelkės bei šlapynės, kuriose įrengti mediniai lieptai, yra pritaikytos lankymui kaip įdomios pažinimo ir gamtos stebėjimo vietos.

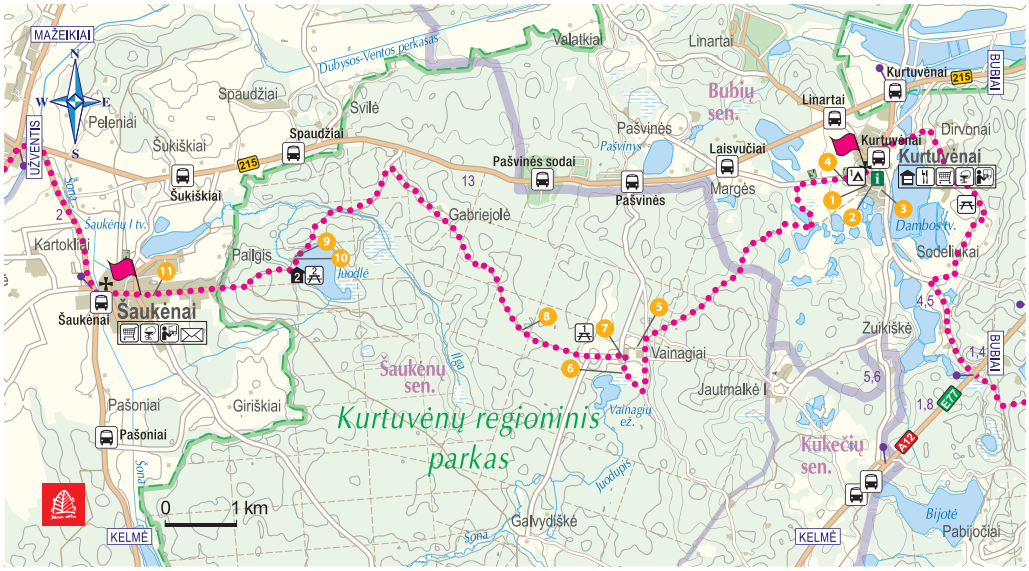

VERTA PAMATYTI!

1. **Kurtuvėnų dvaro sodyba.** Kurtuvėnų dvaras priskiriamas prie seniausiųjų Lietuvos dvarų. Atkurto dvaro sodybos komplekso vertingiausias pastatas – unikalus XVIII a. barokinis medinis svirnas. +370 61829964; GPS: 55.82616, 23.04805
2. **Kurtuvėnų regioninio parko lankytojų centras.** Teikiama informacija apie lankomas vietas, turizmo paslaugas. Lankytojų centre įrengta ekspozicija „Kraštovaizdžio įvairovė“, supažindinanti su regioninio parko vertybėmis. +370 61829964; GPS: 55.82625, 23.04932
3. **Gyvasis žirgo muziejus.** Įsikūręs Kurtuvėnų dvaro arklidėse. Žirgyne gyvena virš 30 žirgų. Suteikiama galimybė pajodinėti, pasivažinėti autentiška karieta, bričkele arba dvikinkiu vežimu. Rengiamos edukacinės programos, išvykos raitomis regioninio parko maršrutais. +370 64033444; GPS: 55.82540, 23.05134
4. **Kurtuvėnų piliakalnis (Kapa).** GPS: 55.82645, 23.04365
5. **Vainagių girininkijos rododendrynas.** Vainagių miške, natūraliame pušyne įrengtas rododendrynas. Ekspozicijoje vyrauja trijų geografinių regionų rododendrai, kurie vešliai auga Azijos, Š. Amerikos ir Europos vietovėse. GPS: 55.80698, 22.99791
6. **Vainagių piliakalnis.** Pelkių apjuostas Vainagių piliakalnis datuojamas II tūkst. pr. Archeologinių tyrimų duomenimis, piliakalnis nebuvo apgyvendintas, o ant piliakalnio rasti rieduliai byloja, jog čia galėjusi būti alkavietė. GPS: 55.80202, 22.99392
7. **Vainagių pažintinis takas.** Žiedinis maršrutas Vainagių kraštovaizdžio draustinyje supažindina su pagrindinėmis miško buveinėmis ir miškų įvairove. GPS: 55.80409, 22.99388
8. **Pustlaukio duobė.** Pustlaukio geomorfologiniame draustinyje saugomos retos reljefo formos – termokarstinės duobės, dar vadinamos velniaduobėmis. Įspūdingiausia laikoma Pustlaukio duobė. GPS: 55.80738, 22.97158
9. **Juodlės ežeras.** Juodlės miškų apsuptyje esantis ežeras. Jame peri apie 30 paukščių rūšių. Nuo 1967 m. šis ežeras paskelbtas paukščių draustiniu. GPS: 55.81587, 22.92069
10. **Juodlės pažintinis takas.** Vienas gražiausių Kurtuvėnų regioniniame parke. Jame pažymėta 12 stotelių. Keliaujant iš vienos į kitą susipažinsite su kraštovaizdžiu, kertinėmis miško buveinėmis, pelkėmis, retų rūšių augalais bei gyvūnais. GPS: 55.81603, 22.92050
11. **Šaukėnų kraštotyros muziejus.** Veikia ekspozicija, kuri pasakoja apie miestelio istoriją, čia gyvenusius žmones. Eksponuojama daug vertingų etnografinių daiktų, įrengta ūkininko trobos ekspozicija. +370 65763149; GPS: 55.81094, 22.88905

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Kempingas „Kurtuvėnai“**, +370 41370333; GPS: 55.82682, 23.04663
2. **Asociacija „Šaukėnų miestelio bendruomenė“**, +370 68224532; GPS: 55.81415, 22.92088

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Šioje atkarpoje nėra.

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.kelmesautobusai.lt, www.autobusubilietai.lt (važiuoja autobusas maršrutu Kurtuvėnai–Šaukėnai)

Poilsio vietos

1. **Vainagių medelyno poilsiavietė**, (pranešti stende nurodytu telefonu, kad poilsiaujate), GPS: 55.80697, 22.98522
2. **Atokvėpio vieta prie Juodlės ežero**, GPS: 55.81384, 22.92087

INFORMACIJA TURISTUI

Kurtuvėnų regioninio parko lankytojų centras, Parko g. 2, Kurtuvėnai, www.krpd.lt, +370 61829964; GPS: 55.82625, 23.04932

Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras, Birutės g. 9, Kelmė, www.infokelme.lt, +370 42761430; GPS: 55.63066, 22.93745

Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras, J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnai, www.siauliurajonas.lt, +370 41584486; GPS: 56.00349, 22.93592

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Šaukėnai – Gaulėnai

Žemaičių aukštumos širdyje

Iš Šaukėnų miestelio centro Laisvės gatve Miško takas pasiekia Kelmės kelią (Nr. 2103), pasuka į dešinę šiaurės kryptimi, o už 2,2 km kelyje Nr. 215 į kairę ir toliau veda Ramučių–Užvenčio keliu (Nr. 159). Už 3,5 km Miško takas suka dešinėn į Beržėnų kaimą, kur tęsiasi Liepų ir Degsnės gatvėmis. Už Beržėnų jis daugiau kaip 14 km vingiuoja apylinkių laukais ir miškais. Maršrutui priartėjus prie Ramučių–Luokės kelio (Nr. 2111), Miško takas pasuka į kairę ir už 3,6 km pasiekia galutinį atkarpos tikslą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

25 km

6 – 8 val.

Šaukėnų centras priešais biblioteką

Gaulėnų centras prie autobusų stotelės

Šaukėnai – Ramučiai – Beržėnai – Gaulėnai

Daugiausia siauri miško arba kaimo keliukai žvyruota arba natūralia danga, tarp Šaukėnų ir Beržėnų – asfaltas.

Vidutinio sunkumo

Šaukėnų–Beržėnų ruože ir kelyje Ramučiai–Luokė (Nr. 2111) būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Atkarpos pabaigoje nėra apgyvendinimo vietų, o visoje atkarpoje – maitinimo įstaigų. Parduotuvių yra tik Šaukėnuose ir Pašilėnuose.

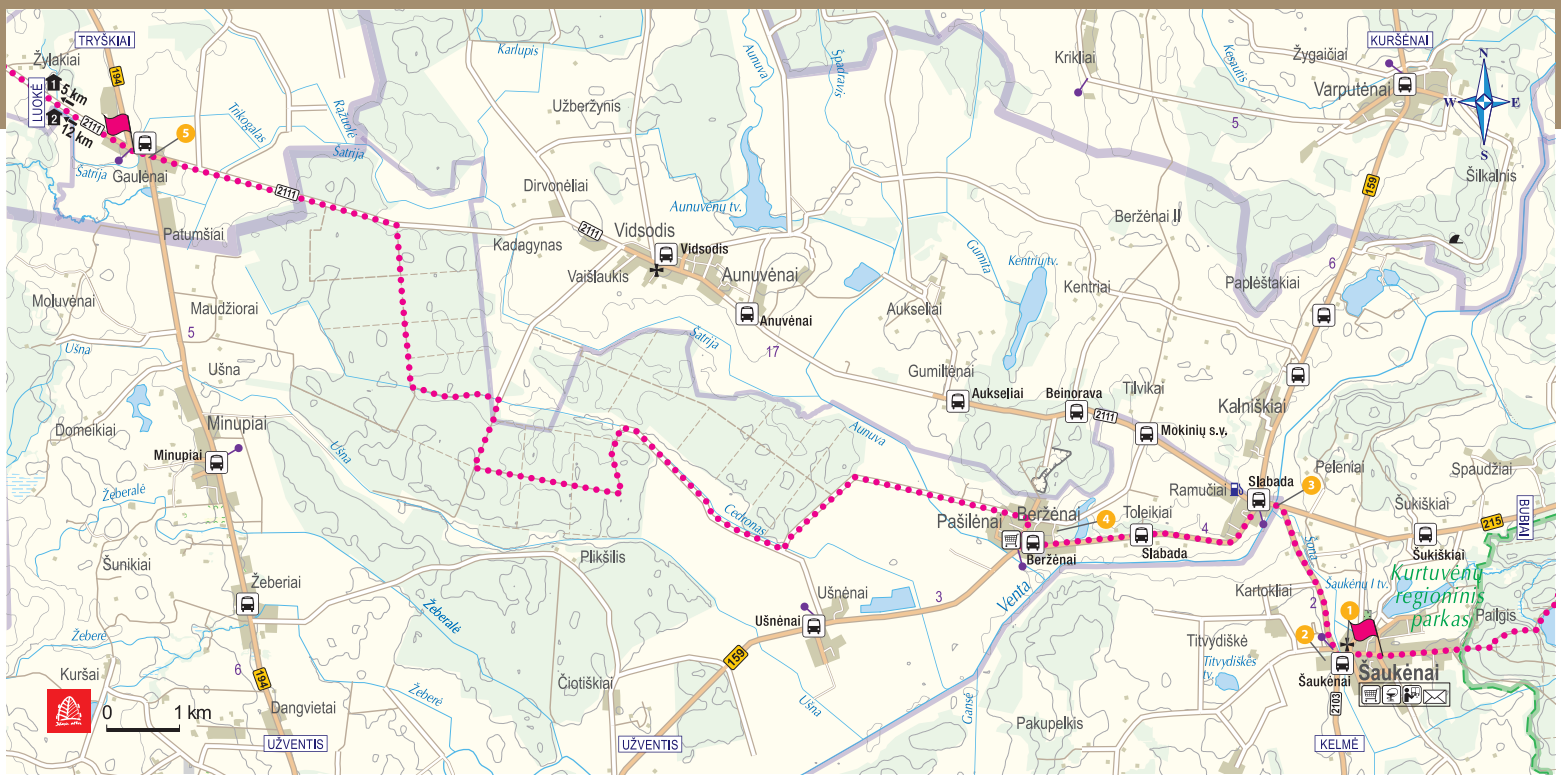

GAMTA

Šioje atkarpoje Miško takas kerta vieną iš didžiausių Lietuvos upių – Ventą, kuriai pagal ilgį nusileidžia tik Nemunas ir Neris. Tai šiaurės vakarų Lietuvos ir Latvijos vakarų upė. Ventos upės ilgis – 343,3 kilometro. Toliau, pasukus link Beržėnų dvaro, daugiau kaip 14 km takas vingiuoja apylinkių laukais ir didesniais miškų masyvais – Barboravo, Užvenčio, Patumšių. Patumšių miško plotas užima 629,6 ha. Šiame miške lapuočiai ir mišrūs lapuočių medynai su spygliuočiais sudaro 41,5 % nuo viso miško ploto. Einant šia atkarpa galima pamatyti ne vieną laukinį gyvūną. Praėjus miškingiausią Miško tako atkarpos dalį, atvirose dirbamų laukų plotuose šiltuoju metų laiku galite sutikti baltųjų gandrų *(Ciconia ciconia)*. Latvijoje ir Lietuvoje baltasis gandras yra dažnai matomas paukštis ir neatsiejama mūsų kraštovaizdžio dalis, tačiau daug kur Europoje pastebimas vis rečiau arba yra visai išnykęs paukštis.

VERTA PAMATYTI!

1. **Šaukėnų Švč. Trejybės bažnyčia.** 1989 m. naujai pastatyta mūrinė bažnyčia, pakeitusi prieš tai buvusią medinę. Bažnyčios šventorius apjuostas tvora su barokiniais vartais, šventoriuje yra lurdas, išlikusi XVIII a. varpinė. GPS: 55.81213, 22.87840
2. **Šaukėnų dvaro parkas.** Rašytiniuose šaltiniuose minimas jau XV a. Kurį laiką čia buvo įsikūrusi žemės ūkio mokykla, vėliau Šaukėnų tuberkuliozės sanatorija, po kurio laiko – psichiatrijos ligoninė. Didžioji parko dalis yra už ligoninės teritorijos ribų, mišraus išplanavimo su vyraujančiais peizažinio parko elementais. GPS: 55.81029, 22.87337
3. **Ventos upė.** Upė Lietuvoje ir Latvijoje. Viena iš didžiausių per Lietuvos teritoriją tekančių upių – trečia pagal ilgį Lietuvos upė po Nemuno ir Neries. GPS: 55.82931, 22.86233
4. **Beržėnų dvaras.** Einant keliu Užventis – Ramučiai galima rasti Beržėnų dvarą. Dvaro rūmai statyti XIX a. 2–ojoje pusėje, priklausė grafams Čapskiams. Kažkada klestėjęs dvaras su neogotikinio stiliaus rūmais šiandien yra apleistas. Nepritaikytas lankymui. GPS: 55.82582, 22.81407
5. **J. Andriusevičiaus muziejus Gaulėnuose.** Eksponuojama archeologinė medžiaga nuo pačių ankstyviausių laikų (neolito) bei vėlesnius laikus menanti Šatrijos, Gaulėnų, Maudžiorų, Luokės apylinkių istorinė medžiaga, +370 68249806 (skambinti iš anksto); GPS: 55.86979, 22.61331

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Šioje atkarpoje nėra. Artimiausias apgyvendinimas galimas:

1. **Luokėje, bendruomenės namuose,** +370 65509253 (paskambinti iš anksto); GPS: 55.89411, 22.52508
2. **Viekšnalių bendruomenės „Šatrijos vingis“ namuose,** +370 68600429 (paskambinti iš anksto); GPS: 55.84049, 22.51597

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Parduotuvė (Šaukėnai), GPS: 55.81090, 22.88159

Parduotuvė (Šaukėnai), GPS: 55.81140, 22.87932

3. **„Aibė“ (Šaukėnai),** GPS: 55.81180, 22.87855
4. **Degalinė (Ramučiai),** GPS: 55.83032, 22.85343
5. **Parduotuvė (Pašilėnai),** GPS: 55.82370, 22.80628

Vaistinės

„Camelia vaistinė“ (Šaukėnai), GPS: 55.81013, 22.88560

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Šaukėnai), GPS: 55.81140, 22.87932

Terminalas „Perlas“ (Šaukėnai), GPS: 55.81180, 22.87855

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.kelmesautobusai.lt,
www.telsiuap.lt,
www.autobusubilietai.lt

INFORMACIJA TURISTUI

Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras, Birutės g. 9, Kelmė, www.infokelme.lt, +370 42761430; GPS: 55.63066, 22.93745

Varnių regioninio parko lankytojų centras, Dumbrių g. 3, Oštakiai, https://varniurp.lrv.lt, +370 44447415; GPS: 55.73229, 22.38420

Žemaitijos turizmo informacijos centras, Turgaus a. 21, Telšiai, www.visit.telsiai.lt, +370 61863448; GPS: 55.98364, 22.25332

76

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Gaulėnai – Pavandenė

Ten, kur rinkdavosi Žemaitijos raganos

Šioje Miško tako atkarpoje yra viena aukščiausių Žemaičių aukštumos vietų ir viena gražiausių Žemaitijos kalvų – Šatrijos piliakalnis. Šatrija neretai tituluojama Lietuvos kalnų karaliene, kurios aukštis siekia 228 m. Žemaičių aukštumoje vingiuoja daug mažų takų ir kelių, čia kylančių į kalvą, čia besileidžiančių pakalnėn. Pirmieji Miško tako 2,4 km vingiuoja keliu Ramučiai–Luokė (Nr. 2111), vėliau jis pasuka kairėn į pietus, darydamas lanką pro Šatrijos kalną. Maždaug už 2 km nuo Šatrijos Miško takas pasiekia Užmiestį, kur vėl suka kairėn į pietus ir apie 10 km tęsiasi Luokės–Užvenčio keliu (Nr. 2114). Vėliau eina į dešinę pietvakarių kryptimi ir po beveik 7 km pasiekia Pavandenės centrą. Visą kelią pakaitomis plačias pievas ir slėnius keičia maži miškeliai ir pušelių guotai, taigi galima grožėtis lyg mozaika nuostabiu kraštovaizdžiu.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

24 km

6 – 8 val.

Gaulėnų centras prie autobusų stotelės

Pavandenės centras prie parduotuvės

Gaulėnai – Pašatrija (Šatrijos piliakalnis) – Užmiestis – Žaduvėnai – Kietkalnis – Negirbiai – Pavandenė

Dažniausiai žvyrkeliai, nedidelė atkarpa asfaltuota.

Vidutinio sunkumo

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Visoje atkarpoje nėra parduotuvių, maitinimo ir apgyvendinimo įstaigų. Apsipirkti galima tik Pavandenėje. Jei šios atkarpos negalėsite įveikti per vieną dieną, galima iš anksto susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavežėtų.

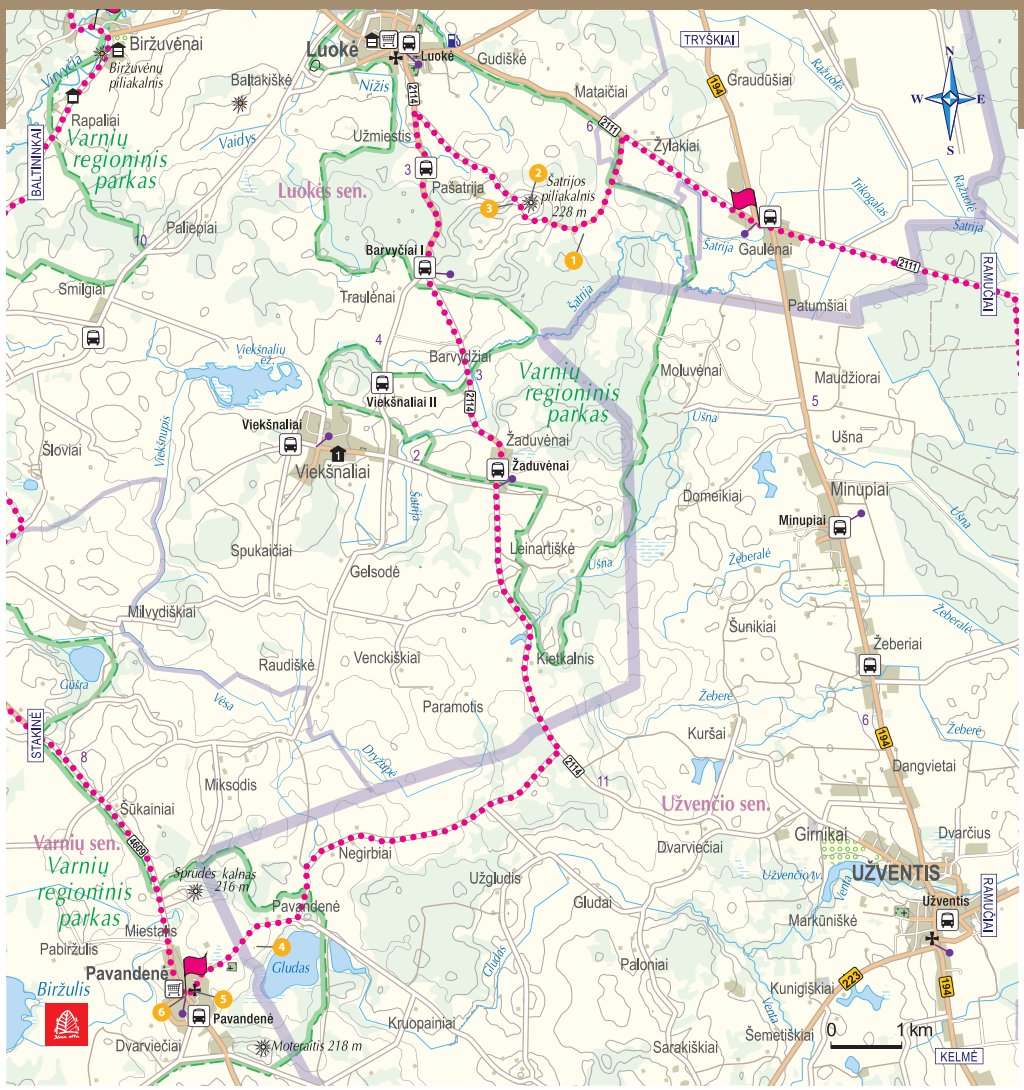

GAMTA

Maršruto atkarpa baigiasi Pavandenėje, kuri patenka į Varnių regioninio parko teritoriją. Pavandenės miestelio apylinkes su Gludo ežeru apima Pavandenės kraštovaizdžio draustinis. Draustiniui būdingas stambių pavienių kalvų kraštovaizdis su raiškiomis Moteraičio, Sprūdės bei Knabės kalvomis, piliakalniais, Gludo ežeru, senąja Pavandenės dvarviete, saugoma augalų rūšimi (tuščiaviduriu rūteniu *(Corydalis cava)*) ir saugomomis gyvūnų rūšimis (juoduoju apolonu *(Parnassius mnemosyne)*, machaonu *(Papilio machaon)*). Varnių regioniniame parke puikuojasi aukščiausios kalvos – piliakalniai. Čia stūkso aukščiausias Žemaitijos kalnas Medvėgalis (234 m) ir Lietuvos kalnų karalienė Šatrija (228 m). Šatrijos piliakalnis – viena gražiausių Žemaitijos kalvų, ant kurios, tikima, rinkdavosi visos Žemaitijos raganos. Eidami Miško taku turėsite galimybę aplankyti šį piliakalnį ir pasigrožėti nuo jo atsiveriančia vaizdinga apylinkių panorama.

VERTA PAMATYTI!

1. **Paminklas Vytautui Didžiajam, žemaičių krikštytojui.** Skirtas Žemaitijos krikšto 600 metų sukakčiai paminėti. GPS: 55.86890, 22.57026
2. **Šatrijos piliakalnis.** Žymiausia ir labiausiai turistų lankoma Telšių rajono kalva. Tyrinėtojų nuomone, senovėje ant Šatrijos kalno buvo viena svarbiausių šio krašto pagonių šventyklų, kurios reikšmė sunyko pakrikštijus Žemaitiją. Nuo Šatrijos kalno atsiveria nuostabūs kalvotosios Žemaitijos vaizdai. GPS 55.87251, 22.55828
3. **Amžinoji Šatrijos Ugnis.** Prieš 600 m., svetimos kultūros nešėjų Amžinoji Ugnis buvo paniekinta ir išplėšta iš mūsų bočių. 1994 m. ant Šatrijos kalno, pagal aisčių papročius, a. a. Žemaičių Garbės Krivio A. Gedvilo pastangomis buvo vėl įžiebta Ugnis ir 23 m. saugoma jo sodyboje. Nuo tada kasmet vidurvasarį – liepos trečią šeštadienį– Ugnis yra atvežama ir užkuriama ant Šatrijos kalno. Nuo 2017 m. Ugnis buvo sugrąžinta į Šatrijos šventvietę. Nuolatos kūrenama savanorių sergėtojų ugnume ant Raudonkalnio. Dažnai užnešama ant Šatrijos kalno. GPS: 55.87234, 22.55450
4. **Pavandenės alkakalnis (Sklepkalnis).** Stačiašlaitėje Gludo ežero pakrantės kalvoje 1904 m. mirus dvarininkui Leonardui Sakeliui jo sūnus Zigmantas Sakelis, įrengė šeimos mauzoliejų. Į jį buvo perkelti ir kitų Sakelių bei ankstesnių Pavandenės dvaro savininkų palaikai. GPS: 55.77747, 22.50014
5. **Pavandenės Šv. Onos bažnyčia.** Medinės sakralinės architektūros pavyzdys su baroko ir klasicizmo architektūros stilių elementais. GPS: 55.77174, 22.48632
6. **Nepriklausomybės dešimtmečio paminklas Pavandenėje.** GPS: 55.77106, 22.48426

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Šioje atkarpoje nėra. Artimiausias apgyvendinimas galimas Viekšnalių bendruomenės „Šatrijos vingis“ namuose, apie 2,5 km nuo maršruto (nuo pabaigos taško apie 11 km), +370 68600429 (paskambinti iš anksto); GPS: 55.84049, 22.51597

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra.

Parduotuvės

Parduotuvė (Pavandenė), GPS: 55.77101, 22.48458

„Čia Market“ (Luokė), GPS: 55.89180, 22.52709

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Autobusų stotelė (Gaulėnai), GPS: 55.87047, 22.61139, Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.telsiuap.lt, www.autobusubilietai.lt

INFORMACIJA TURISTUI

Varnių regioninio parko lankytojų centras, Dumbrių g. 3, Oztakiai, www.varniurp.lrv.lt/lt, +370 44447415; GPS: 55.73229, 22.38420

Žemaitijos turizmo informacijos centras, Turgaus a. 21, Telšiai, www.visit.telsiai.lt, +370 61863448; GPS: 55.98364, 22.25332

77

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Pavandenė – Biržuvėnai

Varnių regioniniu parku

Nuo Pavandenės miestelio Miško takas tęsiasi šiaurės vakarų kryptimi keliu Nr. 4609 ir už 7,5 km pasisuka į dešinę ir veda 4 km lanku palei mažą miškelį, kuriame slepiasi Baltežeris. Netoli Kuršų Miško takas kerta Luokės–Janapolės kelią (Nr. 4611), leidžiasi į Virvytės upės slėnį, praeina per Baltininkų kaimą ir vėl kerta turistų pamėgtą Virvytės upę. Maždaug už 5 km vesdamas dešiniuoju Virvytės krantu, pasiekia Biržuvėnų kaimą. Keliaujant šia Miško tako atkarpa galima pasigrožėti Varnių regioninio parko kalvotu kraštovaizdžiu.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 20 km
- 5 – 7 val.
- Pavandenės centras prie parduotuvės
- Biržuvėnai, šalia Biržuvėnų dvaro sodybos
- Pavandenė – Lingėnai – Kuršai – Baltininkai – Rapaliai – Biržuvėnai
- Dažniausiai žvyrkeliai, asfaltas.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

GAMTA

Varnių regioninis parkas įsteigtas 1992 m. Tai iškiliausia kalvotosios Žemaitijos dalis su aukščiausiomis kalvomis (čia stūkso aukščiausias Žemaitijos kalnas Medvėgalis 234 m ir Lietuvos kalnų karalienė Šatrija 228 m). Varnių regioninio parko kraštovaizdžiui savitumo suteikia ir išskirtiniai ežerai. Vienas tokių – Lūkstas – vienintelis Lietuvoje gintarą išmetantis ir didžiausias natūralus Žemaitijos ežeras. O kur dar daugybė pelkių, pasižyminčių didele biologine įvairove. Varnių duburyje tyvuliuojantys ežerai ir pelkynai – vienos vertingiausių teritorijų paukščiams Lietuvoje. Ypač vertingas ornitologiniu požiūriu yra Biržulio botaninis-zoologinis draustinis su retų ir nykstančių augalų ir gyvūnų rūšių buveinėmis. Tai Europinės svarbos „Natura 2000“ teritorija. Išsami informacija apie gamtos ir kultūros vertybes pateikiama Varnių regioninio parko lankytojų centre.

VERTA PAMATYTI!

1. **Varnių regioninis parkas.** Iškiliausia kalvotosios Žemaitijos dalis su aukščiausiomis kalvomis, Lūksto – Biržulio ežerų duburiu. Varnių regioninio parko lankytojų centre veikia ekspozicija "Septyni keliai iš Varnių", kurioje pateikiama išsami informacija apie gamtos ir kultūros vertybes regioniniame parke.
GPS: 55.75285, 22.39287

2. **Sprūdės piliakalnis.** Įspūdingo grožio piliakalnis, apjuostas 3 pylimų juostomis ir grioviais tarp jų. Padavimais apipintas piliakalnis mena pirmojo Lietuvos valdovo, karaliaus Mindaugo laikus.
GPS: 55.78434, 22.48587

3. **Žąsūgalos piliakalnis.** Iki Žemaičių krikšto šis kalnas buvo vadinamas Baltininkų kalnu. Senovėje piliakalnio teritorija priklausė kuršių žemei, turėjo gynybinę paskirtį ir buvo naudojamas kaip sargėkalnis. GPS: 55.85475, 22.39790

4. **Virvytės upė.** Didžiausia upė Varnių regioniniame parke, kurios pakrantėje išsidėsčiusios archeologijos, istorijos ir kultūros vertybėmis. Vingiuota, srauni upė mėgiama vandens turistų.
GPS: 55.85919, 22.41523

5. **Senovinių motociklų muziejus.** Eksponuojami prieškarinių, pokarinių ir vienetinių motociklų modeliai, pagaminti 1901–1945 m. Motociklai į muziejų atvežti iš įvairių pasaulio šalių. „Auksinio elnio dvaro“ kaimo turizmo sodyboje įkurtas senovinių motociklų muziejus yra pats didžiausias muziejus Pabaltijo valstybėse, turintis virš 40 retų senovinių motociklų modelių, taip pat keletą unikalių šiuolaikinių modelių.
+370 61649253; GPS: 55.88450, 22.45312

6. **Biržuvėnų piliakalnis.** Piliakalnis įrengtas Virvytės dešiniajame krante, jo istorija datuojama IX–XII a. Manoma, kad šis piliakalnis tarnavo kaip prieplauka.
GPS: 55.89073, 22.46063

7. **Biržuvėnų dvaro sodyba.** Vertingas XVIII–XIX a. stambios medinės dvaro sodybos pavyzdys. Dvaras labai nukentėjo sovietmečiu, kai jo teritorijoje buvo tarybinio ūkio centras, daugelis pastatų naudota ne pagal paskirtį. Dvaro ponų namas 2004 m. pabaigoje sudegė, o 2011 m. buvo atstatytas. Namą puošia senovinio stiliaus baldai, išlikę autentiški židiniai su XVIII a. kokliais, kaminas, grindų plytelės. Biržuvėnų dvaro sodyboje vyksta įvairūs renginiai.
+370 6998829;
GPS: 55.89404, 22.45971

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Netradicinis apgyvendinimas** (mediniuose nameliuose),
+370 65574447;
GPS: 55.84800, 22.41077

2. **Sodyba „Angelų malūnas“**,
+370 65574447;
GPS: 55.84801, 22.41076

3. **Sodyba „Auksinio elnio dvaras“**,
+370 64032163;
GPS: 55.88441, 22.45310

4. **„Gusčių sodyba“**,
+370 60611560;
GPS: 55.89081, 22.46380

Maitinimas

1. **Restoranas „Auksinio elnio dvaras“**, +370 64032163;
GPS: 55.88441, 22.45310

Parduotuvės

Parduotuvė (Kūlio Dauba),
GPS: 55.84404, 22.42316

Parduotuvė (Baltininkai),
GPS: 55.85874, 22.41036

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.telsiuap.lt,
www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. **Palapinių stovyklavietė,**
+370 65574447;
GPS: 55.84801, 22.41063

INFORMACIJA TURISTUI

Varnių regioninio parko lankytojų centras, Dumbrių g. 3, Oštakiai,
https://varniurp.lrv.lt,
+370 44447415;
GPS: 55.73229, 22.38420

Žemaitijos turizmo informacijos centras, Turgaus a. 21, Telšiai,
www.visit.telsiai.lt,
+370 61863448;
GPS: 55.98364, 22.25332

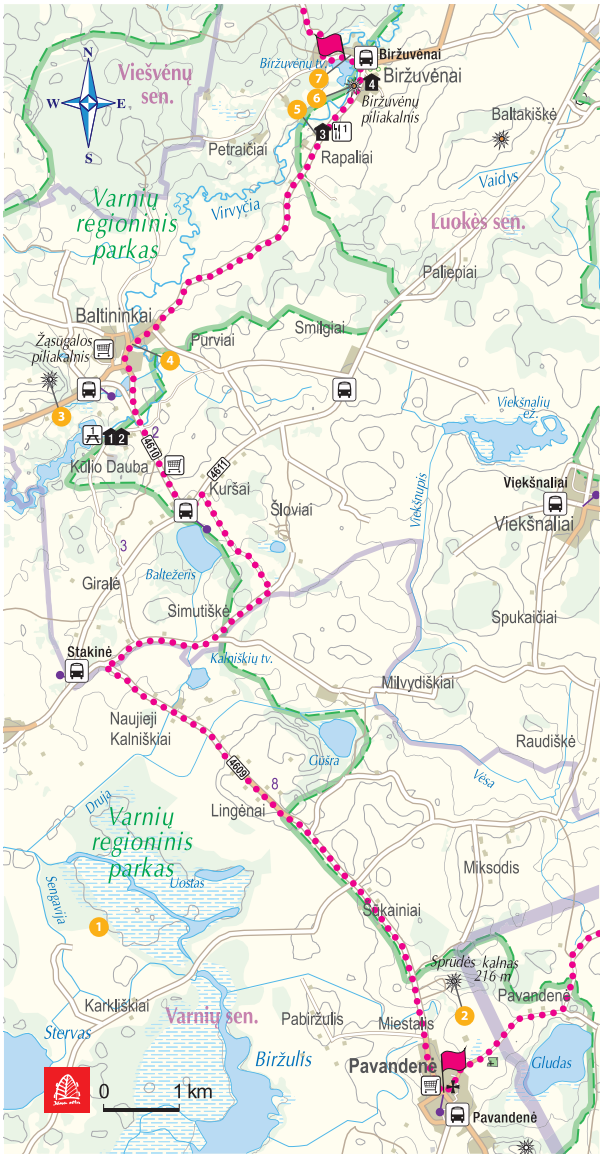

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Biržuvėnai – Telšiai

Kelionė į Žemaitijos sostinę – Telšius

Už Biržuvėnų Miško takas 3 km veda Biržuvėnų mišku. 1 km iki Rūdupių kaimo tęsiasi palei kelią Luokė–Viešvėnai (Nr. 4605), o vėliau pasuka dešinėn šiaurės - šiaurės vakarų kryptimi. Toliau 11 km maršrutas keliauja kaimo keliu iki Rainių. Nuo Rainių apie 3 km iki Telšių miesto veda pėsčiųjų ir dviračių taku, kur įsuka į Kauno g. ir ja vingiuoja iki Masčio ežero kranto. Toliau veda per parką, kur nuo Zakso kalno galima pasigrožėti Masčio ežero panorama. Apsukęs nedidelį puslankį palei Masčio ežero įlanką Miško tako maršrutas pasiekia galutinį atkarpos tikslą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 21 km
- 5 – 7 val.
- Biržuvėnai, šalia Biržuvėnų dvaro sodybos
- Telšiuose prie Didžiosios prieplaukos
- Biržuvėnai – Rūdupiai – Sakalai I – Rainiai – Telšiai
- Dažniausiai žvyrkeliai, asfaltas. Telšiuose ir apylinkėse – asfaltuoti pėsčiųjų ir dviračių takai, trumpas ruožas – takas natūralia danga.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!
- Telšiams apžiūrėti skirkite bent pusdienį.

INFORMACIJA TURISTUI

Varnių regioninio parko lankytojų centras, Dumbrių g. 3, Oštakiai, https://varniurp.lrv.lt, +370 44447415; GPS: 55.73229, 22.38420

Žemaitijos turizmo informacijos centras, Turgaus a. 21, Telšiai, www.visit.telsiai.lt, +370 61863448; GPS: 55.98364, 22.25332

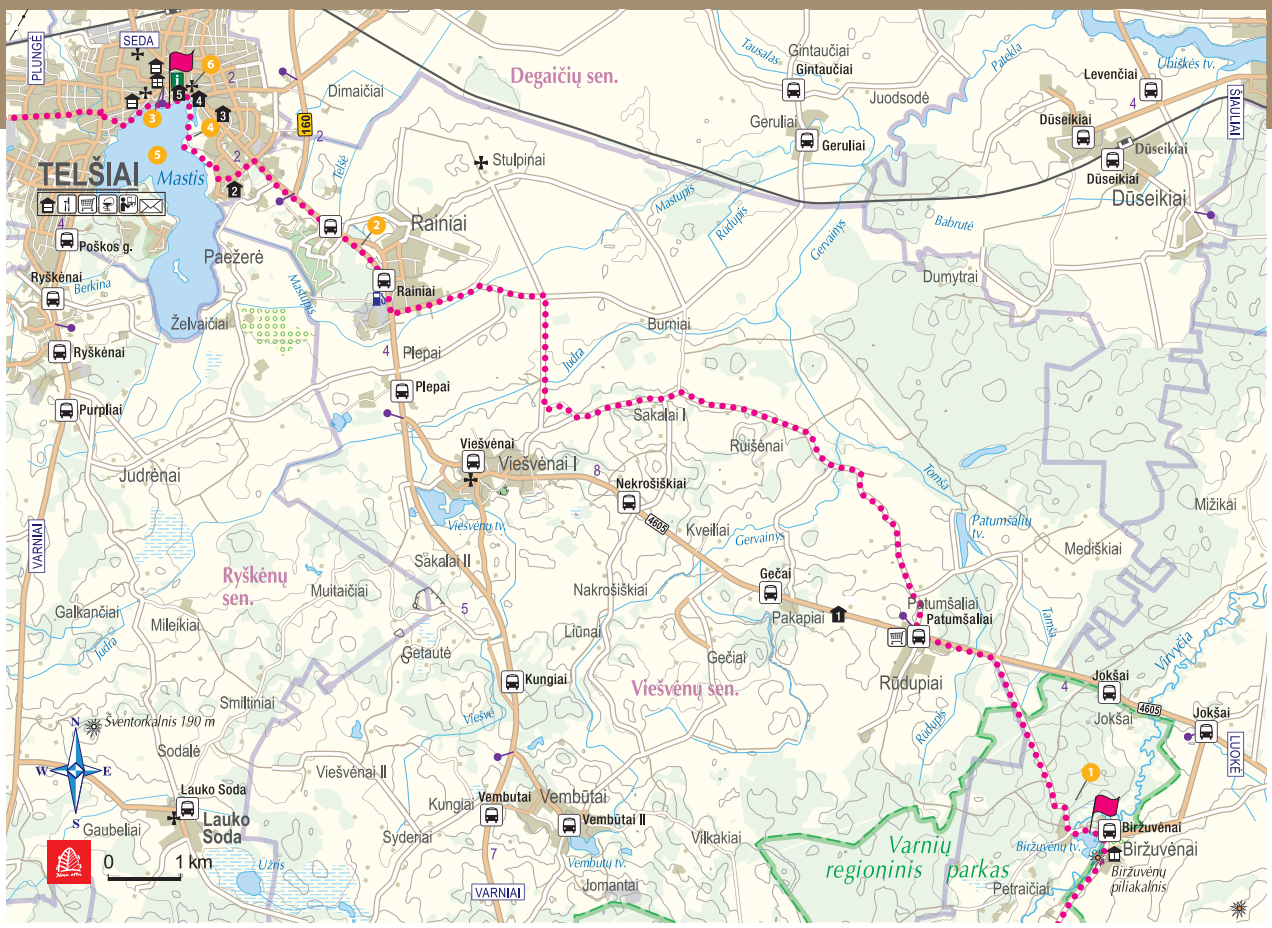

GAMTA

Už Biržuvėnų dvaro sodybos Miško takas „pradingsta“ didžiuliame miškų masyve. Maždaug pusę šio miško ploto užima čia augančios pušys, 24 proc. – eglės ir beržai, 2 proc. – baltalksniai, 1 proc. – drebulės ir juodalksniai. Biržuvėnų miške ypač daug mėlynių ir grybų, todėl vietos gyventojai čia uogauja ir grybauja, o atvykstantys lankytojai miške turi unikalią galimybę išvysti mitologija apipintą šaltiniuotą griovą, savo forma primenančią žmogaus pėdos atspaudą. Ši griova vadinama „Laumės pėda“. Ji yra netoli Biržuvėnų dvaro sodybos, Virvytės kairiajame krante.

VERTA PAMATYTI!

1. **Laumės pėda.** Netoli Biržuvėnų dvaro parko, kalvos papėdėje esantis įspūdingas „Laumės pėdos“ šaltinis. Tai natūrali griova, atsiradusi šaltiniui plaunant aukštumos šlaitą. Griova primena žmogaus pėdos formą, kuri yra vienas iš vaizdinių, lėmusių Laumės pėdos šaltinio vardą. GPS: 55.89770, 22.45557
2. **Rainių Kančios koplyčia.** Memorialas, skirtas Rainių kankinių atminimui. Įamžina ir visų sovietinio teroro aukų atminimą. (Galimos gido paslaugos į Rainių Kančios koplyčią ir kankinimo vietą, skambinti iš anksto +370 68475372); GPS: 55.96441, 22.29494
3. **Telšiai.** Žemaitijos sostinė, apskrities bei vyskupijos, kultūros ir švietimo centras. Žemaičių aukštumoje, ant septynių kalvų prie gražaus Masčio ežero ir Durbinio upelio įsikūręs miestas. Dažnai lyginamas su Italijos sostine Roma. GPS: 55.98357, 22.25021
4. **Zakso kalnas.** Iš čia atsiveria nuostabi Telšių miesto panorama. GPS: 55.97743, 22.25717
5. **Masčio ežeras.** Karstinės kilmės ežeras, kurį supa Telšių miestas. Sutvarkyta Masčio ežero pakrantė iš miesto pusės yra pritaikyta visuomenės poreikiams. Sukurta saugi ir patraukli poilsio ir rekreacijos zona. Įrengti dviračių ir pėsčiųjų takai, paplūdimys, pastatytos rotondos. GPS: 55.97897, 22.24788
6. **Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia.** Pastatyta 1536 m. įkūrus Telšių parapiją, keletą kartų atstatyta ir perstatyta. XXI a. atnaujinta dar kartą ir yra neįprasto stilių įvairovės derinio bažnyčia. GPS: 55.98350, 22.25658

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **„Gražinos sodyba“**, +370 68032924; GPS: 55.91979, 22.40198
2. **Sodyba „Paežerė“**, +370 61292993; GPS: 55.97052, 22.26622
3. **Svečių namai „Nakvynė Telšiuose“**, +370 67018505; GPS: 55.97977, 22.26307
4. **Svečių namai „B&B hotel Telšiai“**, +370 60195110; GPS: 55.98188, 22.25857
5. **Viešbutis „Sinchronas“**, +370 65550313; GPS: 55.98341, 22.25318

Maitinimas

Maitinimo vietos Telšių r.: https://visit.telsiai.lt/maistas

Parduotuvės

Parduotuvė (Patumšaliai), GPS: 55.91747, 22.41805

Degalinė „Milda“ (Rainiai), GPS: 55.95659, 22.30113

„MON“ (Telšiai), GPS: 55.97439, 22.26767

„Norfa“ (Telšiai), GPS: 55.97552, 22.26807

„Lidl“ (Telšiai), GPS: 55.97609, 22.26683

Degalinė „Circle K“ (Telšiai), GPS: 55.97710, 22.26540

„IKI“ (Telšiai), GPS: 55.97760, 22.26453

„Čia Market“ (Telšiai), GPS: 55.98273, 22.25696

„Maxima“ (Telšiai), GPS: 55.98335, 22.25310

Vaistinės

„Nvaistinė“ (Telšiai), GPS: 55.97526, 22.26806

„Camelia vaistinė“ (Telšiai), GPS: 55.97725, 22.26364

„Gintarinė vaistinė“ (Telšiai), GPS: 55.97769, 22.26435

„Euro vaistinė“ (Telšiai), GPS: 55.98335, 22.25310

Bankomatai

„Swedbank“ (Telšiai), GPS: 55.98380, 22.25166

„Luminor“ (Telšiai), GPS: 55.98396, 22.24982

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.telsiuap.lt, www.autobusubilietai.lt (važiuoja autobusas maršrutu Upyna–Luokė–Biržuvėnai–Telšiai).

79

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Telšiai – Buožėnai

Germanto kraštovaizdžio draustiniu

Miško takas vingiuoja pėsčiųjų ir dviračių taku palei šiaurinę Masčio ežero pakrantę ir pasuka į vakarus Ežero, L. Giros ir Plungės gatvėmis. Maždaug už 2,5 km nuo ežero maršrutas sukasi kairėn į pietvakarius ir eina keliu Nr. 4606 Lieplaukės link. Už 2,1 km netoli Užgirių kaimo maršrutas suka dešinėn į šiaurę ir nedideliais miško keliukais ir mediniais takeliais veda Germanto kraštovaizdžio draustiniu, kol pasiekia Germanto ežerą. Tada suka į dešinę ir J. Perkovskio gatve veda iki Plungės gatvės. Po posūkio į kairę Miško takas kerta geležinkelį, žiedinėje sankryžoje eina į dešinę (Margiukų g.), paskui į kairę (Šilelio g.), kerta A11 kelią ir už 5 km pasiekia Buožėnų kaimą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 18 km
- 5 – 7 val.
- Telšiuose prie Didžiosios prieplaukos
- Buožėnai
- Telšiai – Užgiriai – Germanto ežeras – Džiuginėnai – Buožėnai
- Dažniausiai žvyrkeliai, asfaltas, miško takeliai, pelkėtoje vietoje - mediniai takai, Telšiuose ir apylinkėse – asfaltuoti pėsčiųjų ir dviračių takai.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu ir pereidami A11 kelią!

- Maitinimo įstaigos ir parduotuvės yra tik atkarpos pradžioje ir pabaigoje.

GAMTA

Valstybinis Germanto kraštovaizdžio draustinis įsteigtas 1960 m. (vienas iš pirmųjų Lietuvoje), siekiant išsaugoti Vidurio Žemaičių aukštumoms būdingą kraštovaizdį su ežerais, miškais, upeliais ir pelkėmis. Į draustinio teritoriją patenka Džiuginėnų, Pagermantės, Lieplaukės miškai, taip pat Germanto, Ilgio, Varlakaušio bei Durbino I ir II valstybiniai ežerai. Didžiausias iš jų yra Germanto ežeras (165 ha). Draustinyje gyvena daugybė Lietuvoje ir Europoje saugomų paukščių, augalų, grybų ir kerpių rūšių. Įrengta pažintinių gamtos ir dviračių takų, poilsio ir maudymosi vietų. Draustinio takai jungia Germanto ir Ilgio ežerus (iš viso teritorijoje įrengta, nužymėta 12,4 km pažintinių ir dviračių takų).

VERTA PAMATYTI!

1. **Telšių Šv. Antano Paduviečio katedra.** Vėlyvojo baroko ir klasicizmo, įspūdinga savo interjeru dviaukštė bažnyčia. XVIII a. pastatyta kaip bažnyčia ir bernardinų vienuolyno dalis. 1926 m. įsteigus Telšių vyskupiją įgijo katedros titulą. +370 44460500; GPS: 55.98222, 22.24628
2. **Paminklas Durbės mūšiui.** Paminklas svarbiausiam Žemaitijos, XIII–XIV a. Lietuvos ir Rytų Pabaltijo istorijos įvykiui, įprasminantis istorinę žemaičių pergalę. GPS: 55.98134, 22.24545
3. **Telšių amfiteatras.** Unikalus statinys, atveriantis Masčio ežero ir apylinkių panoramą, pritaikytas įvairiems renginiams. GPS: 55.98105, 22.24559
4. **Skulptūros „Meškutės“.** Skirtingos "meškučių" skulptūros, besislepiančios ant 6 Masčio ežero pakrantės tiltelių. GPS: 55.98152, 22.25612
5. **Telšių skulptūrų parkas.** Įkurtas 2011 m. Masčio ežero pakrantėje. Nuolat papildomas studentų kūriniais, atskleidžiant Telšių fakulteto, dailės edukacijos istoriją nuo 1931 m. GPS: 55.97695, 22.23908
6. **Žemaičių muziejus „Alka“.** Vienas seniausių Lietuvos muziejų, įkurtas 1932 m. Svarbiausias Žemaitijos etnografinio regiono istorijos muziejus, kuriame saugoma saugoma virš 100 tūkst. eksponatų. +370 68475372; GPS: 55.97525, 22.23571
7. **Siraičių dvaras.** Mūriniai dvaro rūmai pastatyti XIX–XX a. sandūroje. Dvaras unikalus savo architektūra ir istorija. GPS: 55.97031, 22.19688
8. **Germanto kraštovaizdžio draustinio pažintiniai takai.** Draustinio traukos objektai – įrengti Germanto ir Ilgio ežerų pažintiniai takai. Takuose gausu rekreacinės infrastruktūros, atokvėpio vietų. GPS: 55.97018, 22.17421
9. **Džiuginėnų dvaro sodyba.** Dvaras įsikūręs netoli garsiojo Džiuginėnų piliakalnio. Dvaro gyvenimas susijęs su garsia Žemaitijoje dvarininkų Gorskių šeima, rašytoja Žemaite, Žemaitijos dailės tyrinėtoju dailininku J. Perkovskiu. +370 61026710; GPS: 55.98303, 22.17928
10. **Džiuginėnų piliakalnis.** Įrengtas atskiroje kalvoje, Durbinio kairiajame krante. GPS: 55.98360, 22.18312

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Apartamentai „Džiugo kalnas“,** +370 65911929; GPS: 55.98371, 22.24882
2. **Viešbutis „Telšiai“,** +370 44453292; GPS: 55.98524, 22.24941
3. **Svečių namai „Pas Stefą“,** +370 68715038; GPS: 55.98141, 22.24530
4. **Svečių namai „Bohema“,** +370 62297791; GPS: 55.98097, 22.24330
5. **Svečių namai „Buožinta“,** +370 61400971; GPS: 56.02845, 22.19394
6. **Sodyba „Prie tvenkinio“,** +370 61548934; GPS: 56.02817, 22.20973

Maitinimas

Maitinimo vietos Telšių r.: https://visit.telsiai.lt/maistas

Parduotuvės

„Norfa“ (Telšiai), GPS: 55.98232, 22.23825

„Rimi“ (Telšiai), GPS: 55.98043, 22.23579

„Čia Market“ (Telšiai), GPS: 55.97961, 22.22789

Degalinė „Orlean“ (Telšiai), GPS: 55.97918, 22.22707

„MON“ (Telšiai), GPS: 55.97891, 22.22027

„Čia Market“ (Telšiai), GPS: 55.97976, 22.20043

Vaistinės

„Gintarinė vaistinė“ (Telšiai), GPS: 55.98043, 22.23579

„Gintarinė vaistinė“ (Telšiai), GPS: 55.98324, 22.23285

Bankomatai

„Swedbank“ ir „SEB“ (Telšiai), GPS: 55.98043, 22.23579

„Luminor“ (Telšiai), GPS: 55.98201, 22.23744

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.telsiuap.lt, www.autobusubilietai.lt (važiuoja autobusas maršrutu Telšiai–Buožėnai).

Poilsio vietos

1. **Ilgio ežero poilsio erdvė ir atokvėpio vieta,** GPS: 55.97153, 22.17337
2. **Germanto ežero poilsio erdvė,** GPS: 55.97675, 22.15381
3. **Germanto ežero paplūdimys,** GPS: 55.98132, 22.15812

INFORMACIJA TURISTUI

Žemaitijos turizmo informacijos centras, Turgaus a. 21, Telšiai, www.visit.telsiai.lt, +370 61863448; GPS: 55.98365, 22.25342

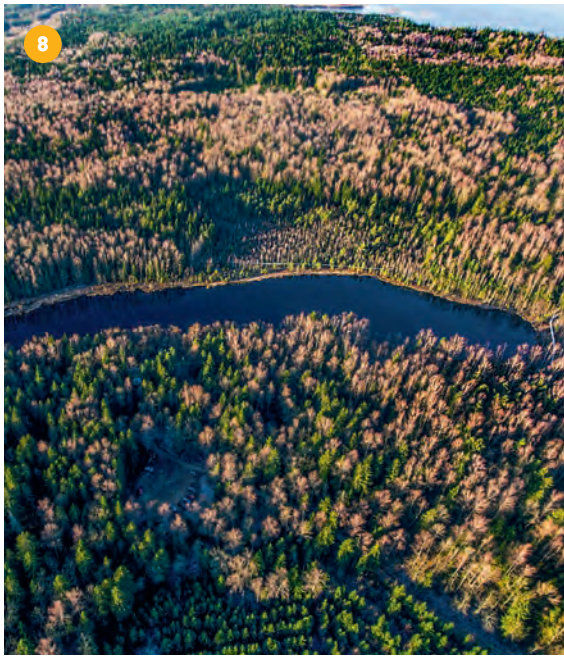

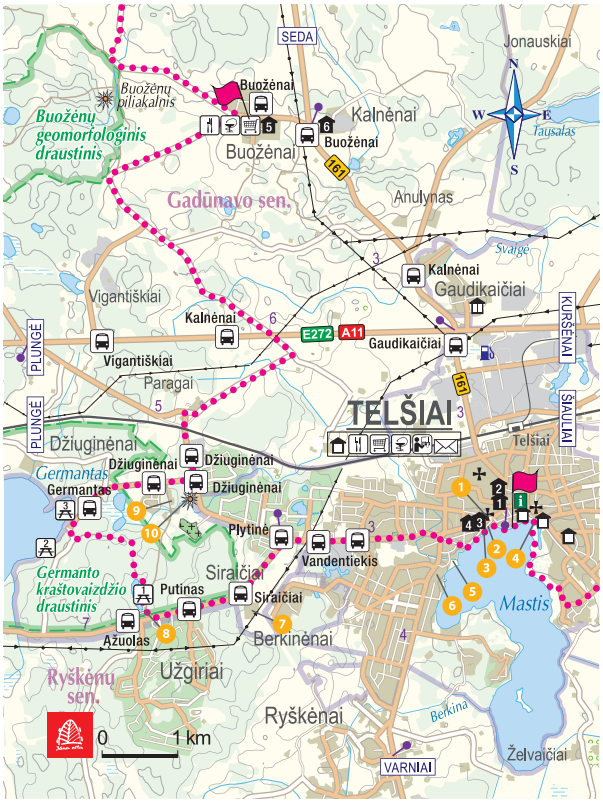

80

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Buožėnai – Plinkšės

Plinkšių miško biosferos poligonu

Nuo Buožėnų Miško takas vingiuoja 5 km, kol kerta Sedos–Gaudikaičių kelią (Nr. 161) ir už 2 km įsuka į Gadūnavo miestelį. Tada veda į šiaurę ir už 2,5 km pasiekia Pamarkijos mišką. Toliau 7 km maršrutas keliaujas Plinkšių miško biosferos poligono teritorija ir įsuka į Plinkšių kaimą, o už 2 km pasiekia galutinį atkarpos tikslą. Keliaujant šia Miško tako atkarpa galima pasigrožėti Žemaičių aukštumos šiaurinės dalies kraštovaizdžiu.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 18 km
- 5 – 6 val.
- Buožėnai
- Plinkšės, Plinkšių viešbutis
- Buožėnai – Gadūnavas – Plinkšės
- Dažniausiai žvyrkeliai.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!
- Parduotuvės, maitinimo ir apgyvendinimo įstaigos yra tik atkarpos pradžioje ir pabaigoje.

GAMTA

Plinkšių miško biosferos poligonas, kurio plotas – daugiau nei 6 000 ha, buvo įsteigtas 2004 m., įgyvendinant Europos Sąjungos Paukščių direktyvos reikalavimus ir siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių – vapsvaėdžio *(Pernis apivorus)* ir pilkosios meletos *(Picus canus)* – populiacijas. Čia aptinkama apie 600 augalų ir 40 retų paukščių ir žinduolių rūšių. Didžiąją dalį poligono teritorijos užima miškų bendrijos, dar aptinkama pievų, šlapynių, vandens telkinių ir įvairios antropogeninės kilmės bendrijų.

VERTA PAMATYTI!

1. **Buožėnai.** Kaimas Telšių rajone, įsikūręs vaizdingoje Žemaičių aukštumoje. Netoli kaimelio yra Buožėnų geomorfologinis draustinis, Buožėnų piliakalnis. GPS: 56.02925, 22.19089
2. **Buožėnų piliakalnis.** Įrengtas atskiroje kalvoje, Gervalės upelio kairiajame krante. 1929 m. labai apardytas pastačius sodybą, buvo ariamas, nuskleisti pylimai, kastos duobės, šiaurinėje piliakalnio dalyje padarytas įvažiavimas. Buožėnų piliakalnis su gyvenviete įtraukti į Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašą. GPS: 56.03113, 22.16336
3. **Gadūnavo Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia.** 1901 m. pastatyta neogotikinė bažnyčia, neįprasta savo planu ir bokšto pavidalu. GPS: 56.06562, 22.21504
4. **Plinkšės.** Kaimas Mažeikių rajone, įsikūręs šiaurinėje Plinkšių ežero dalyje. XIX a. vid. Plinkšes įsigijo Pliateriai. Apie 1870–1880 m. pastatyti Plinkšių dvaro rūmai. Dvaro pastatų ansamblis ir parkas išlikę iki šių dienų. GPS: 56.13835, 22.17650
5. **Plinkšių ežeras.** Ežeras Plinkšių kraštovaizdžio draustinyje. Jame peri Lietuvoje saugomos upinės žuvėdros, didieji baubliai, nendrinės lingės, maitinasi jūriniai ereliai, žuvininkai ir kiti paukščiai. GPS: 56.10832, 22.15900
6. **Plinkšių dvaro rūmai ir parkas.** Dvaro ansamblis šalia Plinkšių ežero. Vėlyvojo klasicizmo stiliaus dvaro rūmai, statyti apie 1870–1880 m. Šiandien geriausiai išlikusi reprezentacinė dvaro ansamblio dalis, senieji dvaro pastatai baigia sunykti. Šalia yra senasis Plinkšių parkas. GPS: 56.14226, 22.17066

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Plinkšių viešbutis**, +370 69829688; GPS: 56.14433, 22.17120

Maitinimas

1. **Plinkšių viešbučio restoranas**, +370 69829688; GPS: 56.14433, 22.17120

Parduotuvės

Parduotuvė (Buožėnai), GPS: 56.02862, 22.19404

„Aibė“ (Plinkšės), GPS: 56.13912, 22.17328

Vaistinės

Buožėnų medicinos punktas, +370 44441722; GPS: 56.02957, 22.19157

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Plinkšės), GPS: 56.13912, 22.17328

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.telsiuap.lt, www.mazeikiuap.lt, www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. **Plinkšių paplūdimys**, GPS: 56.13319, 22.17303
2. **Plinkšių poilsiavietė**, GPS: 56.13878, 22.17147

INFORMACIJA TURISTUI

Žemaitijos turizmo informacijos centras, Turgaus a. 21, Telšiai, www.visit.telsiai.lt, +370 61863448; GPS: 55.98364, 22.25332

Mažeikių turizmo ir verslo informacijos centras, Ventos g. 8A, Mažeikiai, www.mazeikiutvic.lt, +370 44367177; GPS: 56.31118, 22.32694

81

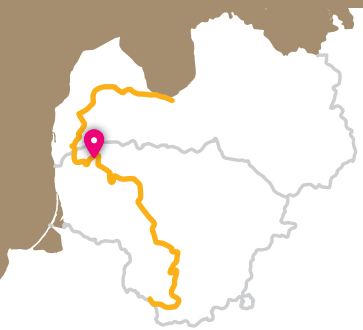

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Plinkšės – Žemaičių Kalvarija

Į piligrimų kelionės tikslą

Nuo Plinkšių Miško takas veda į vakarus, kerta miškelį ir už 2 km pasiekia Sedos – Gaudikaičių kelią (Nr. 161). Už 1,8 km nuo šio kelio maršrutas pasuka kairėn į pietus, o kitus 7,4 km veda tarp dirbamų žemių ir didesniu miško plotu, vėliau dešinėn į vakarus Bertulių kaimo link. Dar už 3,8 km Miško takas kerta kelią Seda–Plungė (Nr. 164), kur nuo aplinkinių kalvų matyti piligrimų kelionės tikslas – Žemaičių Kalvarijos bažnyčios bokštai. Prieš pat miestelį maršrutas kerta Žemaitijos nacionalinio parko ribą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

17 km

4 – 6 val.

Plinkšės, Plinkšių viešbutis

Žemaičių Kalvarija, Telšių gatvė

Plinkšės – Domėnai – Degučiai – Žemaičių Kalvarija

Dažniausiai žvyrkeliai, trumpa atkarpa asfaltuota.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu! Pasukus Domėnų link (GPS: 56.15406, 22.11261), prie kelio gali išbėgti šunų!

Paslaugos yra tik atkarpos pradžioje ir pabaigoje. Žemaičių Kalvarijoje nėra apgyvendinimo vietų. Jei šios atkarpos negalėsite įveikti per vieną dieną, galima iš anksto susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavėžėtų.

Verta skirti daugiau laiko susipažinimui su Žemaičių Kalvarijos kultūros paveldo objektais.

GAMTA

Šios atkarpos didžiąją Miško tako dalį lydi žemės ūkio naudmenos – ariamos žemės plotai, pievos ir natūralios ganyklos. Pievos, kurios yra reguliariai šienaujamos ir ganomos, išsiskiria didele biologine įvairove. Dėl šienavimo ir ganymo jose susidaro įvairios aplinkos sąlygos augalams surasti sau tinkamą nišą. Natūralios pievos yra svarbus Baltijos šalių kraštovaizdžio elementas, parodantis žmogaus ir aplinkos tarpusavio sąveiką. Pievose ir ganyklose galima išgirsti pavasario skelbėjus dirvinius vieversius *(Alauda arvensis)*, kviečiančius artojus į laukus ir savo čirenimu žadinančius gamtą. Jie dar vadinami vyturiais, cyruliais, voversiais. Tai – vienas dažniausių Latvijoje ir Lietuvoje perinčių paukščių. Dažniausiai vieversiai čirena lyg pakibę ore maždaug 50–100 m aukštyje. Minta įvairiais vabzdžiais: vabalais, dvisparniais, vorais, žolinių augalų (ypač varpinių) sėklomis, gležnomis žaliosiomis augalų dalimis. Lizdelius iš sausų šaknelių, žolių stiebelių ar lapelių patelės suka ant žemės, daugiamečių augalų ploteliuose.

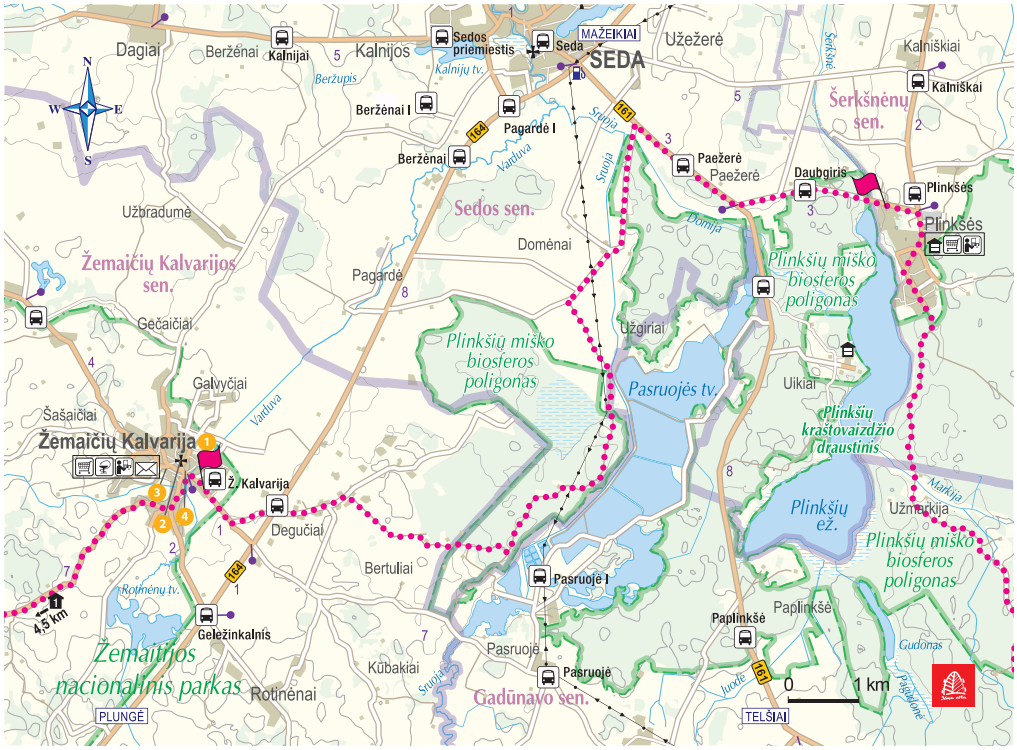

VERTA PAMATYTI!

1. **Žemaičių Kalvarija.** Vienas reikšmingiausių piligriminių centrų Lietuvoje, įtrauktų į popiežiaus Jono Pauliaus II piligriminį kelią. Kasmet liepos mėn. švenčiami Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo atlaidai sutraukia minias tikinčiųjų. Šioje istorinėje gyvenvietėje, įsikūrusioje ant vaizdingų kalvų, išryškėja gamtos ir architektūros sąlytis, joje gausu kultūros paveldo ir gamtos vertybių. GPS: 56.10940, 22.01173
2. **Žemaičių Kalvarijos Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo mažoji bazilika.** Dabartinė bažnyčia jau ketvirtoji Žemaičių Kalvarijoje. 1988 m. popiežius Jonas Paulius II bažnyčią pakėlė į bazilikų rangą. Čia kasmet vyksta vienas didžiausių Lietuvoje katalikiškų renginių – Didieji Žemaičių Kalvarijos atlaidai. +370 67420400; GPS: 56.10998, 22.01137
3. **Žemaičių Kalvarijos kryžiaus kelio koplyčios.** 7 km ilgio tikintiesiems skirtas kelias su koplyčiomis, kurios atkartoja Jėzaus kančią nešant kryžių. Kiekvienais metais vyksta Didieji Žemaičių Kalvarijos atlaidai, kuriuose dalyvauja tūkstančiai maldininkų iš Lietuvos ir užsienio. Visuotiniai atlaidai pradėti rengti nuo XVII a. pr., pastačius pirmąsias Kryžiaus kelio koplyčias. GPS: 56.10899, 22.00820
4. **Paminklas vyskupui M. Valančiui.** Paminklas skirtas didžiausiam XIX a. vidurio lietuvių tautos švietėjui, kultūros puoselėtojui, vyskupui Motiejui Valančiui atminti. GPS: 56.10873, 22.01240

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Šioje atkarpoje nėra. Artimiausias apgyvendinimas galimas:

1. Sauliaus Petručio pieno ūkis (Gegrėnai), +370 60794123 (paskambinti iš anksto);
GPS: 56.09290, 21.92126

2. Paplatelės kaime (žr. sekančios dienos informaciją).

Maitinimas

Šioje atkarpoje nėra. Artimiausia maitinimo įstaiga Paplatelės kaime (žr. sekančios dienos informaciją).

Parduotuvės

Parduotuvė (Žemaičių Kalvarija),
GPS: 56.10899, 22.01150

„Aibė" (Žemaičių Kalvarija),
GPS: 56.10940, 22.01114

Parduotuvė (Žemaičių Kalvarija),
GPS: 56.10862, 22.01176

Vaistinės

Žemaičių Kalvarijos ambulatorija,
+370 44843130;
GPS: 56.10694, 22.01562

Vaistinė (Žemaičių Kalvarija),
GPS: 56.10694, 22.01562

Bankomatai

Terminalas „Perlas" (Žemaičių Kalvarija),
GPS: 56.10940, 22.01114

Viešasis transportas

Autobusų stotelė (Žemaičių Kalvarija),
GPS: 56.10692, 22.01691
Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.plungesap.lt
(maršrutas nr. 25A: Plungė–Vilkai–Virkšai–Plateliai–Pūčkoriai–Žemaičių Kalvarija–Plungė),
www.mazeikiuap.lt,
www.autobusubilietai.lt

INFORMACIJA TURISTUI

Mažeikių turizmo ir verslo informacijos centras, Ventos g. 8A, Mažeikiai,
www.mazeikiutvic.lt, +370 44367177;
GPS: 56.31118, 22.32694

Žemaitijos nacionalinio parko lankytojų centras, Didžioji g. 8, Plateliai,
www.zemaitijosnp.lt, +370 65907929;
GPS: 56.04245, 21.81533

Plungės turizmo informacijos centras, S. Dariaus ir S. Girėno g. 27, Plungė,
www.visitplunge.lt, +370 64053644;
GPS: 55.91675, 21.85142

82

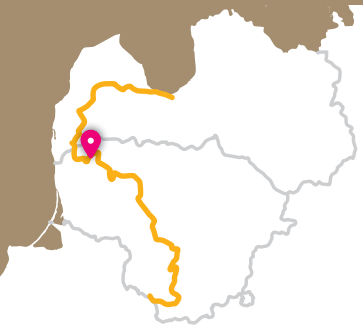

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Žemaičių Kalvarija – Paplatelė

Nuostabiomis Žemaičių aukštumos kalvomis

Miško takas iš Žemaičių Kalvarijos miestelio eina Pagardinio, Alsėdžių ir Platelių gatvėmis. Maždaug 6,5 km nuo miestelio centro maršrutas vingiuoja vaizdingu keliu (Nr. 3210), kurį supa kalvos, ir įsuka į automobilių stovėjimo aikštelę ties Gegrėnų archeologiniu kompleksu. Prie jos takas pasuka kairėn į pietus ir veda Gegrėnų piliakalnių takais. Palikęs mišką, Miško takas toliau eina Ežero gatve, netrukus kerta Dvaro gatvę, pasuka į Paežerės gatvę ir už 5 km pasiekia Žemaičių Kalvarijos kelią (Nr. 2302). Čia maršrutas keliauja į kairę ir eina pėsčiųjų ir dviračių taku 1,7 km, kol pasiekia sankryžą su Plokštinės gatve ir tuomet suka dešinėn į pietus, o už 1,8 km atveda į Paplatelės kaimą. Ši atkarpa yra Žemaitijos nacionaliniame parke ir supažindina su Žemaičių aukštumos šiaurės vakarų dalies kraštovaizdžiu ir gamtine įvairove.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

18 km

5 – 6 val.

Žemaičių Kalvarija, Telšių gatvė

Paplatelė, Plokštinės gatvė

Žemaičių Kalvarija – Gegrėnai – Virkšai – Paežerės Rūdaičiai – Paplatelė

Asfaltas (keliai, pėsčiųjų ir dviračių takai), žvyrkeliai.

Vidutinio sunkumo

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Vasaromis Žemaitijos nacionalinis parkas sulaukia daug poilsiautojų. Apgyvendinimo paslaugas reikia užsisakyti iš anksto.

GAMTA

Ties Žemaičių Kalvarija, Miško takas „įžengia" į saugomą teritoriją – Žemaitijos nacionalinį parką. Parkas įsteigtas nacionalinės svarbos kraštovaizdžio kompleksams bei antropoekosistemoms, reprezentuojantiems Žemaitijos etnokultūrinės srities gamtos ir kultūros savitumus, saugoti, tvarkyti ir jų naudojimui reguliuoti. Nacionalinio parko plotas apima 21754 ha. Didžiausias Žemaitijoje Platelių ežeras „turtingas" povandeniniu pasauliu, ledynmečio laikus menančiomis žuvimis – ežeriniais sykais *(Coregonus maraena)*, viduramžių kultūros paveldu: pilies liekanomis, tilto poliais. Taip pat išsiskiria pusiasalių, įlankų gausa bei 7 salomis. Žemaitijos nacionalinio parko reljefą suformavo maždaug prieš 12 000 metų atslinkęs ledynas. Visa nacionalinio parko teritorija patenka į Žemaičių aukštumos šiaurės vakarinę dalį. Teritorija pasižymi kalvotu reljefu. Šioje Miško tako dalyje, nuo Žemaičių Kalvarijos vingiuojantis kelias atveria įspūdingas kraštovaizdžio panoramas, kur tarp miškų, išraiškingų kalvų ir pievų pasislėpę piliakalniai, alkakalniai, senkapiai ir kapinynai – tai senasis kultūros paveldas, kuris yra neatsiejama Žemaitijos nacionalinio parko dalis. O parko kraštovaizdį paįvairina upės, upeliai, didesni ir mažesni ežerai, pelkės, šaltiniai.

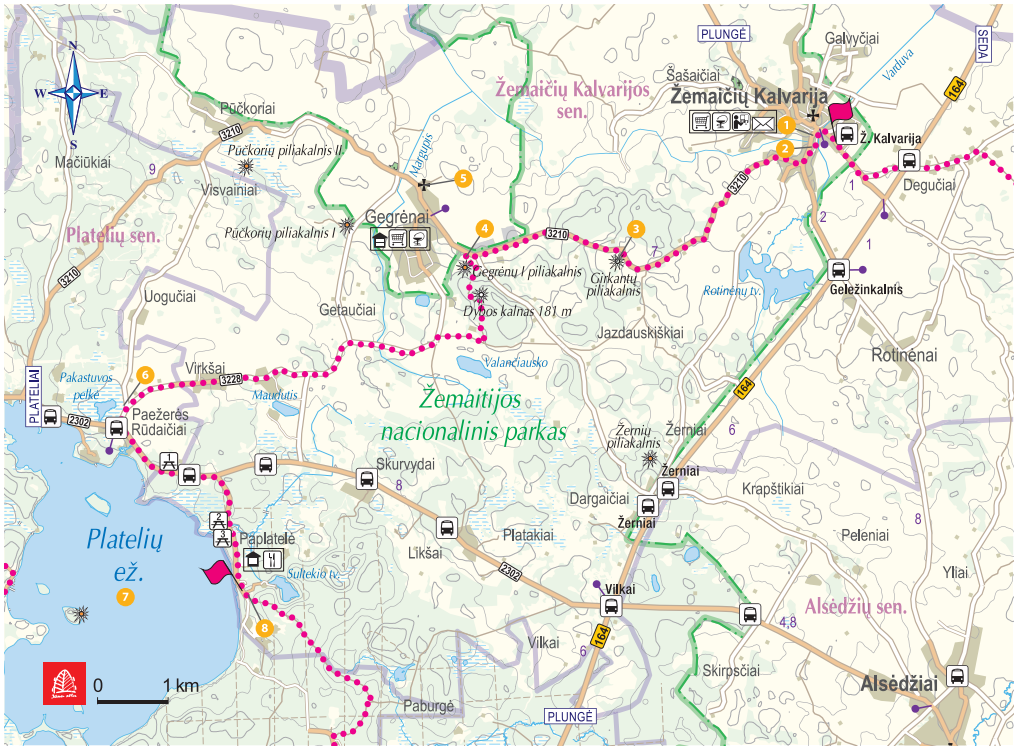

VERTA PAMATYTI!

1. **Poeto Vytauto Mačernio muziejus.** Ekspozicijoje pristatomas tragiško likimo lietuvių poeto Vytauto Mačernio gyvenimas ir kūryba. +370 68373252; GPS: 56.10761, 22.01135
2. **Žemaičių Kalvarijos piliakalnis (Šv. Jono kalnas).** Šioje vietoje stovėjo 1253 m. minima kuršių pilis Gardai. Piliakalnis stovi prie Varduvos upės, šalia kurios, anot legendos, buvo krikštijami žemaičiai. Jie gaudavę naujus vardus, todėl upė pavadinta Varduva, o šalia esantis kalnas – Šv. Jono Krikštytojo kalnu. GPS: 56.10619, 22.01113
3. **Jazdauskiškių piliakalnis (Girkantų piliakalnis, Pilalė).** Įrengtas atskiroje kalvoje, bevardžio upelio slėnyje. GPS: 56.09057, 21.96811
4. **Gegrėnų archeologinis kompleksas.** Kompleksą sudaro du I tūkst.–XIII a. piliakalniai (juose stovėjo 1253 m. istorijos šaltiniuose minima kuršių Ceklio žemės pilis Gegrė (Zegere) – viena iš svarbiausių Ceklio žemės pilių), du kapinynai ir senovės gyvenvietė. Statūs, iki 15 m. aukščio, piliakalnių šlaitai sukuria raiškų reljefą, panoramines erdves. Komplekse įrengtas 1,6 km pažintinis takas. GPS: 56.09101, 21.93343
5. **Gegrėnų Jėzaus Nazaretiečio bažnyčia.** 1754 m. pastatyta medinė bažnyčia, paaukštinto gyvenamojo namo formos, su bokšteliu. Šalia stovi medinė varpinė. GPS: 56.09965, 21.92285
6. **Paukščių stebėjimo vieta prie Pakastuvos ežero.** Telmologiniame draustinyje įrengtas paukščių stebėjimo bokštelis. Čia galima stebėti gerves, rudakaklius kragus, didžiuosius baublius ir kitas į Raudonąją knygą įrašytas saugomas paukščių rūšis. GPS: 56.07068, 21.85644
7. **Platelių ežeras.** Didžiausias ir giliausias ežeras Žemaitijoje. Pasižymintis gamtine, kultūrine ir kraštovaizdžio verte. Ežere yra 7 salos – valstybės saugomi gamtos paveldo objektai. Ežere gyvena reliktinė žuvis – Platelių sykas. GPS: 56.04199, 21.85547
8. **Paplatelės pažintinis takas.** Vingiuoja miškais apaugusiomis kalvomis palei Sultekio tvenkinį. Puikus vaizdas į tvenkinį ir miškus atsiveria iš šalia esančio apžvalgos bokštelio, o einant taku galima pastebėti pasakų motyvais sukurtas medines skulptūras. GPS: 56.04680, 21.88585

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Apgyvendinimo vietos: www.zemaitijosnp.lt

Maitinimas

Maitinimo vietos: www.zemaitijosnp.lt/turizmas/maitinimas

Parduotuvės

Parduotuvė (Gegrėnai), GPS: 56.09308, 21.92194

Vaistinės

Gegrėnų medicinos punktas, +370 61624392; GPS: 56.09286, 21.92217

Viešasis transportas

Autobusų stotelė (Žemaičių Kalvarija), GPS: 56.10692, 22.01691, aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.plungesap.lt (maršrutas nr. 25A: Plungė–Vilkai–Virkšai–Plateliai–Pūčkoriai–Žemaičių Kalvarija–Plungė), www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. **Turistinė stovykla „Atžalynas"**, +370 61778936; GPS: 56.06303, 21.86719
2. **Stovyklavietė „Juodupė"**, +370 44849407; GPS: 56.05585, 21.88102
3. **Algirdo Plokščio turistinė stovykla,** +370 68736864; GPS: 56.05483, 21.88152

INFORMACIJA TURISTUI

Žemaitijos nacionalinio parko lankytojų centras, Didžioji g. 8, Plateliai, www.zemaitijosnp.lt, +370 65907929; GPS: 56.04245, 21.81533

Plungės turizmo informacijos centras, S. Dariaus ir S. Girėno g. 27, Plungė, www.visitplunge.lt, +370 64053644; GPS: 55.91675, 21.85142

83

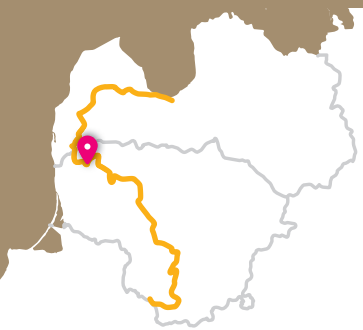

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Paplatelė – Plateliai

Tarp didžiausių Žemaitijos nacionalinio parko ežerų

Pirmuosius 3,5 km Miško takas veda per gražius spygliuočių miškus. Iki Šaltojo karo muziejaus jis eina Plokštinės pažintiniu taku, o 5 km nuo muziejaus – Plokštinės pėsčiųjų ir dviračių taku. Prie kelio Nr. 3202 (Malūno gatvė) maršrutas pasuka kairėn į pietryčius ir iškart už 0,3 km dešinėn į pietus-pietvakarius. Po maždaug 0,5 km pasiekia Ilgio ežero gatvę. Toliau net 5,5 km maršrutas suka platų ratą aplink Ilgio ir Beržoro ežerus, kol pasiekia Beržoro kaimą. Toliau paėjėjus 2 km Plungės gatve, Miško takas atveda į Platelių centrą ir apsuka dar vieną ratą Ežero gatve iki Šeirės pažintinio tako, atskleisdamas vaizdingą kraštovaizdį. Toliau Ežero, Naująja ir Žemaičių Kalvarijos gatvėmis grįžta į miesto centrą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

20 km

5 – 7 val.

Paplatelė, Plokštinės gatvė

Platelių centras, Didžiosios ir Žemaitės/Ežero gatvių sankryža

Paplatelė – Plokščiai – Ilgio ežeras – Beržoras – Plateliai

Miško keliukai ir takai, asfaltuoti pėsčiųjų ir dviračių takai, žvyrkeliai.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Vasaromis Žemaitijos nacionalinis parkas sulaukia daug poilsiautojų. Apgyvendinimo paslaugas reikia užsisakyti iš anksto.

Žemaitijos nacionaliniame parke verta likti dar bent vieną ar dvi dienas ir pasivaikščioti parko pažintiniais takais, pažinti gamtos ir kultūros vertybes.

GAMTA

Miško takas veda Platelių ežero rytine dalimi, Paplatelės rekreacinės zonos teritorija. Vasarą – tai viena labiausiai turistų pamėgtų vietų. Poilsiautojus vilioja platus paslaugų spektras: stovyklavietės, kaimo turizmo sodybos, vandens paslaugos, maitinimo įstaigos. Miško tako kelią apglėbia didžiausi miškų masyvai Žemaitijos nacionaliniame parke. Daugiau nei pusę nacionalinio parko teritorijos sudaro miškai (54%). Vyrauja spygliuočiai miškai, daugiausia eglynai. Šioje Miško tako atkarpoje maršrutas driekiasi Plokštinės gamtinio rezervato (845 ha) šiaurės vakarinės dalies pakraščiu. Ūkinė žmogaus veikla čia uždrausta. Draudžiamas miško gėrybių rinkimas, medžioklė, pažintinis turizmas, taip užtikrinant natūralią gamtinių procesų eigą. Dėmesys gamtai, jos turtams bei jų išsaugojimui yra viena iš prioritetinių sričių Žemaitijos nacionaliniame parke. Miško tako maršrutas vingiuoja apglėbdamas didžiuosius Žemaitijos nacionaliniame parke esančius ežerus – Platelių, Ilgio ir Beržoro.

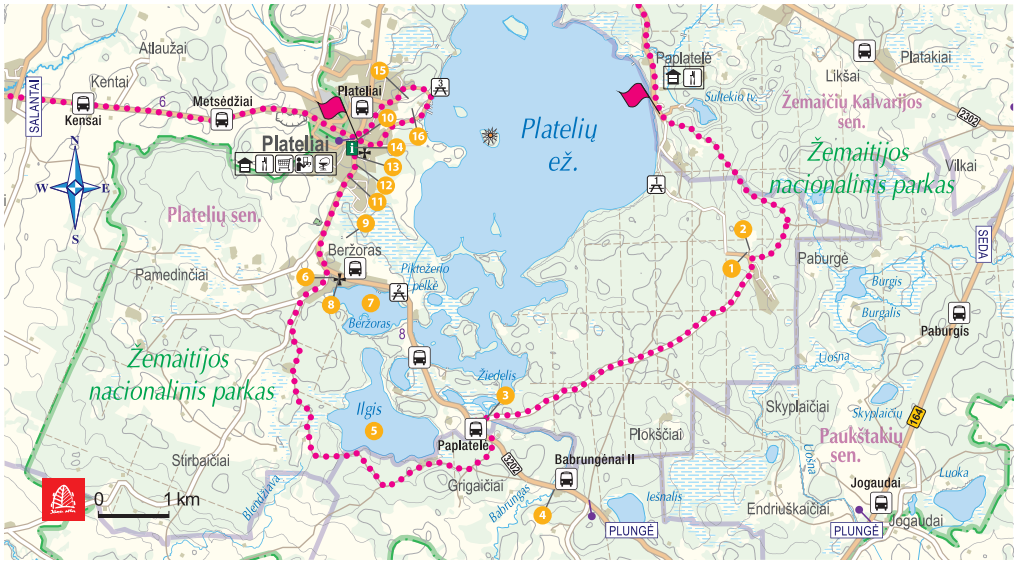

VERTA PAMATYTI!

1. **Plokštinės pažintinis takas.** GPS: 56.03000, 21.90554
2. **Šaltojo karo ekspozicija.** Vienintelė Europoje Šaltojo karo ekspozicija, įrengta Sovietų Sąjungos buvusiame požeminiame balistinių raketų šachtiniame paleidimo komplekse. +370 67786574; GPS: 56.03045, 21.90593
3. **Babrungo upė.** Minijos upės dešinysis intakas ir vienintelė upė ištekanti iš Platelių ežero. GPS: 56.00798, 21.84789
4. **Leonardo Černiausko meno galerija.** Meno galerija ir kūrybinės dirbtuvės, įsikūrusios buvusiame Platelių dvaro vandens malūne. +370 68569566; GPS: 55.99924, 21.86345
5. **Ilgio ežeras.** Ežeras yra Ilgio botaniniame – zoologiniame draustinyje. Ant ežero kranto yra naujai įrengta paukščių stebėjimo vieta. GPS: 56.00578, 21.82169
6. **Beržoras.** Senas gatvinis kaimas, išsaugojęs tradicinį kraštovaizdį, įdomus ir sakralinės architektūros vertybėmis. GPS: 56.02536, 21.81175
7. **Beržoro ežeras.** Trečias pagal dydį ežeras Žemaitijos nacionaliniame parke. Baseino plotas tik 2,4 km². Ežeras yra Beržoro kraštovaizdžio draustinyje. GPS: 56.02120, 21.82146
8. **Beržoro Šv. vyskupo Stanislovo bažnyčia.** 1746 m. pastatyta, viena vertingiausių Lietuvos medinių bažnyčių, pasižyminti savo išskirtine architektūrine ir menine verte. GPS: 56.02523, 21.81297
9. **Siberijos apžvalgos bokštas.** Iš 15 m bokšto atsiveria nuostabi Platelių ir Beržoro apylinkių panorama. GPS: 56.03049, 21.81442
10. **Plateliai.** Vienas gražiausių ir garsiausią praeitį turinčių Žemaitijos miestelių. Minimas nuo XV a., kuomet Platelių dvaras, gyvenvietė, bažnyčia stovėjo Šventorkalnio pusiasalyje. GPS: 56.04286, 21.81569
11. **Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijos.** Platelių dvaro svirne įrengtos ekspozicijos supažindina su Platelių dvaro istorija, miestelio praeitimi, žemaičių etnografija bei šio krašto gamta. Šalia, buvosiose arklidėse, įkurta pirmoji Lietuvoje Užgavėnių ekspozicija. +370 65907918; GPS: 56.03827, 21.81433
12. **Platelių dvaro parkas.** Parke auga gamtos paminklais paskelbti medžiai, yra išlikę sudegusių medinių centrinių rūmų pamatų likučiai. GPS: 56.03968, 21.81606
13. **Platelių Šv. Apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia.** 1744 m. statyta, viena seniausių Lietuvoje medinė, tašytų rąstų bažnyčia. Išlikę daug senųjų paveikslų, liturginių rūbų ir reikmenų. GPS: 56.04067, 21.81599
14. **Žemaitijos nacionalinio parko lankytojų centras.** Teikiama informacija apie lankomus objektus, turizmo paslaugas. Įrengta ekspozicija „Žemaitijos žemės slėpiniai“, pristatanti nacionalinio parko vertybes. +370 44849231; GPS: 56.04229, 21.81511
15. **Šeirės pažintinis takas.** GPS: 56.04841, 21.82735
16. **Platelių ežero apžvalgos aikštelė.** GPS: 56.04704, 21.82833

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Apgyvendinimo vietos: www.zemaitijosnp.lt

Maitinimas

Maitinimo vietos: www.zemaitijosnp.lt/turizmas/maitinimas

Parduotuvės

„Čia Market“ (Plateliai), GPS: 56.04270, 21.81648

„Aibė“ (Plateliai), GPS: 56.04332, 21.81536

„Pagunda“ (Plateliai), GPS: 56.04710, 21.81865

Vaistinės

Platelių vaistinė (šalia yra ambulatorija), GPS: 56.04227, 21.81611

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Plateliai), GPS: 56.04332, 21.81536

Viešasis transportas

Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai: www.plungesap.lt, www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. **Plokštinės stovyklavietė,** GPS: 56.03843, 21.88443
2. **Atokvėpio vieta prie Beržoro ežero,** GPS: 56.02336, 21.82665
3. **Šeirės stovyklavietė,** GPS: 56.04950, 21.83356
4. **Stovyklavietės:** www.zemaitijosnp.lt/turizmas/stovyklavietes

INFORMACIJA TURISTUI

Žemaitijos nacionalinio parko lankytojų centras, Didžioji g. 8, Plateliai, www.zemaitijosnp.lt, +370 65907929; GPS: 56.04245, 21.81533

Plungės turizmo informacijos centras, S. Dariaus ir S. Girėno g. 27, Plungė, www.visitplunge.lt, +370 64053644; GPS: 55.91675, 21.85142

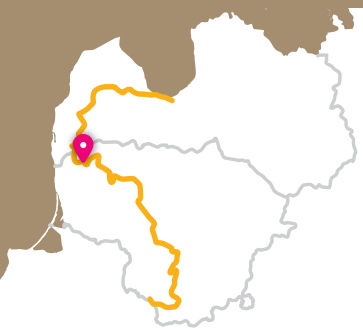

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Plateliai – Salantai

Link Pajūrio žemumos

Miško takas 6 km eina kelio Plateliai–Salantai (Nr. 2302) pakraščiu. Šioje atkarpoje maršrutas leidžiasi Žemaičių aukštumos vakarine dalimi. Keliaujant link Pajūrio žemumos atsiveria graži kraštovaizdžio panorama. Gintališkės kaimo centre Miško takas veda kairėn į pietvakarius ir 2,4 km vingiuoja keliu Nr. 3216, po to suka dešinėn į vakarus, kur kerta didžiausią miško masyvą šioje atkarpoje. Sovietmečiu čia buvo raketų bazė, tai rodo betoninėmis plokštėmis klotas kelias. Toliau maršrutas eina Plungės–Salantų keliu (Nr. 169) ir už 1,4 km nuveda kairėn. Iki pat Salantų jis vingiuoja nedideliu keliuku, o miestelio centrą pasiekia Žemaitės ir M. Valančiaus gatvėmis. Maršruto pradžia – Žemaitijos nacionaliniame parke, o pabaiga – Salantų regioniniame parke.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

22 km

5 – 7 val.

Platelių centras, Didžiosios ir Žemaitės/Ežero gatvių sankryža

Salantų centras prie pašto (M. Valančiaus gatvė)

Plateliai – Gintališkė – Antsieniai – Gedgaudžiai – Salantai

Asfaltas ir žvyrkeliai.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

INFORMACIJA TURISTUI

Žemaitijos nacionalinio parko lankytojų centras, Didžioji g. 8, Plateliai, www.zemaitijosnp.lt, +370 44849231; GPS: 56.04229, 21.81511

Salantų regioninio parko lankytojų centras, Laivių g. 9, Salantai, www.salanturp.lt, +370 44558761; GPS: 56.06182, 21.57620

Kretingos rajono turizmo informacijos centras, Vilniaus g. 2B, Kretinga, www.kretingosturizmas.info, +370 44573102; GPS: 55.89091, 21.24207

GAMTA

Maždaug 5 km nuo Gintališkės kaimo centro Miško takas vingiuoja Šateikių girios (miško) link. Ši giria plyti prie Plungė–Salantai kelio. Ji ypatinga tuo, kad slepia svarbų istorijos tarpsnį. 1961 m. šių miškų viduryje buvo pastatyta Sovietų Sąjungos antžeminė raketų paleidimo aikštelė. Dabartiniu metu ši vieta nėra pritaikyta lankymui, tačiau laukinės gamtos ten apstu. Didžiausias čia sutinkamas gyvūnas briedis *(Alces alces)* – stambiausias Europoje elninių šeimos žinduolis. Jų ragai – didžiuliai: gali siekti net pusantro metro, o sverti iki 15 kg. Ragus augina tik patinai. Suaugę patinai ragus meta kasmet, iš karto po rujos rugsėjo–spalio mėnesiais. Graužikai ragus greitai sugraužia, todėl gamtoje jų randama retai. Briedžiai – geri plaukikai, todėl stengiasi laikytis arti vandens, nes gali atsigaivinti ir nusiplauti kraujasiurbius vabzdžius. Vasarą gyvena pavieniui, išskyrus pateles su jaunikliais, žiemą – nedideliais būriais. Briedžiai nėra agresyvūs, bet patartina negąsdinti ir neerzinti, ypač patelių su jaunikliais. Briedis gali kelti pavojų keliaujantiems su šunimis, mat šie jį erzina. Įprastoje situacijoje briedis bėga nuo žmogaus. Visada svarbu laikytis saugaus atstumo. Baltijos šalyse vienintelis natūralus briedžio priešas yra vilkas. Nuo senų laikų Šateikių giria gerai pažįstama vietiniams gyventojams, nes ten gausu miško gėrybių – auga didžiuliai mėlynių plotai, randami įvairūs grybai.

VERTA PAMATYTI!

1. **Gintališkės Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia.** Medinė bažnyčia, savo forma primenanti tradicinį gyvenamąjį namą. GPS: 56.04968, 21.72392
2. **Šateikių antžeminė raketinė bazė.** Šioje vietoje buvo Sovietų Sąjungos antžeminė raketų paleidimo aikštelė. Veikė maždaug iki 1978 m. Angaruose buvo saugomos 8 vidutinio nuotolio R–12 balistinės raketos. Raketos iš 4 antžeminių raketų paleidimo aikštelių buvo nutaikytos į įvairius objektus Vakarų Europoje. Nepritaikyta lankymui. GPS: 56.02771, 21.68141
3. **Orvidų sodyba – muziejus.** Muziejuje po atviru dangumi galima rasti daug jo įkūrėjo Viliaus Orvido bei kitų menininkų darbų iš akmens ir medžio. +370 61328624; GPS: 56.05118, 21.61054
4. **Gargždelės Šv. Barboros koplyčia.** Renesansinio stiliaus kapinių koplyčia, priekiniu fasadu atsisukusi į Salantų miestą. GPS: 56.05065, 21.59741
5. **Salantai.** Unikalus, senas ir garbingą istoriją menantis miestas, įsikūręs abipus Salanto upės. Kadaise vadintas Skilandžiais ir buvęs svarbia prekybos kelių kryžkele, ko pasekoje greitai peraugo į miestelį. GPS: 56.06066, 21.57139
6. **M. Ivanausko zoo sodyba.** Čia galite pasigėrėti egzotiniais gyvūnais ir paukščiais. +370 65072453; GPS: 56.06337, 21.57609
7. **Salantų regioninis parkas.** Įkurtas siekiant išsaugoti Minijos, Salanto, Erlos senslėnių ir jų apylinkių kraštovaizdį, gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes. Išskirtinis bruožas – tundros kraštovaizdį primenantys riedulynai – kadagynai. GPS: 56.06182, 21.57620
8. **Salantų regioninio parko lankytojų centras.** Teikiama informacija apie lankomas vietas, turizmo paslaugas. Lankytojų centre veikia ekspozicija ledyno tema, pristatanti šio krašto unikalumą. +370 44558761; GPS: 56.06182, 21.57620
9. **Salantų Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia.** 1911 m. pastatyta, neogotikinė bažnyčia, iš tolo pasitinkanti keliautojus artėjant prie Salantų iš bet kurios pusės. Bažnyčioje yra vertingas Švč. Mergelės Marijos su kūdikėliu Jėzumi ant rankų paveikslas. GPS: 56.05870, 21.56900

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Apgyvendinimo vietos:
www.zemaitijosnp.lt

1. **„Orvidų sodyba“**, +370 61328624; GPS: 56.05118, 21.61054
2. **Apartamentai „SalaRent“**, +370 68225235; GPS: 56.05925, 21.57484

Maitinimas

Maitinimo vietos:
www.zemaitijosnp.lt/turizmas/maitinimas

1. **Kavinė-picerija „Verona“**, +370 60617483; GPS: 56.06000, 21.57178
2. **Kavinė „Pakalnutė“**, +370 44558703; GPS: 56.05977, 21.57092

Parduotuvės

„Pliusas“ (Gintališkė), GPS: 56.04903, 21.72415
„IKI“ (Salantai), GPS: 56.05925, 21.57183
„Salantų pyragas“ (Salantai), GPS: 56.06024, 21.57339

Vaistinės

„Camelia vaistinė“ (Salantai), GPS: 56.05952, 21.57163

Bankomatai

„Swedbank“ (Salantai), GPS: 56.05972, 21.57203

Viešasis transportas

Autobusų stotelė (Plateliai), GPS: 56.04733, 21.81845
Autobusų stotelė (Salantai), GPS: 56.06059, 21.57139
Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.plungesap.lt,
www.kretingosap.lt,
www.autobusubilietai.lt

85

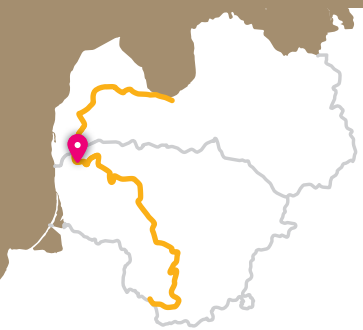

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Salantai – Mosėdis

Salantų regioniniu parku

Nuo Salantų miestelio Miško takas eina M. Valančiaus, Padvaralio ir Ilgąja gatvėmis. Likus 100 m iki kelio Nr. 169 jis veda kairėn į kaimo keliuką, už 3,5 km pasiekia Erlos gatvę ir pasuka kairėn į vakarus. Už 0,4 km eina dešinėn į šiaurę ir atveda į Šatraminių kaimą, kur suka dešinėn į pietvakarius, už 2,9 km kerta Salantų–Skuodo kelią (Nr. 169) ir Šaukliuose veda kairėn į šiaurę. Už 3,8 km pasiekia šios atkarpos galutinį tikslą – Mosėdį. Didžioji atkarpos dalis, išskyrus Šatraminių apylinkes, eina Salantų regioninio parko teritorija.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

20 km

5 – 7 val.

Salantų centras prie pašto (M. Valančiaus gatvė)

Mosėdis, Vaclovo Into akmenų muziejus

Salantai – Alkas – Palšiai – Šatraminiai – Šaukliai – Naujukai – Mosėdis

Daugiausia žvyrkeliai, gyvenvietėse – asfaltas.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Verta bent pusdienį skirti ir apžiūrėti įdomiausias Mosėdžio vietas.

GAMTA

Salantų regioninis parkas įsteigtas 1992 m., siekiant išsaugoti Minijos, Salanto, Erlos senslėnių ir jų apylinkių kraštovaizdį, gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes. Išskirtinis bruožas – tundros kraštovaizdį primenantys riedulynai – kadagynai. Šauklių riedulyne auga didžiausias Lietuvoje kadagynas (plotas 79 ha, jame slūgso apie 300 000 m³ riedulių). Mosėdyje įsikūręs Respublikinis V. Into akmenų muziejus, kuriame per 150 tūkst. riedulių (didžiausias akmuo sveria 50 tonų, mažiausias – kelis gramus). Salantuose galima pasigėrėti storiausiu ir seniausiu Lietuvos kaštonu. Kraštovaizdį pajvairina ir puošia Kartenos ir Imbarės piliakalniai, Alkos kalnas. Su regioninio parko išskirtinėmis gamtos ir kultūros vertybėmis galima susipažinti Salantų regioninio parko lankytojų centre.

VERTA PAMATYTI!

1. **Salantų miesto parkas.** Buvęs Salantų dvaro parkas, vienas didžiausių Kretingos rajone. Įkurtas ant vaizdingo Salanto upės kranto, vertingas savo biologine įvairove. GPS: 56.05846, 21.56656
2. **Salantų kaštonas.** Storiausias kaštonas Lietuvoje, valstybės saugomas botaninis gamtos paveldo objektas, esantis Salantų miesto parke. GPS: 56.05678, 21.56368
3. **Alkos alkakalnis.** Ledynmečiu suformuota didžiulė kalva Erlos ir Alkupio upių santakoje. Apipintas padavimais, manoma, kad čia veikė pagonių šventykla. GPS: 56.07201, 21.54895
4. **Šatraminių Švč. Mergelės Marijos koplyčia.** Medinė bažnytėlė–koplyčia, pastatyta XVIII a. GPS: 56.14180, 21.52229
5. **Šauklių riedulynas.** Įspūdingas, vienas didžiausių Lietuvoje, 79 ha ploto riedulynas, išsiskiriantis unikaliu, tundrą primenančiu kraštovaizdžiu. Jame įrengtas pėsčiųjų gamtos takas su apžvalgos bokšteliu. Gamtotvarkiniais tikslais čia buvo įveista muflonų banda. GPS: 56.12533, 21.59544
6. **Šauklių senovės kulto vieta.** Į Šauklių senovės kulto vietos kompleksą įeina Šauklių senovės kulto vietos akmuo su plokščiadugniu dubeniu. Akmuo yra buvusios pagonių šventyklos aukuras. GPS: 56.13910, 21.58178
7. **Mosėdis.** Vienas seniausių Žemaitijos miestelių, dar vadinamas „Akmenų sostine“. Įsikūręs prie Bartuvos upės, Salantų regioniniame parke. Miestelis garsus savo akmenų muziejumi, kurį 1957 m. pradėjo kurti čia gyvenęs gydytojas Vaclovas Intas. GPS: 56.16574, 21.57343
8. **Bartuvos upė.** Upė įtekanti į lagūninės kilmės Liepojos ežerą, kuris siejasi su Baltijos jūra. GPS: 56.16509, 21.57452
9. **Respublikinis Vaclovo Into akmenų muziejus.** Unikalus muziejus su akmenų lauko ekspozicija bei retų medžių ir augalų kolekcija. Restauruotame vandens malūno pastate įrengta kamerinė akmenų ekspozicija. Muziejuje eksponuojama daugiau kaip 150 tūkst. akmenų kolekcija. +370 44051124; GPS: 56.16525, 21.57416
10. **Mosėdžio pažintinis takas.** Apie 3,5 km ilgio takas aplink Mosėdžio tvenkinį. Prasideda prie akmenų muziejaus ir baigiasi prie Mosėdžio piliakalnio. Supažindina su žymiomis miestelio vietomis. Šalia įrengta poilsiavietė. GPS: 56.16451, 21.57274

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. „Žalioji sodyba“, +370 61254186; GPS: 56.08813, 21.52609
2. Sodyba „Šauklių pirtelė“, +370 61600780; GPS: 56.13728, 21.58240
3. Svečių namai „Svajonių levanda“, +370 61804028; GPS: 56.16800, 21.57718
4. Sodyba „Kaštonas“, +370 61614650; GPS: 56.16941, 21.57483

Maitinimas

1. Kavinė „Elektrėnė“, +370 65538334; GPS: 56.05677, 21.55509
2. Kavinė-baras Mosėdyje, +370 64544112; GPS: 56.16646, 21.57627

Parduotuvės

Parduotuvė (Šaukliai), GPS: 56.13093, 21.57468

Parduotuvė (Mosėdis), GPS: 56.16362, 21.57434

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Autobusų stotelė (Salantai), GPS: 56.06059, 21.57139
Autobusų stotelė (Mosėdis), GPS: 56.16365, 21.57433
Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.kretingosap.lt,
www.skuodoautobusai.lt,
www.autobusubilietai.lt

Poilsio vietos

1. Poilsiavietė (prie Alkos kalno), GPS: 56.07101, 21.55144
2. Poilsiavietė prie Šauklių tvenkinio, GPS: 56.12804, 21.58726
3. Poilsiavietė prie Mosėdžio tvenkinio, GPS: 56.15986, 21.58067

INFORMACIJA TURISTUI

Salantų regioninio parko lankytojų centras, Laivių g. 9, Salantai, www.salanturp.lt, +370 44558761; GPS: 56.06182, 21.57620

Skuodo informacijos centras, Vytauto g. 9, Skuodas, www.infoskuodas.lt, +370 44073510; GPS: 56.26914, 21.53095

Kretingos rajono turizmo informacijos centras, Vilniaus g. 2B, Kretinga, www.kretingosturizmas.info, +370 44573102; GPS: 55.89095, 21.24195

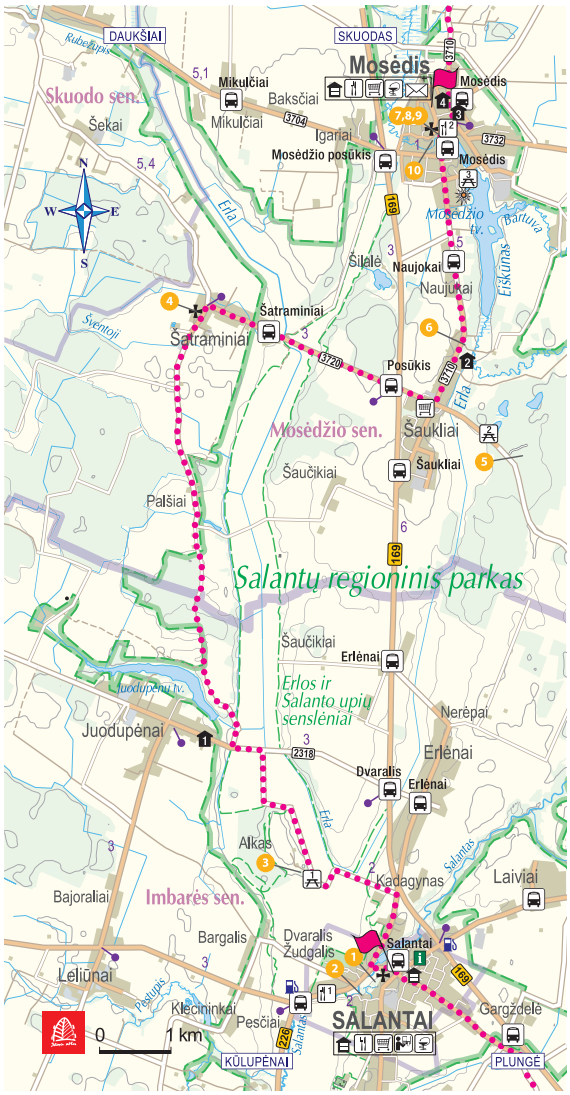

86

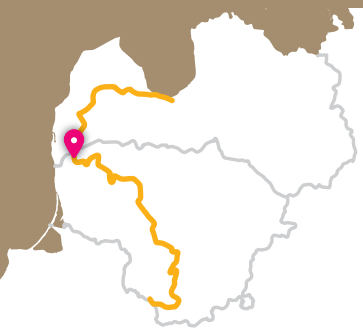

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Mosėdis – Skuodas

Į Skuodą, prie Lietuvos ir Latvijos sienos

Iš Mosėdžio miestelio Salantų ir Skuodo gatvėmis Miško takas vingiuoja Skuodo link ir po mažiau nei 8 km pasiekia Salantų–Skuodo kelią (Nr. 169). Toliau maršrutas veda tarp dirbamų žemių. Kraštovaizdis keičiasi įžengus į Bartuvos upės slėnį. 0,5 km maršrutas eina Salantų–Skuodo keliu, po to pasuka į kairę ir 6,7 km vingiuoja mažais kaimo keliukais, kol pasiekia Skuodo miestą. Toliau veda Kretingos, Laisvės ir Krantinės gatvėmis, kerta Skuodo parką ir Gedimino, Vytauto bei J. Basanavičiaus gatvėmis (kelias Nr. 169) pasiekia Lietuvos valstybinę sieną – galutinį atkarpos tikslą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

22 km — 5 – 7 val.

Mosėdis, Vaclovo Into akmenų muziejus

Lietuvos ir Latvijos valstybinė siena

Mosėdis – Krakės – Kubiliškė – Kulai – Skuodas – Lietuvos ir Latvijos valstybinė siena

Žvyrkeliai, Skuodo mieste ir rajone – asfaltas, miesto parke – birios dangos takai.

Lengvas

Prireikus eiti per ganyklą, būkite atsargūs – teritorija gali būti aptverta elektriniu piemeniu.

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Norėdami kirsti sieną, turite turėti galiojančius kelionės dokumentus.

Jei planuojate praleisti naktį ir tęsti maršrutą Latvijos teritorijoje, šią atkarpą baikite Skuodo mieste, kur yra apgyvendinimo vietų. Nuo Skuodo centro iki valstybinės sienos yra apie 3 km.

GAMTA

Skuodo miestas įsikūręs prie gražiosios Bartuvos upės. Bartuvos (Latvijoje – Bārta) upė prasideda Žemaitijos nacionalinio parko moreniniame kalvagūbryje 3 km į šiaurę nuo Platelių ežero. Upė teka per Plungės ir Skuodo rajono savivaldybių teritorijas. Didesni tvenkiniai: Skuodo (92 ha) ir Mosėdžio (56 ha). Bartuvos upė įteka į Liepojos ežerą, kurį Liepojos uosto kanalas jungia su Baltijos jūra. Upės žemupis ištiesintas, o krantai sutvirtinti pylimais, siekiant apsaugoti aplinkines žemumas nuo potvynių.

VERTA PAMATYTI!

1. **Mosėdžio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia.** Vienas įspūdingiausių Lietuvos vėlyvojo baroko architektūros sakralinių statinių. Seniausia išlikusi bažnyčia Skuodo rajone. GPS: 56.16567, 21.57246
2. **Gydytojo Vaclovo Into sodyba.** Sodyboje 1957–2007 m. gyveno gydytojas ir akmenų kolekcininkas Vaclovas Intas. GPS: 56.16890, 21.57333
3. **Kubiliškės piliakalnis.** Įrengtas Bartuvos ir Opalio upių santakoje esančiame kranto iškyšulyje. Datuojamas II tūkst. pr. GPS: 56.24222, 21.50698
4. **Skuodas.** Šiaurės vakarų Lietuvos miestas Latvijos pasienyje, Bartuvos ir Luobos upių santakoje. Vadinamas kuršių kraštu, čia daugiau nei prieš tūkstantį metų gyveno karinga kuršių gentis. Sakoma, kad Lietuva prasideda nuo Skuodo ne vien dėl savo geografinės padėties, bet ir dėl istorinės praeities. GPS: 56.26998, 21.52128
5. **Skuodo muziejus.** Įkurtas Skuodo dvarvietės patalpose. Muziejuje saugomos Skuodo krašto istoriją ir kultūrą atspindinčios muziejinės vertybės. +370 44073638; GPS: 56.26916, 21.52161
6. **Skuodo miesto parkas.** Pradėtas kurti 1968 m. plėtojant Skuodo dvarvietės parko išlikusius fragmentus. Parko pakraštyje yra įrengtas „Sveikatingumo takas“, papuoštas liaudies meistrų sukurtomis medžio skulptūromis. GPS: 56.26857, 21.52670
7. **Paminklas Tautos kančioms atminti.** Kūrinys simboliškai įprasmina Lietuvos, Skuodo krašto žmonių istoriją. GPS: 56.26942, 21.52625
8. **Skuodo Šv. Trejybės bažnyčia.** Neoromaninio stiliaus bažnyčia, pastatyta iš akmens mūro. Šventoriuje stovi mūrinė varpinė. GPS: 56.27002, 21.52684
9. **Mūro kryžiaus koplyčia.** Koplyčia pirmosioms katalikų misijoms Skuode atminti. GPS: 56.27071, 21.52924
10. **Skuodo evangelikų liuteronų bažnyčia.** Pastatyta 1821 m., steigėjas grafas Jonas Kazimieras Sapiega. Seniausias statinys Skuode. GPS: 56.27028, 21.53165
11. **Paminklas J. Chodkevičiui.** Paminklas Skuodo savivaldos įkūrėjui. GPS: 56.27124, 21.53487

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Svečių namai „Svajonių levanda“,** +370 61804028; GPS: 56.16800, 21.57718
2. **Sodyba „Kaštonas“,** +370 61614650; GPS: 56.16941, 21.57483
3. **Skuodo amatų ir paslaugų mokykla,** +370 44076433; GPS: 56.26761, 21.50600
4. **„Skuodiškio užeiga“** (kambarių nuoma), +370 61530714; GPS: 56.27138, 21.53731
5. **„Pas Nerijų“** (kambarių nuoma), +370 60023159; GPS: 56.27331, 21.53536

Maitinimas

1. **Kavinė-baras Mosėdyje,** +370 64544112; GPS: 56.16646, 21.57627
2. **Kavinė „Kavinukas“,** +370 67441965; GPS: 56.26966, 21.52803
3. **Kavinė-picerija „Vespera“,** +370 61003595; GPS: 56.27042, 21.52971
4. **Kavinė „Skuodiškio užeiga“,** +370 61530714; GPS: 56.27138, 21.53731
5. **Kavinė „Pas Nerijų“,** +370 60023159; GPS: 56.27331, 21.53536

Parduotuvės

Parduotuvė (Mosėdis), GPS: 56.16621, 21.57310

„Aibė“ (Mosėdis), GPS: 56.16671, 21.57739

„Maxima“ (Skuodas), GPS: 56.27048, 21.53040

„Čia Market“ (Skuodas), GPS: 56.26853, 21.53091

„Maxima X“ (Skuodas), GPS: 56.26772, 21.53113

Vaistinės

„Camelia vaistinė“ (Mosėdis), GPS: 56.16613, 21.57809

„Camelia vaistinė“ (Skuodas), GPS: 56.27060, 21.53060

„Euro vaistinė“ (Skuodas), GPS: 56.26776, 21.53107

Bankomatai

Terminalas „Perlas“ (Mosėdis), GPS: 56,16671, 21.57739

„Šiaulių bankas“ (Skuodas), GPS: 56.26776, 21.53107

„Luminor“ (Skuodas), GPS: 56.26774, 21.53111

„Luminor“ (Skuodas), GPS: 56.27046, 21.53040

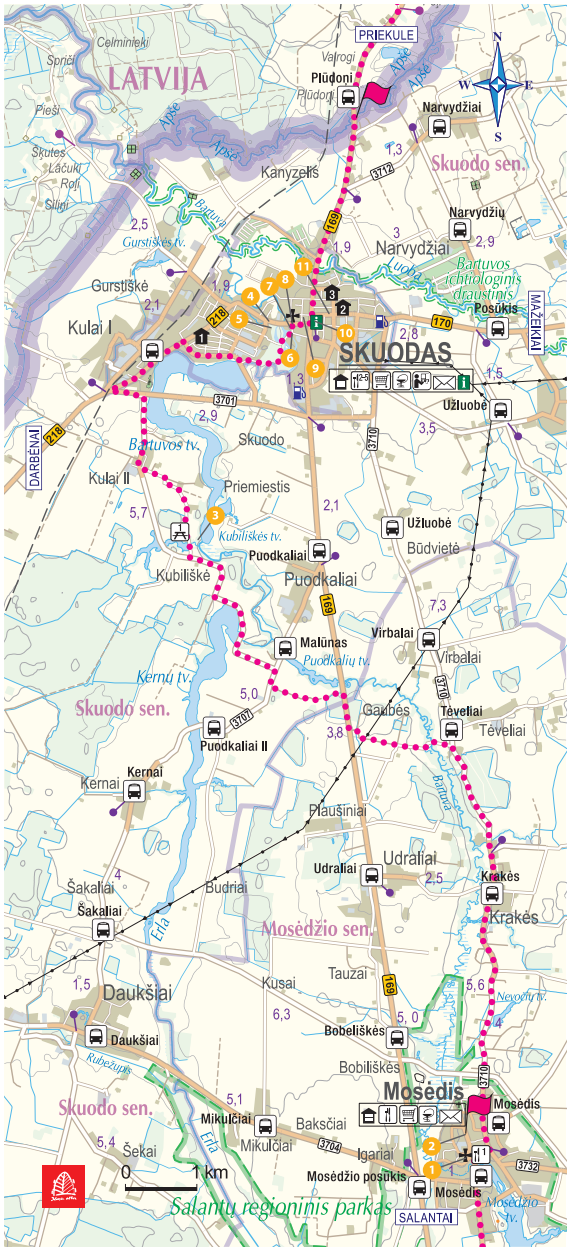

Viešasis transportas

Skuodo autobusų stotis, GPS: 56.27080, 21.53960
Aktualūs autobusų maršrutai ir tvarkaraščiai:
www.skuodoautobusai.lt,
www.autobusubilietai.lt
(važiuoja autobusas Mosėdis – Skuodas)

Poilsio vietos

1. **Poilsiavietė (Kubiliškė),** GPS: 56.24284, 21.50318

INFORMACIJA TURISTUI

Skuodo informacijos centras,
Vytauto g. 9, Skuodas,
www.infoskuodas.lt,
+370 44073510;
GPS: 56.26914, 21.53095

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
PIETŲ KURŽEMĖJE

- Platūs Vakarų Kuršo aukštumos kraštovaizdžiai
- Įspūdingi žvyro karjerai Gramzdoje
- Dirbami javų ir žydinčių grikių laukai
- Gilus ir vėsus Runiupės slėnis
- Kazdangos parko ir tvenkinių kraštovaizdis
- Gardūs sūriai Kazdangoje
- Aizputės istorinė medinė architektūra
- Vyndarystės tradicijos Aizputėje

LATVIJA
PIETŲ KURŽEMĖ

VAKARŲ KURŠO AUKŠTUMOS KALVOS IR UPIŲ SLĖNIAI

#87-91

Lietuvos ir Latvijos pasienis – Snēpele: 111 km

Pietų Kuržemė dar vadinama Leišmale, o tai reiškia Lietuvos pasienį. Kraštovaizdyje nėra senų sodybų ar kaimų, nes jie buvo sunaikinti Antrojo pasaulinio karo metais, todėl Miško take dominuoja žemės ūkio kraštovaizdžiai su retais miškingais plotais. Senų laikų liudininkai – Švedų vartai Priekulėje, kurie buvo pastatyti 1688 m. bei papuošti Gotlando smiltainyje išraižytais baronų Korfų ir Redernų herbais, taip pat Aizputės XVIII – XIX a. istoriniai pastatai.

WWW.BALTICTRAILS.EU

87

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Lietuvos ir Latvijos siena – Gramzda

Banguojančia Vartajos lyguma

Lietuvos ir Latvijos valstybinė siena eina Apšės upės vaga, kurią kelio Skuodas–Priekulė (P114) tiltu kerta Miško tako maršrutas. Jis iš pradžių vingiuoja kelio pakraščiu, o po 1,7 km pasuka žvyrkeliu Kalėtų kryptimi. Uozuolų kaimo apylinkėse atsiveria vaizdas į gražias ir plačias Kuršo aukštumos vakarinės dalies banguojančias Vartajos lygumas. Uozuolų kaime 0,5 km maršrutas eina keliu V1217, po to pasuka į dešinę ir po 2 km pasiekia kelią Barta–Kalėtai–Gramzda (V1218). Už Kalšų ežero maršrutas atveda į Gramzdą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

13 km

3 – 4 val.

Lietuvos ir Latvijos valstybinė siena prie Apšės upės tilto

Gramzda, aikštelė priešais liuteronų bažnyčią

Valstybinė siena – Ozoli – Gramzda

Žvyrkelis, asfaltas.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Gramzdos apylinkėse yra smėlio ir žvyro karjerų, todėl Bartos – Gramzdos kelio 3,5 km atkarpa važiuoja daug krovininių sunkvežimių.
Kertant Lietuvos ir Latvijos valstybinę sieną būtina turėti galiojančius asmens dokumentus.

Jei planuojate kirsti sieną, patartina prieš tai buvusią atkarpą baigti Skuodo mieste, kur yra apgyvendinimo vietų, ir ryte tęsti maršrutą Latvijos teritorijoje. Nuo Skuodo iki Lietuvos valstybinės sienos yra apie 3 km. kelio. Tada turėtumėte eiti iki Gramzdos (13 km) ir nakvoti palapinėse arba autobusu važiuoti į Priekulę, kur yra apgyvendinimo vietų. Kitą rytą autobusu galite grįžti į Gramzdą.

GAMTA

Atvirose pievose galima išgirsti griežlės *(Crex crex)* griežimą. Latvijoje tai palyginti dažnesnis paukštis nei kitose Europos šalyse – čia peri apie 40 000 griežlių porų. Ten, kur griežlės apsigyvena, nuo vakaro iki vėlaus ryto be paliovos girdėti jų griežiantis garsas „dre-dre, dre-dre“, kurį patinas paeiliui kartoja keliasdešimt kartų. Žmonės labai vykusiai pamėgdžioja griežlių balsą posakiu: „krės, krės varškės, o kam, vaikam, kokiem, mažiem“. Griežlių griežimą galima girdėti nuo gegužės pabaigos iki liepos vidurio sutemus ir naktimis, kartais ir dienomis. Maždaug perpus mažesnes už kurapką, rusvos, žemės spalvos, išmargintas tamsiomis išilginėmis dėmėmis, ryškiai rudais sparnais griežles sunku pastebėti tarp aukštų žolių. Priversti jas pakilti labai sunku, nes persekiojama ji pirmiausiai bėga, beje, labai greitai, vikriai ir žolių tankynėse jaučiasi žymiai geriau negu ore. Pievų užžėlimas krūmais, melioracija ir intensyvus žemės ūkis kelia grėsmę šiems paukščiams. Griežlė pavaizduota ant 10 latų sidabrinės jubiliejinės monetos.

VERTA PAMATYTI!

1. **Apšės upė.**
Latvijoje tai Apša, o Lietuvoje – Apšė, Bartuvos dešinysis intakas. Upės ilgis 40 km (iš jų 20 km Lietuvoje). Apšės aukštupys vadinamas Vereta. Vidurupiu ir žemupiu eina Lietuvos valstybinė siena.
GPS: 56.29609, 21.53920

2. **Gramzda.**
Kaimas pietvakarių Latvijoje, Priekulės savivaldybėje, minimas XIII a. rašytiniuose šaltiniuose apie kelią iš Jūrpilio į Apuolę. Buvo pavaldi Livonijos ordinui. Didžiausia žala miesteliui padaryta per Antrąjį pasaulinį karą – visas centras buvo sudegintas 1941 m. Sovietmečiu buvo naikinami vienkiemiai ir pradėtas statyti modernus kaimas su daugiaaukščiais gyvenamaisiais namais. +371 28374204 (gidas);
GPS: 56.36658, 21.60314

3. **Gramzdos liuteronų bažnyčia.**
Gramzdos bažnyčios istorija prasideda nuo Kuršo hercogo 1567 m. įsakymo dėl bažnyčios statybos. Bažnyčios griuvėsiai pradėti restauruoti 2009 m. ir šiuo metu visi darbai baigti. +371 28374204;
GPS: 56.36536, 21.60317

4. **Aikštė „Vārti uz Latviju“.**
Trys apšviestos, maždaug šešių metrų aukščio raudona, balta ir raudona valtys simbolizuoja kartas ir jų kelionę per amžius į nepriklausomą Latviją.
GPS: 56.36594, 21.60396

5. **Gramzdos antikvariniai daiktai.**
Gramzdos mokyklos, Gramzdos ir Aizvykių istorija, sendaikčių kolekcija.
+371 28374204;
GPS: 56.36793, 21.60313

6. **Gramzdos „Mežaparks“ ir kino salė po atviru dangumi.** 2 km ilgio takas yra padengtas žvyro danga, todėl gali judėti ir žmonės su specialiais poreikiais. Gamtos objektuose įrengtos pastogės, sūpynės, laužavietės.
+371 28374204;
GPS: 56.36762, 21.60732

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Palapinių vieta „Gramzdas Mežaparks“, +371 28374204;
GPS: 56.36661, 21.60649

Maitinimas

1. Picerija „Lauku pica“ su pristatymu Gramzdoje ir 30 km spinduliu, +371 24603440;
GPS: 56.36902, 21.58880

Parduotuvės

„Aibe“ (Gramzda),
+371 29107441;
GPS: 56.36904, 21.60378

Vaistinės

Šioje atkarpoje nėra.

Bankomatai

Šioje atkarpoje nėra.

Viešasis transportas

Skuodas–Gramzda autobusų maršrutų nėra.

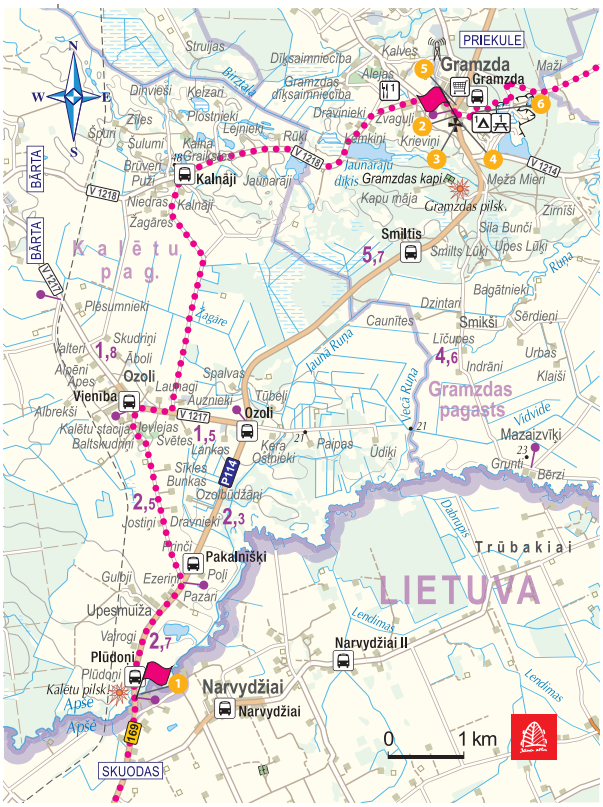

Poilsio vietos

1. „Gramzdas Mežaparks“,
GPS: 56.36762, 21.60732

INFORMACIJA TURISTUI

Priekulės TIC, Aizputes iela 1a, Priekulė,
www.leismalite.lv, +371 26132442;
GPS: 56.43860, 21.57969

88

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Gramzda – Priekule

Į pasakomis turtingą Priekulę

Nuo Gramzdos Miško takas vingiuoja mažais takeliais palei smėlio ir žvyro karjerus, eina per ūkininkų laukus šiaurės rytų link. Prie „Lejasbunči“ sodybos maršrutas pasuka Mazgramzdos link ir prieš pat miestelį kerta gilų ir pavėsingą Runiupės slėnį. Už Mazgramzdos eina palei kelią Gramzda–Priekulė (P114), nuo kurio atsiveria gražios ir plačios Kuršo aukštumos vakarinės dalies banguojančios Vartajos lygumos. Kirtus šį kelią, Miško tako maršrutas keliauja per buvusį aerodromą, Priekulės–Purmsatų–Kalėjų keliu (V1211) ir nedideliu lanku per miškelį. Vingiuotu Virgos upelio krantu Miško takas per miško parką „Priekules Priediens“ atveda iki Priekulės liuteronų bažnyčios.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 18 km
- 5 – 6 val.
- Gramzda, aikštelė priešais liuteronų bažnyčią
- Priekulės liuteronų bažnyčia
- Gramzda – Mazgramzda – Priekule
- Žvyrkeliai, nedidelis ruožas – takai, Priekulėje – asfaltas.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!
- Tarp Gramzdos ir Priekulės nėra maitinimo įstaigų.

GAMTA

Runia laikoma viena srauniausių Latvijos upių, nes jos nuolydis ~3,8 m/km. Ši vingiuota, maža upė teka giliu slėniu stačiais krantais. Svarbiausioms gamtos vertybėms – šlaitų ir daubų miškams bei ąžuolynams apsaugoti 1977 m. tarp Mazgamzdos ir Vainiuodės įkurtas Runiupės slėnio gamtos rezervatas. Šlaituose ir daubose auga mišrūs miškai: liepų, klevų, ąžuolų, guobų, gluosnių ir uosių. Kai kur iš stačių šlaitų išteka šaltiniai, yra nedidelių konglomeratų (cementuoto žvyro) atodangų, saugomos buveinės. Upelio vagoje gausu įvairaus dydžio riedulių, todėl kai kurie jos ruožai ypač sraunūs. Sraunūs ir natūralūs upių ruožai 2021 m. paskelbti Latvijos metų gamtos buveine („Gada dzīvotne 2021“). Gamtos rezervatuose laužus kūrenti ir palapines statyti leidžiama tik gerai įrengtose ir specialiai tam skirtose vietose.

VERTA PAMATYTI!

1. **Karjerai.** Nuo 1963 m. kasamas žvyras kelių tiesimo darbams ir asfalto gamybai. Karjero gylis siekia 10 m, susidariusius vandens telkinius gyventojai naudoja kaip maudymosi ir žvejojimo vietas. GPS: 56.36697, 21.61693
2. **Runiupės slėnis.** Gamtos rezervatas, plotas 607 ha. Runiupei ties Mazgramzda būdingi ypač aukšti krantai, kraštovaizdis primena kanjoną. GPS: 56.39416, 21.65640
3. **Priekulės karių kapų memorialinis ansamblis.** Didžiausi karių kapai Baltijos valstybėse: čia palaidota per 23 000 sovietų armijos kareivių, žuvusių Antrojo pasaulinio karo 1945 m. Kuršo katilo kovos lauke. GPS: 56.43172, 21.59877
4. **Priekulės pušynas.** Nedidelis miškelis, pamėgta pasivaikščiojimų ir aktyvaus poilsio vieta. GPS: 56.43819, 21.57148
5. **Priekulė.** Tai pirma didesnė gyvenvietė pakeliui nuo Lietuvos sienos. Miestą galima apžiūrėti su gidu.
6. **Priekulės Švedų vartai.** Priekulės dvaro vartai, pavaizduoti ir Priekulės miesto herbe. GPS: 56.44622, 21.59227
7. **Priekulės dvaras ir sargų bokštelis.** Priekulės baronų Korfų dvaras, statytas XVIII a. antrojoje pusėje. Šiandien šiame pastate įsikūrusi Priekulės vidurinė mokykla. Apžvalgos bokštelis su iškelta Latvijos vėliava tapo Latvijos nepriklausomybės atkūrimo simboliu. GPS: 56.43893, 21.58135
8. **Priekulės evangelikų liuteronų bažnyčia ir Ikaras.** Legenda pasakoja, kad Priekulės dvaro kalvis nukalė sparnus ir su jais nusileido nuo bažnyčios bokšto. Skrydis pavyko, tik kalvis buvo nubaustas už drąsą – sudegintas ant laužo. Kalvis vadinamas Priekulės Ikaru ir pavaizduotas Priekulės savivaldybės herbe. +37126576197; GPS: 56.44192, 21.58492

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Palapinių vieta „Gramzdas Mežaparks“,
GPS: 56.36661, 21.60649

2. Svečių namai „Parka namiņš“,
+371 29159097;
GPS: 56.44667, 21.59976

Maitinimas

1. Picerija „Lauku pica“ su pristatymu Gramzdoje ir 30 km spinduliu,
+371 24603440;
GPS: 56.36902, 21.58880

2. Valgykla „Liepu aleja“,
+371 63461304;
GPS: 56.43846, 21.58847

3. Kavinė „Ikars“,
+371 27188788;
GPS: 56.43863, 21.57963

Parduotuvės

„Aibe“ (Gramzda),
+371 29107441;
GPS: 56.36904, 21.60378

„top!“ (Priekulė),
+371 63461000;
GPS: 56.44735, 21.58530

Vaistinės

„Priekules aptieka“ (Priekulė),
GPS: 56.44194, 21.58365

„Mēness aptieka“ (Priekulė),
GPS: 56.44734, 21.58521

Bankomatai

„Swedbank“ (Priekulė),
GPS: 56.44622, 21.59227

Viešasis transportas

Maršrutu Gramzda–Priekulė autobusas važiuoja ~4 kartus per dieną.

Poilsio vietos

1. „Gramzdas Mežaparks“,
GPS: 56.36762, 21.60732

INFORMACIJA TURISTUI

Priekulės TIC,
Aizputes iela 1a, Priekulė,
www.leismalite.lv,
+371 26132442;
GPS: 56.43860, 21.57969

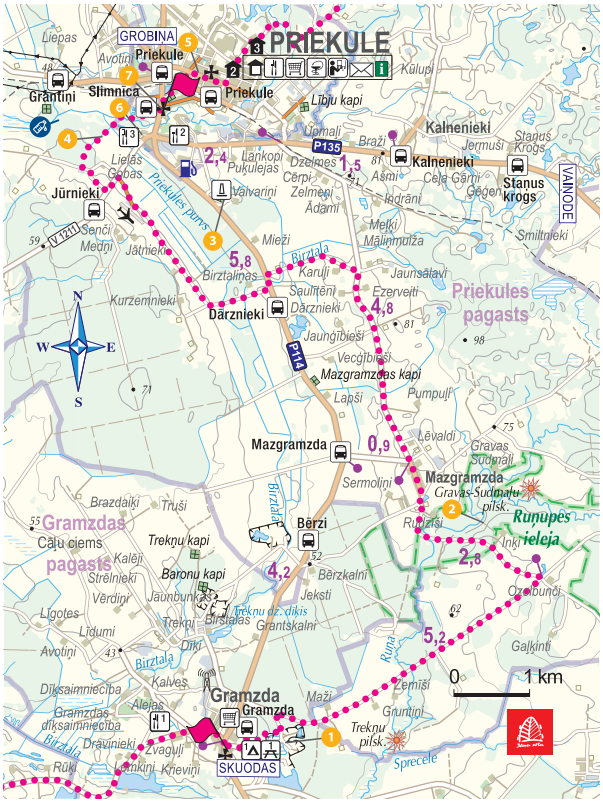

89

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Priekule – Kalvene

Istoriniu keliu per Embūtės ir Bandavos kalvas

Miško takas Ķieģeļu, Galvenā ir Parko gatvėmis vingiuoja per Priekulę, veda nedideliais parko takeliais netoli Dobelupės ir eina iki Audarių, kur kerta Gruobinios–Embūtės kelią (P106). Po 4 km maršrutas pasisuka į dešinę ir iki pat Rygos–Liepojos plento eina retai apgyvendinta vietove, kur žemės ūkio paskirties laukus keičia miškeliai ir nedidelės pelkės. Teritorija tarp Sepenės ežero ir Kalvenės yra labai kalvota – čia Embūtės kalvyną keičia Bandavos kalvynas. Aukščiausia vieta, kurią pasiekia Miško takas, yra 115 m virš jūros lygio. Kirtus Rygos–Liepojos plentą (A9), po 1 km pasiekia Tašų–Padurės dvarą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

29 km

7 – 10 val.

Priekulės liuteronų bažnyčia

Tašų–Padurės dvaras

Priekule – Audari – Kalvene

Žvyrkeliai, Priekulėje ir Kalvenėje – asfaltas.

Sunkus

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu ir pereidami Rygos–Liepojos kelią A9!

Tarp Priekulės ir Kalvenės nėra maitinimo įstaigų ir parduotuvių. Šios atkarpos viduryje nėra apgyvendinimo vietų ir viešojo transporto.

Dėl pervežimo iš konkrečios maršruto vietos galima iš anksto susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavežėtų.

GAMTA

Blažgio ežero gamtos rezervate atliekamas europinių medvarlių *(Hyla arborea)* veisimo ir grąžinimo į gamtą projektas. Pietų Europoje ši varliagyvių rūšis yra įprasta, tačiau Latvijoje buvo laikoma, kad ji išnyko nuo XIX a. pab. 1988 m. Rygos zoologijos sodas vykdė projektą ir per pastaruosius penkerius metus užaugino ir į gamtą paleido daugiau nei 4 000 mažų varlyčių. Gegužės mėnesį, kai vyksta nerštas, tvenkinių ir ežerų apylinkėse galima išgirsti medvarlių kurkimą, kuris primena primena ančių kreksėjimą. Pačių medvarlių neverta ieškoti ir to nereikia daryti, nes rūšis yra saugoma. Be to, varliagyvis moka puikiai užsimaskuoti. Išgirdę medvarlės kurkimą, praneškite www.dabasdati.lv! Blažgio ežero apylinkėse auga seni mišrūs plačialapių miškai, yra kitų saugomų buveinių. Gamtos rezervatuose laužus kūrenti ir palapines statyti leidžiama tik gerai įrengtose ir specialiai tam skirtose vietose.

VERTA PAMATYTI!

1. **Valto ąžuolynas Priekulėje.** 1920–1930 m. pasodintas ąžuolų parkas užima daugiau nei 40 ha plotą. Parko tvenkiniuose yra maudymosi ir žvejybos vietos.
GPS: 56.45268, 21.60763
2. **Kalvenė.** Gyvenvietė prie Rygos (Skultės)–Liepojos (A9) plento.
GPS: 56.60527, 21.73768
3. **Tašų–Padurės dvaras.** Pastatytas XIX a. pr., puikus vėlyvojo klasicizmo pavyzdys. Šiuo metu dvaro rūmuose veikia Kalvenės pradinė mokykla.
+371 29577075; GPS: 56.60398, 21.73027
4. **Ūkis „Kalvenes trusis“.** Galima apžiūrėti 15–20 skirtingų veislių triušių.
+371 29721317; GPS: 56.61432, 21.74479

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Svečių namai „Parka namiņš“,
+371 29159097; GPS: 56.44667, 21.59976

2. Apgyvendinimas Priekule
www.leismalite.lv

3. Poilsio kompleksas „Kurzemes pērle“,
+371 28658466; GPS: 56.56106, 21.73106

4. Viešbutis „Spāres“,
+371 29104657; GPS: 56.60438, 21.73809

Maitinimas

1. Valgykla „Liepu aleja“, +371 63461304;
GPS: 56.43846, 21.58847

2. Kavinė „Ikars“, +371 27188788;
GPS: 56.43863, 21.57963

3. Kavinė „Spāres“, +371 29104657;
GPS: 56.60438, 21.73809

Parduotuvės

„top!“ (Priekulė),
+371 63461000;
GPS: 56.44735, 21.58530

„mini top!“ (Kalvenė),
+371 63497152;
GPS: 56.60444, 21.73757

Vaistinės

„Priekules aptieka“ (Priekulė),
GPS: 56.44194, 21.58365

„Mēness aptieka“ (Priekulė),
GPS: 56.44734, 21.58521

Bankomatai

„Swedbank“ (Priekulė),
GPS: 56.44622, 21.59227

Viešasis transportas

Maršrutu Priekulė–Kalvenė autobusai nevažiuoja.

INFORMACIJA TURISTUI

Priekulės TIC,
Aizputes iela 1a, Priekulė,
www.leismalite.lv, +371 26132442;
GPS: 56.43860, 21.57969

Aizputės TIC,
Atmodas iela 16, Aizputė,
www.visitaizpute.lv, +371 28617307;
GPS: 56.71924, 21.60314

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kalvene – Aizpute

Į Aizputę – vieną seniausių Latvijos miestų

Miško tako maršrutas Kalvenės gatvelėmis vingiuoja iki Aizputės–Kalvenės (P115) kelio, 1,4 km eina jo kelkraščiu ir pasuka į dešinę. Toliau maršrutas kerta Jelgavos–Liepojos geležinkelį ir iki pat Buojų gyvenvietės eina mažu kaimo keliuku. Pakeliui matyti daug buvusių žuvų tvenkinių. Kraštovaizdį pagyvina laukuose išsibarstę vienkiemiai ir sodybos, kuriuose galima nusipirkti vietoje užaugintų daržovių ir maisto. Už Kazdangos–Mazbojų kelio (V1299) maršrutas kerta Grantniekų karjerą. Nuo Kalvenės iki Buojų maršrutas eina Vakarų Kuršo aukštumos Bandavos kalvynu, kur aukščiausios reljefo vietos yra šiek tiek aukščiau 100 m virš jūros lygio. Už Buojų Miško takas kerta Lažos upelį ir prie Tebrų vėl eina Aizputės–Kalvenės keliu iki Aizputės.
Kalvenės ir Atmodas gatvėmis galima pasiekti miesto centrą.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

17 km

4 – 6 val.

Tašų–Padurės dvaras

Aizputė, turizmo informacijos centras

Kalvene – Bojas – Aizpute

Žvyrkeliai ir asfaltas, nedidelė atkarpa – takas.

Lengvas

Būkite atsargūs pereidami Jelgavos–Liepojos geležinkelį!

Tarp Kalvenės ir Aizputės nėra maitinimo įstaigų ir parduotuvių. Sodyboje „Kaupi“ (GPS: 56.65175, 21.69316) laikomas šuo dažnai bėgioja palaidas, todėl reikia iš anksto pasiskambinti šeimininkei Lygai, kad šunį pririštų (+371 27784148). Namų šeimininkė parduoda šviežią pieną ir kiaušinių.

Verta skirti laiko apžiūrėti Aizputės miestą.

GAMTA

Buojų parkas, suformuotas aplink to paties pavadinimo dvarelį (pagrindiniame pastate dabar veikia Latvijos miškų Pietų Kuržemės regiono klientų centras) puikiai žinomas dėl europinių kėnių *(Abies alba)*. Į Latviją ši rūšis atkeliavo iš svetur. Natūraliai ji auga pusrutulio vidutinio klimato ir subtropikų zonoje. Pasaulyje yra žinoma apie 50 kėnių rūšių. Europiniai kėniai auga Latvijos pietuose, kur jiems labai tinka palyginti švelnus Kuržemės klimatas. Beje, Vokietijoje populiari kalėdinė daina „O Tannenbaum, o Tannenbaum“ iš tikrųjų yra apie europinį kėnį, o ne mūsų įprastą eglutę.

AIZPUTE
Kazdanga
Rokasbirze
Kalvenes
Kalvene
Bojas
Rubeni
Sedoli
Blīdnieki
Skujenieki
Vecpils pagasts
Aizputes pagasts
Kazdangas pagasts
Lažas pag.
Kalvenes pagasts
Kalvenes stacija
Zāgetava
Tebras
Rakši
Kapši
Pulekši
Kannenieki
Blendiena
Vecpils
Vāgkalns
Centrs
Aizpute
Rokaiži
Druvas
Zīngberga Soda liepa
Kuldīga
Baltcepurū pilsk.
Skrūskopa kapi
Čāpas kalva
Ozolkalni
Ormankalns
Ebreju kapi
Celu dāja
Zīmīšu kapi
Muižāraju kapi
Strēbuku kapi
Sakaru vecie kapi
Sakaru jaunie kapi
Vecvītolu pilsk.
Vecvītolu kapi
Silabirzes kapi
Vecdrogas kapi
Vecdrogas Vīļi kapi
Drogas pilsk.
Stroķu Jaunie kapi
Stroķu skola
Šlampu purvs
Šarlotes dižozols
Meteļupe
Tebra
Lāzas ūd. krāt.
Ventas upe
Vārtāja
Lielupe
Ālande
Ālandes dz. ez.
Kalvenes dz. ez.
Tašu-Padures dz. ez.
Kazdangas dz. ez.
Vitolīnu pilsk.
Vaļāta
Kazdangas pilsk.
Pūceskalna kapi
Kazdangas psk.
Bāznīcas k.
Valtaiķu pilsdrupas
Pārvārtu dīķis
Ozoli
Vīlporu dīķis
Plašāju dīķis
Rožkalni
Dobeli
Lejnieki
Pilskalni
Brūveri
Karklini
Vāres
Eglaines
Vīnīši
Tautiņi
Baltiņi
Alvari
Sīli
Skujenieki
Dižstroķi
Skraujas
Roni
Smilgas
Klauvas
Meduļa
Ūdeņi
Ūdeņu dīķis
Ūdeņu kapi
Ūdeņu skola
Ūdeņu jaunā skola

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Aizpute – Snēpele

Barono fon Manteifelio takais

Miško tako maršrutas Atmodas ir Jelgavos gatvelėmis vingiuoja per Aizputę, už Lažos tvenkinio pasuka į dešinę ir dideliu lanku artėja prie Kazdangos dvaro parko iš pietų pusės. Mažais takeliais palei Dzirnavų ežerą maršrutas veda per dvaro parką, aplink dvaro pastatus ir Zenų tvenkinį, 0,7 km eina Kazdangos–Cildų keliu (V1200) ir pasuka dešinėn į Snėpelės–Kazdangos (V1296) kelią. Iki sodybos „Zemturi" Miško takas pamažu pakyla į Vakarų Kuršo aukštumos Bandavos kalvyną, kur atsiveria gražus apylinkių vaizdas. Ši vieta yra net 81 m virš jūros lygio. Nuo sodybos maršrutas apie 12 km veda per retai apgyvendintas miškingas vietoves ir tik paskutinius 3 km vėl išeina į atviresnę vietą ir ūkininkų žemes, kol pasiekia Snėpelę.

GAMTA

Kazdangos parkas (196 ha) – šiuo metu vienas didžiausių ir turtingiausių dendrologinių dvarų parkų Latvijoje. Čia auga daugiau nei 200 skirtingų rūšių medžių ir krūmų. Iš jų 127 rūšys – nevietinės. Kazdangos rūmus supantis parkas įkurtas XIX a. pradžioje kaip kraštovaizdžio parkas. Kazdanga – pirmoji vieta visoje carinėje Rusijoje, kur apie 1870 m. pradėti įrengti tvenkiniai. Viskuo rūpinosi baronas Karlas Wilhelmas von Manteifelis, labai susižavėjęs liberalizmo idėjomis ir rėmęs menininkus. Vasaromis rūmuose gyvendavo ir kurdavo daug latvių menininkų, tarp jų Janis Valteras ir Vilhelmas Purvytis, taip pat lietuvis dailininkas Petras Kalpokas. Parke sukurtas 9 km ilgio pėsčiųjų takų tinklas. Parkas su apylinkėmis tinkamas paukščiams stebėti bei pažinti augalus, medžius, krūmus ir kt.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

34 km

9 – 12 val.

Aizputė, turizmo informacijos centras

Snėpelės dvaras

Aizpute – Kazdanga – Snēpele

Žvyrkeliai, Snėpelėje – asfaltas. Kazdangoje – keliukai ir parko takai.

Sunkus, (jeigu eitumėte vieną dieną),

lengvas, (jeigu eitumėte dvi dienas).

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu! Aizputės–Kazdangos kelio posūkyje (Jelgavos g.) už Lažos tvenkinio būkite ypač atsargūs!

Tarp Kazdangos ir Snėpelės nėra maitinimo įstaigų ir par duotuvių. Sodyboje „Skabuļi" (GPS: 56.70846, 21.68058) laikomas šuo dažnai bėgioja palaidas, todėl reikia iš anksto pasiskambinti šeimininkei Aigai, kad šunį pririštų (+371 26516640). Sodybos šeimininkė parduoda ekologišką miško ir pievų gėlių medų, rudenį – obuolių, vasarą – serbentų, vyšnių.

Atkarpą verta įveikti per dvi dienas: pirmąją dieną eiti 19 km, nakvoti kaimo sodyboje „Zemturi", o antrą dieną eiti iki Snėpelės (15 km).

Viešasis transportas

Maršrutu Aizputė–Snėpelė autobusai nevažiuoja.

INFORMACIJA TURISTUI

Aizputės TIC,
Atmodas iela 16, Aizputė,
www.visitaizpute.lv,
+371 28617307; GPS: 56.71924, 21.60322

Kazdangos TIP, Jaunatnes iela 1,
Kazdangos rūmai, +371 29103813;
GPS: 56.73359, 21.73236

Kuldygos TIC, Baznīcas iela 5, Kuldyga,
www.visitkuldiga.com, +371 29334403;
GPS: 56.96771, 21.97098

VERTA PAMATYTI!

1. **Aizputė** – vienas seniausių miestų Latvijoje. Aizputės autentiška XIX a. medinė architektūra yra Europos kultūrinis paveldas. Galima aplankyti Livonijos ordino pilies griuvėsius, akmeninį tiltą per Tebros upę, vandens malūną, dvarus. GPS: 56.72102, 21.59550
2. **Kazdangos pieno kombinatas „Elpa“.** Gaminamas pienas, grietinėlė, kefyras, varškė, jogurtas ir šviežias varškės sūris. Galima įsigyti vietos parduotuvėse ir kitur Latvijoje. +371 29135940; GPS: 56.71869, 21.73130
3. **Kazdangos dvaro parkas ir apžvalgos bokštas.** Pėsčiųjų takas, dviračių takų tinklas, ežero tiltas su apžvalgos bokštu, medinės skulptūros, riedulių grota. GPS: 56.73409, 21.73286
4. **Kazdangos dvaro užeiga ir malūnas.** Ypač vertingi užeigos fasadas, autentiški pusapvaliai arkiniai langai ir durys, dvi 1667 m. kaldintos geležinės vėtrungės. Malūnas pastatytas 1840 m. GPS: 56.72967, 21.73173
5. **Kazdangos rūmų ir dvaro kompleksas.** Kazdangos rūmai ir dvaro kompleksas kadaise priklausė įtakingiems Kuržemės baronams Manteifeliams. Rūmai pastatyti apie 1800 m. klasicistiniu stiliumi. Rūmuose veikia savivaldybės istorijos muziejus ir Buojų miško muziejaus ekspozicija. +371 28616717; GPS: 56.73409, 21.73286
6. **Sodyba ir minizoo „Zemturi“.** Ūkyje įrengti du teminiai takai, vienas skirtas naminiams gyvūnams ir paukščiams, kitas – dideliems medžiams ir gėlėms. +371 28787683; GPS: 56.77118, 21.80378
7. **Stručių ūkis „Nornieki“.** Latvijoje didžiausiame stručių ūkyje galima pamatyti iš kiaušinio ką tik išsiritusius stručiukus, apžiūrėti didžiuosius paukščius, ožkas. Vedamos stručių mėsos gaminių degustacijos ir edukacijos. +371 29282032; GPS: 56.843908, 21.889540
8. **Snėpelės dvaras.** Barono Hano šeimos dvaras statytas XIX a. Dvare eksponuojamos istorinės relikvijos, audėjų dirbtuvės „Vēveri“, įrengtas Indrikio Zeberinio (dailininko, grafiko, knygų iliustratoriaus ir karikatūristo) memorialinis kambarys. +371 28311151; GPS: 56.84025, 21.94515

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Svečių namai „Lilijas“**, +371 29100175; GPS: 56.70614, 21.73798
2. **Kazdangos apartamentai**, +371 26421640; GPS: 56.73307, 21.73277
3. **Svečių namai „Lauku kūrorts“**, +371 26446670; GPS: 56.71800, 21.77045
4. **Kaimo sodyba – zoo „Zemturi“**, +371 28787683; GPS: 56.77118, 21.80378

Maitinimas

1. **Valgykla „Juna – 1“**, +371 29157615; GPS: 56.73243, 21.73548
2. **Kavinė „BeFest Bar“**, +371 26446670; GPS: 56.71800, 21.77045
3. **Restoranas „[ar putniem]“**, +371 29123501; GPS: 56.843908, 21.889540

Parduotuvės

„mini Top!“ (Kazdanga), +371 63448125; GPS: 56.72933, 21.73272

„LaTS“ (Kazdanga), +371 28325843; GPS: 56.72102, 21.72951

„Saldo“ (Snėpelė), +371 20360750; GPS: 56.84140, 21.94567

Vaistinės

„Apotheka“ (Aizputė), GPS: 56.71538, 21.61320

„Mana aptieka“ (Aizputė), GPS: 56.71835, 21.60485

„Mēness aptieka“ (Aizputė), GPS: 56.71973, 21.60719

Bankomatai

„SEB“ (Aizputė), GPS: 56.71901, 21.60707

Poilsio vietos

1. **„Lažas ūdenskrātuve“**, GPS: 56.71587, 21.62926
2. **Kazdangos dvaro parkas**, GPS: 56.73409, 21.73286
3. **„Ušņas“**, GPS: 56.79765, 21.84133
4. **„Vārpas“**, GPS: 56.82881, 21.87653
5. **„Pagastmāja“**, GPS: 56.84685, 21.95337

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
KULDYGOJE IR JOS APYLINKĖSE

- Stručiai netoli Snėpelės
- Pelčių dvaras ir žuvų tvenkiniai
- Mielos Kuldygos senamiesčio katės
- Pasivaikščiojimas Alekšupytės pakrante
- Gaivinančios maudynės Ventos krioklyje
- Istorinis Kuldygos mūrinis tiltas per Ventos upę
- Riežupės smėlio urvai – ilgiausias Latvijoje požeminių urvų labirintas
- Yvandės upelio kriokliai Rendoje

LATVIJA
KULDYGA IR JOS APYLINKĖS

KULDYGOS SENAMIESČIO ŽAVESYS IR PLAČIAUSIAS EUROPOS KRIOKLYS

#92-93

Snēpele – Renda: 53 km

XVI – XVII a. Kuldyga buvo Kuržemės ir Žiemgalos kunigaikščio Jokūbo Ketlerio rezidencija. Per 40 jo valdymo metų kunigaikštystė patyrė ekonominį pakilimą. Kuldygos akmenimis grįstos gatvelės, senoviniai pastatai, per miestą tekanti Alekšupytė, Šv. Kotrynos bažnyčia su vargonų koncertais, gurmanų restoranais ir kaimo delikatesų parduotuvė miesto centre puikiai papildo kelionių patirtį, kuria galėsite mėgautis ramioje mažo miestelio atmosferoje. Skiriamasis miesto ženklas yra Ventos upės raudonų plytų tiltas. Ventoje yra plačiausias Europos krioklys – „Ventas rumba" (100 – 110 m). Jis yra tik apytikriai 1,6 – 2,2 m aukščio, todėl kartą per metus čia galima pamatyti „skraidančias" žuvis – pavasarį nerštо metu per vandens kriokliį šokinėja žiobriai. Už Kuldygos prasideda dideli Kuržemės miškų masyvai.

WWW.BALTICTRAILS.EU

92

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Snēpele – Kuldīga

Kuldygą – žaviausią viduramžių Kuržemės miestą

Pagrindine Snėpelės gatve Miško takas veda į kelią V1294 ir po 0,3 km priešais Kepšų ežerą pasuka dešinėn į nedidelį kaimo kelią. Šiuo keliu maršrutas pasiekia Slipinciemą, prieš tai kirtus Sprincupės užtvanką, ir eina palei tvenkinį. Toliau pasuka Pelčių kryptimi, kur vingiuoja palei Dambos tvenkinius, veda iki Kuldygos–Pelčių kelio (V1293) ir tęsiasi per Kuldygos sodus „Kurzemīte“ ir „Rumba“, kol pasiekia Ventos upę ir Kuldygos aplinkkelį. Nuo jo iki Senojo plytų tilto 2,4 km maršrutas veda gražiu Ventos pakrantės taku, kur drėgnesnėse vietose ir per upelius nutiesti mediniai tilteliai.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

21 km

5 – 7 val.

Snėpelės dvaras

Senasis plytų tiltas per Ventą

Snēpele – Slipiņciems – Pelči – Kuldīga

Žvyrkeliai, Snėpelėje ir Kuldygoje – asfaltas arba grindinys, pakrantės promenadoje – žvyras.

Lengvas

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu ir pereidami Kuldygos aplinkkelį! Kelkraščiuose auga Sosnovskio barščiai (jie nuodingi, gali nudeginti odą)!

Nuo Snėpelės iki Kuldygos nėra maitinimo įstaigų.

Verta skirti vieną dieną apžiūrėti Kuldygą.

GAMTA

23 km ilgio Ventos slėnio ruože (nuo Kaltikių prieš Kuldygą iki Abavos įtekėjimo į Ventą) įkurtas Ventos slėnio gamtos rezervatas „Ventas ieleja“. Čia gausu įvairių buveinių: šlaitinių miškų, smiltainio ir dolomito atodangų, pievų, saugomų augalų ir gyvūnų – vabzdžių ir paukščių. Gamtos rezervate laužus kūrenti ir palapines statyti leidžiama tik gerai įrengtose ir specialiai tam skirtose vietose. Šioje atkarpoje reikia saugotis Sosnovskio barščių *(Heracleum sosnowskyi)* – vieno iš pavojingiausių tiek aplinkai, tiek žmonių sveikatai invazinio augalo, paplitusio Latvijos laukinėje gamtoje. Palankiomis sąlygomis šios piktžolės gali išaugti iki 2–4 m aukščio. Tai daugiametis augalas, turintis didžiulį, baltą žiedą ir didelius, sultingus lapus. Šio augalo negalima liesti (net ir su drabužiais), nes jo sultys, patekusios ant odos ir veikiamos ultravioletinių (saulės) spindulių, sukelia audinių pažeidimus, panašius į I–III laipsnio nudegimus. Pats prisilietimas nėra skausmingas, tačiau poveikis pradeda ryškėti po kelių valandų. Nedidelio kontakto atveju pažeista vieta gali būti gydoma taip pat, kaip ir nudegimų atveju, tačiau sunkesnėse situacijose reikia kreiptis į gydytoją.

VERTA PAMATYTI!

1. **„Mazsālijas“.** Elnių ūkis, vyno rūsys, degustacijos. +371 22003744; GPS: 56.88201, 21.93786
2. **Pelčių rūmai ir parkas.** Rūmų architektūroje aiški Art Nouveau įtaka. Šiuo metu pilyje įkurta Pelčių specialioji internatinė mokykla. +371 29712248 (gidė); GPS: 56.91880, 21.96817
3. **Pelčių Dambos tvenkiniai.** Dešimtyje tvenkinių auginamos žuvys, o už tam tikrą mokestį galima pagauti laimikį – lydekų, karpių, karosų, lynų ir ešerių. Šalia tvenkinio pamatysite ~ 2 t sveriantį kelio tiesimo volą iš XIX a. +371 27579487; GPS: 56.92614, 21.97466
4. **Bijūnų sodas „Ziedoņi“.** Viena didžiausių Latvijoje bijūnų kolekcijų. +371 28615836; GPS: 56.92258, 21.96427
5. **Ventos krioklys.** Tai plačiausias natūralus krioklys Europoje. Jis yra saugomas geologinis ir geomorfologinis gamtos paminklas, esantis Ventos slėnio gamtos rezervate „Ventas ieleja“. GPS: 56.96794, 21.97910
6. **Kuldygos krašto muziejus.** Muziejus įkurtas Bangertų viloje – medinės architektūros pastate. +371 22015462; GPS: 56.96820, 21.97675
7. **Senasis plytinis tiltas per Ventą.** Senasis plytinis tiltas per Ventą yra ilgiausias (164 m) tokio tipo skliautinis automobilių tiltas Europoje. GPS: 56.97002, 21.97746

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Svečių namai „Mazsālijas“, +371 22003744; GPS: 56.88201, 21.93786

2. Svečių namai „Putraimi“, +371 29181329; GPS: 56.85411, 21.98857

3. Palapinių vieta „Dambi“, +371 27579487; GPS: 56.92614, 21.97466

Nakvynė Kuldygoje: www.visitkuldiga.com

Maitinimas

Kavinės ir restoranai Kuldygoje: www.visitkuldiga.com

Parduotuvės

„Saldo“ (Snėpelė), +371 20360750; GPS: 56.84140, 21.94567

„Pelči“ (Pelčiai), +371 63326232; GPS: 56.92037, 21.96846

Kuldygoje yra kelios, iš jų artimiausios maršrutui:
GPS: 56.95917, 21.99111;
GPS: 56.96870, 21.97117;

Vaistinės

„BENU“ (Kuldyga), GPS: 56.96818, 21.97115

„Mēness aptieka“ (Kuldyga), GPS: 56.96854, 21.96314; GPS: 56.96766, 21.95350

„a.Apotheka“ (Kuldyga), GPS: 56.96713, 21.95840; GPS: 56.97117, 21.95950

Bankomatai

Kuldygoje:
GPS: 56.96850, 21.97066;
GPS: 56.97342, 21.95803;
GPS: 56.96840, 21.96084;
GPS: 56.96714, 21.95896;
GPS: 56.95744, 21.99107;
GPS: 56.96915, 21.96007

Viešasis transportas

Maršrutu Snėpelė–Kuldyga autobusas važiuoja ~3 kartus per dieną. www.1188.lv

Poilsio vietos

1. „Pagastmāja“, GPS: 56.84685, 21.95337

2. „Ķepšu ezers“, GPS: 56.85225, 21.95174

3. „Dambi“, GPS: 56.92614, 21.97466

4. „Ganību iela“, GPS: 56.94774, 21.98146

5. „Kūrava“, GPS: 56.97024, 21.97503

6. „Putnudārza krastmala“, GPS: 56.96724, 21.99199

7. „Mārtiņsala“, GPS: 56.96833, 21.98158

INFORMACIJA TURISTUI

Kuldygos TIC,
Baznīcas iela 5, Kuldyga,
www.visitkuldiga.com,
+371 29334403;
GPS: 56.96771, 21.97098

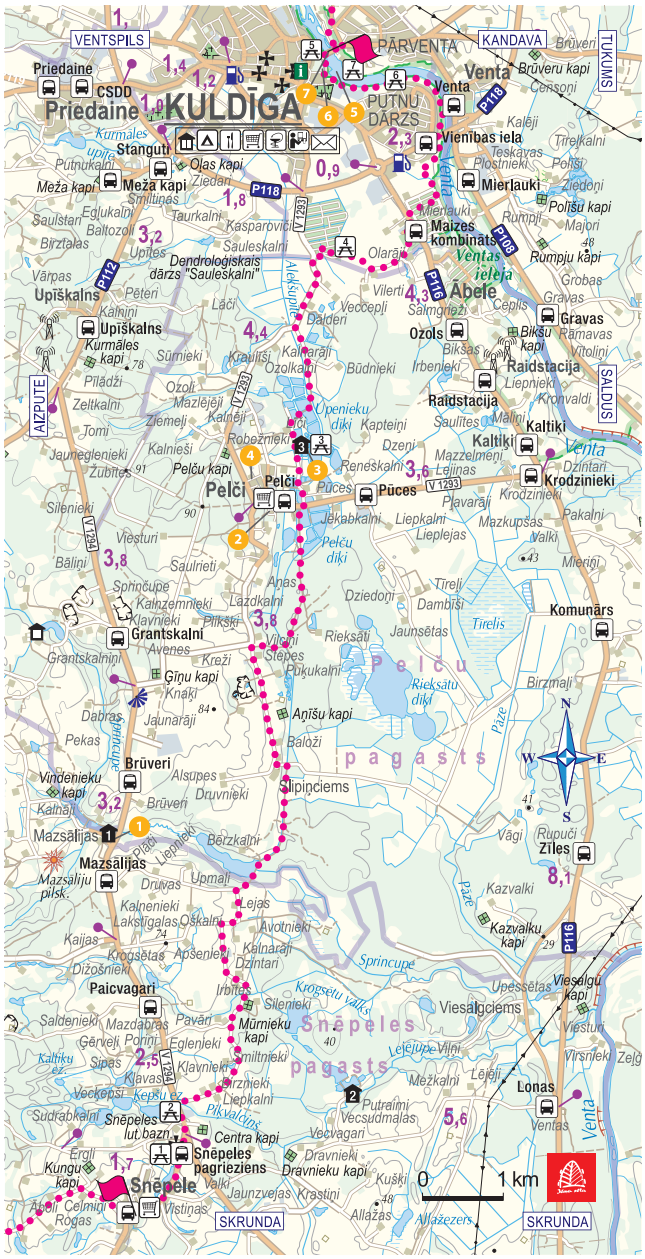

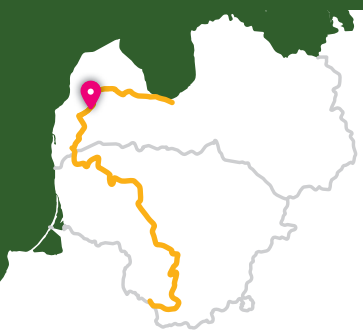

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kuldīga – Renda

Ventos slėniu ir Riežupės gamtos parku

Už senojo plytų tilto per Ventą Miško takas trumpai eina daubų išraižytu dešiniuoju upės krantu, Krasta gatve ir keliu Vetklinika–Paleja, tuomet kerta Kalnmuižos mišką, Riežupę ir toliau iki Mazrendos driekiasi plačiais Rendos miško keliais. Reljefas čia lygus, nes atkarpa yra Kuršo žemumos Pieventos lygumoje. Mazrendoje maršrutas pereina smėlio ir žvyro karjerą ir Kuldigas gatve veda į Rendos centrą. Visas maršrutas eina Ventos slėnio gamtos rezervato ir Riežupės gamtos parko teritorija.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

32 km

8 – 11 val.

Senasis plytų tiltas per Ventą

Renda, priešais liuteronų bažnyčią

Kuldīga – Pārventa – Kalnmuiža – Mazrenda – Renda

Žvyrkeliai, nedidelis ruožas – takai ir keliai, Kuldygoje ir Rendoje – asfaltas.

Sunkus

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Tarp Kuldygos ir Rendos nėra maitinimo įstaigų, parduotuvių ir apgyvendinimo vietų.

Tarp Kuldygos ir Rendos kursuoja autobusas, bet maršruto viduryje stotelės yra apie 10 km nuo Miško tako. Jei atkarpa vienai dienai per ilga, galima iš anksto susitarti su apgyvendinimo vietų šeimininkais, kad padėtų ir pavežėtų.

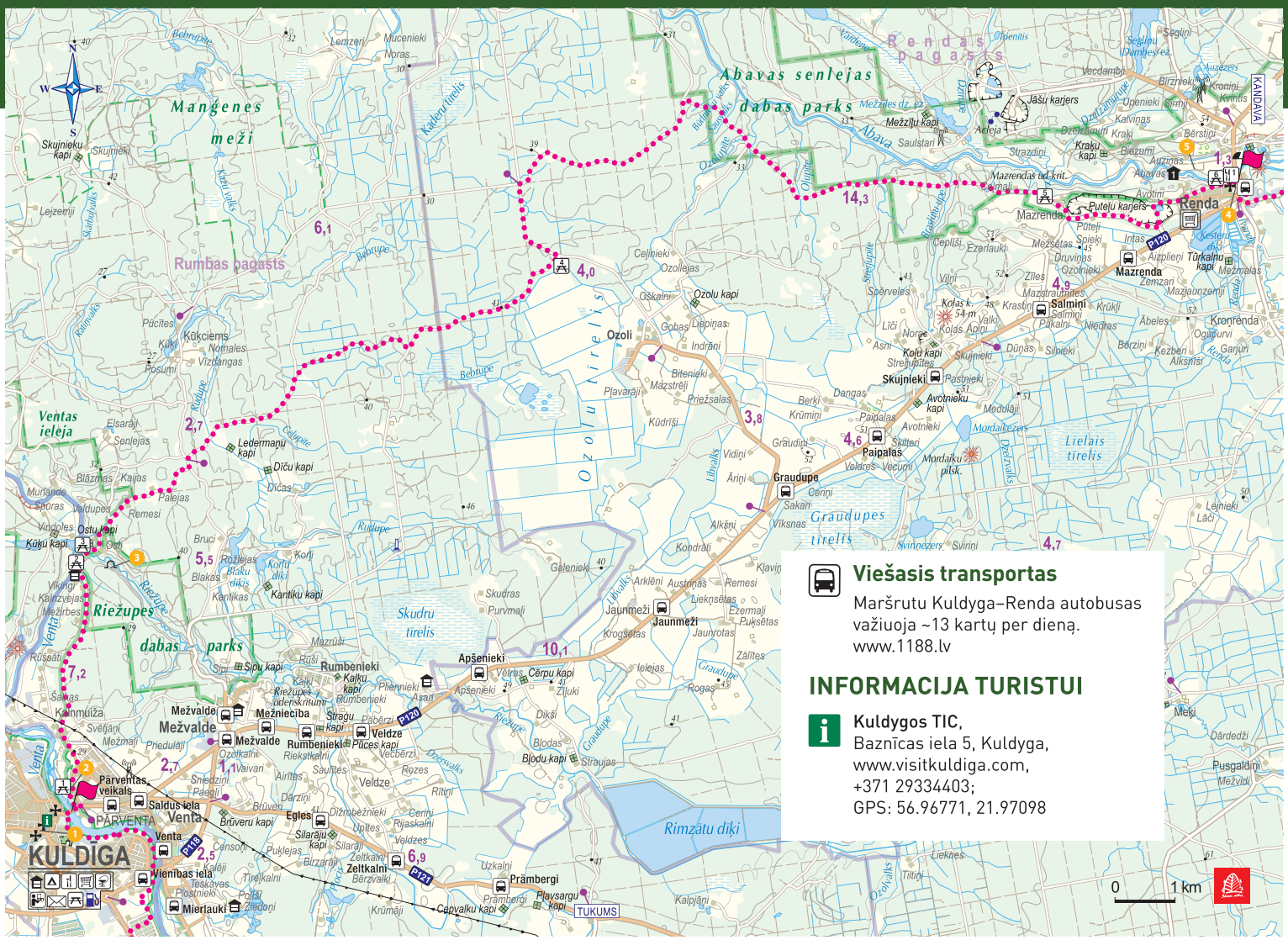

Viešasis transportas

Maršrutu Kuldyga–Renda autobusas
važiuoja ~13 kartų per dieną.
www.1188.lv

INFORMACIJA TURISTUI

Kuldygos TIC,
Baznīcas iela 5, Kuldyga,
www.visitkuldiga.com,
+371 29334403;
GPS: 56.96771, 21.97098

GAMTA

Miško tako maršrutas ten, kur Riežupė įteką į Ventą, eina gamtos parku „Riežupe“, įkurtu siekiant saugoti įspūdingą upės slėnį ir įvairias buveines: griovų ir šlaitinių miškų, geomorfologinių gamtos darinių – smiltainio ir dolomito atodangų, urvų, krioklių, upių sraunumų, miško masyvų. Riežupės urvai iškasti rankomis, atradus čia devono kvarcinio smiltainio telkinį, kuris susiformavo maždaug prieš 365 milijonus metų, kai dabartinė Latvijos teritorija buvo netoli pusiaujo ir joje buvo sekli jūra. Smiltainis – nuosėdinės kilmės uoliena, sudaryta iš smėlio dydžio mineralų ar kitų uolienų nuolaužų dalelių. Jo spalva (geltona, raudona, balta) ir kietumas priklauso nuo geležies kiekio ir cementavimo laipsnio. Smiltainio sluoksniuose dažnai randama augalų ir gyvūnų fosilijų. Primityviausio pasaulyje keturkojo *Ventastega curonica*, gyvenusio prieš 365 mln. metų, fosilijų buvo rasta Ciecerės upės pakrantėje. Draudžiama lankytojams krapštyti fosilijas, kad nebūtų pažeistos smiltainio atodangos!

VERTA PAMATYTI!

1. **Kuldyga.** Vienas patraukliausių Kuržemės miestų su XVII–XIX a. architektūra.
GPS: 56.96751, 21.97060

2. **Kultūrinių bulvių laukas.** Bulvių laukas simbolizuoja Imanto Ziedonio literatūrinį kūrinį „Kurzemīte“. Klausantis „Bulvių lauko radijo“ galima išgirsti didžių žmonių mintis, gerą muziką ir kultūros naujienas. Aplinkos instaliacija – scena „Dar didesnis stalas virš mano stalo“.
GPS: 56.97361, 21.97702

3. **Riežupės smiltainio urvai.** Bendras urvų ilgis apie 2 km. Šiuos urvus galima apžiūrėti vaikštant požeminiu 460 m ilgio tuneliu. Urvuose žiemoja 8 rūšių šikšnosparniai. +371 29555042;
GPS: 57.00657, 21.98636

4. **Rendos evangelikų liuteronų bažnyčia.**
+371 26429570; GPS: 57.06814, 22.29195

5. **Vini Curlandia.** Vyninė, kurioje vyksta ekskursijos, degustacijos. +371 29704932, 25611809; GPS: 57.07082, 22.28066

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Nakvynė Kuldygoje:
www.visitkuldiga.com

1. Poilsio namai „Abavas“,
+371 29286489;
GPS: 57.06981, 22.27457

Maitinimas

Kavinės ir restoranai Kuldygoje:
www.visitkuldiga.com

1. Kavinė „Abavas pagrabiņš“,
+371 26493871;
GPS: 57.06977, 22.29265

Parduotuvės

Kuldygoje yra kelios, iš jų artimiausios maršrutui:
„Saldo“, GPS: 56.96870, 21.97117;
„top!“, GPS: 56.97121, 21.98730
„Citro“ (Renda), +371 28559048;
GPS: 57.06861, 22.29389

Vaistinės

„BENU“ (Kuldyga), GPS: 56.96818, 21.97115
„Mēness aptieka“ (Kuldyga),
GPS: 56.96854, 21.96314;
GPS: 56.96766, 21.95350
„a.Apotheka“ (Kuldyga),
GPS: 56.96713, 21.95840;
GPS: 56.97117, 21.95950

Bankomatai

Kuldygoje:
56.96850, 21.97066; 56.97342, 21.95803; 56.96840, 21.96084; 56.96714, 21.95896; 56.95744, 21.99107; 56.96915, 21.96007

Poilsio vietos

1. „Kartupeļu lauks“,
GPS: 56.97361, 21.97702
2. „Riežupes alas“,
GPS: 57.00685, 21.97848
3. „Riežupes ieteka“,
GPS: 57.00932, 21.97918
4. „Ozolu kūdras purvs“,
GPS: 57.05495, 22.10737
5. „Kopsaimnieki“,
GPS: 57.06609, 22.23918
6. „Renda“,
GPS: 57.06963, 22.29188

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
ABAVOS SENVAGĖJE

- Sabilės vyno kalnas su vynuogynais
- Sabilės vyno ir sidro degustacija
- Smagi vasaros rogučių trasa „Švedų kepurė"
- Abavos senvagės kraštovaizdžiai
- Nuotraukų vertas Žvejų tiltas per Abavą
- Burnoje tirpstantys Pūrės šokoladiniai triufeliai
- Miško pažinimas Miško muziejuje

LATVIJA
ABAVOS SENVAGĖ

VYNUOGYNAI ABAVOS SENVAGĖJE

#94-96

Renda – Jaunmoku pils: 70 km

Abavos senvagė yra iki 2 km pločio ir apytikriai 30 – 40 metrų gylio, džiuginanti pėsčiuosius nuostabiais kraštovaizdžiais. Sabilėje galite paragauti sidrų ir vynų, pagamintų apylinkėse. Pedvalės meno parko teritorija užima beveik 100 hektarų, ją sudaro pievos, krūmai, plokšti šlaitai, gilūs slėniai, šaltiniai, upokšniai ir vingiuotas upelis. Čia yra menininkų rezidencija, vyksta parodos, koncertai, spektakliai. Kandavos miestelio simbolis yra akmeninis riedulių tiltas per Abavos upę. Natūraliose Abavos slėnio pievose, kurios ypač gražiai žydi vasaros viduryje, gyvena laukinėje gamtoje prisitaikę gyventi naminiai gyvuliai. Pūrėje yra šokolado fabrikas, kuris siūlo ekskursijas ir degustacijas.

WWW.BALTICTRAILS.EU

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Renda – Sabile

Į Sabilę – vyno ir sidro miestą

Miško tako maršrutas Rendoje vingiuoja Yvandės upelio uolėtais krantais ir veda į Krojų kelią pievomis, o vėliau tęsiasi mišku. Vietomis atsiveria Abavos senvagės vaizdas. Kraštovaizdis pamažu keičiasi, kai Miško takas palieka Kuršo žemumos Pieventos lygumą ir lėtai pakyla Rytų Kuršo aukštumos šlaitu 50–60 m virš jūros lygio.
Priešais Valgalės kaimą maršrutas padaro vingį pro gilią Valgalės upelio vagą ir iki pat Sabilės eina Abavos senvagės šlaito viršumi, tiktai prie Sabilės nusileidžia iki Abavos tilto (Lāčplēša, Kuldīgas gatvės). Sabilės apylinkėse kraštovaizdis vėl pakinta ir galima stebėti Rytų Kuršo aukštumos Saldaus kalvyno vaizdus. Senvagės tarp Rumbciemu ir Sabile gylis siekia apie 40 m.
Miško takas šią ir kitą dieną eina Abavos senvagės gamtos parku „Abavas senleja“.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 25 km
- 6 – 8 val.
- Renda, priešais liuteronų bažnyčią
- Sabilė, tiltas per Abavą
- Renda – Valgale – Rumbciems – Sabile
- Žvyrkeliai, nedidelis ruožas – takai, Rendoje ir Sabilėje – asfaltas ir grindinys.
- Vidutinio sunkumo
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!
- Tarp Rendos ir Sabilės nėra maitinimo įstaigų ir parduotuvių.
- Verta bent pusdienį skirti apžiūrėti Sabilę ir jos apylinkes.

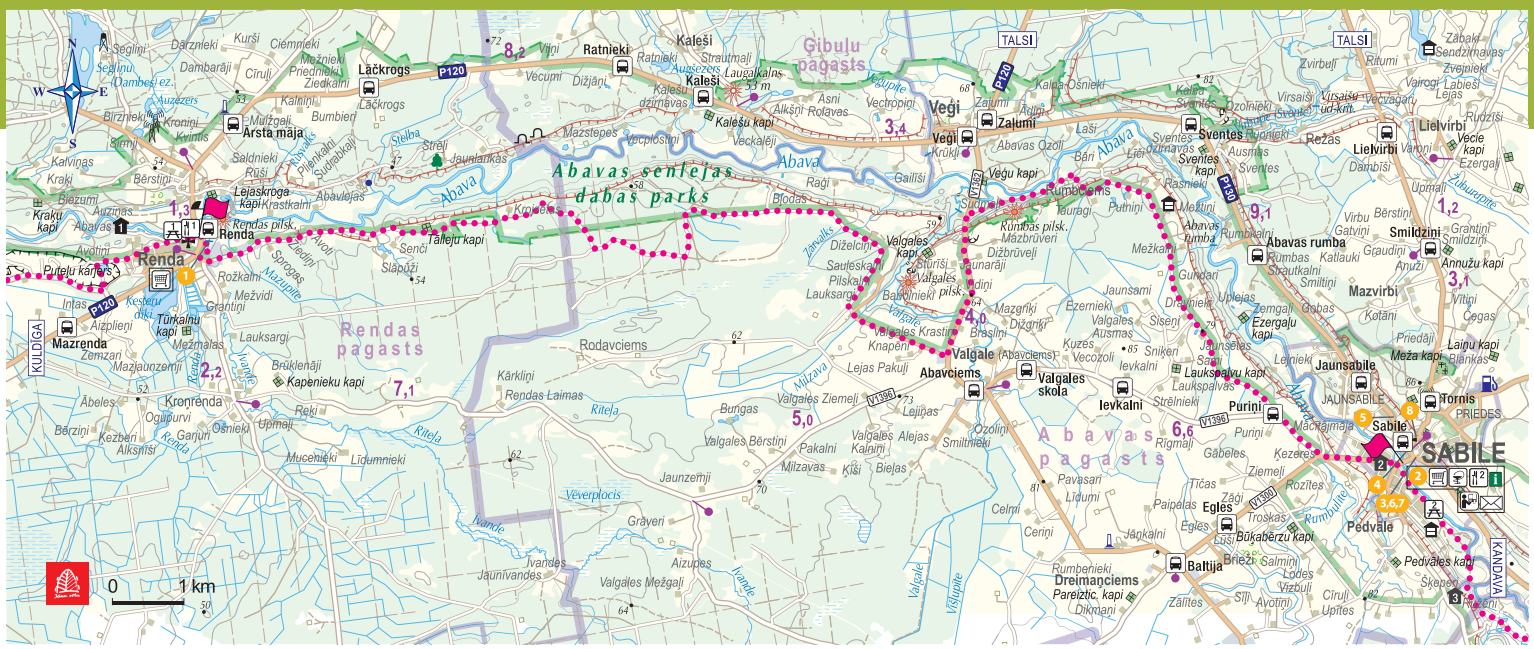
Abavas senlejas dabas parks
Rendas pagasts
Abavas pagasts
Gibulu pagasts
Renda
Mazrenda
Kalēši
Veģi
Valgale
Abavciems
Ievkalni
Purini
Jaunsabile
Sabile
SABILE
Smildzini
Mazvirbi
Abavas rumba
Sventes
Lielvirbi
Pedvāle
Baltija
Dreimaņciems
Rumbenieki
Rumbas pilsk.
Valgales skola
Valgales kapi
Rodavciems
Jaunzemji
Graveri
Ivandes
Jaunivandes
Aizupes
Valgales Mežgaļi
Valgales Bērstiņi
Valgales Ziemeļi
Valgales Krastiņi
Valgales Alejas
Valgales Kalniņi
Valgales Krastiņi
Valgales Pakuļi
Valgales Bērzi
Valgales Mālzavas
Valgales Bērzi
Valgales Mālzavas
Valgales Kalniņi
Valgales Alej

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Sabile – Kandava

Vienu gražiausiu Kuržemės gamtos parku

Miško takas eina Abavos kairiuoju krantu – Kr. Barona gatve. Toliau jis vingiuoja Abavos senvagės slėnio pievomis ir miškeliais, kol pasiekia kalvą, vadinamą Švedų kepure.
Už jos mažu takeliu nuveda iki Plostų–Pūcės kelio (V1471), kerta Amulą ir prie Kalnmuižos pakyla į Abavos senvagės viršų, kur toliau 6 km driekiasi iki Aizdzirės dvaro parko. Šiaurės kryptimi 1 km maršrutas vingiuoja Abavos senvagės slėniu, kuriame atsiveria vieni gražiausių šio slėnio vaizdų. Abavos senvagė šioje vietoje yra 40 m gylio. Už Zvejniekų tilto maršrutas pakyla senvagės šiauriniu krantu, kur auga vynuogynai. Toliau už miško kerta kelią Kandava–Renda (P130) ir Sabiles gatve pasiekia Kandavą. Šio vaizdingo miestelio Lauku, Ozola, Zīļu, Sabiles ir Pils gatvėmis eina iki Riterių piliakalnio. Visą laiką maršrutas vingiuoja Abavos senvage.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

21 km

5 – 7 val.

Sabilė, tiltas per Abavą

Kandava, Riterių piliakalnis

Sabile – Zviedru cepure – Lejaslanksēde – Kalnmuiža – Aizdzire – Kandava

Daugiausia žvyrkeliai, trumpas ruožas – takai, Kandavoje asfaltas, grindinys.

Lengvas

Būkite atsargūs pereidami Zvejniekų gelžbetoninį tiltą ir kelkraščiu!

Verta bent pusdienį skirti apžiūrėti Kandavą, pasivaikščioti Čužų pelkės pažintiniu taku.

INFORMACIJA TURISTUI

Sabilės TIC, Strautu iela 4, Sabilė, www.sabile.lv, +371 27841827; GPS: 57.04545, 22.57217

Kandavos TIC, Ūdens iela 2, Kandava, www.visitkandava.lv, +371 28356520; GPS: 57.03683, 22.77580

GAMTA

Miško tako maršrutas veda Ozolu ir Zīļu gatvėmis, netoli yra estrada „Ozolāji“. Abavos senvagės krantuose auga daug ąžuolų, kelios giraitės. Baltų tautų religijoje ir mitologijoje ąžuolai turi ypatingą reikšmę: tikėta, kad ąžuolynuose gyvena deivės Mara ir Miško Močia. Baltai prie ąžuolų meldėsi dievams, aukojo, maitino protėvių dvasias, susirinkdavo, burdavo. Ąžuolai minimi latvių liaudies dainose, šiais laikais jie puošia Latvijos Respublikos herbą ir banknotus. Iš ąžuolo šakų ir lapų pinami vainikai šeimos šventėms, Joninėms, Dainų šventei ir kt. Seniau iš gilių buvo verdama kava. Senuose dokumentuose rašoma, kad Latvijos ąžuolų mediena buvo tankiausia, todėl ją labai vertino Europos viduramžių menininkai. Ąžuolai, kurių apimtis daugiau nei 4 m, yra saugomi ir įtraukti į vertingų medžių sąrašą. Tukumo savivaldybėje auga storiausias Baltijos šalyse Kaivės ąžuolas (apimtis 10,2 m). Deja, ankstesniais amžiais ąžuolynai buvo negailestingai kertami, todėl dabar išlikusios tik nedidelės giraitės. Latvijoje ąžuolynai yra saugomi, nes tai svarbios daugelio saugomų augalų, grybų ir gyvūnų rūšių buveinės.

VERTA PAMATYTI!

1. **Pedvalės meno parkas.** Vaizdingas gamtos meno objektų parkas. Ilgi pasivaikščiojimo takai. Firkspedvalės dvare įsteigta tarptautinė menininkų rezidencija. +371 29133374; GPS: 57.03339, 22.56661
2. **Piliakalnis arba „Švedų kepurė“.** Pasakojama, kad kalne palaidotas švedų generolas, o kalną žemių supylė kareiviai savo kepurėmis. Įrengta rogučių ir bagių trasa. +371 26405405; GPS: 57.02443, 22.59270
3. **Imulos takas.** Takas prasideda prie Imulos upės žiočių Abavoje. Ilgis 4,3 km. Imulos slėnio vaizdai, Lanksedės Velnio pėdos akmuo. GPS: 57.01390, 22.62308
4. **Kalnmuiža.** XIX a. pradžios statiniai. +371 26699033; GPS: 57.01161, 22.65919
5. **Abavos Velnio akmuo.** Akmens amžiaus ledynų slinkimo liudininkas – beveik ovalus rausvas akmuo. Saugomas geologinis ir geomorfologinis gamtos paminklas. GPS: 57.01844, 22.68730
6. **Žvejų tiltas.** Nebaigtas gelžbetonio tiltas per Abavos upę. GPS: 57.01052, 22.73726
7. **Kandavos muziejus, meno galerija ir amatų centras.** Iš anksto susitarus, čia galima paragauti Kandavos gilių kavos. +371 26667031; GPS: 57.03823, 22.77046
8. **Livonijos ordino pilies griuvėsiai.** Išlikęs tik parako bokštas. Piliakalnio papėdėje įrengtas pilies maketas. GPS: 57.03526, 22.77844

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Poilsio bazė „Zviedru cepure“**, +371 26405405; GPS: 57.02449, 22.59265
2. **Poilsio namai „Plosti“**, +371 25617127; GPS: 57.02412, 22.65411
3. **Svečių namai „Ružas“**, +371 29402605; GPS: 57.01267, 22.64751
4. **Viešbutis „Kalnmuižas pils“**, +371 26699033; GPS: 57.01165, 22.65942
5. **Svečių namai „Kārkli“**, +371 29177356; GPS: 57.02015, 22.67621
6. **Palapinių vietos „Vītiņi“**, +371 29414050; GPS: 57.01191, 22.62371
7. **Viešbutis „Kandavas Sporta halle“**, +371 63107360; GPS: 57.03598, 22.76748
8. **Viešbutis „Kandava“**, +371 26406733; GPS: 57.03598, 22.77616
9. **Svečių namai „Pils“**, +371 26438887; GPS: 57.03565, 22.77961
10. **Apartamentai „Kūrorta iela“**, +371 29116750; GPS: 57.03353, 22.77911
11. **Poilsio namai „Villa Jaunkrastmaļi“**, +371 28368889; GPS: 57.04500, 22.77836
12. **Palapinių vietos „Nāriņa“**, +371 29105411; GPS: 57.03333, 22.80147
13. **Svečių namai „Dižpriedes“**, +371 26555597; GPS: 57.03004, 22.79970
14. **Jaunimo nakvynės namai „Kandavas lauksaimniecības tehnikums“**, +371 29550208; GPS: 57.03703, 22.79749

Maitinimas

1. **Kavinė „Zviedru cepure“**, +371 26405405; GPS: 57.02449, 22.59265
2. **Kavinė „Plostkrogs“**, +371 29196494; GPS: 57.02085, 22.64578
3. **Restoranas „Kalnmuižas pils“**, +371 26699033; GPS: 57.01165, 22.65942

Kavinės ir restoranai Kandavoje – www.visitkandava.lv

Parduotuvės

„Linda“ (Kandava), +371 26100060; GPS: 57.03638, 22.77607
„Vītoli“ (Kandava), +371 28904724; GPS: 57.03386, 22.78066
„Maxima“ (Kandava), +371 80002020; GPS: 57.03598, 22.78166
„Citro“ (Kandava), +371 28558825; GPS: 57.03353, 22.78372

Vaistinės

„Vecā aptieka“ (Kandava), GPS: 57.03574, 22.77559
„Aptieka Ozolāji“ (Kandava), GPS: 57.03302, 22.78091

Bankomatai

„Swedbank“ (Kandava), GPS: 57.035914, 22.781530
„SEB“ (Kandava), GPS: 57.03371, 22.78368

Viešasis transportas

Maršrutu Sabilė–Kandava autobusas važiuoja ~10 kartų per dieną. www.1188.lv

Poilsio vietos

1. **„Vītiņi“**, GPS: 57.01191, 22.62371
2. **Kandava**, GPS: 57.03176, 22.77602; GPS: 57.03371, 22.77637; GPS: 57.03401, 22.78456; GPS: 57.03405, 22.80153

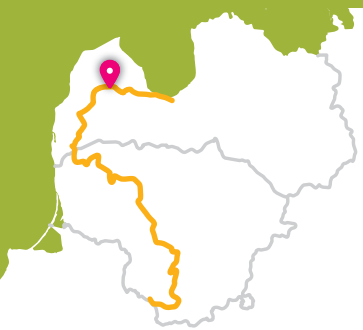

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Kandava – Jaunmokas

Pūrė – vieta, kur gaminamas šokoladas

Jelgavos gatve, kirtus senąjį akmeninį tiltą per Abavą, Miško takas Daigones gatve ir toliau žvyrkeliu 5 km veda iki Daiguonės kaimelio. Toliau Dzilkalnų–Pūrės keliu (V1464) nusileidžia į Abavos senvagės slėnį. Už tilto per upę maršrutas pasuka dešinėn ir mažu takeliu pasiekia Pūrę. Apsukęs Pūrės dvarą, Zemeniu gatve ir Pūrės–Jaunsatų (C004) keliu 5 km eina iki Galciemo kaimo. Apylinkėse kasamas smėlis ir žvyras. Galciemo mieste Miško takas pasuka kairėn į nedidelį žvyrkelį, kuris po 3,5 km susijungia su Jaunmuokų–Jaunsatų keliu (V1444). Dar po 3 km maršrutas kerta Rygos–Ventspilio plentą ir mažais medžių apsuptais keliukais pasiekia Jaunmuokų pilį. Artėjant prie jos nuo Jaunsatų pusės, atsiveria gražus kraštovaizdis, kur Rytų Kuršo Sparnenės banguojančią lygumą keičia Vanemos kalvynas.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 24 km
- 6 – 8 val.
- Kandava, Riterių piliakalnis
- Jaunmuokų pilis
- Kandava – Daigone – Pūre – Galciems – Jaunmokas
- Daugiausia žvyrkeliai, trumpas ruožas – takas.
- Lengvas
- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu ir pereidami Ryga–Ventspilis greitkelį (A10)!

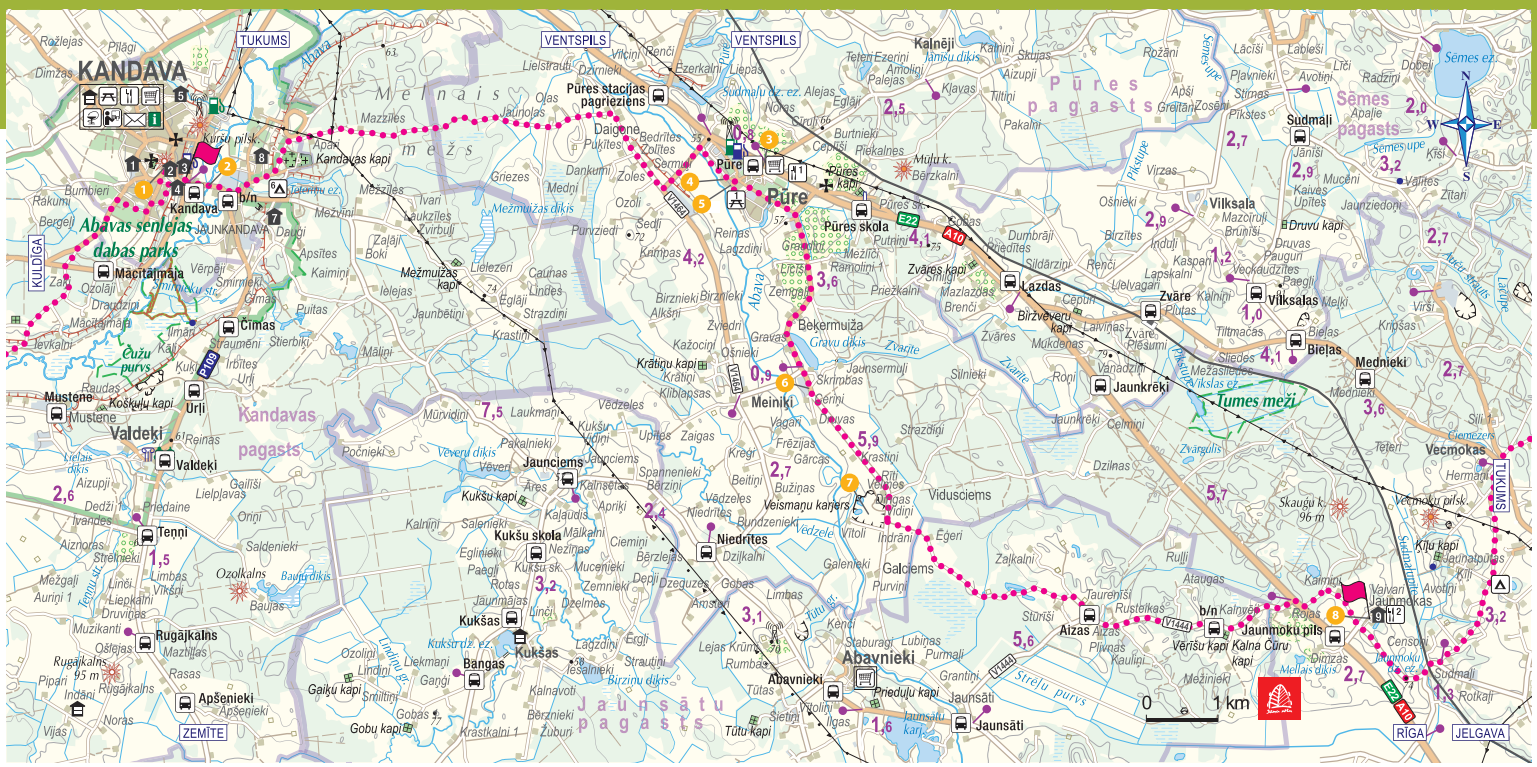

GAMTA

Šioje Miško tako atkarpoje galima pamatyti žvyro karjerus. Žvyras – nuosėdinė uoliena iš įvairaus skersmens uolienų nuolaužų ir smėlio, aleurito, molio užpildo. Didžiausi žvyrynai susidarė per dabartinės Latvijos teritoriją slenkant ledynams. Žvyras – viena svarbiausių Latvijos naudingųjų iškasenų, jis naudojamas sunkiajam betonui gaminti, keliams tiesti, statyboms.

VERTA PAMATYTI!

1. **Kandava.** Vienas gražiausių Kuržemės miestelių su savita senąja architektūra, grindinio gatvelėmis, šviestuvais, kalvotu reljefu ir gražiu kraštovaizdžiu. GPS: 57.03681, 22.77585
2. **Kandavos tiltas.** Per Abavos upę į Kandavą galima patekti tašytų akmenų tiltu. Jis vadinamas seniausiu tokio tipo arkiniu tiltu Šiaurės Europoje. GPS: 57.03382, 22.78507
3. **Pūrė.** Miestelis kaip vaisių auginimo centras buvo įkurtas daugiau nei prieš 80 metų. Sezono metu prie greitkelio (A10) galima nusipirkti vietos gyventojų užaugintų vaisių ir uogų. GPS: 57.03741, 22.91242
4. **Šokolado muziejus „Pure Chocolate“.** Ekskursija, edukacinės pamokos, gamyklos parduotuvė. +371 22100042; GPS: 57.03577, 22.90354
5. **Pūrės dvaras.** Dvaro gyvenamasis namas statytas XVIII a. pirmoje pusėje, šiuo metu atliekami dvaro restauravimo darbai. GPS: 57.03505, 22.90525
6. **UB „Kliblapsas“.** ~30 ha ūkis – vienas didžiausių Latvijoje moliūgus auginančių ūkių. +371 29152085; GPS: 57.00965, 22.92393
7. **Žvyro karjerai „Veismaņi“.** Kasamas smėlis, žvyras, skalda. GPS: 56.99401, 22.93798
8. **Jaunmuokų pilis.** Ši pilis buvo pastatyta tuometinio Rygos miesto mero Dž. Armitstedo užsakymu. Tai buvo jo medžioklės pilis ir vasaros rezidencija. Veikia Miško muziejus. +371 26187442; GPS: 56.98183, 23.05339

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Viešbutis „Kandavas Sporta halle“**, +371 63107360; GPS: 57.03598, 22.76748
2. **Viešbutis „Kandava“**, +371 26406733; GPS: 57.03598, 22.77616
3. **Svečių namai „Pils“**, +371 26438887; GPS: 57.03565, 22.77961
4. **Apartamentai „Kūrorta iela“**, +371 29116750; GPS: 57.03353, 22.77911
5. **Poilsio namai „Villa Jaunkrastmaļi“**, +371 28368889; GPS: 57.04500, 22.77836
6. **Palapinių vieta „Nāriņa“**, +371 29105411; GPS: 57.03333, 22.80147
7. **Svečių namai „Dižpriedes“**, +371 26555597; GPS: 57.03004, 22.79970
8. **Jaunimo nakvynės namai „Kandavas lauksaimniecības tehnikums“**, +371 29550208; GPS: 57.03703, 22.79749
9. **Viešbutis „Jaunmoku pils“**, +371 63107125, 26187442; GPS: 56.98155, 23.05421

Maitinimas

Kavinės ir restoranai Kandavoje: www.visitkandava.lv

1. **Kavinė „Pie Jāņa“**, +371 26432843, GPS: 57.03634, 22.91854
2. **Jaunmuokų pilies šeimos restoranas**, +371 26187442; GPS: 56.98183, 23.05339

Parduotuvės

„Citro“ (Pūrė), +371 63188016; GPS: 57.03853, 22.91212

„LaTS“ (Pūrė), +371 26143616; GPS: 57.03802, 22.91255

Vaistinės

„Mana Aptieka“ (Pūrė), GPS: 57.03853, 22.91212

Bankomatai

„Swedbank“ (Kandava), GPS: 57.035914, 22.781530;

„SEB“ (Kandava), GPS: 57.03371, 22.78368

Viešasis transportas

Maršrutu Kandava–Jaunmuokų pilis autobusai nevažiuoja.

Poilsio vietos

1. **Pūrė**, GPS: 57.03716, 22.90124; GPS: 57.03381, 22.90732

INFORMACIJA TURISTUI

Kandavos TIC, Ūdens iela 2, Kandava, www.visitkandava.lv, +371 28356520; GPS: 57.03683, 22.77580

Tukumo TIC, Talsu iela 5, Tukumas, www.visittukums.lv, +371 28311557; GPS: 56.96660, 23.15251

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI TUKUME IR KEMERIŲ NACIONALINIAME PARKE

- Senovinės dvarų ir pilių alėjos
- Tukumo rožių grožis
- Šlokenbeko dvaras – viduramžių tvirtovė
- Žaliausia Miško tako atkarpa Kuržemėje
- Miškai, kuriuose gausu grybų ir uogų
- Samanynės ir raistai
- Istorinio Kemerių kurorto parkas
- Sluokos ežeras kaip veidrodis ir apžvalgos bokštas
- Ramybe dvelkianti Rygos jūros įlanka

LATVIJA
TUKUMAS IR KEMERIŲ NACIONALINIS PARKAS

KEMERIŲ NACIONALINIS PARKAS – VIENAS IŠ DIDŽIAUSIA ĮVAIROVE PASIŽYMINČIŲ LATVIJOS RAISTŲ

#97-99

Jaunmoku pils – Bigauņciems: 56 km

Kemerių nacionalinis parkas įkurtas, siekiant apsaugoti pelkes – seklias Rygos įlankos pakrantes, užaugusius pakrančių ežerus, didžiulius pelkių masyvus, šlapius miškus ir užliejamas pievas, kurie yra reikšminga daugelio augalų (25 proc. augalų rūšių, įrašytų į Latvijos raudonąją knygą) augimo bei gyvūnų, ypač perinčių ir migruojančių paukščių, gyvenamoji vieta. Parke yra viena didžiausių pelkių Latvijoje – Didysis Kemerių raistas bei mažesnės – Žalioji pelkė, Raganų pelkė, kuriomis vingiuoja Miško takas. Didieli pelkynai yra sieros vandenų ir gydomojo dumblo susidarymo vieta, kurioje kadaise buvo įkurtas Kemerių kurortas. Kirsdamas istorinį Kemerių kurortą, Miško takas Bigauncieme prie jūros susitinka su Jūrų taku (E9) ir toliau kartu veda į Rygą.

WWW.BALTICTRAILS.EU

97

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Jaunmokas – Tukums

Į Tukumą – miestu pasigrožėti!

Jaunmuokų pilies apylinkės džiugina Rytų Kuršo aukštumos Vanemos kalvyno kraštovaizdžiu. Miško takas vingiuoja žemyn iki Berų vandens malūno. Toliau maršrutas veda apie 3 km iki pat Vecmuokų ir 50 m už jo, atskleisdamas gražų kraštovaizdį ir platų Sluocenės slėnį pietuose. Už Vecmuokų dvaro alėjos maršrutas kerta Tukumo–Lazdos kelią (V1442), praeina pro keletą viensėdžių ir tiesiu miško keliu veda pietryčių kryptimi palei Seklio ežerą, prie kurio galima prieiti mažais takeliais. Poilsio komplekso „Sveikuli“ apylinkėse maršrutas eina miško takais ir ties Uozuolinių kapinėmis pasiekia Tukumo–Kesterciemo–Kolkos kelią (P131), kur prasideda Tukumo miestas. Raudas, Kurzemes Meža ir Melnezera gatvėmis maršrutas atveda prie Saulės kalno.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

- 14 km
- 4 – 5 val.
- Jaunmuokų pilis
- Tukumas, Saulės kalnas

- Jaunmokas – Vecmokas – Sveikuļi – Tukums
- Iki Seklio ežero – žvyrkeliai, tarp Seklio ežero ir Uozuolinių kapinių – miško takas, Tukume – pėsčiųjų takai.
- Lengvas

- Būkite atsargūs eidami kelkraščiu ir pereidami kelią!
- Iš Tukumo į Rygą galima patogiai važiuoti traukiniu.
- Bent pusę dienos rekomenduojama pasilikti ir apžiūrėti Tukumą.

GAMTA

Pirmosios alėjos Latvijoje atsirado XVIII a. pr., o XIX a. pr. didikai, laikydamiesi Vakarų Europos sodų ir parkų mados, pradėjo masiškai sodinti alėjas. Jos dažniausiai vesdavo į dvaro rūmus ir bažnyčias. Baltijos gubernijos ūkininkai aplink savo namus taip pat pradėjo sodinti alėjas, kai tik įstengė nusipirkti nekilnojamojo turto. Alėjos buvo formuojamos ne tik iš vietinių, bet ir iš atvežtinių medžių rūšių. Pirmosios pasirodė esančios tinkamesnės Latvijos klimatui, todėl ąžuolų ir liepų alėjos labiau paplitusios šiame krašte, maumedžių – retesnės. Senų ąžuolų alėjos yra svarbi įvairių grybų rūšių (įskaitant pintis *(Fomes)*), vabzdžių, kerpių, samanų, žinduolių ir paukščių buveinė. Latvijoje 64 gražiausios ir reikšmingiausios alėjos turi saugomo gamtos paminklo statusą. Jaunmuokų ir Vecmuokų alėjos taip pat įtrauktos į saugomų alėjų sąrašą.

VERTA PAMATYTI!

1. **Bero vandens malūnas.** XIX a. antroje pusėje statytas malūnas, kurio girnas suka ne tik vanduo, bet ir du žibalo varikliai. GPS: 56.97524, 23.06653
2. **Vecmuokų dvaro griuvėsiai.** Vecmuokų dvaras istoriniuose šaltiniuose minimas 1544 m. Išlikusius ponų namo griuvėsius ir kelis ūkinius pastatus galima apžiūrėti. +371 29210280; GPS: 56.99988, 23.08000
3. **Vecmuokų dvaro alėjos.** 1050 m ilgio alėjos atkarpa, įtraukta į gamtos paminklų – saugomų alėjų registrą. GPS: 56.99965, 23.08138
4. **Seklio arba Sėklio ežeras.** Populiariausia Tukumo žvejybos vieta. Kitoje ežero pusėje įrengta populiari maudymosi vieta. +371 23771600; GPS: 57.00253, 23.11833
5. **Jumpravos ežeras.** Legenda pasakoja, kad ežere nuskendo jauna mergina (latv. jumprava), todėl taip ir pavadintas. GPS: 56.99158, 23.12841
6. **Tukumas.** Nedidelis miestelis sodų apsuptyje Kuržemės pakraštyje. Keli muziejai. Rožių maršrutas leis pasigrožėti skirtingų rožių žiedų grožiu miesto želdynuose. GPS: 56.96663, 23.15262
7. **Tukumo dailės muziejus.** Viena vertingiausių XX a. pirmosios pusės latviško meno kolekcijų. +371 25494677; GPS: 56.96527, 23.15321
8. **Meno galerija „Durvis“.** Šiuolaikinio meno parodos. +371 63124312, 28391437; GPS; 56.96475, 23.15470
9. **Tukumo miesto istorijos muziejus.** Muziejus įrengtas seniausioje miesto dalyje – pilies bokšte. +371 63124348, 2562213; GPS: 56.96466, 23.15551
10. **Šiaudų muziejus.** Pirmasis toks muziejus Latvijoje, turintis daugiau nei 500 eksponatų. +371 29495746; GPS: 56.96780, 23.16038
11. **Durbės pilis.** Viena įdomiausių klasicizmo stiliaus Kuržemės pilių, muziejus. +371 26305946, 25721502; GPS: 56.96674, 23.19306
12. **Melnezero ežeras.** Nedidelis ežeras prie Tukumo ribos, apsuptas miško. Pėsčiųjų, šiaurietiško ėjimo ir bėgikų pažymėtos trasos, maudymosi vietos su tilteliais. GPS: 56.98387, 23.17123

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Viešbutis „Jaunmoku pils“, +371 63107125, 26187442; GPS: 56.98155, 23.05421

2. Kempingas „Knauķi“, +371 29251157, 26148003; GPS: 56.98508, 23.08510

3. Poilsio kompleksas „Sveikuļi“, +371 29232026; GPS: 56.99459, 23.13675

4. Poilsio kompleksas „Vāgneris – labu sajūtu parks“, +371 29139800, 22022943; GPS: 56.99161, 23.13593

Nakvynė Tukume: www.visittukums.lv

Maitinimas

1. Jaunmuokų pilies šeimos restoranas, +371 63107125, 26187442; GPS: 56.98183, 23.05339

Kavinės ir restoranai Tukume: www.visittukums.lv

Parduotuvės

Tukume yra kelios, iš jų dvi veikia visą parą:

„Mego“, +371 67775959; GPS: 56.97057, 23.16497

„Pie Katrīnas“, GPS: 56.96521, 23.15596

Tukumo turguje vietinių produktų galima įsigyti antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Galima įsigyti vietinių sezoninių vaisių, uogų, naminių produktų. GPS: 56.96828, 23.15200

Vaistinės

Tukume yra kelios, visą parą veikianti: **„Mana Aptieka“**, GPS: 56.96610, 23.15523

Bankomatai

Tukume yra keli, iš jų artimiausi maršrutui:
GPS: 56.97192, 23.15315;
GPS: 56.96594, 23.16137;
GPS: 56.96770, 23.15791;
GPS: 56.96997, 23.16279;
GPS: 56.97028, 23.16754

Viešasis transportas

Autobusai maršrutu važiuoja ~ 4 kartus per dieną, stotelės „Jaunmoku pils“, „Tukuma lauktehnika“. www.1188.lv

INFORMACIJA TURISTUI

Tukumo TIC,
Talsu iela 5, Tukumas,
www.visittukums.lv,
+371 28311557;
GPS: 56.96660, 23.15251

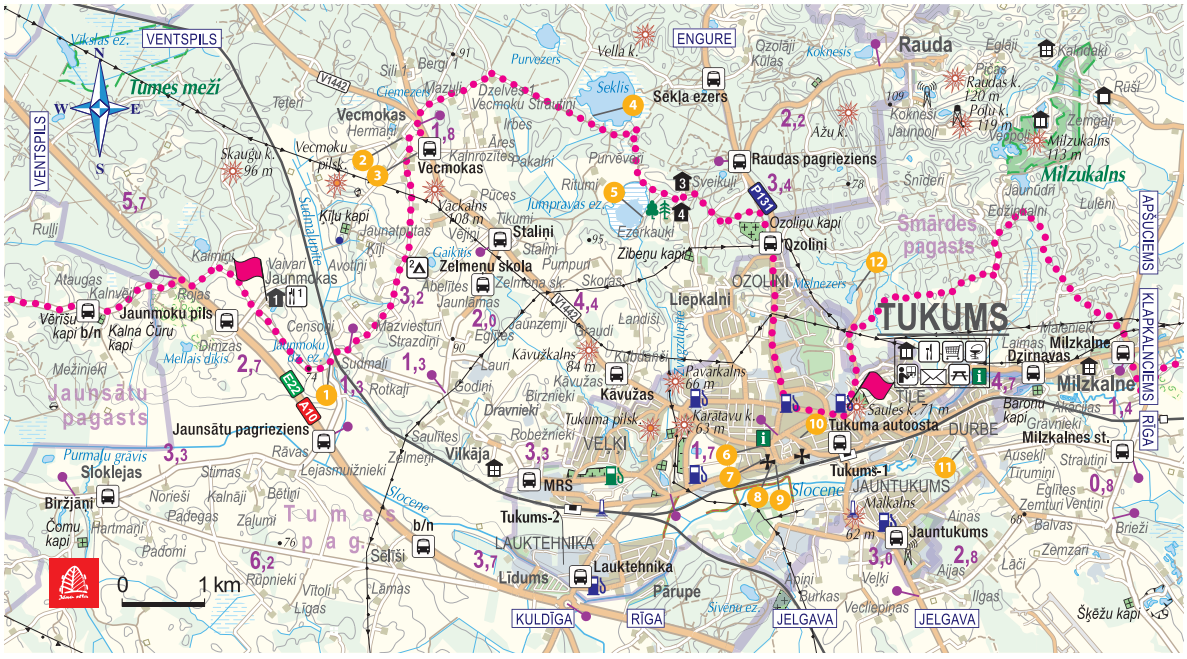

98

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Tukums – Jāņukrogs

Gausiais grybų miškais

Melnezera gatve Miško takas palieka Tukumą ir iki pat Milzkalnės vingiuoja miškais, išskyrus trumpą atkarpą Jaunūdrų keliu. Toliau maršrutas tai pakyla, tai leidžiasi Raudos kalvyno keterų šlaitais. Viena aukščiausių vietų yra Milzkalnas, 113 m virš jūros lygio. Kirtus Tukumo–Milzkalnės–Smardės kelią (V1446), maršrutas veda per Šluokenbekos dvarą, peršoka Sluocenės upeliuką, apsuka aplink Berzajus ir toliau kairiuoju Sluocenės krantu vingiuoja iki Karninių kapinių prie Tukumo–Milzkalnės–Smardės kelio. Nuo šios vietos iki Valgumo ežero, kurio pakrantėje yra apgyvendinimo vieta, Miško takas tęsiasi maždaug 2,5 km. Už Berzajų prasideda Kemerių nacionalinis parkas (KNP).

PRAKTINĖ INFORMACIJA

14 km

4 – 5 val.

Tukumas, Saulės kalnas

Karninių kapinės prie Tukumo–Smardės kelio

Tukums – Milzkalne – Kārniņu kapi

Nedideli miško takai, Tukume ir Milzkalnėje – asfaltas.

Lengvas

Vietomis takai gali būti drėgni.

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu ir pereidami kelius!

Miško tako maršruto atkarpa nuo Šluokenbekos dvaro iki Karninių kapinių veda vienu KNP dviračių maršrutu, vadinamuoju Šluokenbekos žiedu. Jis žymimas balta, mėlyna, balta juostelėmis ant medžių. Nuo maršruto pabaigos iki Smardės geležinkelio stoties yra 2 kilometrai.

GAMTA

Latvijoje randama daugiau nei 4000 grybų rūšių, iš kurių valgomi apie 300. Grybautojai paprastai atpažįsta ir renka tik kelias dešimtis valgomų grybų. Pagrindinė grybavimo taisyklė – rinkite ir maistui vartokite tik tuos grybus, kuriuos gerai atpažįstate ir esate tikri! Nuodingiausias grybas Latvijoje yra žalioji musmirė *(Amanita phalloides)*, o baltoji musmirė *(Amanita virosa)* yra labai pavojinga. Latvijoje saugomos 62 grybų rūšys. Vasarą ir rudenį renkamos laukinės uogos – puikus vitaminų šaltinis: kvapnios žemuogės ir avietės, mėlynės, vaivorai, gervuogės, bruknės, putinai, o pelkėse – tekšės ir spanguolės.

VERTA PAMATYTI!

1. **Tylės upokšnis.** Į upokšnį subėga keli sraunūs šaltiniai, todėl jame gausu šaltinio vandens. GPS: 56.98120, 23.17437
2. **Didysis Mikelio akmuo.** Didžiulis akmuo, ant kurio kadaise vienu metu stovėjo 167 vaikai. GPS: 56.98592, 23.19429
3. **Ožių kalnas.** 480–520 m ilgio ir 109 m aukščio kalnas. Takas į kalną vadinamas Ožio taku. Giedru oru nuo viršūnės matyti Durbės pilis. GPS: 57.00299, 23.16895
4. **Šluokenbekos dvaras ir Latvijos kelių muziejus.** Tai vienas iš nedaugelio viduramžių dvaro pavyzdžių Baltijos šalyse ir vienintelis Latvijoje. Veikia muziejus, viešbutis, užeiga, kultūros namai ir biblioteka. +371 29904147, 63182354; GPS: 56.97547, 23.22628
5. **Poilsio kompleksas „Valguma pasaule“.** Basų kojų takas, Gamtos paveikslų takas, labirintai, Meno erdvė miške, didelio formato nuotraukos. +371 29414022; GPS: 56.99022, 23.31542
6. **Smardės medus.** Ekskursijos dalyviai supažindinami su medaus, žiedadulkių ir bičių duonelės gamyba, gali apžiūrėti bites, rasti bičių motinėlę, tranus, nusipirkti bičių suneštų gėrybių. +371 25167097; GPS: 56.96111, 23.33219

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Poilsio kompleksas „Silmalas“, +371 29424535; GPS: 56.97675, 23.20894

2. Viešbutis „Šlokenbekas muiža“, +371 25155225; GPS: 56.97547, 23.22628

3. Svečių namai „Milzkalne.lv“, +371 26545521, 29574890; GPS: 56.98186, 23.23642

4. Poilsio namai „Iglu Hut Milzkalne“, +371 26545521; GPS: 56.98179, 23.23741

5. Palapinių vieta „Lejiņas“, +371 29559767; GPS: 56.97832, 23.31314

6. Poilsio kompleksas „Valguma pasaule“, +371 63181222, 29414022; GPS: 56.99022, 23.31542

Maitinimas

Kavinės ir restoranai Tukume: www.visittukums.lv

1. Užeiga „Šlokenbekas muiža“, +371 23112233; GPS: 56.97547, 23.22628

2. Restoranas „Valguma pasaule“, +371 63181222, 29414022; GPS: 56.99022, 23.31542

3. Kavinė „Runcis“, +371 63192256; GPS: 56.94554, 23.33815

Parduotuvės

Tukumo turguje vietinių produktų galima įsigyti antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Galima įsigyti vietinių sezoninių vaisių, uogų, naminių produktų. GPS: 56.96828, 23.15200

Tukume yra kelios parduotuvės, iš jų dvi veikia visą parą:

„Mego“, +371 67775959; GPS: 56.97057, 23.16497

„Pie Katrīnas“, GPS: 56.96521, 23.15596

„Citro“ (Milzkalnė), +371 28558015; GPS: 56.97810, 23.22827

Vaistinės

Tukume yra kelios, visą parą veikianti: **„Mana Aptieka“**, GPS: 56.96610, 23.15523

Bankomatai

Tukume yra keli, iš jų artimiausi maršrutui:
GPS: 56.97192, 23.15315;
GPS: 56.96594, 23.16137;
GPS: 56.96770, 23.15791;
GPS: 56.96997, 23.16279;
GPS: 56.97028, 23.16754

Viešasis transportas

Darbo dienomis autobusas važiuoja kartą per dieną. www.1188.lv
Rekomenduojama važiuoti traukiniu maršrutu Ryga–Tukumas–Ryga, kuris važiuoja kelis kartus per dieną. Išlipti / įlipti stotyje „Smārde“ ir iki / nuo Karninių kapinių pėstute eiti 2,3 km. www.pv.lv

Poilsio vietos

1. Šluokenbekos dvaras, GPS: 56.97547, 23.22628

INFORMACIJA TURISTUI

Tukumo TIC, Talsu iela 5, Tukumas, www.visittukums.lv, +371 28311557; GPS: 56.96660, 23.15251

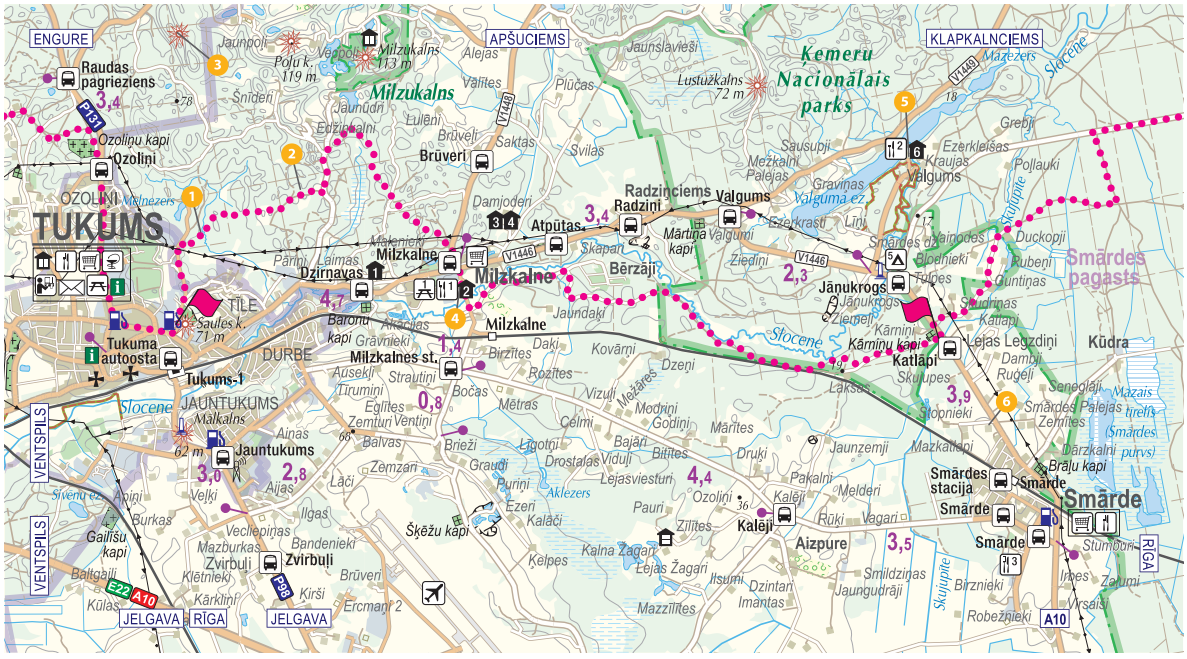

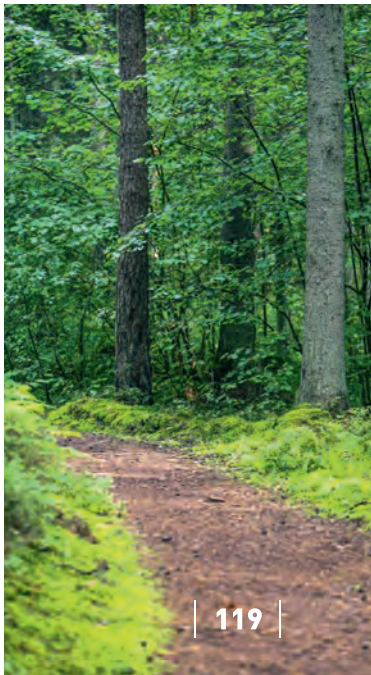

99

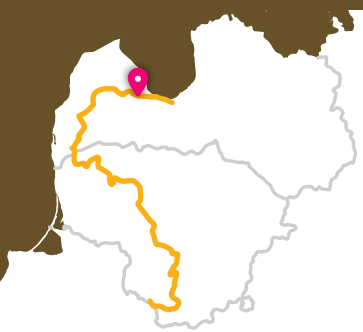

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Jāņukrogs – Bigauņciems

Kemerių nacionaliniu parku

Kirtus vietovę su keliomis sodybomis, Miško takas vingiuoja gražiais spygliuočių miškais ir dar 6,5 km Čaukciemu, kol pasuka į Žaliąją kopą. Toliau eina Antinciemo–Smardės kelkraščiu. Vietovė lygi, nes maršrutas eina Pajūrio žemumos Engurės lyguma. Nuo Žaliosios kopos atsiveria platūs Žaliosios ir Raganų pelkių vaizdai. Nedidelis miško keliukas vingiuoja kopos apatine dalimi ir dviejose vietose pelkę kerta mediniais takeliais. Kemeriuose maršrutas eina Partizānu, Robežu, A. Upīša, Katedrāles ir E. Dārziņa gatvėmis, pro parko lankytojų centrą „Meža māja“ ir Veršupytę, į kurią įteka sieringų šaltinių vandenys. Kirtus Tūristu gatvę, maršrutas eina Dūņu keliu iki Sluokos ežero. Toliau Miško takas prieina Veršupytės raistą – vieną puikiausių šlapių miškų buveinių visoje Kuržemėje. Prie Melnezero ežero maršrutas pasuka senojo Kemerių kelio link ir po 2 km pasiekia Bigaunciemą. Už Talsų plento (P128) Miško tako maršrutas prieina Rygos įlanką ir susijungia su Jūrų tako maršrutu (E9). Miško takas visą atkarpą eina per Kemerių nacionalinį parką (KNP).

INFORMACIJA TURISTUI

Tukumo TIC, Talsu iela 5, Tukumas, www.visittukums.lv, +371 28311557; GPS: 56.96660, 23.15251

Kemerių nacionalinio parko informacijos centras, „Meža māja“, Kemeriai, www.kemerunacionalaisparks.lv, +371 26424972; GPS: 56.95193, 23.51326

Jūrmalos TIC, Jomas iela 5, Jūrmala, www.visitjurmala.lv, +371 67147900; GPS: 56.97157, 23.79800

PRAKTINĖ INFORMACIJA

28 km

7 – 9 val.

Karninių kapinės prie Tukumo–Smardės kelio

Bigaunciemo paplūdimys, priešais Vecajam Ķemeru kelią

Kārniņu kapi – Čaukciems – Zaļā kāpa – Ķemeri – Slokas ezers – Bigauņciems

Žvyrkeliai, Kemeriuose – asfaltas, grindinys, parko takeliai, miško takai natūralia danga, mediniai takeliai.

Sunkus (jei per vieną dieną),

Lengvas (jei per dvi dienas)

Būkite atsargūs eidami kelkraščiu!

Miško tako maršrutas šioje atkarpoje sutampa su KNP dviračių maršrutu „Meža aplis“, žymima balta, raudona ir balta juostomis ant medžių, o prie Kemerių – su pėsčiųjų ir dviratininkų maršrutu „Zaļā kāpa“, žymima balta, geltona ir balta juostomis ant medžių.

Maršrutą rekomenduojama įveikti per dvi dienas. Pirmą dieną galima eiti iki Kemerių (21 km), kur galima nakvoti, arba eiti į Kemerių geležinkelio stotį (0,8–1 km nuo Miško tako maršruto).

GAMTA

Kemerių nacionalinis parkas – trečias pagal dydį Latvijos nacionalinis parkas, įkurtas 1997 metais, siekiant apsaugoti svarbiausias gamtos vertybes: seklias Rygos įlankos pakrantes, užaugusius pakrančių ežerus, didžiulius pelkių masyvus, šlapius miškus ir užliejamas pievas, kurios yra reikšminga daugelio augalų augimo (25 proc. augalų rūšių, įrašytų į Latvijos raudonąją knygą) ir gyvūnų, ypač perinčių ir migruojančių paukščių, gyvenamoji vieta. Parke yra viena didžiausių pelkių Latvijoje – Didžioji Kemerių pelkė, ir mažesnės – Žalioji, Raganų. Dideli pelkynai yra sieros vandenų ir gydomojo dumblo susidarymo vieta, kurioje kadaise buvo įkurtas Kemerių kurortas. Drėgni lapuočių miškai ir Veršupytės pelkės pagal rūšių įvairovę yra viena gausiausių buveinių Latvijoje. Šiuos miškus kasmet užtvindo Veršupytės vandenys, tai akivaizdu pažvelgus į juodalksnių *(Alnus glutinosa)* storas šaknis, panašias į mangrovių sąžalynus. Prie Miško namo (kur įsikūręs Kemerių nacionalinio parko informacijos centras) prasideda trumpas Juodalksnių raisto *(Melnalkšņu dumbrāju)* pažintinis takas. Įspūdingiausios Veršupytės pelkės yra per pavasario polaidį arba po stiprių liūčių, kai maža upė išeina iš krantų ir užlieja didelius plotus. Kita vieta, kur galima pažinti šias pelkes, yra Sluokos ežero pėsčiųjų takas.

VERTA PAMATYTI!

1. **Kanierio ežero piliakalnio takas.** 1,3 km ilgio lanko formos takas su apžvalgos bokštu, iš kurio atsiveria ežero vaizdas, galima stebėti paukščius.
GPS: 56.99147, 23.43452
2. **Pasienio akmuo.** Žymi buvusią Rusijos imperijos ir Kuršo kunigaikštystės pasienio liniją, ėjusią Robežu gatve.
GPS: 56.94341, 23.49046
3. **Kemerių evangelikų liuteronų bažnyčia.** Pirmas mūrinis pastatas Kemerių kurorte. +371 26593425;
GPS: 56.94555, 23.49082
4. **Šv. Petro ir Povilo stačiatikių bažnyčia.** Taisyklingo kryžiaus medinė bažnyčia su kupolu ir varpine. Tai istorizmo stiliaus pastatas, kuriam būdingos Šiaurės Rusijos medinių bažnyčių architektūrinės formos. +371 67765417;
GPS: 56.94743, 23.49519
5. **Kemerių kurorto parkas.** Sieringo vandens šaltinis „Ķirzaciņa“ šalia medžio drožiniais puošto paviljono, vandens bokštas su Kemerio istorijos ekspozicija ir apžvalgos aikštelė ant stogo, 7 vaizdingi tilteliai per Veršupytę. Buvęs viešbutis „Ķemeri“ – ryškus neoklasicizmo pavyzdys. GPS: 56.94785, 23.49559
6. **Meža māja.** Architekto Fridriho Skujinio suprojektuotas pastatas šiaudiniu stogu yra vienas ryškiausių Latvijos nacionalinio romantizmo pastatų. Name įsikūręs Kemerių nacionalinio parko informacijos centras. +371 26424972;
GPS: 56.95193, 23.51326
7. **Juodalksnių raisto takas.** 0,6 km ilgio takas supažindina su labai drėgnu, natūraliu lapuočių medžių mišku.
GPS: 56.95206, 23.51368
8. **Sluokos ežero apžvalgos bokštas.** Apžvalgos bokštas yra ant pontonų, su žeme sujungtas tilteliu. Nuo bokšto matyti visas Sluokos ežeras iki pat Kaugurių. Paukščiai ežere būriuojasi pavasarį ir vasaros pabaigoje ar rudenį, todėl tai mėgstama paukščių stebėtojų vieta.
GPS: 56.95759, 23.54712
9. **Bigaunciemas.** Žvejų kaimas Rygos įlankos pakrantėje, kur galima nusipirkti šviežiai pagautos ir rūkytos žuvies.
GPS: 56.98552, 23.53757

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. Poilsio kompleksas „Valguma pasaule“, +371 63181222, 29414022;
GPS: 56.99022, 23.31542

2. Palapinių vieta „Lejiņas“,
+371 29559767; GPS: 56.97832, 23.31314

3. Svečių namai „Ķemeri“,
+371 28308055; GPS: 56.93932, 23.48670

4. Apartamentai „Annas māja“,
+371 29171022; GPS: 56.94418, 23.49845

5. Poilsio namai „Relax Port“,
+371 28301853; GPS: 56.98409, 23.53703

6. Svečių namai „Vallery Guest house“,
+371 27049171, 27279599;
GPS: 56.98665, 23.53304

7. Poilsio namai „Atpūta pie jūras“,
+371 28272223; GPS: 56.98607, 23.54018

Maitinimas

1. Restoranas „Valguma pasaule“,
+371 63181222, 29414022;
GPS: 56.99022, 23.31542

2. Kavinė „Dižpriede“, +371 28756095;
GPS: 56.98594, 23.53753

Parduotuvės

„Zelta puķes“ (Kemeriai),
+371 67765188; GPS: 56.94110, 23.49130

„top!“ (Kemeriai),
+371 26811080; GPS: 56.94341, 23.49755

„Helans“ (Kemeriai),
GPS: 56.94309, 23.49442

Bigauncieme nėra.

Vaistinės

„Latvijas aptieka“ (Kemeriai),
+371 29117673; GPS: 56.94267, 23.49388

Bankomatai

Šioje atkarpoje bankomatų nėra.

Viešasis transportas

Į maršruto pradžios vietą galima važiuoti traukiniu iki stoties „Smārde“ ir iki Janu kruogo eiti 2,3 km. www.pv.lv
Nuo maršruto pabaigos (Bigaunciemo) į Rygą važiuoja autobusai kelis kartus per dieną www.1188.lv.

Poilsio vietos

1. Kaniero piliakalnis,
GPS: 56.99145, 23.43467

2. Miško namas,
GPS: 56.95228, 23.51242

3. Sluokos ežeras,
GPS: 56.95742, 23.54650

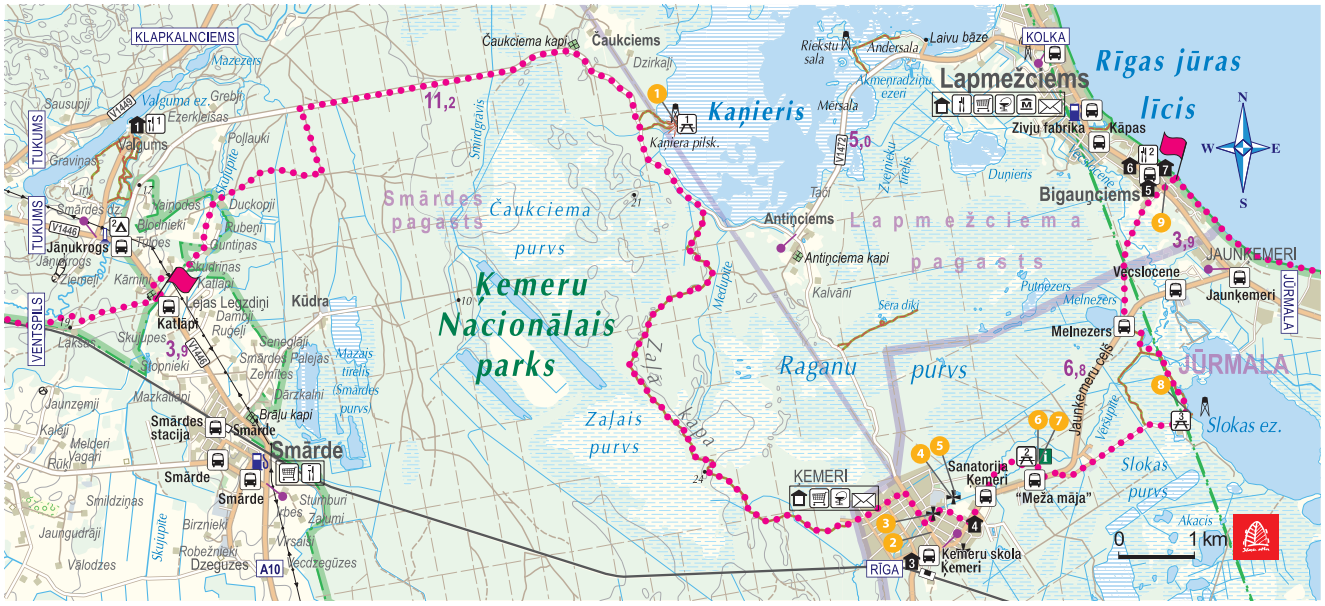

RYŠKIAUSI ĮSPŪDŽIAI
JŪRMALOJE IR RYGOJE

- Medinė Jūrmalos architektūra
- Ragakapos gamtos parkas su lieptų taku
- Istoriniai Kypsalos pastatai
- Rygos senamiestis – istorinis UNESCO paveldas
- Art Nouveau stiliaus architektūra Rygoje
- Centrinis Rygos turgus

LATVIJA
JŪRMALA IR RYGA

POPULIARIAUSIAS LATVIJOS KURORTINIS MIESTAS IR SOSTINĖ

#100-102
Bigauņciems – Rīga: 51 km

Miško tako atkarpa veda per kurortinį miestą Jūrmalą ir Latvijos sostinę Rygą. Jūrmaloje pajūriu driekiasi smėlėtas paplūdimys, tačiau pėstieji gali eiti ir per Jūrmalos centrą, apžiūrėdami Jomas gatvę. Tai vasaros poilsiautojų mėgstamas miestas, kuriame daug SPA viešbučių, kavinių, gyva muzika vasaros vakarais. Miestui būdinga unikali medinė istorinio vasarnamių rajono architektūra bei prabangūs šių laikų namai ir vilos. Pakrantės kopų miškus supa tankus takų tinklas, tinkamas pasivaikščiojimams bei šiaurietiškam ėjimui. Jūrmalą nuo netoli Rygos esančių miškų skiria Lielupė. Iš Priedainės į Rygą galite patekti eidami Kleistų miško keliais ir takais bei priemiesčio gatvėmis iki Dauguvos, už kurios yra Rygos širdis – Rotušės aikštė. Galite pereiti Rygą pėsčiomis, susipažindami su įvairiais miesto rajonais arba pasinaudoti viešuoju transportu – traukiniu ar autobusu.

WWW.BALTICTRAILS.EU

100

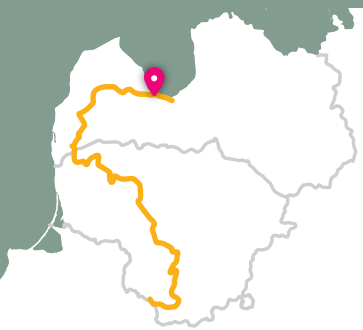

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Bigauņciems – Dubulti

Istoriniu Jūrmalos kurortu

Nuo Bigauņciemo aiškiai matosi visas Jūrmalos krantas. Šios dienos atkarpos pirma dalis driekiasi Kemerių nacionaliniu parku. Nuo Jaunkemerių iki pat Dubultų einama plačiausiu Rygos įlankos smėlio paplūdimiu, per istorinį Jūrmalos kurortą ir ilgiausią Latvijos miestą. Verta prisiminti, kad gražiomis ir šiltomis vasaros dienomis būna daug paplūdimio lankytojų.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

15 km

3 – 5 val.

Bigaunciemo paplūdimys, priešais Vecajam Ķemeru kelią

Dubultų paplūdimys, priešais automobilių stovėjimo aikštelę

Bigauņciems – Jaunķemeri – Kaugurciems – Vaivari – Pumpuri – Jaundubulti – Dubulti

Nuo Bigauņciemo iki Dubultų – platūs, smėlėti paplūdimiai.

Lengvas

Būkite atsargūs pereidami kelią (P128) Bigauņcieme.

Pravers žiūronai paukščiams stebėti.

Atkarpą tarp Kaugurciemo ir Dubultų galima nueiti keliais, gatvėmis ir takais, einančiais lygiagrečiai jūrai.

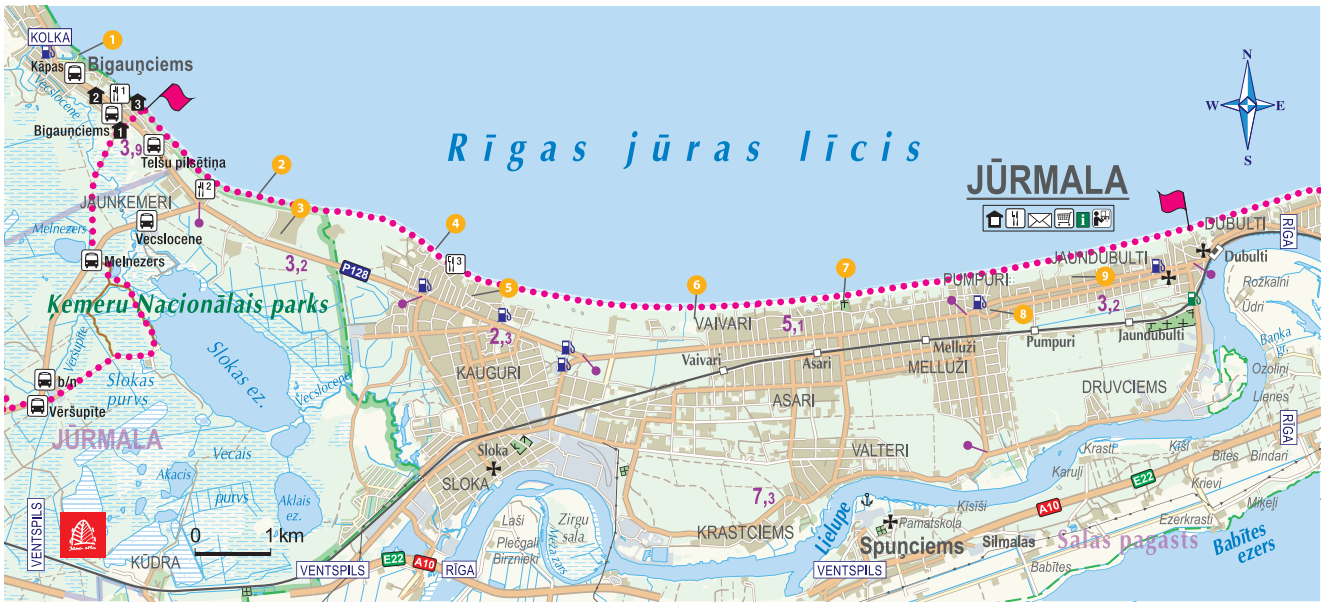

GAMTA

Latvijos pakrantėje galima rasti Baltijos jūroje gyvenančių keturių rūšių dvigeldžių moliuskų kriauklelių. Daugiausia randama Baltijos makomų *(Limecola balthica)*: 1-2 cm ilgio ovalios formos, o jų apvalkalas gali būti rausvas, pilkas, melsvas arba beveik baltas. Didžiausia yra smėlinė mija *(Mya arenaria)*, kurios 4-6 cm ilgio apvalkalas dažniausiai būna baltas arba pilkas. Širdutės kriauklės apvalkalas (apie 2 cm) yra dryžuotas, todėl lengvai pastebimas ant žemės. Valgomųjų midijų *(Mytilus edulis)* vėduoklės formos kiautas yra 2-3 cm ilgio, juodai mėlynas, o viduje perlamutrinis.

VERTA PAMATYTI!

1. **Lapmežciemo senasis molas ir Kupskalno gamtos takas.** GPS: 56.99210, 23.52864
2. **Jaunkemeriai.** Paplūdimys pritaikytas žmonėms, turintiems specialių poreikių. Kemerių nacionalinio parko pakrantės šile įsikūrusios sanatorijos, kur siūloma daug gydomųjų procedūrų. GPS: 56.97580, 23.56825
3. **Jūrmalos kurorto istorijos muziejus.** Galima pamatyti tiek senovinių medicininių įrenginių, tiek įdomių aksesuarų, fotografijų ir dokumentų. Būtina išankstinė registracija: +371 67735850; GPS: 56.97107, 23.57304
4. **Kaugurciemas.** Senovinė žvejų gyvenvietė. GPS: 56.96934, 23.60670
5. **Kaugurų didysis ąžuolas.** 17,20 m aukščio, jo skersmuo 4,30 m. GPS: 56.96248, 23.62162
6. **Vaivarų paplūdimys.** Pritaikytas žmonėms, turintiems specialių poreikių. Už kopų vingiuoja istorinė Kāpu gatvė, kurią puošia tiek istorinė medinė architektūra, tiek šiuolaikiniai pavieniai namai. GPS: 56.96119, 23.662996
7. **Asarų kapinės** ir paminklas žuvusiesiems per Pirmąjį pasaulinį karą. GPS: 56.96335, 23.69549
8. **Melužių parkas ir estrada.** GPS: 56.96245, 23.72739
9. **Rainio pušys ir skulptūra „Raiņa priedes“.** GPS: 56.96659, 23.74506

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Poilsio namai „Relax Port“**, +371 28301853; GPS: 56.98410, 23.53701
2. **Svečių namai „Vallery Guest House“**, +371 27049171, 27279599; GPS: 56.98665, 23.53304
3. **Poilsio namai „Atpūta pie jūras“**, +371 28272223; GPS: 56.98607, 23.54018

Apgyvendinimo vietos Jūrmaloje www.visitjurmala.lv

Maitinimas

1. **Kavinė „Dižpriede“**, +371 28756095; GPS: 56.98594, 23.53753
2. **Restoranas „Neptūns“**, +371 29999319; GPS: 56.97532, 23.55681
3. **Užeiga „Kūriņš“**, +371 26529539; GPS: 56.96678, 23.61057

Jūrmaloje yra labai daug restoranų ir kavinių. Daugiau info: www.visitjurmala.lv

Parduotuvės

Visoje Jūrmalos teritorijoje.

Vaistinės

Visoje Jūrmalos teritorijoje.

Viešasis transportas

Autobusai iš Bigauņciemo į Dubultus ir atgal važiuoja ~ 16 kartų per dieną. Tarpmiestiniai autobusai maršrutu Talsai – Ryga ir Ruoja – Ryga (~15 kartų per dieną, www.autoosta.lv)

INFORMACIJA TURISTUI

Engurės TIC,
Jūras iela 114, Engurė,
www.enguresnovads.lv,
+371 24400170;
GPS: 57.17068, 23.22087

Tukumo TIC,
Talsu iela 5, Tukumas,
www.visittukums.lv,
+371 63124451, 28311557;
GPS: 56.96659, 23.15256,

Jūrmalos TIC,
Lienes iela 5, Majorai,
www.visitjurmala.lv,
+371 67147900;
GPS: 56.97157, 23.79800

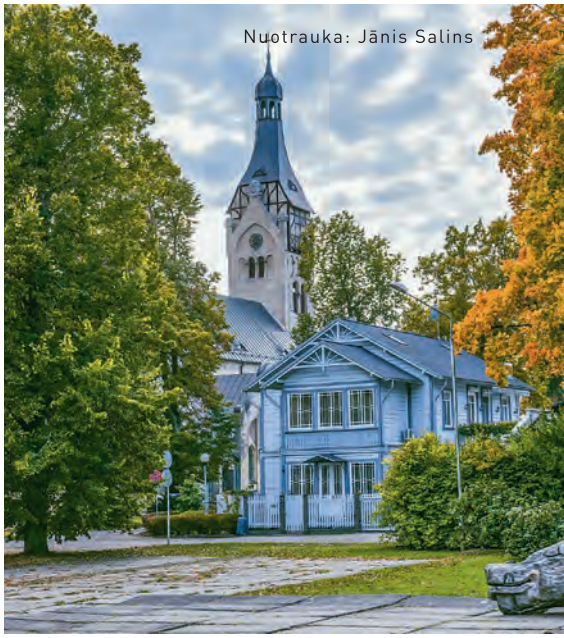
Nuotrauka: Jānis Salins

101

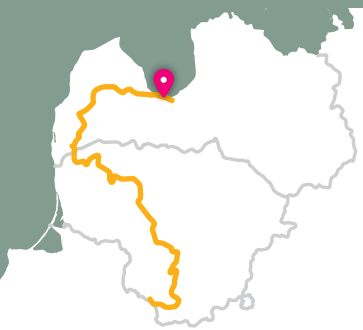

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Dubulti – Lielupe – Bulduri

Populiariausiais Latvijos paplūdimiais

Plačiausias Rygos įlankos smėlio paplūdimys driekiasi nuo Dubultų iki Lielupės upės. Tai didžiausia Jūrmalos kurorto vertybė, siūlanti daugybę paplūdimio kavinių ir įvairių poilsio galimybių. Pakrantės kopų miškus juosia tankus takų tinklas, skirtas tiek pasivaikščiojimams, tiek šiaurietiškam ėjimui. Miško tako dalis nuo Lielupės paplūdimio iki Jūrmalos buities muziejaus priskiriama Ragakapos gamtos parkui. Iš čia atgal į Buldurus galima patogiai patekti einant Buldurų prospektu ir 5. linija.

10

Nuotrauka: Artis Veigurs

PRAKTINĖ INFORMACIJA

15 km

5 – 7 val.

Dubultų paplūdimys, priešais automobilių stovėjimo aikštelę

Buldurų geležinkelio stotis

Dubulti – Majori – Dzintari – Bulduri – Lielupe – Bulduru dzelzceļa st.

Smėlėti paplūdimiai, miško keliai, takai, asfaltuoti šaligatviai.

Lengvas

Ragakapos gamtos tako medinės dalys drėgnuoju metu gali būti slidžios.

Visoje atkarpoje gatvės, pėsčiųjų takai ir miško takai driekiasi už kopų šalia jūros. Jeigu įdomu, galima nueiti iki vietos, kur į jūrą įteka Lielupės upė (~ 1 km nuo pagrindinio maršruto).

GAMTA

Nedidelis Ragakapos (Rago kopos) gamtos parkas Jūrmalos mieste buvo įkurtas 1962 m., siekiant saugoti pakrančių kopų, senų pušynų ir pakrančių buveines. Parko pažintiniame take galima pažinti kopų buveines, šimtametes pušis ir jų gyventojus – samanas, kerpes, grybus, vabzdžius, paukščius ir kt.

VERTA PAMATYTI!

1. **Menų stotis „Dubulti“.** Europoje vienintelė šiuolaikinio meno erdvė, veikianti vis dar funkcionuojančioje geležinkelio stotyje. +371 29548719; GPS: 56.97116, 23.77761
2. **„Aspazijas māja“.** Čia galima pamatyti ne tik autentiškus praėjusio šimtmečio pirmosios pusės interjero ir buities daiktus, bet ir pasitelkus projekcijos techniką hologramas bei edukacinius interaktyvius žaidimus. +371 67769445; GPS: 56.97144, 23.78113
3. **Skulptūra „Aspazija kāpās“.** Ji skirta garsiai latvių poetei ir dramaturgei Aspazijai. GPS: 56.97292, 23.77893
4. **Majorai.** Centrinė Jūrmalos dalis. Paplūdimys su apšviestu pasivaikščiojimų takeliu palei kopas.
5. **Jūros paviljonas ir skulptūra „Bruņurupucis“.** XX a. pradžios jugendo stiliaus paviljone kažkada buvo restoranas ir labai vertinama šokių salė neįprastomis grindimis. Šiuo metu – gyvenamasis namas. GPS: 56.97620, 23.79826
6. **Buvusi Emilijos Racene maudymosi įstaiga.** XX a. pradžios pastatas. Šiuo metu – gyvenamasis namas. GPS: 56.97700, 23.80086
7. **Jūros gatvė.** Čia galima pamatyti beveik visus Jūrmalai būdingus architektūros stilius, kuriems atstovauja 23 valstybinės ir vietinės reikšmės architektūros paminklai. GPS: 56.9754656, 23.8009798
8. **Jomas gatvė.** Nuo 1987 metų tai pėsčiųjų gatvė, didesnė jos dalis – architektūros paminklai. GPS: 56.97300, 23.80110
9. **Jūrmalos miesto muziejus.** Įėjimas nemokamas. +371 67761915; GPS: 56.97123, 23.80139
10. **Dzintarai.** Dzintarų Miško parke yra apžvalgos bokštai, vaikų žaidimų aikštelės ir nuotykių parkas „Jūrmalas Tarzāns“. Iš karto už kopos stovi legendinė istorinė Dzintarų koncertų salė, kurioje galima mėgautis muzikos koncertais visus metus. GPS: 56.97584, 23.81917
11. **Lielupė.** Vienas iš tyliausių Jūrmalos paplūdimių. Arčiau Lielupės upės žiočių yra nudistų paplūdimys. GPS: 57.00548, 23.92705
12. **Ragakapos gamtos parkas.** Specialiai saugoma gamtos teritorija, kuri įrengta siekiant išsaugoti senomis pušimis apaugusias kopas ir gamtos įvairovę jūros pakrantėje. GPS: 56.99613, 23.91551
13. **Jūrmalos buities muziejus.** Muziejuje atkurta XIX a. pab. – XX a. per. žvejo sodyba. Įėjimas į muziejų nemokamas. +371 67754909; GPS: 56.99653, 23.91645
14. **Jachtų klubas „Jūrmala“.** Siūlo irklenčių (SUP) ir irklinių valčių nuomą, galimybę nuplaukti iki Baltosios kopos, esančios kitame Lielupės krante. +371 29629947; GPS: 56.98136, 23.87521

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

Jūrmaloje yra daug apgyvendinimo vietų.

Daugiau info: www.visitjurmala.lv

Maitinimas

Jūrmaloje yra daug maitinimo įstaigų.

Daugiau info: www.visitjurmala.lv

Parduotuvės

Visoje Jūrmaloje.

Viešasis transportas

Traukiniai į Rygą, Sluoką, Tukumą kursuoja maždaug kas 20 min. www.pv.lv. Miesto autobusų ir mikroautobusų tvarkaraštis www.marsruti.lv/jurmala. Per Lielupę į Vakarbulius galima persikelti plaustu „SolVita“, +371 29549910.

INFORMACIJA TURISTUI

Jūrmalos TIC,
Lienes iela 5, Majorai,
www.visitjurmala.lv,
+371 67147900;
GPS: 56.9715756, 23.7980068

Nuotrauka: Jānis Salins

Nuotrauka: Ojārs Martinsons

Nuotrauka: Ivars Kezbers

102

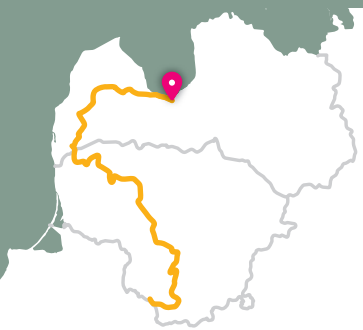

MIŠKO TAKAS
BALTIC FOREST HIKING

Bulduri – Rīga

Per miškus į Rygą

Maršrutas yra alternatyvus būdas, norint iš Jūrmalos patekti į Rygą, einant mišku. Už Lielupės tilto Miško takas vingiuoja per Priedainę, kurioje galima pasigėrėti mediniais pastatais. Toliau maršrutas eina lygiagrečiai dešiniajam Lielupės krantui, tada pasuka palei pietinę Bolderajas kopos dalį ir kerta Kleistų mišką, vingiuodamas palei Lačupės kapines. Istoriniais Pardaugavos keliais – Buļļu ir Daugavgrīvas gatvėmis per Dzegužkalną, palei Zunda kanalą ir Agenskalno įlanką veda iki Dauguvos, kur Akmens tiltu kerta Dauguvą ir sustoja Rygos Rotušės aikštėje.

3

Nuotrauka: Ivars Ķezbers

PRAKTINĖ INFORMACIJA

23 km

8 – 10 val.

Bulduru geležinkelio stotis

Rygos Rotušės aikštė šalia Rygos turizmo informacijos centro

Bulduri – Priedaine – Liepezers – Lāčupe – Iļģuciems – Vecrīga

Didesnėje dalyje asfaltas, miško (smėlėti) keliai, grindinys, vietomis žvyrkeliai.

Lengvas

Varnukruogo kelias – vingiuotas ir be šaligatvio (reikia būti atsargiems!). Kleistu ir Buļļu gatvių sankryža (planuojama įrengti reguliuojamą pėsčiųjų perėją).

Miškuose gali būti smėlėti arba purvini (drėgnuoju metu) keliai.

Eidami per gatves / kelius, laikykitės kelių eismo taisyklių. Pėsčiųjų – dviračių take eikite pėstiesiems skirta juosta. Kertant dviračių takus būkite atsargūs.

Nuo Liepezero, Kleistų ir Lačupės kapinių kursuoja Rygos viešasis transportas (grafikai: www.rigassatiksme.lv). Iš Bulduru ir Priedainės Rygą galima pasiekti traukiniu (www.pv.lv). Prie vandens parko „Līvu" yra dviračių nuomos punktas, nuo kurio Rygą galima pasiekti dviračių taku (~ 16 km).

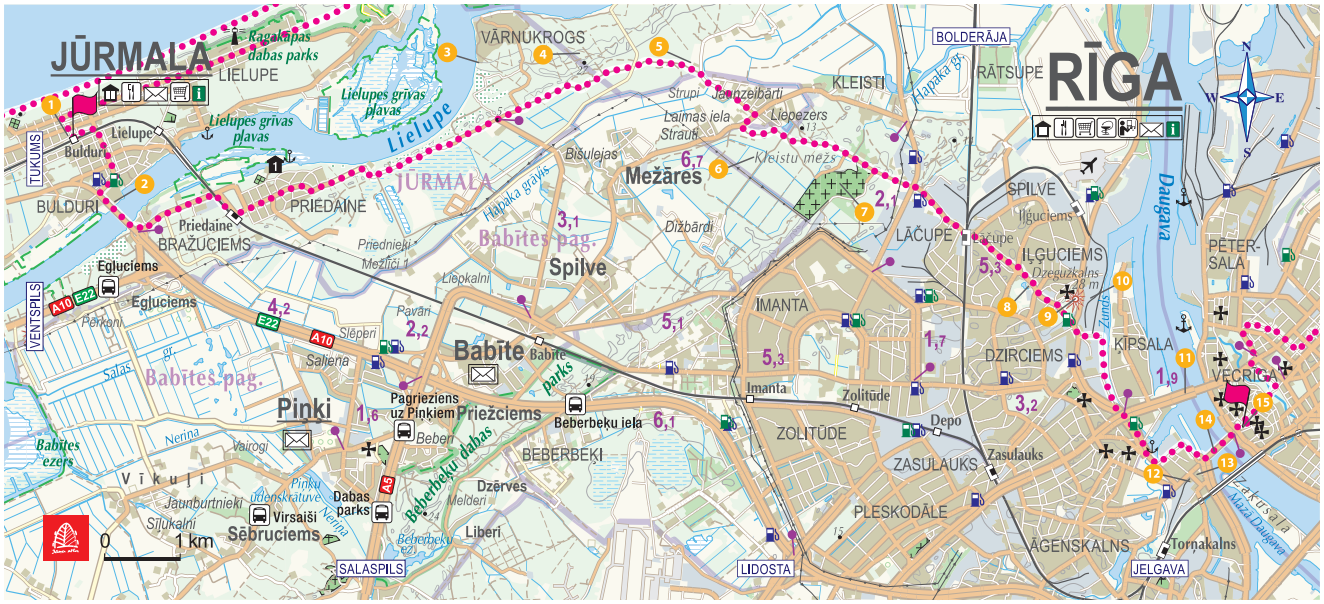

GAMTA

Miško tako maršruto nedidelė atkarpa eina Bolderajos–Priedainės kopagūbriu, kuris yra į pietus nuo Buliupės ir į šiaurę nuo Kleistų ir Spilvės pievų. Apie 10 km ilgio ir 1–1,5 km pločio kopos aukštis siekia 4–10 m, aukščiausia vieta iškyla iki 27 m virš jūros lygio. Stačiausi kopos šlaitai priešais Spilvės pievas, kur seniau buvo supustomas smėlis. Bolderajos–Priedainės kopagūbris, kurį dabar sudaro kelios skersinės ir parabolinės kopos, pradėjo formuotis maždaug prieš 220 metų, kai vėjo pustomas smėlis slinko senovinės Litorinos jūros terasa. Šioje vietoje užpustyti keli ūkiai. Šiandien kopą dengia pušynas.

VERTA PAMATYTI!

1. **Buldurai.** Netoliese stovi XIX a. liuteronų bažnyčia. Nuo paplūdimio kelias veda per prestižinį gyvenamąjį rajoną, apstatytą istoriniais ir šiuolaikiniais pastatais. Galima apsilankyti Jūrmalos menininkų namų parodų salėse. GPS: 56.98156, 23.85076
2. **Vandens parkas „Līvu“.** Vienas iš didžiausių vandens parkų Šiaurės Europoje. +371 67147240; GPS: 56.97387, 23.86020
3. **Baltoji kopa.** Dešiniajame Lielupės krante, netoli nuo Bulupės, XVIII a. viduryje susiformavo 15–17 m aukščio kopos atodanga. GPS: 56.99033, 23.93989
4. **Bolderajos kopa.** Didžiausias kopagūbris Pardaugavoje. GPS: 56.99138, 23.96206
5. **Daugpilio 8-ojo pėstininkų pulko atminimo vieta** įrengta 1919 m. kovose už laisvę žuvusiems kariams pagerbti. GPS: 56.98904, 23.98634
6. **Kleistų miškas.** GPS: 56.97940, 23.99917
7. **Lačupės kapai** arba Lacaro kapinės, rastos XIX a. pabaigoje. GPS: 56.97616, 24.02042
8. **Nordekių dvaras.** Vienas garsiausių baroko epochos medinių statinių Rygoje, pirmą kartą paminėtas XVI amžiuje. GPS: 56.96364, 24.06036
9. **Dzegužkalnas.** Aukščiausias Rygos kalnas, esantis 28 m virš jūros lygio. GPS: 56.960914, 24.068169
10. **Istorinė Zunda gyvenvietės teritorija** yra tarp Daugavgrīvas gatvės ir Zunda kanalo. Seniausia, didžiausia apylinkės gyvenamoji vietovė nuo XVII amžiaus. GPS: 56.96197, 24.07268
11. **Vanšų tiltas.** 560 m ilgio, 312 m plieniniu tarpatramiu ir vienu laikančiuoju gelžbetoniniu pilonu. Atidengtas 1981 m. GPS: 56.94808, 24.07976
12. **Geležinkelio muziejus.** Muziejuje galima sužinoti, kaip reguliuojamas traukinių eismas ir veikia prietaisai, apžiūrėti įvairius garvežius ir vagonus. GPS: 56.94089, 24.09456
13. **Latvijos nacionalinė biblioteka (LNB).** Pastatas lankytojams duris atvėrė 2014 m., žmonių pradėtas vadinti Šviesos pilimi – fraze iš poeto Auseklio (1850–1879) eilėraščio, reiškiančia išmaniąją žinių saugyklą. Pastato lauko pusėje yra Rainio (1865–1929) pjesėje „Aukso žirgas“ pavaizduotas stiklo kalnas su miegančiąja princese, į kurį užjoti ir princesę pažadinti gali tik grynos sąžinės Antiņš. GPS: 56.94112, 24.09649
14. **Akmens tiltas.** 503,12 m ilgio metalinis granito tiltas, jungiantis Pardaugavą su Rygos senamiesčiu. GPS: 56.94321, 24.09832
15. **Rotušės aikštė.** Viduramžiais centrinė miesto aikštė iki XIX a. buvo miesto ekonominis ir administracinis centras. Per Antrąjį pasaulinį karą aikštė buvo nuniokota. 2003 m. Rotušė visiškai atnaujinta, kaip ir Juodagalvių namai bei Rolando statula. Šalia 1970 m. pastatytas sovietinių laikų pastatas, kuriame įsikūręs Latvijos okupacijos muziejus. Jo renovacijos metu ekspozicija perkelta adresu Raiņa bulv. 7. GPS: 56.94751, 24.10651

PASLAUGOS

Apgyvendinimas

1. **Poilsio kompleksas „Sajūtu čiekuri“** („Follow the sun in Jūrmala“), +371 29549910; GPS: 56.97760, 23.89482

Rygoje labai daug apgyvendinimo vietų.

Maitinimas

Rygoje labai daug maitinimo įstaigų: www.liveriga.com

Parduotuvės

Yra einant visu maršrutu.

Viešasis transportas

Traukinys: Buldurai – Ryga, www.pv.lv; Babītes stotis–Centras–Preču 2 (Autobusas Nr. 13); Lačupes kapinės–Centras–Abrenes iela (Autobusas Nr. 39). Rygos viešasis transportas: www.rigassatiksme.lv

INFORMACIJA TURISTUI

Rygos TIC, Rotušės aikštė, Rātslaukums 6, Ryga, www.liveriga.com, +371 6703 7900; GPS: 56.947260, 24.107069

NAUDINGI PATARIMAI

PINIGAI IR DOKUMENTAI

- Į kelionę rekomenduojama pasiimti grynųjų pinigų (EUR), nes ne visur galima atsiskaityti kortele ir ne visur yra bankomatai.
- Kertant Lietuvos ir Latvijos sieną, reikia turėti kelionės metu galiojančius asmens dokumentus.

INVENTORIUS

- Patogi avalynė.
- Nuo drėgmės ir vėjo apsaugantys drabužiai.
- Rekomenduojama pasiimti pirmosios pagalbos rinkinį bei papildomų pleistrų, ypač jei kelionių pėsčiomis patirtis nedidelė.
- Gali praversti išorinis telefono kroviklis.
- Palapinės, hamakai ir miegmaišiai, jei planuojama nakvoti lauke.

PALAPINĖS IR LAUŽAI

- Atkarpų aprašymuose nurodytos vietos, kur galima statyti palapines, kūrenti laužus ar naudoti kepsnines. Papildomą informaciją galima rasti turizmo informacijos centruose, pažymėtuose ženklu ℹ.
- Laužus galima kūrenti tik tam skirtose ir įrengtose vietose. Svarbu, kad to daryti negalima padidėjusio gaisro pavojaus laikotarpiais, dažniausiai vasarą.
- Jei nėra malkų, galima prisirinkti sausų medžių šakų. Baigus kūrenti būtina įsitikinti, kad laužas užgeso.
- Latvijoje ir Lietuvoje, laikantis saugos taisyklių, karštam maistui ar gėrimams ruošti leidžiama naudoti nešiojamą turistinę viryklę.

SAUGA IR RYŠIAI

- Miško take gali būti vietų, kur nėra mobiliojo telefono ryšio.
- Daugumoje apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų galima naudotis belaidžiu internetu.
- Uolienų atodangos, ypač upių pakrantėse, sudarytos iš trapių nuosėdinių uolienų. Netoli jų gali būti nuogriuvų ir nuošliaužų.
- Maršrute yra atkarpų, kurios kerta arba eina greta intensyvaus eismo kelių. Būkite atidūs šiose atkarpose!
- Šiltu oru gali praversti priemonės nuo uodų/erkių. Erkių gali būti krūmuose ir žolynuose.
- Baltijos jūroje ir vidaus vandenyse nėra nuodingų ir žmonėms pavojingų augalų ir gyvūnų rūšių (įskaitant medūzas). Angis yra vienintelė nuodingos rūšies gyvatė, gyvenanti Baltijos šalyse. Paprastai ji nepuola, nebent jaučia grėsmę. Angis gyvena žolėtose ir krūmais apaugusiose plynėse ir miško pakraščiuose, pelkėse, retuose pušynuose, kur auga viržiai ir miško uogienojai. Takuose ji gali šildytis saulėje.
- Neeilinėse situacijose: ☎ pagalbos numeris 112 (Lietuvoje ir Latvijoje).

APLINKAI DRAUGIŠKAS KELIAVIMAS

- Latvijoje ir Lietuvoje galima saugiai gerti vandentiekio vandenį. Rekomenduojama naudoti daugkartinio naudojimo vandens butelį.
- Stenkitės pirkti prekes mažesnėmis pakuotėmis ir išmesti atliekas į artimiausią šiukšliadėžę.
- Gamtoje reikia judėti tyliai ir netrukdyti gyvūnams.

LANKYMOSI MIŠKE IR GAMTOJE TAISYKLĖS LATVIJOJE

- Ypač saugomose gamtos teritorijose būtina laikytis „Vidaus tvarkos taisyklių“. Daugiau apie jas galima paskaityti čia: www.daba.gov.lv. Žaliųjų patarimų aplinkai draugiškoms kelionėms po saugomas gamtos teritorijas galima rasti: www.daba.gov.lv/public/lat/turistiem/zalie_padomi.

LANKYMOSI MIŠKE IR GAMTOJE TAISYKLĖS LIETUVOJE

- Rekomenduojama prieš lankantis nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose pasidomėti kiekvieno iš parkų lankymosi taisyklėmis, o bendros taisyklės yra šios:
- Poilsiauti ir nakvoti tik poilsiui įrengtose ir tam skirtose vietose.
- Nakvynei palapinėje, automobilyje ar namelyje ant ratų apsistoti kempinge ar tam skirtose stovyklavietėse.
- Laužus kurti tik specialiai įrengtose poilsiavietėse ir/ar vietose. Atvira ugnis labai pavojinga miškams!
- Laukinius gyvūnus stebėti per atstumą ir jų nešerti. Žmonių prijaukinti, netinkamai šeriami gyvūnai laukinėje gamtoje neišgyvena.
- Išsinešti tai, kas buvo atsinešta. Šiukšlės ir kiti žmogaus poilsio gamtoje palikti pėdsakai jos nepuošia.
- Tausoti gamtą. Nelaužyti medžių ar krūmų – jie gamtos dalis ir gyvūnų namai.
- Saugoti viešąjį turtą. Neardyti ir nelaužyti poilsiaviečių ir kitų įrenginių, kurie yra Miško tako dalis ir reikalingi kitiems poilsiautojams.

KELIAVIMAS SU ŠUNIMIS

- Kiekviena savivaldybė nustato tvarką, kur galima lankytis su šunimis (su pavadėliu ar be jo). Šios taisyklės laikui bėgant gali keistis, todėl geriausia iš anksto pasitikslinti kiekvienoje savivaldybėje, paskambinus į vietinį turizmo informacijos centrą, pažymėtą ženklu - ℹ.
- Daugumoje miestų ir kaimų, šunis reikia vesti su pavadėliais. Šunų savininkai turi įsitikinti, kad šuo nesukels pavojaus kitiems žmonėms, gyvūnams ar nesugadins turto.
- Draudžiama vesti šunis į vaikų žaidimų aikšteles, sporto aikštynus ir pramogų vietas, specialiai įrengtas maudymosi zonas bei kur yra tai draudžiantys ženklai (išskyrus šunis vedlius).
- Kelionių vadove nurodytose poilsio vietose šunys turi būti su pavadėliais.
- Viešajame transporte šunys turi būti su pavadėliais ir antsnukiais.
- Einant miško taku reikia pasirūpinti, kad šunys netrukdytų perintiems ir besiilsintiems paukščiams bei kitiems laukiniams gyvūnams. Privaloma šunis vesti su pavadėliais paplūdimyje dėl ruonių ir jų jauniklių.

Kelionių vadove surinkta informacija ir GPX failų turinys atitinka 2021 m. situaciją. Naudojant GPX failus, reikia atsižvelgti į tai, kad miškuose, miestuose ir gyvenvietėse, šalia stačių krantų ir kt. yra/gali būti nukrypimų (klaidų) nuo Miško tako maršruto.

WWW.BALTICTRAILS.EU

PROJEKTAS LLI-448 „MIŠKO MARŠRUTŲ KŪRIMAS LATVIJOJE IR LIETUVOJE. BALTIJOS PAJŪRIO PĖSČIŲJŲ MARŠRUTO PLĖTRA LIETUVOJE" (ŽYGIŲ PROJEKTAS)

Projektas įgyvendinamas 2014–2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programos lėšomis.

PROJEKTO TIKSLAS –

sukurti ir populiarinti du bendrus tarpvalstybinius ilgų atstumų pėsčiųjų maršrutus, einančius per Latvijos ir Lietuvos teritoriją, ir tokiu būdu padidinti turistų skaičių regione. Tikimasi, kad per vienerius metus nuo pėsčiųjų maršrutų sukūrimo ir populiarinimo rinkodaros ir reklamos priemonėmis nakvynių skaičius kaimo vietovėse išaugs bent 5 proc.

PLANUOJAMI PROJEKTO REZULTATAI:

- Sukurti ir išpopuliarinti maršrutus „Miško takas„ Lietuvoje ir Latvijoje bei „Jūrų takas" – Lietuvoje. Abu maršrutai bus sujungti su jau esamais ilgų atstumų pėsčiųjų maršrutais Latvijoje ir Estijoje, naudojant vieningus pavadinimus ir ženklinimo schemas.
- Maršrutų viešinimui bus parengti žemėlapiai ir kelionių vadovai. Taip pat informacija bus skelbiama maršrutų interneto svetainėje www.baltictrails.eu.

Projekto biudžetas yra 788 104 EUR.
Iš jų Europos regioninės plėtros fondo bendrasis finansavimas 669 888 EUR.

PAGRINDINIS PARTNERIS:

Kauno regiono plėtros agentūra

PROJEKTO PARTNERIAI:

LATVIJA

Latvijos kaimo turizmo asociacija „Lauku ceļotājs"

Kuržemės planavimo regionas

Kuldygos savivaldybė

LIETUVA

Lietuvos kaimo turizmo asociacija

Žemaitijos nacionalinio parko direkcija

Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija

INFORMACIJA:

LATVIJA
Mežtaka – Forest Trail

Meztaka

LIETUVA
Baltictrails LT: Miško takas - Jūrų takas

Miško takas - Jūrų takas

Panaudotos nuotraukos: Žygių projekto partnerių, turizmo informacijos centrų, A. Pališkio, A. Barzdžiaus, A. Aleksandravičiaus, P. Grigaliūno, V. Grigo, T. Valionio, K. Fedirkos, Ž. Jašinskaitės, S. Kazlausko.

EUROPOS SĄJUNGA

Interreg Latvija–Lietuva
Europos regioninės plėtros fondas

Šis leidinys parengtas naudojant Europos Sąjungos finansinę paramą. Už šio leidinio turinį atsako projekto partneriai. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę.

MIŠKO TAKAS
Pietinė dalis

Maršruto MIŠKO TAKAS pietinė dalis vingiuoja per gražiausius Lietuvos ir Latvijos miškus, pievas, kaimelius, didesnius ir mažesnius miestelius. Čia žygeivių laukia 1 088 kilometrai ramybės gamtoje su paukščių giesmėmis, gaiviu miško oru ir akimis neaprėpiama žaluma. Ar Jūs esate mėgėjas keliautojas, ar užkietėjęs žygeivis, rasite sau tinkamą atkarpą. Šis žygiavimo vadovas parengtas Jūsų patogumui – į maršrutą įtraukti labiausiai verti pamatyti lankytini objektai, aukščiausi apžvalgos bokštai, jaukiausios apgyvendinimo ir skaniausią vietinį maistą siūlančios vietos. Miško takas visus metus laukia keliautojų, norinčių pabėgti nuo miesto šurmulio ir atsipalaiduoti... Imkite kuprinę ant pečių, žemėlapį į rankas ir pirmyn!

BENDROJI INFORMACIJA APIE ŠALIS

www.lithuania.travel – oficiali turizmo svetainė Lietuvoje
www.latvia.travel – oficiali turizmo svetainė Latvijoje
www.atostogoskaime.lt – Lietuvos kaimo turizmo asociacija
www.celotajs.lv – Latvijos kaimo turizmo asociacija „Lauku ceļotājs"

WWW.BALTICTRAILS.EU

ISBN 978-9934-606-15-1
9 789934 606151